

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 2 Ιουνίου 2021 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Οικονόμου, Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση - Εισηγήτρια και Σταυρούλα Κουρή, Μέλη.

Για να εξετάσει:

1) την από 23.4.2021 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 868/26.04.2021 της προσφεύγουσας εταιρείας με την επωνυμία «...», (εφεξής «...») που εδρεύει στις ... ..., ..., αρ, ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της ... (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται και

Της Παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» (εφεξής «...»), που εδρεύει στο ..., οδός ... αρ. ..., όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται και

Της Παρεμβαίνουσας εταιρείας «...» που εδρεύει στο ..., οδός ..., αρ. ..., (εφεξής «...»), όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα «...», επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με αριθμό 781/2021 απόφαση της ΟΕ της αναθέτουσας αρχής επί τω τέλει ανάδειξης της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου.

Με την παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα «...» επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, ενώ ομοίως η παρεμβαίνουσα «...» επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης κατά το μέρος που αφορά την προσφορά της.

2) την από 23.4.2021 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 870/26.04.2021 της προσφεύγουσας εταιρείας «...» που εδρεύει στο ..., οδός ..., αρ. ..., όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται

Κατά της ... (εφεξής «αναθέτουσα αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Της Παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στο ..., οδός ... αρ. ..., όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα «...» επιδιώκει (α) να ακυρωθεί άλλως τροποποιηθεί (αα) η υπ' αρ. 781/2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, (αβ) το από 24.3.2021 2^ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, με το οποίο τροποποιήθηκε το 1^ο Πρακτικό της 15.10.2020 (αγ) κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη στο μέτρο που αφορά την αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας (β) να απορριφθεί κατά τα ειδικώς αναφερόμενα ανωτέρω η προσφορά της παρεμβαίνουσας, (γ) να διορθωθεί η αξιολόγηση της αιτιολόγησή τη κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην προσφυγή, αφαιρουμένης της μη νόμιμης επιβάρυνσής της κατά το ποσό των 101.924,34 ευρώ και να γίνει αποδεκτή στο ύψους των 1.295.849,37 ευρώ.

Με την παρέμβασή της μία έκαστη παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια, Ευαγγελία Μιχαλίτση

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1.Επειδή, με την με αρ. ... προκήρυξη η ... προκήρυξε την επιλογή αναδόχου για την εκτέλεση του έργου «Ανακατασκευή ασφαλικού αντιολισθηρού τάπητα στη ...» προεκτιμώμενης αξίας 4.000.000,00 € με ΦΠΑ. Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 30.7.2021 με ΑΔΑΜ: ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.-δημόσια έργα) (Συστημικός Αριθμός ...). Με την υπ' αριθμ. 2308/2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της ... στην οποία είχε διαβιβασθεί για έγκριση ή μη το 1ο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού αποφασίσθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 να ζητηθεί αιτιολόγηση των προσφορών των διαγωνιζομένων που είχαν καταταγεί από την 1η έως την 8η θέση σε σειρά μειοδοσίας με ποσοστά εκπτώσεων από 60,38% έως 44,10%. Έπειτα, με την υπ' αριθ 903901/23.11.2020 πρόσκληση για την αιτιολόγηση της προσφοράς τους στον διαγωνισμό του έργου, η Διεύθυνση Τεχνικών

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Έργων της ... σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016 και σύμφωνα με τις ως άνω υπ' αριθ. 2308/2020 και 2339/2020 αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής κάλεσε τους ως άνω οικονομικούς φορείς να υποβάλουν στοιχεία προκειμένου να εξηγήσουν την τιμή που πρότειναν στην προσφορά τους για τον διαγωνισμό του έργου. Για το λόγο αυτό, με την υπ' αριθ. 2576/2020 απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή της ... αποφάσισε τη συγκρότηση Ομάδας Εργασίας για την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων των ασυνήθιστα χαμηλών οικονομικών προσφορών του έργου, η οποία εξέτασε τις αιτιολογήσεις της προσφοράς των προσκληθέντων οικονομικών φορέων «...», «...», «...», «...», «...», «...», δεδομένου ότι οι οικονομικοί φορείς «...» και «...» δεν κατέθεσαν αιτιολόγηση της προσφοράς τους και συνέταξε Τεχνική Έκθεση αξιολόγησης των αιτιολογήσεων των ως άνω έξι (6) οικονομικών φορέων για το παρόν έργο. Η Τεχνική αυτή Έκθεση αξιολόγησης των αιτιολογήσεων της Ομάδας Εργασίας διαβιβάστηκε στην Επιτροπή Διαγωνισμού με το υπ' αριθ. 139429/19.02.2021 έγγραφο της ..., προκειμένου η τελευταία να την λάβει υπόψη της και να τροποποιήσει αναλόγως το 1ο Πρακτικό της. Εν συνεχεία, με την υπ' αριθ. 781/2021 απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή της ... ενέκρινε το από 24.03.2021 2ο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, με το οποίο η Επιτροπή τροποποίησε το από 15.10.2020 1ο Πρακτικό της ως προς τον Πίνακα Καταγραφής Παραδεκτών Προσφορών κατά σειρά μειοδοσίας σύμφωνα με το οποίο προσωρινός ανάδοχος του έργου «Ανακατασκευή ασφαλτικού αντιολισθηρού τάπητα στη ...», ορίσθηκε η παρεμβαίνουσα εταιρεία «...» με μέση έκπτωση 60,38% και σύνολο δαπάνης κατά την προσφορά 1.073.856,20 € (χωρίς ΦΠΑ). Η ως άνω προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε προς τις προσφεύγουσες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 13.4.2021.

2. Επειδή, οι υπό εξέταση προσφυγές, ενόψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

3. Επειδή, αμφότερες οι υπό εξέταση προσφυγές ασκήθηκαν στο πλαίσιο του αυτού διαγωνισμού και κατά της αυτής εκτελεστής πράξης της αναθέτουσας αρχής, οπότε συνεξετάζονται προς τον σκοπό εκφοράς συνολικής κρίσης ως προς την εξέλιξη του διαγωνισμού.

4. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής της «...» έχει καταβληθεί νόμιμο e-παράβολο σύμφωνα με το άρθρο 363 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους ευρώ 15.000 (βλ. α) Παράβολο με αριθμό ..., β) Αποδεικτικό ηλεκτρονικής καταβολής της Τράπεζας ... προς εξόφληση του ανωτέρω παραβόλου στις 23.4.2021, γ) εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ όπου το παράβολο φέρεται ως «δεσμευμένο»).

5. Επειδή, η προσφυγή της «...» έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 13.04.2021, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα, όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 23.4.2021. Η προσφυγή κοινοποιήθηκε από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν.

6. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε κατ' αρχήν η προδικαστική προσφυγή της «...», κατά το μέρος που στρέφεται κατά της προσβαλλόμενης ως προς την αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, επιδιώκοντας εν τοις πράγμασι την ανάδειξη της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου.

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της ως άνω προσφυγής της «...» προς όλους τους συμμετέχοντες, μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, στις 26.4.2021. Συνεπώς, η παρέμβαση της «...» επί της προσφυγής έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, δια καταθέσεως μετά των συνημμένων εγγράφων στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 6.5.2021, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αυθημερόν και στην ενδιαφερόμενη προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 7.5.2021. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος. Αντιστοίχως, εμπροθέσμως ασκήθηκε η παρέμβαση της «...» με κατάθεση μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 6.5.2021, από οικονομικό φορέα, με έννομο συμφέρον, ο οποίος επιδιώκει την διατήρηση της προσβαλλόμενης όσον αφορά την προσφορά του που κρίθηκε παραδεκτή, επιδιώκοντας στον αυτό χρόνο με την ασκηθείσα προσφυγή του την απόρριψη της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου και την ανάδειξη του ιδίου ως προσωρινού αναδόχου. Απαραδέκτως, ωστόσο, τοποθετείται η τελευταία παρεμβαίνουσα υπέρ της προσφυγής ως προς την απόρριψη της προσφοράς της «...».

8. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής της «...» έχει καταβληθεί νόμιμο e-παράβολο σύμφωνα με το άρθρο 363 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους ευρώ ύψους 15.000 (βλ. Παράβολο με αριθμό ... και εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ όπου το παράβολο φέρεται ως κατάσταση «δεσμευμένο»).

9. Επειδή, η προσφυγή της «...» έχει κατατεθεί νομίμως και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 13.04.2021, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα, όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 23.4.2021. Η προσφυγή κοινοποιήθηκε από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν.

10. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε η προδικαστική προσφυγή της εταιρείας «...» δεδομένου ότι η προσφορά της έχει γίνει αποδεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, βάλλει, δε, με την προσφυγή της, κατά των προηγούμενων σε σειρά κατάταξης

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προσφορών, επιδιώκοντας τον αποκλεισμό τους και την ανάθεση της σύμβασης στην ίδια. Ωστόσο, όπως παγίως έχει κριθεί από την νομολογία υπό το προϊσχύον νομικό καθεστώς που ωστόσο δεν διαφοροποιείται ως προς την προϋπόθεση αυτή με τις διατάξεις του Βιβλίου IV του Ν.4412/2016, οι πράξεις (γνωμοδοτήσεις, πρακτικά, προσκλήσεις) των Επιτροπών του Διαγωνισμού, οποιαδήποτε φάση και αν αφορούν, στερούνται εκτελεστού χαρακτήρα και επομένως δεν παράγουν έννομες συνέπειες με την παραπάνω έννοια εφόσον το όργανο που τις εξέδωσε δεν ασκεί αποφασιστική αρμοδιότητα (βλ. ΕΑ 519/2009 και 1315/2008 και Φ. ΑΡΝΑΟΥΤΟΓΛΟΥ, Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδ., 2013, αρ. 71-77 επόμε., σελ.54-55). Ως εκ τούτου, απαραδέκτως στρέφεται η προσφεύγουσα κατά του εισηγητικού πρακτικού της αρμόδιας Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού. Περαιτέρω, απαραδέκτως, αιτείται η προσφεύγουσα, την απόρριψη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας την διόρθωση της αξιολόγησης της αιτιολογίας της δικής της προσφοράς και εν γένει την τροποποίηση της απόφασης, καθώς εκφεύγει από την αρμοδιότητα της ΑΕΠΠ κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 367 Ν.4412/2016 η καθ' υποκατάσταση της αναθέτουσας αρχής έκδοση απόφασης που μεταρρυθμίζει την προσβαλλόμενη (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 54/2018). Περαιτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή κατά το μέρος που στρέφεται κατά κάθε άλλης προγενέστερης ή μεταγενέστερης συναφούς πράξης ή παράλειψης είναι παντελώς αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης και πρέπει για το λόγο αυτό να απορριφθεί ως απαράδεκτη (βλ. ΙΙ Ε. Συν. 3220,3200,2822,2800/2009, 526/2011, 602/2013, 5000/2015, 790/2016).

11. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της ως άνω προσφυγής της «...» προς όλους τους συμμετέχοντες, μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, στις 26.4.2021. Συνεπώς, η παρέμβαση επί της προσφυγής της «...» έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, δια καταθέσεως μετά των συνημμένων εγγράφων στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 6.5.2021, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην Α.Ε.Π.Π. με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν και στην ενδιαφερόμενη προσφεύγουσα μέσω της

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 7.5.2021. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της και αναδείχθηκε προσωρινή ανάδοχος.

12. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με το από 29.6.2021 έγγραφό της υπέβαλε τις απόψεις της επί των υπό εξέταση προσφυγών προς την ΑΕΠΠ μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού μετά του φακέλου του διαγωνισμού κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 του ΠΔ 39/2017. Επίσης, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε τις απόψεις της αυθημερόν στους προσφεύγοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού. Εν συνεχεία, στις 21.5.2021 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ συμπληρωματικές απόψεις τόσο ως προς την προσφυγή της «...» όσο και ως προς την προσφυγή της «...», τις οποίες κοινοποίησε σε αμφότερες τις προσφεύγουσες με τον αυτό τρόπο αυθημερόν. Επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και επί της ασκηθείσας παρέμβασης, η προσφεύγουσα «...» υπέβαλε στις 26.5.2021 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το από 26.5.2021 Υπόμνημα. Επίσης, επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και επί της ασκηθείσας παρέμβασης, η προσφεύγουσα εταιρεία με την επωνυμία «...» υπέβαλε στις 27.5.2021 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το από 27.5.2021 Υπόμνημα. Ωστόσο, το υποβληθέν την αυτή ημερομηνία της «...» ως παρεμβαίνουσας, στο βαθμό που η παρέμβαση ασκείται υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης, η οποία υποστηρίχθηκε εν προκειμένω με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, ουδόλως εξυπηρετεί την αρχή της αντιμωλίας και ως εκ τούτου δεν λαμβάνεται υπόψη ως απαραδέκτως υποβληθέν.

15.Επειδή, η πρώτη προσφεύγουσα «...» αναφέρει με την προσφυγή της τα εξής «...*ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ... Ι (ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ)*

1. *Όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 88 (παρ 2 περ δ' και παρ 3) και 18 (παρ 2) του Ν 4412/2016, ο διαγωνιζόμενος που καλείται*

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

να αιτιολογήσει την προσφορά του οφείλει, πρωτίστως, να επικαλεσθεί και να αποδείξει την (πλήρη) συμμόρφωσή του με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Σε διαφορετική περίπτωση, αν δηλαδή ο προσφέρων δεν αποδεικνύει το υπόψη κρίσιμο γεγονός, πολλώ δε μάλλον, αν από τις εξηγήσεις του προκύπτει ότι σκοπεύει να παραβιάσει τις εν λόγω διατάξεις, επιβάλλεται ο, άνευ άλλου τινός, αποκλεισμός του.

2. Εξ άλλου, ο υπάλληλος, πέραν του μηνιαίου μισθού του, δικαιούται και άλλες μισθολογικές απολαβές και δη, δώρα εορτών (ή αναλογία), αποδοχές αδειάς και επίδομα αδειάς (ή αποζημίωση αδειάς και επιδόματος αδειάς, σε περίπτωση που η εργασιακή του σχέση διαρκέσει λιγότερο από έτος). Συνεπώς, προς εξεύρεση του μισθολογικού κόστους των απασχοληθησομένων υπαλλήλων, ο μηνιαίος μισθός (ο οποίος, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπολείπεται του κατώτατου νόμιμου) πολλαπλασιάζεται επί 14 (έτσι ώστε να συμπεριληφθεί ο ένας μισθός του δώρου Χριστουγέννων και ο μισός μισθός του δώρου Πάσχα και του επιδόματος αδειάς) και εν συνεχεία διαιρείται δια του 11 (έτσι ώστε να συνυπολογισθεί ο ένας μήνας της κανονικής αδειάς). Το πηλίκο της ανωτέρω διαιρέσεως ισούται με το μηνιαίο μισθολογικό κόστος του υπαλλήλου.

3. Το άρθρο 16.2.1. της ..., προβλέπει την πλήρη και αποκλειστική απασχόληση καθ' όλη την διάρκεια της σύμβασης (15 μήνες) και για όλες τις ώρες εκτέλεσης των εργασιών, ενός πολιτικού μηχανικού ή υπομηχανικού, με τριετή, τουλάχιστον, εμπειρία. Η απασχόληση αυτή συνιστά εξαρτημένη εργασία, οπωσδήποτε και αν χαρακτηρίζεται από τους συμβαλλομένους.

4. Στον πίνακα που διαλαμβάνεται στην 19η σελίδα της επίμαχης αιτιολογικής έκθεσης, αναφέρεται ότι θα εργασθεί επί 15 μήνες ένας μηχανικός ως προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου, με μηνιαίες αποδοχές 1.000 ευρώ. Συνεπώς, για την σύμφωνη με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας αμοιβή του εν λόγω μισθωτού, θα πρέπει να καταβληθούν $(1.000 \times 14 : 11 \times 15 =)$ 19.090 ευρώ. Πλην όμως, στο εν λόγω πίνακα αναφέρεται ότι ο ανωτέρω υπάλληλος θα λάβει για την πλήρη και αποκλειστική απασχόλησή του επί 15 μήνες, το συνολικό ποσό των 15.000 ευρώ, ήτοι συνομολογείται, ότι ο υπόψη οικονομικός φορέας θα καταβάλει στον υπάλληλό του 4.090 ευρώ λιγότερα από αυτά που δικαιούται βάσει της εργατικής νομοθεσίας.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

5. Το αυτό, το γεγονός δηλαδή, ότι θα καταβληθούν λιγότερα των προβλεπομένων, προκύπτει ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι ο υπόψη μηχανικός θα αμείβεται με τις κατώτατες νόμιμες αποδοχές. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ισχύουσα ΕΓΣΣΕ, ο κατώτατος νόμιμος μισθός υπαλλήλου με προϋπηρεσία από 3 έως 6 έτη, ανέρχεται σε 715 ευρώ και συνεπώς, το μισθολογικό του κόστος (προστιθεμένων των βαρυνουσών τον εργοδότη ασφαλιστικών εισφορών) ανέρχεται σε $(715 + 14\% =) 815,1$ ευρώ μηνιαίως. Επομένως, ΟΛ συνολικές του, κατώτατες νόμιμες, απολαβές ανέρχονται σε $(815,1 \times 14 : 11 \times 15 =) 15.561$ ευρώ, ήτοι και πάλι υπολείπονται των 15.000 ευρώ, που σκοπεύει να του καταβάλει ο προσωρινός μειοδότης.

6. Τα ίδια ισχύουν και για τους εργοδηγούς που, σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα, σκοπεύει να απασχολήσει ο ανωτέρω διαγωνιζόμενος. Συγκεκριμένα, αναφέρεται, ότι οι μηνιαίες μισθολογικές απολαβές του κάθε εργοδηγού, συμπεριλαμβανομένων των δώρων, ανέρχονται σε 1.166,67 ευρώ, ήτοι, ότι είναι λιγότερες των $(1.000 \times 14 : 11 =) 1.272,73$ που του οφείλονται.

7. Δηλαδή, αποδεικνύεται, ότι ο προσωρινός ανάδοχος συνομολογεί, ουσιαστικά, πως δεν έχει πρόθεση να τηρήσει τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, περί του καθορισμού των αποδοχών που οφείλει να καταβάλει στους υπαλλήλους που πρόκειται να απασχολήσει και ότι, ως εκ τούτου, η αιτιολόγηση και εντεύθεν η προσφορά του είναι απορριπτέες, προεχόντως, για τον λόγο αυτό.

II

(ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ)

A (προσωπικό γενικής επιστασίας).

1. Δια της υπ' αριθ πρωτ 903901/23-11-2020 προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής, οι υποψήφιοι καλούνται να αιτιολογήσουν το έμμεσο κόστος του έργου (κεφάλαιο Α'), συμπεριλαμβανομένων των χρονικώς συναρτημένων εξόδων (παράγραφος β'), στα οποία συγκαταλέγονται οι δαπάνες «προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του αναδόχου» (περίπτωση 2). Επισημαίνεται, ρητώς, ότι σε περίπτωση αδυναμίας παροχής τεκμηριωμένων εξηγήσεων για κάποιο εκ των στοιχείων του έμμεσου κόστους, αυτό θα υπολογίζεται με χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 δια της εφαρμογής των

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

σε αυτή προβλεπομένων συντελεστών, επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης (χωρίς ΓΕ & ΟΕ). Από το άρθρο Β.2. της ανωτέρω Εγκυκλίου, το κόστος για το προσωπικό γενικής επιστασίας υπολογίζεται με συντελεστή 4%.

2. Στο άρθρο 16 της ..., προ βλέπεται «η πλήρης και αποκλειστική απασχόληση στο έργο καθ' όλη την διάρκεια των κατασκευών», του κατωτέρω προσωπικού γενικής επιστασίας: α) Ενός πολιτικού μηχανικού ή υπομηχανικού, ως προϊστάμενου του εργοταξιακού γραφείου (άρθρο 16.2.1.α.) β) Ενός μηχανικού, ως αναπληρωτή του προϊστάμενου του εργοταξιακού γραφείου (άρθρο 16.2.1.β.). γ) Ενός, επιπλέον, τεχνολόγου πολιτικού ή τοπογράφου μηχανικού (άρθρο 16.1.1.α.). δ) Ενός, τουλάχιστον, εργοδηγού συγκοινωνιακών έργων ανά τμήμα έργου (άρθρο 16.1.1.β.). Δοθέντος του ότι στην επίμαχη αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι το έργο θα εκτελεσθεί σε τρία μέτωπα - τμήματα, απαιτούνται τρεις εργοδηγοί.

3. Παρά ταύτα, στον πίνακα που διαλαμβάνεται στην 19η σελίδα της επίμαχης αιτιολογικής έκθεσης, αναφέρεται ότι θα απασχοληθούν: α) ένας προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου, β) ο αναπληρωτής του, πλην όμως, μόνο για 3 μήνες και γ) δύο εργοδηγοί για 5 μήνες έκαστος. Συνεπώς, δεν κοστολογούνται α) ο επιπλέον τεχνολόγος πολιτικός ή τοπογράφος μηχανικός (για 15 μήνες), β) ο αναπληρωτής προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου (για 15 μήνες), γ) ένας εργοδηγός για το τρίτο μέτωπο εργασίας (για 15 μήνες) και δ) δύο εργοδηγοί για το πρώτο και το δεύτερο μέτωπο (για 2Χ5 μήνες). Εξ άλλου, όπως προαναφέρθηκε, οι υπολογιζόμενες αποδοχές του αναφερόμενου προσωπικού υπολείπονται αυτών που θα πρέπει να τους καταβληθούν με βάση τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

4. Επομένως, είναι προφανές, ότι ο ανωτέρω πίνακας δεν τεκμηριώνει επαρκώς την απόκλιση από τα προβλεπόμενα υπό της Εγκυκλίου 9/2017 και ότι ως εκ τούτου, το εξ αυτού προκύπτον ποσό των 30,536,67 ευρώ δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Αντιθέτως, σύμφωνα και με την σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής^ Π κοστολόγηση του προσωπικού γενικής επιστασίας θα πρέπει να γίνει με την εφαρμογή του συντελεστή 4% επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης, οπότε και προκύπτει ποσό (2.296.977,2 Χ

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

4% => 91.879,09 ευρώ, ήτοι επιβάρυνση του έμμεσου κόστους του προσωρινού μειοδότη κατά (91.879,09 - 30.536,67 =>) 61.342,42 ευρώ.

Β (δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ ΠΠΕ).

1. Στο άρθρο Α.9. της Εγκυκλίου 9/2017, οι δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ Π ΠΕ κοστολογούνται με συντελεστή 0,30%.

2. Οι δαπάνες αυτές, που εντάσσονται στα σταθερά γενικά έξοδα, δεν εμπίπτουν στις δαπάνες για το προσωπικό γενικής επιστασίας, που εντάσσονται στα χρονικώς συναρτημένα γενικά έξοδα. Τούτο προκύπτει, μεταξύ άλλων, και από τα εξής: α) Από το κείμενο της Εγκυκλίου, που προβλέπει, ρητά, ότι το προσωπικό με εξειδικευμένο αντικείμενο δεν περιλαμβάνεται στο προσωπικό γενικής επιστασίας, β) Την παράγραφο 16.1.2. της ..., που προβλέπει ξεχωριστούς - διαφορετικούς ειδικούς επιστήμονες για την σύνταξη μελετών και σχεδίων, γ) Τις λοιπές προβλέψεις του άρθρου 16 της ..., σύμφωνα με τις οποίες το προσωπικό γενικής επιστασίας οφείλει να παραβρίσκεται στον τόπο εκτέλεσης των εργασιών, γεγονός που αποκλείει την ενασχόλησή του με την επισκόπηση μελετών κλπ.

3. Παρά ταύτα, ο προσωρινός μειοδότης, προέβλεψε μηδενικό κόστος για την εν λόγω δαπάνη, επικαλούμενος, αβασίμως, ότι η επισκόπηση μελετών κλπ, θα διενεργηθεί από το προσωπικό γενικής επιστασίας.

4. Συνεπώς, από τα ανωτέρω, προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους του προσωρινού μειοδότη κατά (2.296.977,2 X 0,30% =>) 6.890,93 ευρώ.

Γ. (δαπάνες ασφάλισης).

1. Σύμφωνα με την κοινή πείρα, αλλά και όπως προβλέπεται στο άρθρο 15.5.1. της ..., ο ανάδοχος οφείλει να ασφαλίσει «την συνολική αξία του υπό κατασκευήν έργου, όπως αυτή θα έχει προσδιορισθεί στο τεύχος της οικονομικής προσφοράς του». Συνεπώς, ασφαρίζεται το σύνολο της συναφθησόμενης σύμβασης, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα γενικά έξοδα, το εργολαβικό όφελος και τα απρόβλεπτα. Ως εκ τούτου, με βάση την οικονομική προσφορά της υπόψη εταιρίας, τα ασφάλιστρα πρέπει να υπολογισθούν επί του ποσού του 1.333.209,52 ευρώ, στο οποίο ανέρχεται η συνολική αξία της σύμβασης που θα συνάψει και όχι, ασφαλώς, επί του ποσού

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

των 1.073.856,21 ευρώ, στο οποίο ανέρχεται η αξία των εργασιών που θα εκτελέσει.

2. Επομένως, με δεδομένο το ότι δεν προσκομίζεται προσφορά για την ασφάλιση του έργου και λαμβανομένων υπόψη των συντελεστών που χρησιμοποιεί ο προσωρινός μειοδότης, επί του ποσού της συναφθησομένης συμβάσεως, το κόστος της ασφαλίσεως ανέρχεται σε $(1.333.209,52 \times 0,28\% =)$ 3.732,99 ευρώ, ήτοι επιβάρυνση του έμμεσου κόστους του προσωρινού μειοδότη κατά $(3.732,99 - 2.695,38 =)$ 1.037,61 ευρώ.

Δ. (δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού γενικής επιστασίας).

1. Δια της παραγράφου Α.β.5. της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής προς αιτιολόγηση των προσφορών, ζητείται η δικαιολόγηση του κόστους «για την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού γενικής επιστασίας πχ χρήση αυτοκινήτων». Στο άρθρο Β.5. της Εγκυκλίου 9/2017, το εν λόγω κόστος υπολογίζεται με συντελεστή 0,60%.

2. Ο προσωρινός μειοδότης δεν εφάρμοσε τον ανωτέρω συντελεστή. Αντίθετα, υπολόγισε αυθαίρετα και χωρίς την οιαδήποτε τεκμηρίωση, το ποσό των 3.000 ευρώ.

3. Επομένως, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην σχετική πρόσκληση, ελλείψει τεκμηρίωσης της απόκλισης της κοστολόγησης της ανωτέρω δαπάνης από αυτήν που προκύπτει από την εφαρμογή του προβλεπόμενου συντελεστή, πρέπει να εφαρμοσθεί η Εγκύκλιος 9/2017 και, ως εκ τούτου, το εν λόγω κόστος ανέρχεται σε $(2.296.977,2 \times 0,60\% =)$ 13.781,87 ευρώ, ήτοι προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους του προσωρινού μειοδότη κατά $(13.781,87 - 3.000 =)$ 10.781,87 ευρώ.

Ε. (περιβαλλοντικό κόστος).

1. Σύμφωνα με την περίπτωση Β.7. της Εγκυκλίου 9/2017, στο έμμεσο κόστος περιλαμβάνονται και οι δαπάνες «μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», ΟΛ οποίες υπολογίζονται σε 0,20% επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης.

2. Είναι προφανές, ότι οι δαπάνες αυτές δεν έχουν σχέση με τις δαπάνες για εργαστηριακούς ελέγχους, οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 20

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

της ..., αφορούν στην ποιότητα των κατασκευών και των υλικών, ήτοι αποβλέπουν στην προστασία του έργου και όχι του περιβάλλοντος.

3. Ο προσωρινός μειοδότης υπολόγισε ορθά το εν λόγω, περιβαλλοντικό, κόστος σε $(2.296.977,2 \times 0,20\% =)$ 4.593,95 ευρώ, πλην όμως συμπεριέλαβε σε αυτό και τις δαπάνες εργαστηριακών ελέγχων.

4. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε, ότι για τους εργαστηριακούς ελέγχους απαιτείται δαπάνη 10.000 ευρώ. Πλην όμως, αντί να προσθέσει το σύνολο της εν λόγω δαπάνης στο έμμεσο κόστος του προσωρινού αναδόχου, αφαίρεσε από αυτήν το ποσό των 4.593,95 ευρώ, το οποίο, κατά τα προαναφερθέντα, ουδόλως σχετίζεται με αυτές, αλλά αφορά περιβαλλοντικές δαπάνες.

5. Συνεπώς, προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους του προσωρινού μειοδότη κατά $(10.000 - 5.406,05 =)$ 4.593,95 ευρώ.

ΣΤ. (χρηματοοικονομικό κόστος).

1. Σύμφωνα με την περίπτωση Β.9. της ανωτέρω, υπ' αριθ 9/2017 Εγκυκλίου, στο έμμεσο κόστος συμπεριλαμβάνονται «οι τόκοι των κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα το χρηματοοικονομικό κόστος», που υπολογίζεται σε ποσοστό 0,80% επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης,

2. Ο μη συνυπολογισμός του χρηματοοικονομικού κόστους στην αιτιολόγηση, αποτελεί λόγο απορρίψεώς της. Αναφέρομαι στην υπ' αριθ 1055/2019 απόφαση της ΑΕΠΠ (8° Κλιμάκιο), στην 67η σκέψη της οποίας διαλαμβάνονται τα ακόλουθα: «Στην διακήρυξη ρητώς και σαφώς προβλέπεται ότι το κόστος δανεισμού και δη οι πληρωτέοι τόκοι τραπεζικών δανείων περιλαμβάνεται στην κοστολόγηση του έργου. Συγκεκριμένα, στο ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ της διακήρυξης ορίζεται «...2. Γενικά Έξοδα (Γ.Ε.) και όφελος του Αναδόχου (Ο.Ε.). Οι τιμές μονάδας του παρόντος Τιμολογίου προσαυξάνονται κατά το ποσοστό Γενικών Εξόδων (Γ.Ε.) και Οφέλους του Αναδόχου (Ο.Ε), στο οποίο περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες αλλά αφορούν συνολικά το κόστος του έργου όπως, ... τόκοι κεφαλαίων κίνησης... β) Χρονικώς συνηρημένα έξοδα, δηλαδή εξαρτώμενα από την χρονική διάρκεια της σύμβασης τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες: ....9. Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος...». Επομένως, σύμφωνα με τους παραπάνω όρους της διακήρυξης οι τόκοι τραπεζικού δανεισμού

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

χαρακτηρίζονται ρητά ως δαπάνη του συγκεκριμένου υπό εξέταση έργου, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες του υπό εξέταση έργου και για τον λόγο αυτό ως εικός βαρύνουν το σύνολο του έργου. Επομένως, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και περαιτέρω αόριστος ο παραπάνω ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, δεδομένου ότι το κόστος δανεισμού είναι μεν ένα πάγιο έξοδο της εταιρίας, πλην όμως η σχετική δαπάνη ρητά σύμφωνα με την διακήρυξη συνιστά δαπάνη που βαρύνει το εξεταζόμενο έργο αυτό καθ' εαυτό. Συναφώς σε κάθε περίπτωση ισχύουν οι παραπάνω όροι της διακήρυξης, ανεξαρτήτως του αορίστου ισχυρισμού της αναθέτουσας αρχής ότι η ίδια εκ των υστέρων θεωρεί επισφαλή τον επιμερισμό και την αναγωγή της δαπάνης των τόκων στο υπό εξέταση έργο. Σε κάθε περίπτωση το Τιμολόγιο Μελέτης της διακήρυξης αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Σκέψη 47), δεσμεύει την παρεμβαίνουσα η οποία δεν το έχει αμφισβητήσει επικαίρως με προσβολή των όρων της διακήρυξης, αλλά και την αναθέτουσα αρχή η οποία δεν δικαιούται να μην εφαρμόσει τους όρους της διακήρυξης τους οποίους η ίδια έθεσε (σκέψη 48). Και συγκεκριμένα δεν δικαιούται να μην λαμβάνει υπ' όψιν το παραπάνω κόστος πληρωτέων τόκων δανεισμού, ως οικονομικό μέγεθος που συνδιαμορφώνει το κόστος του έργου, ως ρητά ορίζει η διακήρυξη και εντεύθεν αποτελεί αιτιολογικό στοιχείο του ύψους της προσφοράς. Περαιτέρω είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι - ως επί εσφαλμένης προϋπόθεσης στηριζόμενοι - και αλυσιτελείς οι ισχυρισμοί της παρέμβασης επί του τρίτου λόγου της προσφυγής ισχυρισμοί της παρέμβασης. Ειδικότερα είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής ο ισχυρισμός της παρέμβασης (σκέψη 27 σημείο 1) περί του τρόπου επιμερισμού της δαπάνης των τόκων στο υπό εξέταση έργο, δεδομένου ότι εν προκειμένω δεν εξετάζεται ούτε κρίνεται συγκεκριμένος τρόπος επιμερισμού αλλά το γεγονός ότι ουδέν κόστος τόκων παντάπασιν και κατ' ουδένα τρόπο επιμερισμού δεν έχει περιληφθεί στην αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της, παρότι οι τόκοι δανεισμού σύμφωνα με την διακήρυξη ως άνω αποτελούν διακριτή δαπάνη του έργου και συνεπώς όφειλε να περιλαμβάνεται στην αιτιολόγηση της προσφοράς. Περαιτέρω είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός της παρέμβασης (σκέψη 27 σημείο 2) ότι για να ληφθεί υπ' όψιν ως δαπάνη του έργου ο πληρωτέος τόκος

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

δανεισμού θα έπρεπε προηγουμένως να έχει αποδειχτεί ότι για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της ήταν αναγκασμένη να ζητήσει τραπεζική χρηματοδότηση. Όμως ο ισχυρισμός προσκρούει άμεσα στους παραπάνω ρητούς και σαφείς όρους του Τιμολογίου της Μελέτης οι οποίοι ουδεμία τέτοια σύνθετη αξιολογική προϋπόθεση θέτουν, μάλιστα δεν θέτουν καμία προϋπόθεση, ει μη μόνον την ύπαρξη τοκοφόρου δανεισμού. Περαιτέρω είναι απορριπτέοι ως αλυσιτελείς και οι ισχυρισμοί της παρέμβασης, περί της φερεγγυότητας της παρεμβαίνουσας δεδομένου ότι εν προκειμένω δεν εξετάζεται ούτε κρίνεται η φερεγγυότητα της παρεμβαίνουσας, αλλά το γεγονός ότι η προσβαλλόμενη αποδέχθηκε την αιτιολόγηση της οικονομικής προσφοράς στην οποία όμως δεν έχει περιληφθεί η δαπάνη εξυπηρέτησης του τραπεζικού δανεισμού της παρεμβαίνουσας. Ήτοι δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι τόκοι των ληφθέντων δανείων, που εμφανίζονται στους υποβληθέντες ισολογισμούς της παρεμβαίνουσας, ως βρίσκονται αναρτημένοι στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ. Επομένως, εφόσον η παρεμβαίνουσα δεν περιέλαβε ούτε στην αιτιολόγηση της προσφοράς της ούτε στο έγγραφο επεξηγήσεων των αριθμητικών λαθών της αιτιολόγησης της προσφοράς σχετικό κονδύλιο δαπάνης τόκων τραπεζικού δανεισμού, και παρά ταύτα η αιτιολόγηση της προσφοράς έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση η οποία στερείται ομοίως αιτιολογίας κατά το σημαίνοντα τούτο σημείο κόστους του έργου, η προσβαλλόμενη πρέπει να ακυρωθεί γενομένου δεκτού του τρίτου και του πέμπτου λόγου της προσφυγής».

3. Ο εν λόγω οικονομικός φορέας, υπολόγισε μηδενικό ποσό για τόκους κεφαλαίων κίνησης και για χρηματοοικονομικό κόστος, «λόγω επαρκών χρηματικών διαθεσίμων».

4. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί είναι ανακριβείς, καθόσον ανταποδεικνύονται από τις προσκομισθείσες οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις οποίες, για το έτος 2019, ο υπόψη οικονομικός φορέας έχει τραπεζικό δανεισμό 150.245,44 ευρώ, και έχει δαπανήσει για τόκους 48.439,64 ευρώ. Αποδεικνύεται, δηλαδή, ότι ο προσωρινός μειοδότης επιβαρύνεται, οπωσδήποτε, με, σημαντικό, χρηματοοικονομικό κόστος.

5. Συνεπώς, η επίμαχη αιτιολόγηση είναι, άνευ άλλου τινός, απορριπτέα και για τον λόγο αυτό.

6. Σε κάθε περίπτωση, δηλαδή, ακόμα και αν υποτεθεί, εσφαλμένα, ότι, παρά τα κριθέντα δια της, ανωτέρω, υπ' αριθ 1055/2019 απόφασης της ΑΕΠΠ, η πρόβλεψη μηδενικής δαπάνης για χρηματοοικονομικό κόστος, δεν συνεπάγεται, οπωσδήποτε, την απόρριψη της αιτιολόγησης, προκύπτει, πάντως, αξιόλογη επιβάρυνση του εμμέσου κόστους της επίμαχης προσφοράς, κατά το ποσό των $(2.296.977,2 \times 0,80\% =) 18.375,82$ ευρώ.

Z. (αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών).

1. Από το άρθρο 7.14.Γ. της ..., απαιτείται «η διάθεση επί τόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών (τουλάχιστον με επισήμανση) επί 24ώρου».

2. Η εν λόγω εταιρία δεν προέβλεψε την οιαδήποτε δαπάνη για την εκπλήρωση της ανωτέρω υποχρεώσεώς της. Αντίθετα, ισχυρίσθηκε, ότι οι έκτακτες ανάγκες θα αντιμετωπίζονται από το προσωπικό που θα απασχολείται στα μέτωπα εργασίας. Είναι προφανές, ότι αυτό δεν είναι δυνατό να ισχύει, προεχόντως διότι απαιτείται διαθεσιμότητα επί όλο το 24ωρο, ήτοι και για χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν θα εκτελούνται εργασίες. Πέραν τούτου, ο εργάτης που αποχωρεί από ένα συνεργείο το οποίο εκτελεί εργασίες, προκειμένου να αντιμετωπίσει έκτακτη ανάγκη, πρέπει να αντικατασταθεί, έτσι ώστε η απόδοση του συνεργείου να μην μειωθεί. Επομένως, δεν είναι δυνατό με τον ίδιο εργάτη - με το ίδιο κόστος να καλυφθούν αμφότερες οι δαπάνες, ήτοι και για τις έκτακτες ανάγκες, αλλά και για την εκτέλεση των προγραμματισμένων εργασιών.

3. Η Ομάδα Εργασίας διαπίστωσε αντίστοιχη έλλειψη και στην αιτιολόγηση του 2ου μειοδότη. Φυσικά, δεν πρόεβη στον ανωτέρω «συμψηφισμό» (περί του ότι, δήθεν, οι έκτακτες ανάγκες θα καλύπτονται χωρίς αύξηση κόστους από έναν εργάτη ο οποίος ταυτόχρονα θα απασχολείται και σε άλλες εργασίες), αλλά προσέθεσε δαπάνη 5.000 ευρώ.

4. Πλην όμως, το ποσό αυτό είναι ελάχιστο και ουδόλως επαρκεί για την κάλυψη του κόστους συμμόρφωσης στο άρθρο 7.14.Γ. της ..., ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί, ότι αρκεί προς τούτο η διαθεσιμότητα ενός, μόνο, εργάτη. Συγκεκριμένα, το κόστος της διαθεσιμότητας έστω και ενός, μόνο, εργάτη για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ανέρχεται σε $(1 \times 35\text{€})$ ημερήσιο κόστος εργάτη σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του προσωρινού

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μειοδότη $X 15 \text{ μήνες} \times 30 \text{ ημέρες} = 15.750$ ευρώ και, ως εκ τούτου, προκύπτει επιπλέον επιβάρυνση του κόστους της εργολαβίας του προσωρινού μειοδότη κατά το ποσό αυτό

H. (συνολική επιβάρυνση).

Εν κατακλείδι, προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους της εν λόγω προσφοράς κατά $(61.342,42 + 1.037,61 + 10.781,87 + 4.593,95 + 18.375,82 + 15.750 =) 111.881,67$ ευρώ, ποσό που υπερκαλύπτει το (δήθεν) αναμενόμενο κέρδος $(98.867,02 \text{ ευρώ})$ και την καθιστά ζημιογόνο (και εντεύθεν απορριπτέα) κατά $(111.881,67 - 98.867,02 =) 13.014,65$ ευρώ.

III

(ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ)

A. (αοριστία κοστολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού).

1. Στην υπ' αριθμ πρωτ 903901/23-11-2020 πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής περιγράφεται, αναλυτικά, ο τρόπος με τον οποίο οι υποψήφιοι οφείλουν να αιτιολογήσουν το κόστος των μηχανημάτων έργου και των φορτηγών, και οι συγκεκριμένες δαπάνες που πρέπει να συμπεριλάβουν. Ειδικότερα, οι υποψήφιοι οφείλουν να συνυπολογίσουν, μεταξύ άλλων, α) το κόστος βαρείας συντήρησης, β) το κόστος ασφάλισης, γ) το κόστος ελαστικών, δ) το κόστος τελών κυκλοφορίας και ε) το κόστος αποσβέσεων. Τονίζεται, επίσης, ότι οι ίδιες υποχρεώσεις ισχύουν και όσον αφορά στα μισθωμένα μηχανήματα.

2. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο B.4. της εν λόγω προσκλήσεως αναφέρονται τα ακόλουθα: «Πίνακας Μηχανημάτων έργου. Για τα μηχανήματα τα οποία περιγράφονται στο Σχέδιο Υλοποίησης θα πρέπει να κατατεθεί Αναλυτικός Πίνακας Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού στον οποίο θα αναγράφονται κατ' ελάχιστον: ο ακριβής τύπος του μηχανήματος, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι χρόνοι εισκόμισης, αποκόμισης, μετακινήσεων και απασχόλησης στο έργο, για όσα μηχανήματα απαιτείται η άδεια έκδοσης μηχανήματος θα αναγράφεται ο αριθμός της νόμιμης άδειας. Για τα ιδιόκτητα μηχανήματα θα υποβάλλεται απόσπασμα μητρώου παγίων ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο κατοχής πχ πρόσφατο τιμολόγιο αγοράς ή αντίγραφο χρηματοδοτικής μίσθωσης. Για τα προς μίσθωση μηχανήματα θα υποβάλλονται στοιχεία ημερήσιου κόστους ανάλογα με αυτά που υποβάλλονται για τα ιδιόκτητα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μηχανήματα. Το κόστος του μηχανικού εξοπλισμού, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος, θα αναλύεται σε: κόστος κατοχής (πχ αποσβέσεις, βαριά συντήρηση, μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης ή άλλο), σε κόστος εισκόμισης/αποκόμισης από το έργο, κόστος φορτώσεων/εκφορτώσεων/συναρμολογήσεων/αποσυναρμολογήσεων ώστε να καταστούν λειτουργικά, κόστος ελαστικών για τα ελαστικοφόρα, κόστος λειτουργίας (καύσιμα,, λιπαντικά, αναλώσιμα, χειριστές, βοηθοί, καθημερινή συντήρηση) και διαχειριστικό κόστος (ασφάλιστρα, τέλη, έλεγχοι, φύλαξη, επιθεωρήσεις ή άλλο). Για τα οχήματα μεταφοράς υλικών (ιδιόκτητα ή μισθωμένα) που θα χρησιμοποιηθούν, θα συνταχθεί λίστα με τα στοιχεία τους (σε αυτήν θα αναφέρονται κατ' ελάχιστον ο αριθμός κυκλοφορίας και το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο) και να κατατεθούν οι άδειες κυκλοφορίας όπου φαίνεται ευκρινώς το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο».

3. Ο προσωρινός μειοδότης ουδόλως τήρησε τις ανωτέρω υποχρεώσεις του. Ειδικότερα, παρέθεσε στοιχεία κόστους μόνο για οκτώ μηχανήματα και φορητά ιδιοκτησίας του, που αναφέρονται σε σχετικό πίνακα της αιτιολογικής του έκθεσης. Για τα υπόλοιπα, αναγκαία, κατά την αιτιολόγησή του, μηχανήματα, προσκόμισε προσφορά εκμίσθωσής τους σε αυτόν, από την εταιρία ..., στην οποία δεν αναφέρεται το οιοδήποτε στοιχείο κόστους. Αναφέρεται, απλώς, το προσφερόμενο μίσθωμα, χωρίς την οιαδήποτε περεταίρω ανάλυση. Εξ άλλου, για τα επιπλέον αναγκαία φορητά, αναφέρθηκε σε προσφορά της εταιρίας ..., στην οποία πάντως δεν προσδιορίζεται ποια και πόσα φορητά θα διατεθούν, αλλά ούτε και δίδεται το οιοδήποτε κοστολογικό στοιχείο.

4. Εξ άλλου, όσον αφορά στα μηχανήματα και φορητά στην κοστολόγηση των οποίων προβαίνει ο προσωρινός μειοδότης: α) Συμπεριλαμβάνονται μόνο οι δαπάνες της ελαφράς συντήρησης («λιπαντικό, βαλβολίνη, γράσσο κλπ»), χωρίς την οιαδήποτε κοστολόγηση της βαρείας συντηρήσεως. β) Δεν κοστολογούνται τα ελαστικά, γ) Δεν συνυπολογίζονται οι δαπάνες ασφάλισης και τελών κυκλοφορίας, δ) Λόγω της παλαιότητας των μηχανημάτων, υπολογίζεται μηδενικό κόστος απόσβεσης. Παρά ταύτα, η παλαιότητα των μηχανημάτων και φορητών, που λαμβάνεται υπόψη (θετικά) για την εκμηδένιση του κόστους απόσβεσης, δεν λαμβάνεται υπόψη (αρνητικά)

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

για τον υπολογισμό της δυναμικότητας - αποδόσεώς τους, αλλά αντίθετα λαμβάνονται ως βάση υπολογισμού οι αποδόσεις καινούργιων - αναπόσβεστων μηχανημάτων και φορτηγών. Θεωρώ προφανές, ότι αυτή η «λογική» δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Αν ίσχυαν τα όσα διατείνεται ο προσωρινός μειοδότης, θα ήταν οικονομικά συμφέρουσα η χρησιμοποίηση παλαιών μηχανημάτων και φορτηγών που έχουν ήδη αποσβεσθεί, καθόσον και το κόστος απόσβεσης θα αποφεύγετο, αλλά και η ίδια παραγωγικότητα θα επιτυγχάνετο. Στην πραγματικότητα, βέβαια, και σύμφωνα με την κοινή πείρα, η αποδόσεις των πεπαλαιωμένων μηχανημάτων και φορτηγών, υπολείπονται κατά 40%, τουλάχιστον των αποδόσεων των καινούριων - αναπόσβεστων.

5. Εξ αιτίας των προαναφερομένων, η αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη θα έπρεπε να απορριφθεί, άνευ άλλου τινός, καθόσον αυτός, καίτοι προσκλήθηκε, ρητώς, προς τούτο, παρέλειψε να αναφέρει τα συγκεκριμένα στοιχεία κόστους που του ζητήθηκαν,

6. Παρά ταύτα, η Ομάδα Εργασίας, παρέβλεψε τις ανωτέρω, κραυγαλέες, παραλείψεις της επίμαχης αιτιολογικής έκθεσης, σε σχέση με τα όσα είχαν ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή και δέχθηκε τα ελλιπή στοιχεία που προσκόμισε ο προσωρινός μειοδότης σχετικά με το, καθοριστικό, κόστος χρήσης του απαιτούμενου μηχανολογικού εξοπλισμού.

7. Κατόπιν τούτων, αποβαίνει αδύνατη, αλλά και στερείται νοήματος, κάθε προσπάθεια συγκεκριμενοποιήσεων της διαφοράς δαπάνης που προκύπτει από τις προαναφερόμενες ελλείψεις. Εφόσον ο υποψήφιος παρέλειψε να δώσει τα στοιχεία που του ζητήθηκαν, όπως λχ το κόστος ασφάλισης, τις δαπάνες ελαστικών και βαρείας συντηρήσεως, τις δυναμικότητες των μισθωμένων μηχανημάτων και οχημάτων κλπ, δεν όφειλε, βέβαια, η αναθέτουσα αρχή να τον υποκαταστήσει και να κοστολογήσει πρωτογενώς τις δαπάνες χρήσης οχημάτων και μηχανημάτων, τα περισσότερα εκ των οποίων, μάλιστα (τα μισθωμένα) δεν προσδιορίζονται καν, ενώ και για όσα ακόμα προσδιορίζονται, η δαπάνη χρήσεώς τους, μόνο, κατά τις υποκειμενικές δυνατότητες του προσφέροντα είναι δυνατό να κοστολογηθεί (πχ με τις τιμές ελαστικών που θα μπορέσει να εξασφαλίσει, με το ποσό των ασφαλίσεων που είναι σε θέση να επιτύχει, με την υποδομή και την στελέχωση του συνεργείου που θα κάνει την βαρεία συντήρηση κλπ).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

8. Αναφέρω, πάντως, ενδεικτικά, ότι, όπως προκύπτει και από τις λοιπές αιτιολογήσεις: α) το κόστος για τα 12 ελαστικά ενός φορτηγού ανέρχεται σε (300 ευρώ το κάθε ελαστικό που έχει χρόνο ζωής τριών ετών = 12.000 ευρώ ανά τριετία : 261 εργάσιμες ημέρες ανά έτος =) 4,60 ευρώ ανά ημέρα, β) το κόστος ασφάλισης ανέρχεται σε (400 ευρώ ανά εξάμηνο : 131 εργάσιμες ημέρες (εξαμηνιαίο κόστος) =) 3,05 ευρώ ανά ημέρα, γ) το κόστος τελών κυκλοφορίας ανέρχεται σε (1.320 ευρώ ετησίως : 261 εργάσιμες ημέρες =) 5,05 ευρώ ανά ημέρα και δ) το κόστος (ελαφράς) συντήρησης παλαιών φορτηγών αποσβεσθείσας αξίας, είναι προσαυξημένο κατά 40%, ήτοι προκύπτει επιβάρυνση κατά το ποσό των (96 ευρώ X 40% =) 38,40 ευρώ ανά ημέρα. Επομένως, για κάθε φορτηγό προκύπτει συνολική επιβάρυνση κατά 51 ευρώ ημερησίως (και συνολικά, για όλο τον χρόνο εκτέλεσης του έργου (2X9 + 20X9 + 20 + 2X8) X 51= 11.118 ευρώ), σε σχέση με τους υπολογισμούς του προσωρινού μειοδότη, γεγονός που αρκεί για να αποδείξει τον ζημιογόνο χαρακτήρα της προσφοράς του.

9. Επομένως, η επίμαχη αιτιολόγηση τυγχάνει απορριπτέα και λόγω της αοριστίας της σε σχέση με τον υπολογισμό του άμεσου κόστους εκτέλεσης της εργολαβίας.

B. (προδήλως εσφαλμένοι υπολογισμοί).

Αν και παρέλκει, ενόψει της αοριστίας της κρίσιμης παραμέτρου του κόστους του μηχανολογικού εξοπλισμού, παραθέτω, εν συνεχεία, και ορισμένες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εξηγήσεις του υπόψη οικονομικού φορέα είναι, οφθαλμοφανώς, αβάσιμες και ως εκ τούτου, παράνομα και εσφαλμένα έγιναν δεκτές από την αναθέτουσα αρχή, α) (εργασία ταπητιδίων).

1. Για την εκτέλεση της εργασίας αυτής, θα χρησιμοποιηθεί ένα μηχάνημα - μικρή φρέζα - το οποίο κοστολογείται (αορίστως) με 90 ευρώ ημερησίως. Υποτίθεται ότι, το μηχάνημα αυτό έχει δυναμικότητα 1.000 τμ ανά ημέρα, αν και σε ανάλογες περιπτώσεις αιτιολογήσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει δεχτεί ως μέγιστη δυναμικότητα της μικρής φρέζας τα 500 τμ ανά ημέρα. Προκύπτει δηλαδή, ότι κατά τον προσωρινό μειοδότη και την Ομάδα Εργασίας, το φρεζάρισμα προς τον σκοπό της τοποθέτησης ταπητιδίων κοστίζει (90 : 1.000 =) 0,09 ευρώ ανά τμ.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

2. Ίδια ακριβώς εργασία, δηλαδή φρεζάρισμα, απαιτείται και για τις κυρίως εργασίες ασφαλτόστρωσης. Για τις εργασίες αυτές θα χρησιμοποιηθεί ίδιο μηχάνημα, ήτοι φρέζα, μεγαλύτερης δυναμικότητας, το οποίο κοστολογείται (επίσης, αορίστως) με 730 ευρώ ημερησίως και έχει δυναμικότητα (σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας) 4.500 τμ ανά ημέρα. Δηλαδή, το κόστος της εργασίας αυτής, σχεδόν, διπλασιάζεται και ανέρχεται σε $(730 : 4.500 =) 0,16$ ευρώ ανά τμ.

3. Εφόσον, όπως προαναφέρθηκε, η εργασία είναι η ίδια, είτε το φρεζάρισμα γίνεται για να τοποθετηθούν εν συνεχεία ταπητίδια, είτε λαμβάνει χώρα για να τοποθετηθεί εν συνεχεία ασφαλτοτάπητας (μεταβάλλεται, μόνο, ο όγκος και όχι η φύση της εργασίας), με αυτή την «λογική», θα ήταν συμφέρον να φρεζάρονται οι οδοί με το μικρό μηχάνημα και όχι με το μεγαλύτερο.

4. Επειδή τούτο αντίκειται στην κοινή πείρα, δεν μπορεί παρά να μειωθεί η απόδοση της μικρής φρέζας στα επίπεδα στα οποία την έχει, κατ' επανάληψη, υπολογίσει η αναθέτουσα αρχή, δηλαδή σε 500 τμ ανά ημέρα, οπότε και προκύπτει, άνευ άλλου τινός, υποκοστολόγηση. Συγκεκριμένα, αυξάνονται οι ημέρες εργασίας που έχουν υπολογιστεί από 10 σε $(10.264,12$ τμ επιφάνεια φρεζαρίσματος για τα ταπητίδια : 500 τμ ανά ημέρα =) 21. Για κάθε ημέρα εργασίας, ο προσωρινός ανάδοχος έχει υπολογίσει 875,00 ευρώ (κόστος συνεργείου) (και μάλιστα με την αόριστη και, προδήλως, υποκοστολογημένη, παραδοχή ότι θα χρησιμοποιηθούν φορτηγά της ... με κόστος 1,70 ευρώ ανά τόνο). Επομένως, προκύπτει επιβάρυνση κατά $(11$ επιπλέον ημέρες $\times 875,00$ ευρώ =) 9.625 ευρώ, β) (βυτίο νερού).

1. Ο προσωρινός μειοδότης διατείνεται ότι κατά την διάρκεια των εργασιών φρεζαρίσματος 5.000 τμ ανά ημέρα (που μειώθηκαν από την Ομάδα Εργασίας σε 4.500 τμ), απαιτείται, μόλις ένα δρομολόγιο βυτίου νερού, προς τον σκοπό της διαβροχής της επιφάνειας εργασίας. Επιπλέον, για τις εργασίες φρεζαρίσματος προς τοποθέτηση ταπητιδίων, εμβαδού 1.000 τμ ημερησίως, υπολογίζει μισό δρομολόγιο. Επομένως, αν και για τα 1.000 τμ, υποτίθεται ότι, απαιτείται μισό δρομολόγιο, για την πενταπλάσια επιφάνεια δεν απαιτούνται πενταπλάσια δρομολόγια, δηλαδή 2,5, αλλά διπλάσια, ήτοι, μόνο, 1!!!

2. Στην πραγματικότητα, βέβαια, και σύμφωνα με την κοινή πείρα, για την διαβροχή επιφάνειας 4.500 - 5.000 τμ ανά ημέρα, απαιτούνται 5

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

δρομολόγια (ήτοι 1 ανά 1.000 τμ), οπότε και, με δεδομένο το ότι κάθε δρομολόγιο κοστίζει 50 ευρώ, προκύπτει επιβάρυνση (20 ημέρες X 4 επιπλέον δρομολόγια X 50 ευρώ ανά δρομολόγιο =) 4.000 ευρώ για τις εργασίες ασφαλοτάπητα και (21 ημέρες X 0,5 επιπλέον δρομολόγιο X 50 ευρώ ανά δρομολόγιο =) 525 ευρώ για τις εργασίες τοποθέτησης ταπητιδίων.

(ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ)

Συμπερασματικά, η επίμαχη προσφορά είναι απορριπτέα και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη και ακυρωτέα, για τους ακόλουθους λόγους: α) Διότι αποδεικνύεται η μη τήρηση της εργατικής νομοθεσίας, β) Διότι με ορθό υπολογισμό του έμμεσου κόστους, η προσφορά καθίσταται ζημιογόνος, γ) Διότι η υποβληθείσα αιτιολόγηση δεν περιλαμβάνει τα στοιχεία κοστολόγησης του μηχανολογικού εξοπλισμού, τα οποία, με σαφή και ορισμένο τρόπο, ζητήθηκαν από την αναθέτουσα αρχή.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ...

I (ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΩΝ)

1. Στο άρθρο 25 της σχετικής διακήρυξης («ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ»), προβλέπονται τα εξής: «25.1.: Ο προσφέρων οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. ... 25.3.: Η αναθέτουσα αρχή: α) Επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22.Α. της παρούσας για τους υπεργολάβους και ότι διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνουν σύμφωνα με το άρθρο 165 του Ν 4412/2016, με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). β) Απαιτεί υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του και ότι δεν καλύπτει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του έργου που αναλαμβάνει, σύμφωνα με το άρθρο 165 του Ν 4412/2016».

2. Προς υλοποίηση των, κατά τα ανωτέρω, προβλεπομένων από την διακήρυξη, στο Κεφάλαιο Δ' του Μέρους Ιί του ΕΕΕΣ, το οποίο όφειλαν να συμπληρώσουν και να υποβάλουν οι υποψήφιοι, αναφέρονται τα ακόλουθα: «Δ: Πληροφορίες σχετικά με υπεργολάβους στην ικανότητα των οποίων δεν στηρίζεται ο οικονομικός φορέας. Ερώτηση: Ο οικονομικός φορέας προτίθεται

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

να αναθέσει οποιοδήποτε τμήμα της σύμβασης σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας; Απάντηση:... Εάν η σχετική τεκμηρίωση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε:....».

3. Με βάση τους ανωτέρω όρους, που συμπεριλαμβάνονται στα (κανονιστικής ισχύος) πρότυπα τεύχη διακηρύξεων, γίνεται, παγίως, δεκτό, ότι εφόσον από την αιτιολόγηση προκύπτει πως ο υποψήφιος προτίθεται να αναθέσει τμήμα (οιοδήποτε - έστω και ελάχιστου ποσοστού) της σύμβασης σε υπεργολάβους, μολονότι έχει απαντήσει αρνητικά στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

4. Αναφέρομαι, στις ορθές και νόμιμες σκέψεις που διαλαμβάνονται στις υπ' αριθ 585/2020 και 1001/2020 αποφάσεις της ΑΕΠΠ (5^ο και 7^ο Κλιμάκιο αντίστοιχα).

5. Αναφέρομαι, επίσης, και στην υπ' αριθ 22-23/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ (1^ο Κλιμάκιο), δια της οποίας κρίθηκε, επιπροσθέτως, ότι σε αυτές τις περιπτώσεις, η άνευ άλλου τινός απόρριψη της προσφοράς είναι υποχρεωτική, ακόμα και αν το τμήμα της σύμβασης που πρόκειται να ανατεθεί σε υπεργολάβους είναι ελάχιστο.

6. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό Μελέτης, στην Ομάδα Εργασιών Β' (Τεχνικά Έργα - Εργασίες Άρδευσης & Διαμόρφωσης Πρασίνου Κεντρικής Νησίδας ~ Σήμανση), συμπεριλαμβάνονται εργασίες διαγράμμισης, προϋπολογισμού 69.000 ευρώ (βλ α/α 35) και εργασίες συντήρησης πρασίνου, προϋπολογισμού 8,659,05 ευρώ (βλ α/α 38 έως και α/α 44).

7. Στην αιτιολογική έκθεση του εν λόγω οικονομικού φορέα, αναφέρεται, ρητώς, ότι οι ανωτέρω εργασίες θα εκτελεστούν από υπεργολάβους. Συγκεκριμένα, αναφέρονται τα εξής: «Βέβαια, οι μόνες εργασίες που θα εκτελεστούν από υπεργολάβο είναι οι εργασίες συντήρησης πρασίνου και οι διαγραμμίσεις».

8. Πέραν τούτου, στο Παράρτημα Ι της υπόψη αιτιολογικής έκθεσης, το οποίο τιτλοφορείται «ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ», συμπεριλαμβάνονται: α) η από 9-9-2020 προσφορά της εταιρίας ..., η οποία θα εκτελέσει το σύνολο των εργασιών διαγράμμισης, και β) η από 11-9- 2020 προσφορά του ..., ο οποίος θα εκτελέσει το σύνολο των εργασιών συντήρησης πρασίνου.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

9. Πλην όμως, η υπόψη εταιρία δήλωσε, υπευθύνως, δια του υποβληθέντος ΕΕΕΣ, ότι δεν θα χρησιμοποιήσει υπερβολάβους. Συνεπώς, η προσφορά της είναι απορριπτέα, προεχόντως, για τον λόγο αυτό.

II (ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ)

1. Δια της υπ' αριθ πρωτ 903901/23-11-2020 προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής, οι υποψήφιοι καλούνται να αιτιολογήσουν το έμμεσο κόστος του έργου (κεφάλαιο Α'), συμπεριλαμβανομένων των χρονικώς συναρτημένων εξόδων (παράγραφος β'), στα οποία συγκαταλέγονται οι δαπάνες «μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς (περίπτωση 7).

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 18 παρ 2 και 88 παρ 3 του Ν 4412/2016, αν από την αιτιολόγηση προκύπτει, ότι ο υποψήφιος δεν συμμορφώνεται με τις περιβαλλοντικές του υποχρεώσεις, η προσφορά καθίσταται, κατά δέσμια αρμοδιότητα, απορριπτέα.

3. Αναφέρομαι στην 15Π σκέψη της υπ' αριθ Σ151/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ (5^ο Κλιμάκιο), δια της οποίας κρίθηκε, ότι η πρόβλεψη μηδενικής δαπάνης για το κονδύλιο «μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», συνιστά ουσιώδη έλλειψη της προσφοράς, που την καθιστά, άνευ άλλου τινός, απορριπτέα.

4. Άλλωστε, στο άρθρο 14 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, προβλέπεται σωρεία υποχρεώσεων του αναδόχου, προς τον σκοπό της περιβαλλοντικά ορθής εκτέλεσης του έργου. Συγκεκριμένα, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα: «14.13. Οι απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος για τη λειτουργία του έργου, πρέπει να περιλαμβάνονται στον σχεδιασμό και όσον αφορά στον ανάδοχο ισχύουν οι απαιτήσεις συμμόρφωσής του προς τις προδιαγραφές εκτέλεσης των εργασιών. ...

14.2.1. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προφυλάσσει και προστατεύει την υπάρχουσα βλάστηση ... Όλες οι εγκαταστάσεις και τα έργα τα απαραίτητα για την οργάνωση και λειτουργία του εργοταξίου θα πρέπει να κατασκευάζονται και να λειτουργούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των διαταραχών του περιβάλλοντος.... 14.2.3. Θα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

πρέπει να γίνει πλήρης έλεγχος των κάθε φύσης αποβλήτων και να τηρούνται οι παρακάτω όροι: α) Επιβάλλεται να εξασφαλισθεί η συγκέντρωση των λυμάτων του εργοταξίου σε στεγανούς βόθρους και η μεταφορά / διάθεσή τους σε χώρους που θα υποδείξουν οι αρμόδιες Αρχές, β) Ανάλογη συγκέντρωση και διάθεση απαιτείται και για τα υπόλοιπα απόβλητα του εργοταξίου, όπως λάδια - πετρελαιοειδή - χημικά κλπ. σε χωριστούς βόθρους απ' αυτούς των λυμάτων, απαγορευμένης απολύτως της απόρριψής τους επί του εδάφους. Ιδιαίτεροι χώροι θα απαιτηθούν και για την αποχέτευση των απόνερων καθαρισμού των μονάδων παραγωγής και μεταφοράς σκυροδέματος, γ) Αποφυγή ρύπανσης κατά την εκφόρτωση των υλικών - καυσίμων κλπ. στο χώρο του εργοταξίου από οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς, δ) Η χρήση οποιωνδήποτε τοξικών ουσιών θα επιτρέπεται ύστερα από σχετική έγκριση της Υπηρεσίας και μόνον εφόσον δεν ευρείας διάχυσης, ε) Αποφυγή ρύπανσης του περιβάλλοντος με προϊόντα επεξεργασίας υλικών. ... 14.2.6. Αποφυγή ή ελαχιστοποίηση όχλησης των περίοικων. Αυτό απαιτεί: α) Αποφυγή ρύπανσης της ατμόσφαιρας με ρυπαντές, καπνό ή σκόνη, και λήψη κατάλληλων μέτρων για την τήρηση των σχετικών ορίων ποιότητας εκπομπής (όπως εγκαταστάσεις φίλτρων ή / και κατάλληλες επιστρώσεις μέρους του εργοταξιακού χώρου, κλπ). β) Μέριμνα για καθαρισμό των δρόμων που χρησιμοποιούν τα μεταφορικά μέσα του εργοταξίου, γ) Αποφυγή σχηματισμού εστιών μολύνσεων (πχ από λιμνάζοντα νερά) δ) Αποφυγή, ή ελαχιστοποίηση της ηχορύπανσης, σύμφωνα με τους Περιβαλλοντικούς Όρους και την σχετική νομοθεσία π.χ. με χρήση κινητών (εργοταξιακών) ηχοπετασμάτων όπου η στάθμη του θορύβου υπερβαίνει τα 65 dB (A) στο όριο του εργοταξιακού χώρου, εάν και εφόσον υπάρχουν παρακείμενοι αποδέκτες. ... στ) ελαχιστοποίηση της οπτικής όχλησης κατά το εφικτό...».

5. Η εν λόγω εταιρία έχει προβλέψει μηδενική δαπάνη για την αντιμετώπιση των ανωτέρω, περιβαλλοντικών, υποχρεώσεων της, διατεινόμενη, ότι, δήθεν, «5εν προβλέπεται από την ... κάποια μέτρηση δεικτών και παραμέτρων για συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους». Η ανωτέρω αιτίαση ανταποδεικνύεται, ευθέως, από το προπαρατεθέν άρθρο 14 της ..., το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, μέριμνα για ελαχιστοποίηση της ρύπανσης της ατμόσφαιρας και της ηχορύπανσης, κάτι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

που προϋποθέτει, λογικά, την μέτρηση των ρυπαντών, έτσι ώστε να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα (φίλτρα, ηχοπετάσματα κλπ).

6. Άλλοις λόγοις, ο υπόψη οικονομικός φορέας, συνομολογεί, κυνικά, ότι δεν πρόκειται να συμμορφωθεί με τις προαναφερόμενες δεσμεύσεις, ότι δηλαδή δεν θα προβεί σε οιαδήποτε δαπάνη λήψεως μέτρων για την συγκέντρωση των λυμάτων, για την μέτρηση των ρυπαντών (καπνού, σκόνης κλπ) και για την λήψη κατάλληλων μέτρων (φίλτρων, επιστρώσεων κλπ) προς ελαχιστοποίησή τους, για την μέτρηση των θορύβων και την αποτροπή της ηχορύπανσης (με ηχοπετάσματα) κοκ. Συνεπώς, παραδέχεται, ότι δεν πρόκειται να προβεί στο σύνολο των περιβαλλοντικά αναγκαίων δαπανών.

7. Κατόπιν των ανωτέρω, οι εξηγήσεις του εν λόγω οικονομικού φορέα και (εντεύθεν) η προσφορά του είναι απορριπτέα, άνευ άλλου τινός, διότι προαποδεικνύεται η μη συμμόρφωσή του με τις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παρ 2 του Ν 4412/2016 και του άρθρου 14 της ....

III (ΥΠΟΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ)

A (έμμεσο κόστος), α) (περιβαλλοντική διαχείριση).

1. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα, δηλαδή, και αν υποτεθεί, εσφαλμένα, ότι, παράτα κριθέντα δια της, ανωτέρω, υπ' αριθ Σ151/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ, η πρόβλεψη μηδενικής δαπάνης για περιβαλλοντική διαχείριση, δεν συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, προκύπτει, πάντως, αξιόλογη επιβάρυνση του εμμέσου κόστους της.

2. Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται στην σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, σε περίπτωση αδυναμίας παροχής τεκμηριωμένων εξηγήσεων για κάποιο εκ των στοιχείων του έμμεσου κόστους, οι διαγωνιζόμενοι δύνανται να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 και να εφαρμόσουν τους σε αυτή προβλεπόμενους συντελεστές, επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης (χωρίς ΓΕ & ΟΕ).

3. Σύμφωνα με την περίπτωση Β.7. της ανωτέρω Εγκυκλίου, το κόστος «μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», υπολογίζεται σε 0,20% επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

4. Επομένως, εξ αυτού του λόγου, προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους της υπόψη εταιρίας της τάξης των $(2.296.977,2 \times 0,20\% =) 4.593,95$ ευρώ.

β) (χρηματοοικονομικό κόστος).

1. Εξ άλλου, η έννοια του «κεφαλαίου κίνησης» αναφέρεται στα χρηματικά ποσά που ενδεχομένως δανείζεται η επιχείρηση από πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες κ.λπ.) ή εξοικονομεί από μη διανομή κερδών, ή συγκεντρώνει από αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της και δεν σχετίζεται με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της, όπως υπολαμβάνει ο δεύτερος μειοδότης.

2. Σύμφωνα με την περίπτωση Β.9. της ανωτέρω, υπ' αριθμ 9/2017 Εγκυκλίου, στο έμμεσο κόστος συμπεριλαμβάνονται «οι τόκοι των κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα το χρηματοοικονομικό κόστος», που υπολογίζεται σε ποσοστό 0,80% επί του προϋπολογισμού δημοπράτησης.

3. Ο μη συνυπολογισμός του χρηματοοικονομικού κόστους στην αιτιολόγηση, αποτελεί λόγο απορρίψεώς της. Αναφέρομαι στην, προπαρατεθείσα, υπ' αριθμ 1055/2019 απόφαση της ΑΕΠΠ (8° Κλιμάκιο).

4. Ο εν λόγω οικονομικός φορέας, επικαλούμενος τον ισολογισμό του για το έτος 2019, από τον οποίο (υποτίθεται ότι) προκύπτει πως δεν έχει μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, υπολόγισε μηδενικό ποσό για τόκους κεφαλαίων κίνησης και για χρηματοοικονομικό κόστος.

5. Οι ανωτέρω ισχυρισμοί είναι και επί της ουσίας ανακριβείς, ήτοι ανταποδεικνύονται από τον επικαλούμενο ισολογισμό, σύμφωνα με τον οποίο, για το έτος 2019, ο υπόψη οικονομικός φορέας έχει τραπεζικό δανεισμό 45.828,14 ευρώ, ήτοι, επιβαρύνεται, οπωσδήποτε, με τόκους. Άλλωστε, τα κεφάλαια κίνησης δεν συνιστούν μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αντιθέτως, όπως προκύπτει και από τον εν λόγω ισολογισμό, εντάσσονται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι οποίες, όσον αφορά στην υπόψη εταιρία, συμποσοούνται, για το έτος 2019, σε 803.598,95 ευρώ και συνεπάγονται αξιόλογο χρηματοοικονομικό κόστος.

6. Συνεπώς, η επίμαχη αιτιολόγηση είναι, άνευ άλλου τινός, απορριπτέα και για τον λόγο αυτό. Σε κάθε περίπτωση, δηλαδή, ακόμα και αν υποτεθεί, εσφαλμένα, ότι, παρά τα κριθέντα δια της, ανωτέρω, υπ' αριθμ 1055/2019 απόφασης της ΑΕΠΠ, η πρόβλεψη μηδενικής δαπάνης για

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

χρηματοοικονομικό κόστος, δεν συνεπάγεται, οπωσδήποτε, την απόρριψη της αιτιολόγησης, προκύπτει, πάντως, αξιόλογη επιβάρυνση του έμμεσου κόστους της επίμαχης προσφοράς, κατά το ποσό των $(2.296.977,2 \times 0,80\% =) 18.375,82$ ευρώ.

γ) (συνολική επιβάρυνση).

Εν κατακλείδι, προκύπτει επιβάρυνση του έμμεσου κόστους της εν λόγω προσφοράς κατά $(4.593,95 + 18.375,82 =) 22.969,77$ ευρώ, ποσό που υπερκαλύπτει το (δήθεν) αναμενόμενο κέρδος $(10.543,75$ ευρώ) και την καθιστά ζημιολόγο (και εντεύθεν απορριπτέα) κατά $(22.969,77 - 10.543,75 =) 12.426,02$ ευρώ.

Β (άμεσο κόστος), α) (νυκτερινή εργασία).

1. Όπως, ρητώς, αναφέρεται στην υπόψη αιτιολογική έκθεση, «οι εργασίες θα εκτελεστούν το βράδυ, χωρίς την διακοπή της κυκλοφορίας των οχημάτων». Επομένως, επί των αποδοχών του απασχοληθησομένου εργατοτεχνικού προσωπικού, θα πρέπει να υπολογισθεί προσαύξηση 25%, λόγω νυκτερινής απασχόλησης.

2. Με βάση τις σχετικές παραδοχές που διαλαμβάνονται στην ανωτέρω αιτιολογική έκθεση (όπως αυτές διορθώθηκαν, σε ορισμένες περιπτώσεις, από την αναθέτουσα αρχή) προκύπτει επιβάρυνση συνολικού ποσού [Βάση - υπόβαση επιβάρυνση: $129,96 \times 0,25 = 32,49$ + Φρεζάρισμα επιβάρυνση: $0,25 \times 4.483,62\text{€} = 1.120\text{€}$ + Ταπητίδια επιβάρυνση: $0,25 \times (2.469,24 + 1.388,90 =) 964,54\text{€}$ + Ισοπεδωτική επιβάρυνση: $0,25 \times (779,76 + 877,20 =) 414,24\text{€}$ + Ασφαλτική στρώση κυκλοφορίας επιβάρυνση: $0,25 \times (32,49 + 36,55 =) 34,52\text{€}$ + Αντιολισθηρή επιβάρυνση: $0,25 \times (1.494,54 + 1.681,30 =) 793,96\text{€}$ + Α.Τ.14-21. επιβάρυνση: $(519,84 + 487,35 + 194,94 + 487,35 + 389,88 + 194,94 + 649,80 + 1.299,60 + 73,10 + 129,96) \times 0,25 = 1.106,69\text{€}$ + Α.Τ. 26-27.: $(519,84 + 324,90) \times 0,25 = 211,48\text{€}$ + Α.Τ.32-33. : $(36,55 + 64,98 + 365,50 + 649,80) \times 0,25 = 279,20\text{€}$ + Α.Τ. 34: Κατόπιν των αλλαγών της υπηρεσίας προκύπτει επιβάρυνση: $125 \times 2 \times (32,49 + 36,55) \times 0,25 = 4.315 \text{€} =] 9.272,12$ ευρώ.

β) (αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1. Εξ άλλου, από το άρθρο 7.14.Γ. της ..., απαιτείται «η διάθεση επί τόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών (τουλάχιστον με επισήμανση) επί 24ώρου».

2. Η εν λόγω εταιρία δεν προέβλεψε την οιαδήποτε δαπάνη για την εκπλήρωση της ανωτέρω υποχρεώσεώς της.

3. Η Ομάδα Εργασίας, έκανε δεκτές τις σχετικές διευκρινήσεις και προσέθεσε για τον λόγο αυτό («αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών») το ποσό των 5.000 ευρώ.

4. Πλην όμως, το ποσό αυτό είναι ελάχιστο και ουδόλως επαρκεί για την κάλυψη του κόστους συμμόρφωσης στο άρθρο 7.14.Γ. της ..., ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί, ότι αρκεί προς τούτο η διαθεσιμότητα ενός, μόνο, εργάτη. Συγκεκριμένα, το κόστος της διαθεσιμότητας έστω και ενός, μόνο, εργάτη για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών ανέρχεται σε $(1 \times 32,49\text{€} \times 15 \text{ μήνες} \times 30 \text{ ημέρες} =) 14.620,50$ ευρώ και, ως εκ τούτου, προκύπτει επιπλέον επιβάρυνση του άμεσου κόστους της εργολαβίας κατά το ποσό των $(14.620,50 - 5.000 =) 9.620,50$ ευρώ.

γ) (συνολική επιβάρυνση).

Συνεπώς, ακόμα και αν όλοι οι υπόλοιποι υπολογισμοί της ανωτέρω εταιρίας και της αναθέτουσας αρχής υποτεθούν ακριβείς, το άμεσο κόστος εκτέλεσης της εργολαβίας επιβαρύνεται κατά $(9.272,12 + 9.620,50 =) 18.892,62$ ευρώ, ποσό που υπερκαλύπτει το (δήθεν) αναμενόμενο κέρδος $(10.543,75 \text{ ευρώ})$ και καθιστά την επίμαχη προσφορά ζημιογόνο (και εντεύθεν απορριπτέα) κατά $(18.892,62 - 10.543,75 =) 8.348,87$ ευρώ.

IV

(ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ)

Συμπερασματικά, η επίμαχη προσφορά είναι απορριπτέα και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη και ακυρωτέα, για τους ακόλουθους λόγους: α) Διότι προβλέπεται η χρησιμοποίηση υπεργολάβων, καίτοι το αντίθετο δηλώθηκε, υπευθύνως, στο ΕΕΕΣ. β) Διότι δεν προβλέπεται το οιαδήποτε κόστος για την περιβαλλοντική διαχείριση του έργου και συνεπώς προκύπτει μη τήρηση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται από την διάταξη του άρθρου 18 παρ 2 του Ν 4412/2016. γ) Διότι δεν προβλέπεται το οιαδήποτε χρηματοοικονομικό κόστος. δ) Διότι αν εκτιμηθούν σωστά το έμμεσο

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

και το άμεσο κόστος της εργολαβίας, προκύπτει επιβάρυνση συνολικού ποσού (22.969,77 + 18.892,62 =) 41.862,39 ευρώ, το οποίο υπερκαλύπτει το, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη πράξη, εκτιμώμενο κέρδος και καθιστά την προσφορά ζημιολόγο κατά (41.862,39 - 10.543,75 =) 31.318,64 ευρώ...».

16. Επειδή, η πρώτη παρεμβαίνουσα «...» υποστηρίζει επί της ως άνω προσφυγής τα κάτωθι «ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ ΛΟΓΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

1. Παράβαση εργατικής νομοθεσίας

1.1. Η εταιρία μας δεν παραβιάζει την εργατική νομοθεσία όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Για τον υπολογισμό της δαπάνης του προσωπικού Διοίκησης χρησιμοποιήθηκαν οι υφιστάμενες και κατατεθειμένες στην αρμόδια ΔΟΥ συμβάσεις παροχής υπηρεσιών των μηχανικών της εταιρείας μας οι οποίες αποτελούν τις σελίδες 145147 της αιτιολόγησής μας. Σε αυτές αναφέρεται ότι οι ετήσιες απολαβές ανέρχονται σε 12.000€ και οι ασφαλιστικές εισφορές βαρύνουν τον εργαζόμενο (Σχετ.1).

1.2. Ακόμα και αν γινόταν πρόσληψη νέου μηχανικού με ελάχιστη εμπειρία 3-6 έτη, ο κατώτατος μισθός του θα ήταν 715€. Η αποζημίωση του μαζί με δώρα και επιδόματα θα ήταν $715 \cdot 14 / 12 = 834,16\text{€}$, για 15 μήνες η αμοιβή του θα είναι $15 \cdot 834,16\text{€} = 12.512,40\text{€}$ αντί των 12.000€ που έχουμε υπολογίσει. Όμως η εταιρεία δεν χρειάζεται να προσλάβει μηχανικό διότι απασχολεί δυο πολιτικούς μηχανικούς με τις ίδιες απολαβές, τα προσόντα των οποίων καλύπτουν τις απαιτήσεις της ... (Σχετ. 2).

2. Έμμεσο κόστος, κοστολόγηση προσωπικού γενικής επιστασίας

2.1. Η κοστολόγηση του προσωπικού διοίκησης και επιστασίας του αναδόχου έγινε με βάση τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη, το χρονοδιάγραμμα των εργασιών που βασίστηκε στην πλήρη ανάλυση κάθε εργασίας και στην φύση και τις ανάγκες του έργου. Ο προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου χρεώνεται στο έργο για όλη της συμβατική προθεσμία εκτέλεσης των εργασιών, 15 μήνες, παρότι οι κατασκευές του έργου τεκμηριώνεται ότι θα έχουν ολοκληρωθεί σε 5 μήνες. Προκειμένου να απουσιάσει θα υπάρχει αντικαταστάτης του για το χρονικό διάστημα της (για τις ανάγκες του έργου) δικαιολογημένης απουσίας του. Επειδή δικαιολογημένη απουσία για ένα έργο το οποίο εκτελείται στο κέντρο της ..., δίπλα στην επιβλέπουσα το έργο Υπηρεσία αναμένεται να είναι μηδενικές, ο

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αντικαταστάτης του θα είναι παρών στο έργο ελάχιστα. Αντί μηδενικής παρουσίας, προβλέφθηκε και κοστολογήθηκε επιπλέον παρουσία αντικατάστασης για 3 μήνες. Ο προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου είναι Πολιτικός μηχανικός, επομένως είναι απολύτως κατάλληλος να τηρήσει τον Φάκελο του έργου, συντάσσοντας επιμετρητικά σχέδια, αναλυτικές επιμετρήσεις και να τηρεί το ΦΑΥ (Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας) και το ΠΠΕ (Πρόγραμμα Ποιότητα έργου). Η συντήρηση του ασφαλικού τάπητα της Λεωφόρου ... και η συντήρηση του πρασίνου της διαχωριστικής νησίδας, συνιστούν ένα σύνηθες και ιδιαίτερα απλό έργο συντήρησης, χωρίς καν σχέδια μελέτης στα συμβατικά τεύχη. Επομένως εύλογα θεωρήθηκε ότι ο Τεχνολόγος ή Υπομηχανικός της παραγράφου 16.1.1.α της ... υποκαθίσταται από τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού γραφείου που θα έχει παρουσία στο έργο για όλη της διάρκεια της συμβατικής προθεσμίας, ο οποίος έχει προσόντα τουλάχιστον αντίστοιχα με αυτά ενός Τεχνολόγου ή Υπομηχανικού, και κυρίως τα καθήκοντα του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες του έργου. Άλλωστε ούτε στα Συμβατικά Τεύχη ούτε στην προσφυγή της ... περιγράφεται η εργασία, τα καθήκοντα ή η απασχόληση του Τεχνολόγου ή Υπομηχανικού της παραγράφου 16.1.1.α της ..., την οποία εκείνος αναλαμβάνει και η οποία αιτιολογεί τη παρουσία του για $15+6=21$ μήνες στο έργο, την οποία δεν μπορεί να εκτελέσει ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου. Τέλος, σχετικά με την παρουσία εργοδηγών στο έργο, η προσφεύγουσα αναφέρεται στα τρία μέτωπα των εργασιών για τα οποία γίνεται λόγος στην αιτιολόγησή μας (σελ 5), όπου το 1ο μέτωπο είναι οι εργασίες χωματοουργικών οι οποίες διαρκούν 8 ημέρες, ταυτόχρονα ξεκινάει το 2ο μέτωπο εργασιών, οι εργασίες συντήρησης ασφαλικού τάπητα οι οποίες διαρκούν 20 ημέρες και στο 3ο μέτωπο εργασιών γίνεται η συντήρηση του πρασίνου αφότου έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες στα προηγούμενα δύο μέτωπα και διαρκούν για 16 ημέρες. Επομένως δεν υπάρχει ταυτόχρονη εργασία σε τρία μέτωπα όπως λανθασμένα διαλαμβάνει η προσφεύγουσα. Επίσης η κοστολόγηση των εργοδηγών έγινε για την πλήρη απασχόληση δυο ατόμων για 5 μήνες που αντιστοιχούν σε $2\text{άτομα} \cdot 5\text{μήνες} \cdot 22\text{εργάσιμες} = 220$ εργάσιμες ημέρες. Βάσει χρονοδιαγράμματος ο εργασίες που καλούνται να επιβλέψουν σε τρία μέτωπα αλλά και επιπλέον σε εργασίες που δεν απαιτούν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

παρουσία εργοδηγού όπως οι ανυψώσεις φρεατίων και η τοποθέτηση πινακίδων, ανέρχονται σε (8ημερες χωματοουργικά + 20 ημέρες συντήρηση ασφαλτοτάπητα που περιλαμβάνει και την διαγράμμιση+10 ημέρες ταπητίδια+125ημέρες φρεάτια+16 ημέρες συντήρηση πρασίνου+33 ημέρες πινακίδες)=212 ημέρες. Επομένως ακόμα και αν ισχυριστεί κάποιος ότι σε όλες ανεξαιρέτως τις εργασίες απαιτείται παρουσία εργοδηγού, η κοστολόγηση τους στο έργο, βάσει χρονοδιαγράμματος, επαρκεί και είναι πλήρως τεκμηριωμένη. Τέλος σχετικά με τις αμοιβές τους, και με δεδομένο ότι μόνο ένας εξ' αυτών θα απασχοληθεί βράδυ για 20 ημέρες, δηλαδή ένα μήνα, η ελάχιστη αμοιβή που θα έπρεπε να υπολογιστεί είναι : για υπάλληλο με προϋπηρεσία 3-6 χρόνια, μισθός 715 €. Άρα ο υπολογισμός για την δαπάνη των δυο εργοδηγών έχει ως ακολούθως:
 $1\text{ άτομο} * [715\text{€} * (14/12) * 5\text{ μήνες}] + 1\text{ άτομο} * [715\text{€} * (14/12) * 5\text{ μήνες} + \text{αποζημίωση } 20\text{ ημερες} * 8\text{ ωρες} * 3,90\text{ ελάχιστο } \omega\text{ρομισθιο} * 0,25] = 4.170\text{€} + 4.170\text{€} + 156\text{€} = 8.496\text{€}$. Στην αιτιολόγηση (σελ 19) έχει υπολογιστεί δαπάνη $[2\text{ άτομα} * 5.833\text{€}] = 11.666,66\text{€}$ ποσό που υπερκαλύπτει την ελάχιστη απαίτηση.

3. Δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ/ΠΠΕ

3.1. Το έργο είναι ένα απλό και σύνθητες έργο συντήρησης ενός κεντρικού δρόμου στο κέντρο της .... Στα συμβατικά τεύχη δεν υπάρχουν σχέδια κατασκευαστικά διότι δεν προβλέπεται καμία νέα κατασκευή, πχ έργα απορροής ομβρίων ή κατασκευή υπόγειων ή υπέργειων διαβάσεων. Επομένως δεν υπάρχει ανάγκη «επισκόπησης των μελετών» ή αλλαγών στην μελέτη. Η δε συμπλήρωση των ΦΑΥ (φάκελος Ασφάλειας και Υγείας) , ΣΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας) και ΠΠΕ (πρόγραμμα Ποιότητας Έργου) για το συγκεκριμένο έργο που όμοιά του και μάλιστα στην ίδια Υπηρεσία έχουμε κατασκευάσει επιτυχώς στο παρελθόν, είναι εργασία γνωστή σε εμάς, απλή και συνήθης, η οποία εμπίπτει στα καθήκοντα του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου. Το ίδιο ισχύει και για την μελέτη των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, παρόμοια της οποίας έχουμε εκπονήσει πολλάκις στο παρελθόν και απαιτεί μόνο την συμμόρφωση με την με αριθμό ΔΜΕΟ/Ο/613/16-2-11 απόφαση Υφ. ΥΠΟΜΕΔΙ «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων» (βλ. ... Άρθρο 17.1). Δεν προβλέπεται εκπόνηση ειδικών μελετών για τις οποίες

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

απαιτείται πρόσληψη ειδικών επιστημόνων. Ο Πολιτικός μηχανικός που θα απασχοληθεί στο έργο, με βάση την αποδεδειγμένη εμπειρία της εταιρείας μας σε παρόμοια έργα, είναι επαρκής. Όσο για τυχόν δαπάνες χρήσης υπολογιστών ή εκτυπώσεων, αυτές αφενός είναι αμελητέες και αφετέρου καλύπτονται από τα έξοδα της έδρας της επιχείρησης (ύψους για το έργο 43.276,41€-σελ 20 της αιτιολόγησης) η οποία διαθέτει τα γραφεία της έδρας στο ... .

3.2. Για το έργο δεν προβλέπεται η σύνταξη μελετών και σχεδίων πλην των επιμετρητικών σχεδίων, δηλαδή την λήψη υψομετρικών στοιχείων, την λήψη ποσοτικών στοιχείων (τεμάχια) και την λήψη διαστάσεων (μήκος και πλάτος) του ασφαλικού τάπητα, στοιχεία που μπορεί με υπερεπάρκεια να λάβει ο Πολιτικός μηχανικός και Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου ή ακόμα και οι ίδιοι οι εργοδηγοί που είναι συνεχώς παρόντες στο έργο. Πόσο δύσκολο είναι να τηρηθούν στοιχεία όπως η ποσότητα, το σημείο και το είδος των πινακίδων που τοποθετήθηκαν ή ο αριθμός και η θέση των φρεατίων που ανυψώθηκαν στο πέρας μια εργάσιμης ημέρας; Δεν χρειάζεται ειδικός επιστήμονας για την υλοποίηση των εντολών της Υπηρεσίας ή για την λήψη των επιμετρητικών στοιχείων.

4. Δαπάνες ασφάλισης

4.1. Η δαπάνη του ασφαλιστηρίου συμβολαίου υπολογίζεται στο ποσό της προσφοράς συμπεριλαμβανομένου του ΓΕ&ΟΕ διότι μόνο έτσι είναι εφικτό να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα για την κερδοφορία του έργου. Τόσο οι δαπάνες όσο και αναμενόμενη εισπραξη συγκρίνονται στο ποσό με ΓΕ&ΟΕ χωρίς απρόβλεπτα και απολογιστικά. Αυτό γίνεται διότι το ποσό των απροβλέπτων δεν μπορεί να κατανεμηθεί σε εργασίες άρα δεν μπορεί να κοστολογηθεί και να υπολογιστεί η τυχόν κερδοφορία που θα προκύψει από την εκτέλεση του. Ο υπολογισμός του κόστους της ασφάλισης η του κόστους των Εγγυητικών Επιστολών καλής εκτέλεσης αν υπολογιστεί στο σύνολο της σύμβασης προ ΦΠΑ, τότε θα έπρεπε να δοθεί δυνατότητα στον οικονομικό φορέα να υπολογίζει ενδεχόμενα κέρδη και από την εκτέλεση εργασιών που καλύπτονται από την δαπάνη των απροβλέπτων και των απολογιστικών. Αυτό που προτείνει η προσφεύγουσα, δηλαδή το ασφαλιστήριο να υπολογιστεί στο ποσό της σύμβασης προ ΦΠΑ ύψους 1.333.209,52€ είναι ανατιολόγητα

επιβαρυντικό διότι όλοι οι υπολογισμοί για την πιστοποίηση της κερδοφορίας της προσφοράς μας γίνονται στο ποσό των 1.073.856,21€.

5. Δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού γενικής επιστασίας

5.1. Η προσφεύγουσα παραβλέπει την ανάλυση του έγινε στην αιτιολόγηση σχετικά με το ανωτέρω κόστος ύψους 3.000€. Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω, στην παράγραφο 5, κατά την ανάλυση του υπό Β5 κόστους που εκτίμησε η εταιρία μας, στην σελ. 19 της αιτιολόγησης αναφέρει ότι: «Το προσωπικό της εταιρείας μετακινείται είτε με ιδιόκτητα αυτοκίνητα είτε με ιδιόκτητα οχήματα της εταιρείας. Δεν προβλέπεται ούτε απαιτείται η αγορά νέων οχημάτων για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της ..., και η Υπηρεσία Επίβλεψης βρίσκεται επίσης σε πολύ κοντινή απόσταση από τον τόπο εκτέλεσης του έργου. Σε κάθε περίπτωση θα εκτιμήσουμε κόστος για τυχόν κόστος καυσίμων οχημάτων ΙΧ, όχημα αντικατάστασης σε περίπτωση βλάβης και έξοδα μετακίνησης (ΜΜΜ ή ταξί). Στην δαπάνη αυτή περιλαμβάνεται και η υποχρέωση που προκύπτει από την ΕΥ (παρ. 9.5) για εξυπηρέτηση της μετάβασης της επίβλεψης και των μελών της επιτροπής αφανών εργασιών στον τόπο των εργασιών.» Επιπλέον στο υποβληθέν Μητρώο Παγίων, και στην σελ. 85 της αιτιολόγησης, εμφανίζονται τα έξι (6) ιδιόκτητα επιβατικά αυτοκίνητα που μπορούν να διατεθούν για τις ανάγκες μετακίνησης του συγκεκριμένου προσωπικού. Σημειώνουμε πως το έργο θα έχει αυξημένες ανάγκες μετακινήσεων κατά τους 5 μήνες των κατασκευών και σχεδόν μηδενικές για τους υπόλοιπους 10.

5.2. Σημειώνεται δε ότι τα γραφεία της ... όπου στεγάζεται η Υπηρεσία στην ..., απέχουν μόνο 700 μ. από την αρχή της ..., είναι δηλαδή τόσο κοντά στον τόπο εκτέλεσης του έργου που μπορεί κάποιος να μεταβεί ακόμα και πεζός (Σχετ. 3).

5.3. Σχετικά με άλλες δαπάνες που σχετίζονται με την εκτέλεση των καθηκόντων του διοικητικού προσωπικού, σημειώνουμε ότι η εταιρεία διαθέτει γραφεία στο Μαρούσι όπου είναι και η έδρα της άρα και ο τόπος απασχόλησης των μηχανικών της όταν δεν βρίσκονται στο έργο. Άρα και με δεδομένο ότι δεν απαιτείται εγκατάσταση εργοταξιακών γραφείων, κόστη λειτουργίας γραφειακών χώρων, αναλώσιμα, δαπάνες επικοινωνίας πχ λογαριασμοί κινητών, εφόσον όλα αυτά καλύπτονται από τα έξοδα λειτουργίας

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

της έδρας, είναι αναμενόμενο το κόστος για την εκτέλεση των καθηκόντων να είναι ιδιαίτερα μειωμένο. Άλλωστε η Ομάδα Εργασία έκρινε ήδη αυτό το κόστος επαρκές και αιτιολογημένο, δεν ζήτησε διευκρινήσεις ούτε επέφερε διορθώσεις στην Τεχνική Έκθεση

6. Περιβαλλοντικό κόστος

6.1. Η εγκύκλιος 9/2017 είναι μια γενική προσέγγιση σε όλων των ειδών τα έργα για τα οποία προβλέπεται προσαύξηση του κόστους εργασιών κατά 18% για κάλυψη δαπανών Γενικών Εξόδων και Εργολαβικού Οφέλους. Αυτό σημαίνει ότι οι ιδιαιτερότητες κάθε έργου πρέπει να συνυπολογίζονται κατά την σύνταξη της αιτιολόγησης και τα ειδικότερα στοιχεία κόστους να αναλύονται. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, είναι γνωστό σε όσους έχουν εμπειρία στην εκτέλεση έργων συντήρησης οδοποιίας, ότι τα έργα αυτά εξαιρούνται της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και ότι εμπίπτουν μόνο κατόπιν ειδικής αιτήσεως είτε του φορέα του έργου είτε της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής στον Γενικό Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοση σχετικής απόφασης.

6.2. Η Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων υπόκειται στον Ν.4014 ΦΕΚ Α'209/21.9.2011 "Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος". Το έργο απαλλάσσεται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και τη λήψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν.4014/2011, διότι δεν συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητες που κατηγοριοποιούνται σε αυτήν. Οι σχετικοί πίνακες κατάταξης αναφέρονται στην Απόφαση ΔΙΠΑ/οικ.37674 «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.», Παράρτημα 1.

6.3. Επειδή κάτι τέτοιο δεν έχει ξαναγίνει για παρόμοιο έργο στην συγκεκριμένη Υπηρεσία, θεωρήσαμε εύλογο βάσει της εμπειρίας μας, αντί για

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

συμμόρφωση σε μη υφιστάμενους ή αναμενόμενους περιβαλλοντικούς όρους, να κοστολογήσουμε την δαπάνη ποιοτικού ελέγχου. Η Ομάδα Εργασίας θεώρησε το συγκεκριμένο κόστος ανεπαρκές και το αύξησε στο ποσό των 10.000€. Δικαιολογημένα δεν επέβαλε ειδικό, ξεχωριστό κόστος για συμμόρφωση στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικού όρους, και ομοίως δεν επέβαλε παρόμοια δαπάνη στην αιτιολόγηση της ....

7. Χρηματοοικονομικό κόστος

7.1. Η δαπάνη Β9 της Εγκυκλίου 9/2017 στην οποία κάνει αναφορά η προσφεύγουσα έχει πλήρη τίτλο «Τόκοι κεφαλαίου κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές». Η εταιρία μας έχει ελάχιστο εναπομένοντα δανεισμό για το 2019 (ύψους 150.245€) και δαπάνησε για τόκους 48.439,64€ διότι αποπλήρωσε το μεγαλύτερο μέρος του δανεισμού της εντός του 2019. Για το 2020, με μέσο κόστος δανεισμού-επιτόκιο 5%, το ετήσιο κόστος των τόκων για τις 150.245€ ανέρχεται σε $5\% * 150.245€ = 7.512,25$ κόστος που πρέπει να επιμεριστεί στο σύνολο της δραστηριότητας της εταιρείας. Αν ο τζίρος μείνει αμετάβλητος, ήτοι 2.374.403,54€, τότε οι τόκοι ανέρχονται σε $7.512€ / 2.374.403€ = 0,3\%$ επι του τζίρου, και για έργο αξίας 1.073.856,21€ η εφαρμογή του 0,3% οδηγεί σε $1.073.856,21 * 0,3\% = 2.420€$. Αυτός ο υπολογισμός γίνεται για να καταδειχθεί πόσο απέχει από κάποια στοιχειώδη λογική η επιβολή χρηματοοικονομικού κόστους ύψους 18.375,82€ από την προσφεύγουσα.

7.2. Η εταιρία μας μέσα στο 2020 έχει ήδη αποπληρώσει μεγάλο μέρος του δανεισμού της των 150.245€. Η δε σύμβαση θα υπογραφεί εντός του 2021 και θα εκτελεστεί εντός του 2022, επομένως για εκείνο το χρονικό διάστημα η εταιρεία θα έχει πλήρως αποπληρώσει τον δανεισμό της και δεν σχεδιάζει την ανάληψη δανείων για κεφάλαιο κίνησης. Επίσης για την έκδοση Εγγυητικών Επιστολών καλής εκτέλεσης, μέχρι στιγμής δεν έχει απαιτηθεί δέσμευση καταθέσεων από το ... ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και επιπλέον η εταιρεία δεν εκδίδει Εγγυητικές Επιστολές ανάληψης δεκάτων για αντικατάσταση κρατήσεων. Επομένως, για το σύνολο της δαπάνης του στοιχείου Β9 της Εγκυκλίου 9/2017 με τίτλο «Τόκοι κεφαλαίου κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

εγγυητικές», εύλογα δεν υπολογίστηκε δαπάνη και η Ομάδα Εργασίας εύλογα δεν επέβαλε πρόσθετο κόστος.

8. Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών

8.1. Για την δαπάνη αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, αναφέρουμε τα εξής:

8.2. Η εταιρία μας στην σελ. 20 της αιτιολόγησής της αναφέρει ότι:

«Για την διάθεση επί τόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών εκτιμούμε τα εξής:

Για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εκτελούνται εργασίες στον τόπο του έργου, την άμεση αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών θα κάνουν τα συνεργεία που βρίσκονται επί τόπου.

Για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν θα έχει παρουσία συνεργείο της εταιρείας ή συνεργάτη της στο έργο, δηλαδή για περίπου 8 μήνες, εκτιμούμε ότι θα χρειαστεί να κινητοποιηθεί συνεργείο με φορηγάκι και 2 εργάτες 30 φορές για 1 ημέρα ή 60 φορές το ίδιο συνεργείο για μισή μέρα.

Εκτιμώμενο κόστος: Φορηγάκι 60 € για 8ωρη απασχόληση

Εργάτες 70 € για 8ωρη απασχόληση

130 € για 8ωρη απασχόληση Κόστος αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών: 3.900,00 €»

Μελετώντας την ... διαπιστώνουμε τα εξής:

«1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ...

1.1.1 Αντικείμενο του έργου είναι η ανακατασκευή του αντιολισθηρού ασφαλικού τάπητα στην ... εξ ολοκλήρου σε όλο το μήκος της και το πλάτος της οδού όπως αυτή περιγράφεται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-2007 πίνακας 2 υπ'αριθμό νο 13, καθώς και η αντιμετώπιση κάθε βλάβης ή φθοράς που θα παρουσιαστεί στο υπόλοιπο οδικό δίκτυο αρμοδιότητας Δ/σης Τεχνικών Έργων ..., όπως αυτό περιγράφεται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-2007 πίνακας 2, εφόσον δοθεί γραπτά εντολή από την Υπηρεσία μας.»

Άρθρο 1.2 Περιγραφή του έργου

6. Επίσης μπορεί να ζητηθεί από την Υπηρεσία μας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, να γίνει οποιαδήποτε εργασία, από αυτές που αναφέρονται παραπάνω σε οποιαδήποτε άλλη οδό που συντηρείται, από την Δ/ση Τεχνικών Έργων ..., όπως αυτές περιγράφονται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-

2007 στον πίνακα 2. (συντήρηση ασφαλτικού τάπητα, επισκευές μικρών φθορών με ασφαλτικό μείγμα θερμό ή ψυχρό(Bitumix)- τροποποιήσεις στάθμης στομίων φρεατίων επίσκεψης και υδροσυλλογής, διαγραμμίσεις ή τοποθέτηση πινακίδας σήμανσης), εφόσον αυτό ζητηθεί με έγγραφη εντολή από την Υπηρεσία μας προς τον ανάδοχο του έργου.»

Άρθρο 7ο ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ

7.14 Ειδικότερες δαπάνες για :

A) Τη διαρκή επικοινωνία - συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, προκειμένου για την ομαλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

B) Τον ορισμό τεχνικού υπαλλήλου από το προσωπικό του, ο οποίος θα είναι διαθέσιμος καθ' όλο το 24ωρο, για επεμβάσεις αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας (με παράλληλη κοινοποίηση του τηλεφώνου στα κατά τόπους τμήματα Τροχαίας της Ε.Ο.).

Γ) Τη διάθεση επιτόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών (τουλάχιστον με επισήμανση), επί 24ώρου, σύμφωνα με τα ανωτέρω. Σε περίπτωση που κατά την κρίση του αναδόχου και της Υπηρεσίας απαιτείται, μετά τον εντοπισμό του προβλήματος, η άμεση αντιμετώπισή του, αυτό θα γίνεται μετά από τηλεφωνική συνεννόηση και εντολή της Υπηρεσίας, (το οποίο πληρώνεται ιδιαίτερω).»

Από τον συνδυασμό των απαιτήσεων της ... (Άρθρα 1ο και 7ο), προκύπτει ότι η αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών θα γίνεται κατόπιν επικοινωνίας-συνεργασίας εκπροσώπου του αναδόχου με την Διευθύνουσα Υπηρεσία, όπου σε περίπτωση που κατά την κρίση του αναδόχου και της Υπηρεσίας απαιτείται μετά τον εντοπισμό του προβλήματος η άμεση αντιμετώπισή του, τότε θα ζητείται με έγγραφη εντολή της Υπηρεσίας προς τον Ανάδοχο, να προβεί στις κατάλληλες εργασίες, η εκτέλεση των οποίων πληρώνεται ιδιαίτερω.

Οι εργασίες που ενδεικτικά αναφέρεται ότι θα απαιτηθούν είναι: «συντήρηση ασφαλτικού τάπητα, επισκευές μικρών φθορών με ασφαλτικό μείγμα θερμό ή ψυχρό (...), τροποποιήσεις στάθμης στομίων φρεατίων επίσκεψης και υδροσυλλογής, διαγραμμίσεις ή τοποθέτηση πινακίδας σήμανσης». Πρόκειται για εργασίες οι οποίες περιλαμβάνονται στα Άρθρα της μελέτης και επομένως έχουν κοστολογηθεί πλήρως και αναλυτικά κατά άρθρο

από την παρεμβαίνουσα στην αιτιολόγησή της. Επομένως, κατά την διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, εφόσον ζητηθεί εγγράφως από την Υπηρεσία, θα προγραμματιστεί η εκτέλεση των εργασιών με τα άτομα που αναφέρονται στην αιτιολόγηση ότι θα εκτελέσουν τις επιμέρους εργασίες. Δεν θα αφαιρεθούν από άλλα συνεργεία. Αν για παράδειγμα απαιτηθεί η τοποθέτηση πινακίδων σε οποιοδήποτε σημείο του οδικού δικτύου αρμοδιότητας της Δ/νσης Τεχνικών Έργων ..., τότε το συνεργείο που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της αιτιολόγησης θα εκτελέσει την εργασία η οποία κοστολογείται ειδικώς στην αιτιολόγηση. Το κόστος συνεργείου που υπολογίζει η εταιρία μας στα γενικά έξοδα της αιτιολόγησης (ύψους 3.900€) κοστολογείται εκ του περισσού διότι αυτό είτε υποβοηθά τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού γραφείου στην αυτοψία των σημείων του οδικού δικτύου που παρουσιάζουν επικινδυνότητα, είτε εάν κάνουν κάποια επέμβαση, πχ τοποθέτηση πινακίδων, τότε υποκαθιστούν το κόστος που έχει υπολογιστεί για την εργασία αυτή στο συγκεκριμένο άρθρο. Επομένως το κόστος των 3.900€ που υπολογίστηκε στα Γενικά Έξοδα είναι εκ του περισσού επειδή η μόνη εργασία επέμβασης που δεν κοστολογείται είναι η υποβοήθηση του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου στην άμεση σήμανση κάποιου κινδύνου. Ως εκ τούτου, και επειδή ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου κοστολογείται με πλήρη απασχόληση στο έργο για όλη τη συμβατική του διάρκεια (15 μήνες), δεν προκύπτει λόγος ούτε να απομειωθεί η απόδοση κανενός συνεργείου ούτε το εν λόγω συνεργείο να κοστολογηθεί για περισσότερες επεμβάσεις.

9. Αοριστία κοστολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού

Ταπητίδια

9.1. Στην κοστολόγηση της εργασίας κατασκευής ταπητιδίων, εκ παραδρομής κοστολογείται η μικρή φρέζα, η οποία λόγω μεγέθους και τεχνικών προδιαγραφών δύναται να φρεζάρει έως 650 τμ/ημέρα με μέσο βάθος τα 10 εκ. Αντί της μικρής φρέζας, και προκειμένου να επιτευχθεί η δυνατόν ταχύτερη ολοκλήρωση των επιμέρους επεμβάσεων, θα έπρεπε να κοστολογηθεί η μεγάλη φρέζα που σε ημερήσια βάση ξεπερνάει τις 5.000 τμ σε 8ωρη βάρδια. Η κοστολογική επιβάρυνση για την εργασία της αποκατάστασης ταπητιδίων ανέρχεται σε (Μίσθωμα μεγάλης φρέζας-κόστος μικρής φρέζας)*10 ημέρες= (730€- 90€)*10= 6.400€. Τα λοιπά κόστη μένουν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αμετάβλητα διότι λόγω μικρής ποσότητας σε επιφάνεια εργασίας (περί τα 1.000 τμ/ημέρα) δεν απαιτείται καθημερινό γέμισμα των δεξαμενών νερού των μηχανημάτων.

10. Βυτίο νερού

10.1. Το βυτίο νερού δεν χρησιμοποιείται για την διαβροχή της επιφάνειας προς συντήρηση προ της έναρξης των εργασιών. Το βυτίο νερού, χωρητικότητας έως 12 κυβικών μέτρων (Εδώ προσκομίζεται άδεια 9,76 κ.μ. - Σχετ.4), προσέρχεται στο έργο και γεμίζει τις δεξαμενές που διαθέτουν ήδη η φρέζα, το απορροφητικό σάρωθρο (σκούπα) και οι οδοστρωτήρες, και με την ποσότητα που μένει γεμίζει και την μικρή εφεδρική δεξαμενή νερού που διαθέτει το ψεκαστικό (φορηγό που φέρει δυο δεξαμενές, μια με ασφαλικό γαλάκτωμα και μια μικρότερη για νερό). Μετά το γέμισμα, το βυτίο αποχωρεί. Η προσφεύγουσα λανθασμένα συγκρίνει ότι για την εργασία συντήρησης ταπητιδίων δυο ημερών, επιφανείας περίπου 2.000 τ.μ. απαιτείται ένα βυτίο νερού ενώ ομοίως ένα βυτίο νερού απαιτείται για την συντήρηση του τάπητα της ... σε μια βάρδια όπου συντηρούνται 4.500 τμ. Δεν απαιτείται ένα βυτίο αλλά ένα δρομολόγιο ενός βυτίου. Στην περίπτωση των ταπητιδίων το βυτίο αποχωρεί αφότου γεμίσει τα μηχανήματα, με εναπομείνουσα ποσότητα που δεν μπορεί να «αφήσει» στο έργο, πληρώνεται όμως κανονικά για το δρομολόγιο. Για ασφάλεια στους υπολογισμούς, εκτιμήσαμε ότι αντί για ένα γέμισμα κάθε 4 μέρες, θα απαιτείται ένα γέμισμα κάθε 2 μέρες. Αυτό επίσης ορθώς έγινε διότι δεν είναι βέβαιο ότι για 4 ημέρες συνεχόμενα θα αποκαθίστανται ταπητίδια με δεδομένο ότι για να εκτελεστεί η συγκεκριμένη εργασία απαιτείται εντολή από την Υπηρεσία η οποία συνήθως δίνει παρεμβάσεις με περιορισμένες ποσότητες έως 2.000 τμ και σπάνια αυτές ξεπερνούν τις 5.000τμ σε μια εντολή.

10.2. Με άλλα λόγια, λανθασμένα λαμβάνει η προσφεύγουσα ότι η απαιτούμενη ποσότητα νερού σε μια ημέρα πλήρους εργασίας, αποδεικνύεται από τους υπολογισμούς που γίνονται υπέρ της ασφάλειας σε τοπικές παρεμβάσεις. Άλλωστε, η ίδια, ενώ διαθέτει την εμπειρία και τα μηχανήματα, δεν τεκμηριώνει με κάποιο τρόπο την απαιτούμενη ποσότητα νερού για εργασία συντήρησης 4.500 τμ. ασφαλικού τάπητα. Αντίθετα, παρά το γεγονός ότι με νερό γεμίζουν τουλάχιστον 4 μηχανήματα σε κάθε βάρδια, η

προσφεύγουσα αναφέρει ότι για την διαβροχή 1.000 τμ απαιτείται ένα δρομολόγιο νερού. Με δεδομένο ότι ένα δρομολόγιο νερού φέρνει έστω 9,5 κυβικά μέτρα νερό, δηλαδή 9.500 λίτρα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι χρειάζεται να πέσουν 9,5 λίτρα νερό σε ένα τετραγωνικό. δηλαδή νερό που αν μπορούσε να μετρηθεί σε ύψος, αντιστοιχεί σε 9,5 εκ ύψος νερού. Αυτή είναι μια ποσότητα εντελώς έξω από οποιαδήποτε απαίτηση διαβροχής.

10.3. Έτι περαιτέρω, στην Τεχνική Προδιαγραφή ΕΛΟΤ ...(Σχετ.5) για την Απόξεση (φρεζάρισμα) ασφαλικού οδοστρώματος, στην παράγραφο 5.2 Διαδικασία εκτέλεσης, αναφέρεται ρητά ότι «Κατά την λειτουργία του μηχανήματος θα λαμβάνονται μέτρα ώστε να ελαχιστοποιείται η εκπομπή σκόνης. Η Υπηρεσία μπορεί να απαιτήσει την προδιαβροχή του οδοστρώματος.» της. Η φρέζα που θα χρησιμοποιηθεί στο έργο, χρησιμοποιεί το νερό της δεξαμενής της (χωρητικότητας 3.000 λίτρων, και για την ελαχιστοποίηση της σκόνης. Επίσης αμέσως μετά το φρεζάρισμα της οδού, ακριβώς πίσω από την φρέζα, ακολουθεί το απορροφητικό σάρωθρο (το οποίο επίσης χρησιμοποιεί νερό για την ελαχιστοποίηση της σκόνης) το οποίο συγκεντρώνει άμεσα την εναπομένουσα σκόνη και μικρά κομμάτια παλαιού οδοστρώματος ελαχιστοποιώντας την όποια εκπομπή σκόνης και την σχετική όχληση.....».

17. Επειδή, η δεύτερη παρεμβαίνουσα «...» υποστηρίζει επί της ως άνω προσφυγής τα κάτωθι «...Α. Επί της προσφοράς της «...»

A.1 Σχετικά με τον υπό Ι λόγο (δήλωση υπεργολαβίας στο ΕΕΕΣ)

1. Το απόσπασμα της δήλωσης στην αιτιολόγηση της εταιρείας μας (σελ. 25 - παρ. 7 του υπό Ι λόγου της υπό εξέτασης προδικαστικής προσφυγής σχετικά με την προσφορά της ...) σχετικά με τη χρησιμοποίηση υπεργολάβων, δεν αποδεικνύει ότι στην προκειμένη περίπτωση υπάρχει συμφωνία υπεργολαβίας που αποτελεί «υφιστάμενο γεγονός» (βλ. ΑΕΠΠ 585/20 σκ. 34) το οποίο καθιστά ανακριβή την αρνητική δήλωση στο οικείο πεδίο του ΕΕΕΣ. Ακόμα και αν δεχθεί κανείς ότι το περιεχόμενο της αιτιολόγησης μπορεί να αξιολογηθεί για σκοπούς διάφορους του αντικειμένου της, δηλαδή της αιτιολογημένης διαπίστωσης των συνθηκών που επιτρέπουν ή μη στον οικονομικό φορέα να εκτελέσει προσηκόντως τη σύμβαση δικαιολογώντας την οικονομία που προβάλλει με την καταρχήν ασυνήθιστα

χαμηλή προσφορά (κάτι που δεν ισχύει), η (μεταγενέστερη) του διαγωνισμού δήλωση περί υπερβολαβικής εκτέλεσης (ασήμαντου) τμήματος του έργου, δεν μπορεί να αποτελεί απόδειξη προϋφιστάμενου γεγονότος κατά το χρονικό σημείο συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ και να οδηγήσει έτσι σε αποκλεισμό διαγωνιζόμενου. Έτσι λοιπόν το ΕΕΕΣ στο πεδίο Δ7 του Μέρους ΙΙ «Πληροφορίες σχετικά με υπερβολάβους στην ικανότητα των οποίων δεν στηρίζεται ο οικονομικός φορέας» δεν έχει συμπληρωθεί ανακριβώς από το λόγο και μόνο ότι στην αιτιολόγηση αναφέρεται χρήση υπερβολάβων.

2. Περαιτέρω, η προσκόμιση προσφοράς από προμηθευτή για το αντικείμενο διαγραμμίσεων και το αντικείμενο εργασιών πρασίνου ενισχύει τον ανωτέρω ισχυρισμό καθώς αποδεικνύει ότι:

α. Ο οικονομικός φορέας διερεύνησε (ως όφειλε) πριν υποβάλει προσφορά το κόστος των εν λόγω εργασιών, για την περίπτωση που αυτές εκτελούνταν υπερβολαβικά (που κατά τα κοινώς γνωστά το κόστος έτσι είναι το υψηλότερο).

β. Στην αιτιολόγηση προσκόμισε μια τέτοια προσφορά υπερβολάβου (από τις ενδεχομένως περισσότερες που έχει στη διάθεσή του).

γ. Δεν υφίσταται αποδοχή, δηλαδή συμφωνία και σύμβαση υπερβολαβίας με τον συγκεκριμένο υπερβολάβο η οποία να υπήρχε ήδη κατά το χρόνο συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ (ούτε αποδεικνύεται κάτι τέτοιο σε συνδυασμό με την κατά τα ανωτέρω μεταγενέστερη δήλωση περί υπερβολαβικής ανάθεσης εν γένει - όχι στον συγκεκριμένο υπερβολάβο).

δ. Η ουσία συνίσταται στο ότι με τη συγκεκριμένη προσφορά αιτιολογείται και αποδεικνύεται απλώς, ότι η συγκεκριμένη εργασία μπορεί κατ' ανώτατο να εκτελεστεί με το προσφερόμενο κόστος, με τρόπο που ο προσφέρων είναι σε θέση να εξασφαλίσει και υλοποιήσει. Τίποτα πέραν αυτού δεν αποδεικνύεται, ούτε προκύπτει.

3. Περαιτέρω, ο οικονομικός φορέας έχει την δυνατότητα να αποφασίσει οποτεδήποτε, δηλαδή τόσο κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, αλλά και αργότερα και κατά την εκτέλεση του έργου (άρθρο 165 του Ν. 4412/2016), την προσφυγή σε δυνητική υπερβολαβία, το πρόσωπο του υπερβολάβου και τους όρους της υπερβολαβικής συμφωνίας. Δηλαδή, η διαπίστωση ότι δεν υφίσταται ζήτημα ανακριβούς δήλωσης στο ΕΕΕΣ υποστηρίζεται και από το

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

γεγονός ότι δεν υπήρχε υποχρέωση σύναψης (και συνεπώς δήλωσης) υπεργολαβίας για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, είτε γιατί αυτό προβλεπόταν στα τεύχη (περίπτωση ονοματισμένου υπεργολάβου), είτε γιατί ο οικονομικός φορέας δεν διέθετε τα επαγγελματικά προσόντα εκτέλεσης του συγκεκριμένου αντικειμένου για το οποίο έπρεπε να στηρίζεται στις ικανότητες του υπεργολάβου (υποχρεωτική υπεργολαβία, Κοκοτσής σε Δημόσιες Συμβάσεις ν. 4412/16, Νομική Βιβλιοθήκη σ. 193 όπου παρ. ΕΛΣυν VI Τμ. 2118/2013).

4. Πράγματι, ούτε στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται η υποχρεωτική εκτέλεση από εξειδικευμένο υπεργολάβο των εργασιών διαγράμμισης και πρασίνου, ούτε τίθεται θέμα αδυναμίας του οικονομικού φορέα να τις εκτελέσει αυτοδύναμα, κάτι άλλωστε που κρίθηκε από την αποδοχή της συμμετοχής του από την αναθέτουσα αρχή, η οποία (συμμετοχή) έγινε με την υπόθεση της δήλωσης αυτοδύναμης εκ μέρους του εκτέλεσης του έργου.

Συνεπώς από το πλήρως συμπληρωμένο ΕΕΕΣ της παρεμβαίνουσας εταιρείας μας προέκυπτε αναμφίβολα το ζητούμενο από το νόμο και τη διακήρυξη (άρθρο 23.1 -Σχετ. 1), ότι ο προσφέρων (α) δεν βρίσκεται σε καμία από τις καταστάσεις του άρθρου 22Α της διακήρυξης και (β) πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22B-E της διακήρυξης για τα οποία και οφείλει να προσκομίσει δικαιολογητικά εφόσον ανακηρυχθεί ανάδοχος. Με αυτό το περιεχόμενο του ΕΕΕΣ ορθώς και κατά δέσμια αρμοδιότητα, η εταιρεία μας έγινε δεκτή ως προς τη συμμετοχή της.

5. Θα πρέπει ακόμα εκ περισσού να επισημανθεί ότι ο σχετικός ισχυρισμός της προσφεύγουσας «...» ως προς την υπεργολαβία διαγραμμίσεων είναι αβάσιμος, άλλως προβάλλεται από την εταιρεία αυτή χωρίς έννομο συμφέρον και προσχηματικά, δηλαδή καταχρηστικά, καθώς και η ίδια βρίσκεται ακριβώς στην ίδια πραγματική και νομική κατάσταση, αφού και η ίδια απάντησε αρνητικά στη σχετική ερώτηση περί υπεργολαβίας του ΕΕΕΣ και προσκόμισε για αιτιολόγηση προσφορά από τον ίδιο υπεργολάβο με εμάς (...). Και παρότι η προς αυτήν προσφορά της ... αφορά το ίδιο μηχάνημα, χειριστή, αξία χρώματος και υαλοσφαιριδίων, η προσφεύγουσα την εμφανίζει υπό μορφή μίσθωσης (άρα μη υπαγόμενης σε όλα τα ανωτέρω ζητήματα περί υπεργολαβίας, που σε μεγάλο βαθμό έχει καταδειχθεί από τη διεθνή

βιβλιογραφία ότι δεν είναι και απολύτως σαφή κατά τις υφιστάμενες διατυπώσεις), επιχειρώντας την ίδια στιγμή να μας κατηγορήσει ότι πρέπει τάχα να αποκλεισθούμε για τον ίδιο ακριβώς τρόπο εκτέλεσης της εργασίας, επειδή δεν είχαμε την (νομικίστικη) πρόνοια να «βαφτίσουμε» την προσφορά της ... ως μίσθωση εξοπλισμού και προμήθεια υλικών, εμφανίζοντας τα σχετικά κονδύλια κόστους αναλόγως προσαρμοσμένα, αντί της κατά τετραγωνικό μέτρο τιμής.

6. Η ουσία όμως παραμένει η ίδια. Και στις δυο αιτιολογήσεις η εργασία αφορά εξοπλισμό, χειριστή και υλικά της ... τα οποία καλύπτουν την εργασία διαγράμμισης στο σύνολό της και συνεπώς, ανεξαρτήτως τίτλου-χαρακτηρισμού που έδωσαν τα μέρη, η σχετική προσφορά αφορά μίσθωση και προμήθεια, οπότε έτσι είτε δεν συντρέχει και για εμάς ζήτημα, είτε, αν πρόκειται για υπεργολαβία, ο ισχυρισμός δεν προβάλλεται παραδεκτά, αλλά εντελώς καταχρηστικά από την «...», καθότι η ίδια τη θεωρεί προμήθεια/μίσθωση. Για την πληρότητα του σημείου αυτού αρκεί να αναφερθεί ότι και η δεύτερη προσκομιζόμενη από εμάς προσφορά 4.000,00€ πλέον ΦΠΑ του αρχ. τοπογ... για εργασίες πρασίνου (βλ. σελ.51 της αιτιολόγησής μας - Παράρτημα 1 αυτής -Σχετ. 2), πέρα από το γεγονός ότι αφορά αμελητέο αντικείμενο, όχι μόνο ποσοτικά αλλά και από τεχνική άποψη σε σχέση με τον σκοπό και αντικείμενο της εργολαβίας όπως περιγράφεται στα τεύχη, στην ουσία πρόκειται για μίσθωση εργασίας ή έστω μίσθωση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ενός ατόμου της σχετικής ειδικότητας και όχι υπεργολαβία. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις κλασικές διακρίσεις, η σύμβαση έργου διακρίνεται από τη μίσθωση εργασίας ή/και παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, όπου στη δεύτερη περίπτωση υπό τη διεύθυνση σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό του εργοδότη, το ζητούμενο είναι η αυτοπρόσωπη παροχή εργασίας ή υπηρεσιών και όχι η διασφάλιση επίτευξης αποτελέσματος από τον αντισυμβαλλόμενο οικονομικό φορέα αναφορικά με το οποίο (αποτέλεσμα), ο τρόπος και τα μέσα επίτευξης του είναι αδιάφορος. Εν προκειμένω η προσφορά του ... καταδεικνύει ότι τα μέρη απέβλεψαν στην ατομική συνεργασία με τον συγκεκριμένο γεωπόνο Τ.Ε. στην ειδικότητα και ικανότητες του οποίου επέλεξαν ως μείζον περιεχόμενο της σύμβασης.

7. Έτσι, κατά τα ανωτέρω και παρά το «εργολαβικό» λεξιλόγιο με το οποίο χρησιμοποιήθηκαν οι έννοιες στην αιτιολόγηση της εταιρείας μας και τις προσφορές που ζητήσαμε και λάβαμε, (ανύποπτοι για τις νομικές περιπλοκές στις οποίες οι τίτλοι και η φρασεολογία θα μπορούσαν να μας εμπλέξουν στην προσπάθεια των ανταγωνιστών μας να μας αποκλείσουν), στην ουσία και κατά νομική τελικά ακριβολογία, δεν αναφερόμαστε σε υπεργολαβίες, ούτε αποτελεί περιεχόμενο και σκοπό της νομοθεσίας δημόσιων συμβάσεων και των κοινοτικών οδηγιών ο αποκλεισμός οικονομικών φορέων για λόγους άσχετους με την ικανότητά τους να εκτελέσουν τη σύμβαση με εύλογο τίμημα, εμμένοντας στις λέξεις και χρησιμοποιώντας έννοιες, όπως η δήλωση υπεργολαβίας, που έχουν τεθεί για συγκεκριμένο και εντελώς άσχετο νομικό λόγο, δηλαδή α) την (δυνατή) διευκόλυνση του οικονομικού φορέα που προτίθεται να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένους υπεργολάβους, να γνωρίζει εγκαίρως ότι οι προτεινόμενοι είναι αποδεκτοί από την αναθέτουσα αρχή και β) την αποφυγή του ενδεχομένου να επαφίεται η εκτέλεση τμημάτων του έργου που είτε επιβάλλεται από τα τεύχη ή είναι ήδη γνωστό στον υποψήφιο ότι δεν μπορεί να εκτελέσει ο ίδιος, σε τρίτους - υπεργολάβους ως προς τους οποίους η αναθέτουσα αρχή δεν είχε την δυνατότητα να ελέγξει την τυχόν συνδρομή στο πρόσωπό τους λόγων αποκλεισμού ή την τυχόν έλλειψη των απαιτούμενων από αυτούς τεχνικών και οικονομικών ικανοτήτων (Siemens vs ARGE Telecom C314/01, EU:C: 2004: 159 σκ. 45 επ. και ΕλΣυν, Τμ. Μειζ. Επτ Συνθ 3147/2012, VI Τμ 2551/2013, 1664/2014).

8. Η δήλωσή μας λοιπόν στο ΕΕΕΣ σχετικά με την πρόθεσή μας να μην χρησιμοποιήσουμε υπεργολάβους, δεν επιδέχεται αμφισβήτησης, άσχετα αν είναι επιτρεπτό στη συνέχεια - ακόμα και κατά την εκτέλεση του έργου - η πρόθεσή μας αυτή να μεταβληθεί. Το δε περιεχόμενο του ΕΕΕΣ που αφορά δικαιολογητικό του σταδίου επιλογής δεν επιτρέπεται να συγχέεται με δικαιολογητικά, όπως οι προσφορές τρίτων, που προσκομίζονται στο στάδιο ανάθεσης στο οποίο εντάσσεται η διαδικασία αιτιολόγησης, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, δεν μπορεί επίσης να χρησιμοποιείται για σκοπούς αλλότριους προς το αντικείμενό της. Τέλος, η εκ μέρους μας απόδειξη του κόστους της συγκεκριμένης εργασίας, το οποίο μπορούμε να επιτύχουμε στο πλαίσιο κερδοφόρας προσφοράς, καθιστά την απόπειρα συσχέτισης της

αιτιολόγησης με την ακρίβεια της δήλωσης περί υπερβολαβίας του ΕΕΕΣ, όχι μόνο νομικά ανεπίτρεπτη κατά τα προηγούμενα, αλλά και άνευ αντικειμένου και από λογική άποψη, αφού το αποδειχθέν ως εφικτό κόστος της εργασίας δεν επηρεάζεται και μπορεί να επιτευχθεί ανεξαρτήτως της (όποιας) δήλωσης στο ΕΕΕΣ και κατά τούτο δεν είναι ούτε λογικό κριτήριο ακρίβειάς της.

9. Επικουρικά, ως προς τη λυσιτέλεια του ισχυρισμού της προσφεύγουσας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι και ο ίδιος ο ισχυρισμός πως η δήλωση στο ΕΕΕΣ σχετικά με τη μη χρήση υπερβολάβων δεν ανταποκρινόταν δήθεν στην πρόθεσή μας, δεν θα μπορούσε να έχει ως αυτόματη συνέπεια τον αποκλεισμό του διαγωνιζομένου. Και τούτο διότι το ΕΕΕΣ έχει τον χαρακτήρα δικαιολογητικού που υποβάλλεται στο διαγωνισμό ως ουσιώδης προϋπόθεση συμμετοχής, γιατί αποτελεί υπεύθυνη δήλωση των στοιχείων εκείνων που είναι κρίσιμα, σύμφωνα με τη διακήρυξη (Σχ. 1), ώστε η αναθέτουσα αρχή να ελέγξει τους προβλεπόμενους από τον νόμο λόγους αποκλεισμού και τα προβλεπόμενα κριτήρια επιλογής. Για τα στοιχεία αυτά, προς απόδειξη των οποίων η διακήρυξη ζητά τα προβλεπόμενα αποδεικτικά δικαιολογητικά, το ΕΕΕΣ θεσπίζεται ως μέσο διευκόλυνσης προκαταρκτικής απόδειξης, με στόχο την καταρχήν αντικατάστασή τους για την αποφυγή περιττής γραφειοκρατίας και την προσκόμισή τους μόνο από τον ανάδοχο. Το πεδίο σχετικά με τους υπερβολάβους δεν εμπίπτει στα προς έλεγχο κριτήρια αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής των άρθρων 22Α και 22Β-Ε της διακήρυξης (Σχ. 1). Περαιτέρω, η δήλωση περί πρόθεσης ή μη χρησιμοποίησης υπερβολάβων είναι όλως αμφίβολο κατά πόσο αποτελεί «γεγονός ή στοιχείο» υπό την έννοια του περιεχομένου υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986, κάτι που ταυτόχρονα συνεπάγεται ότι δεν υπάρχει και «ακριβής», πολύ δε περισσότερο «ορθή» εκδοχή συμπλήρωσης του συγκεκριμένου πεδίου, έτι δε περαιτέρω, η δήλωση του διαγωνιζομένου τότε μόνο είναι νομικά κρίσιμη, όταν ο ίδιος επιλέγει να δηλώσει υπερβολάβο (στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται), οπότε και πρέπει βέβαια να ελεγχθεί αν αυτές οι ικανότητες συντρέχουν στο πρόσωπό του (υπερβολάβου), άλλως ο τελευταίος να αντικατασταθεί με διαφορετικό υπερβολάβο.

10. Συμπερασματικά λοιπόν (α) η μεν δήλωση του προσφέροντος ως προς τους υπερβολάβους μπορεί να είναι νόμιμα αρνητική, ανεξαρτήτως

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

των μη εξωτερικευμένων σκέψεών του για το θέμα (προθέσεις), (β) η δήλωση περί υπερβολάβων δεν είναι υπεύθυνη δήλωση, υπό την έννοια ότι οποιαδήποτε μεταβολή απόφασης από τον προσφέροντα συνεπάγεται απόδειξη ανακρίβειας και παράβασή της - ο προσφέρων δικαιούται να χρησιμοποιήσει υπερβολάβο που έχει τα προσόντα, παρότι δεν τον δήλωσε, όπως και να μην χρησιμοποιήσει τον υπερβολάβο που δήλωσε, (γ) ο προσφέρων που δεν στηρίζεται στις ικανότητες υπερβολάβου, σε διαγωνισμό που δεν προβλέπεται υποχρεωτική υπερβολαβία, ανταποκρίνεται στους όρους του διαγωνισμού και μπορεί να αναδειχθεί ανάδοχος, ανεξαρτήτως αν αποφασίσει να κάνει χρήση υπερβολάβων, οπότε τότε και μόνον τότε μπορεί, παρότι πρόκειται περί δυνητικής υπερβολαβίας, να ζητηθεί ο έλεγχος των προσόντων του τελευταίου, (δ) συνέπεια της διαπίστωσης από την αναθέτουσα αρχή ότι ο προτεινόμενος υπερβολάβος δεν είναι κατάλληλος είναι η απόρριψη και η αντικατάσταση του υπερβολάβου - όχι ο αποκλεισμός του προσφέροντος.

11. Είναι τέλος ενδεικτικό ότι η αναφορά της προσφεύγουσας στην υπ' αριθ. 585/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ (σχετικές και οι υπ' αριθ. 1001/2020 και 20-25/2020 αποφάσεις) αφορά διάφορο νομικό ζήτημα στο μέτρο που (α) είχε συναφθεί σύμβαση υπερβολαβίας («υφιστάμενο γεγονός») που δεν είχε δηλωθεί στο ΕΕΕΣ, (β) το υπερβολαβικό αντικείμενο ανερχόταν στο 40% του έργου και αφορούσε μεταξύ άλλων την κύρια εργασία του έργου (ασφαλτικά), ενώ εν προκειμένω υπερβολαβικά αιτιολογείται μόλις το 4% του έργου, αναφορικά με εντελώς επουσιώδεις εργασίες. Ο ισχυρισμός δε ότι και οι εντελώς επουσιώδεις αποκλίσεις συνεπάγονται απόρριψη, τον οποίο προσπαθεί να θεμελιώσει (αν και όχι με ένταση) η «...», είναι γνωστό ότι δεν είναι αποδεκτός από την νομολογία του ΔΕΕ σε πλείστες όσες αποφάσεις. Και κατά τούτο λοιπόν, ο ισχυρισμός της «...» όπως τέθηκε με την υπό κρίση από 23.04.2021 προδικαστική προσφυγή της, δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε καμία περίπτωση στη διαπίστωση ότι η εταιρεία μας δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής ή ότι υποπίπτει σε ψευδή υπεύθυνη δήλωση ως προς το ζητούμενο δικαιολογητικό (ΕΕΕΣ) και συνεπώς δεν θα μπορούσε να απορριφθεί και μάλιστα για ένα ζήτημα στο οποίο η τελική κύρωση είναι η αντικατάσταση προταθέντος υπερβολάβου.

12. Στο σημείο αυτό, τόσο το Προοίμιο της οδηγίας (101) όσο και η συνδυασμένη ερμηνεία των άρθρων 79 παρ.5 και 91 του Ν. 4412/2016, όπως έχει διαμορφωθεί νομολογιακά (C-548/10 SAG GLV Slovensky [2012] σκ. 40) σε συνδυασμό με το άρθρο 102 και όπως έχει αναλυθεί στο εσωτερικό δίκαιο (ΕΑΔΗΣΥ, κατευθυντήρια οδηγία 23, σ. 9), θα επέβαλε τη διευκρίνιση της τυχόν δημιουργηθείσας ασάφειας από επί μέρους διατυπώσεις της αιτιολόγησης, κάτι που είναι υποχρεωτικό στην περίπτωση που τίθεται ζήτημα αποκλεισμού και στις περιπτώσεις, όπως εν προκειμένω, που η τυχόν διευκρίνιση δεν θα αφορούσε-απαιτούσε προσκόμιση δικαιολογητικών εκ νέου ή για πρώτη φορά, ούτε θα έθιγε την ίση μεταχείριση των διαγωνιζομένων, αλλά θα περιοριζόταν σε διευκρίνιση, για την θεραπεία του δημόσιου συμφέροντος προστασίας του ανταγωνισμού, που επιτυγχάνεται όταν η αναθέτουσα αρχή επωφελείται από όσο το δυνατόν περισσότερες προσφορές που ανταποκρίνονται στις ουσιαστικές απαιτήσεις της. Αντίθετα, αποκλεισμός μας για τον λόγο αυτό, θα συνεπαγόταν άνιση μεταχείριση, αφού θα αποκλειόταν (μόνον) ένας από τους διαγωνιζόμενους που -και παρότι- πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τα κριτήρια επιλογής δεν του δίνεται η δυνατότητα να συμμετάσχει για επουσιώδη λόγο φορμαλισμού, οδηγώντας έτσι σε ανεπίτρεπτη στρέβλωση του ανταγωνισμού με αποτέλεσμα την απώλεια για την αναθέτουσα αρχή σύναψης σύμβασης με επωφελή προσφορά, κάτι που είναι και ο σκοπός της διαγωνιστικής διαδικασίας.

A.2 Σχετικά με τους υπό II και III.A.α. λόγους (παραβίαση περιβαλλοντικών δεσμεύσεων άλλως πλημμελής αιτιολόγηση)

13. Ο λόγος αυτός αφορά κονδύλι που υπάρχει μεν στην υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ... για αιτιολόγηση των προσφορών (Σχ. 3), αλλά δεν συνδέεται με τις υποχρεώσεις για τον περιβάλλοντα χώρο του έργου του άρθρου 14 της ... (Σχ. 11), αφορά δε ενδεχόμενες μετρήσεις για δείκτες που προβλέπονται σε τυχόν εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, στους οποίους όμως εκ του νόμου δεν υπόκειται το συγκεκριμένο έργο ΚΟΛ οι οποίοι (περιβαλλοντικοί όροι) δεν υφίστανται.

14. Προκειμένου να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό της η προσφεύγουσα «...» προσπαθεί να εννοηθεί ότι η αιτιολόγηση κόστους «μετρήσεων... δεικτών

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

και παραμέτρων... που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους» κατά την έννοια της ως άνω υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκλησης αιτιολόγησης (Σχετ. 3), έχει τεθεί προς κάλυψη δαπανών για την τήρηση υποχρεώσεων κατά την εκτέλεση του έργου που απορρέουν από το άρθρο 14 της .... Ο ισχυρισμός είναι εντελώς αβάσιμος για σειρά από λόγους:

Πρώτον, οι αναφερόμενες στην εν λόγω πρόσκληση «μετρήσεις δεικτών και περιμέτρων» αναφέρονται σε συγκεκριμένες μετρήσεις εφόσον υφίστανται και όπως προβλέπονται σε εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και δεν συνδέονται με τα καθήκοντα του άρθρου 14 της ... από τα οποία δεν προβλέπεται συμβατική εργασία μετρήσεων. Προφανώς αν αφορούσαν τα τελευταία, θα προβλεπόταν ποιές είναι οι ζητούμενες μετρήσεις, κατά τρόπο συγκεκριμένο κατ' είδος, αριθμό, αντικείμενο μέτρησης και αυτές όπως και τα αποτελέσματά τους θα αντιστοιχίζονταν προς τις κατ' ιδίαν υποχρεώσεις της ....

Δεύτερον, απόρριψη της προσφοράς για παράβαση του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 προϋποθέτει -σε συνάρτηση με την αρχή της αναλογικότητας- την διαπίστωση αλλά και την απόδειξη από την αναθέτουσα αρχή με "αξιόπιστα στοιχεία", ότι η προσφορά δεν συμμορφώνεται και παραβιάζει τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και ότι αυτός είναι ο λόγος που είναι υπερβολικά χαμηλή (βλ. Κατευθυντήρια Οδηγία 20 της ΕΑΔΗΣΥ και Καμπίτσης σε Δημόσιες Συμβάσεις ν. 4412/16, Νομική Βιβλιοθήκη σ. 380), κάτι που φυσικά δεν διαπιστώνεται εν προκειμένω, ούτε αποδεικνύεται από την προσφεύγουσα, η οποία μάλιστα αμέσως μετά (σελ. 29 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής) προσδιορίζει την επιβάρυνση αυτή μόλις σε 4.593,95€.

Τρίτον, το άρθρο 18 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 αναφέρεται ρητά στην αθέτηση των διατάξεων στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α' του νόμου (διάφορων σε σχέση με το άρθρο 14 ...), ενώ περαιτέρω η κατασκευή της προκειμένης εργολαβίας δεν υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων, δεν υφίστανται τέτοιοι, ούτε απαιτήσεις «μετρήσεων στοιχείων και παραμέτρων».

Τέταρτον, από την ... του έργου (άρθρο 14 κ.λπ.) δεν προβλέπεται οποιαδήποτε πρόσθετη συγκεκριμένη περιβαλλοντική δαπάνη και γι' αυτόν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ακριβώς το λόγο η προσφεύγουσα, προκειμένου να προκαλέσει επιβάρυνση της προσφοράς μας, επιχειρεί να συνδέσει στη συνέχεια την ανύπαρκτη υποχρέωση (σελ. 29 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής) με την εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχετ. 4) η οποία όμως (εγκύκλιος) εκλαμβάνει ότι υφίστανται περιβαλλοντικοί όροι που προβλέπουν την σχετική απαίτηση μετρήσεων και κατά τούτο δεν αφορά την περίπτωση μας, ούτε ως προς το κόστος.

15. Ειδικότερα και προς εκπλήρωση των προβλεπόμενων στο άρθρο 14 της ... περιβαλλοντικών απαιτήσεων κατά την κατάρτιση της προσφοράς μας λάβαμε υπόψη:

Την απαίτηση προστασίας της υπάρχουσας βλάστησης της περιοχής, η οποία δεν απαιτεί μέτρηση κάποιου δείκτη.

Την απαίτηση μη εγκατάστασης σταθερού εργοταξίου επί τόπου του έργου, και κατ' επέκταση προστασίας του περιβάλλοντος από μια τέτοια πιθανή εγκατάσταση.

Την απαίτηση μη χρήσης οποιοσδήποτε χώρου της περιοχής ως αποθηκευτικού χώρου για υλικά ή αποθέσεις ή προσωρινή στάθμευση αυτοκινήτων/μηχανημάτων του εργοταξίου.

Την απαίτηση μεταφοράς των αποβλήτων και περισσευμάτων προϊόντων εκσκαφών σε κατάλληλα αδειοδοτημένους χώρους, απαίτηση η οποία έχει αξιολογηθεί, κοστολογηθεί και αιτιολογηθεί επαρκώς στις σελίδες 2,4,5,11,12,13,15 της αιτιολόγησης της «...» καθώς και στη σελ. 36 του Παραρτήματος 1 της εν λόγω αιτιολόγησης (Σχετ. 2).

Την απαίτηση απαγόρευσης απόρριψης οιασδήποτε προέλευσης αποβλήτων ή περισσευμάτων προϊόντων εκσκαφής εντός θαλάσσιου χώρου ή σε παρακείμενες κοίτες χειμάρρων της περιοχής, αφού η μεταφορά των αποβλήτων και περισσευμάτων προϊόντων εκσκαφών σε κατάλληλα αδειοδοτημένους χώρους, έχει αξιολογηθεί, κοστολογηθεί και αιτιολογηθεί επαρκώς στις σελίδες 2,4,5,11,12,13,15 της αιτιολόγησης της «...», καθώς και στη σελ. 36 του Παραρτήματος 1 της αιτιολόγησης της «...» (Σχετ. 2).

Την απαίτηση συγκέντρωσης και διάθεσης αποβλήτων, όπως λάδια μηχανημάτων δεδομένου ότι η συντήρησή τους γίνεται σε συμβεβλημένα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αδειοδοτημένα συνεργεία, και το κόστος αυτό έχει υπολογισθεί στις σελίδες 57 έως 59 του Παραρτήματος 2 της αιτιολόγησης της «...» (Σχετ. 2).

Την απαίτηση αποφυγής ρύπανσης της ατμόσφαιρας με καπνό και σκόνη, από τη στιγμή που δεν θα υπάρχει κάποια εργοταξιακή εγκατάσταση. Η εν λόγω απαίτηση ικανοποιείται και από τη χρήση φρέζας, με την οποία γίνεται η αποξήλωση της ασφάλτου, και η οποία χρησιμοποιεί νερό για την μη δημιουργία σκόνης, ενώ συγχρόνως υπάρχει πρόβλεψη και για καθημερινή ύπαρξη βυτίου για την διαβροχή της οδού κατά το σκούπισμα των προϊόντων αποξήλωσης. Το παραπάνω κόστος έχει υπολογισθεί στις σελίδες 3,4,6,7,8 της αιτιολόγησης της «...» (Σχετ. 2).

Την απαίτηση εξασφάλισης της συγκέντρωσης των λυμάτων του εργοταξίου σε στεγανούς βόθρους, αφού θα πρέπει να αποφευχθούν εκτεταμένα έργα για το εργοτάξιο, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2.2 της .... Αποτέλεσμα αυτού είναι η μη εγκατάσταση σταθερού εργοταξίου.

Την απαίτηση συγκέντρωσης και διάθεσης των υπόλοιπων αποβλήτων του εργοταξίου, όπως λαδιών - πετρελαιοειδών - χημικών κ.λ.π. σε χωριστούς βόθρους από αυτούς των λυμάτων, αφού δεν πρόκειται να γίνει οποιαδήποτε συντήρηση μηχανημάτων στο χώρο του έργου και δεν προβλέπεται η ύπαρξη σταθερού εργοταξίου.

Την απαίτηση για την αποχέτευση των απόνερων καθαρισμού των μονάδων μεταφοράς σκυροδέματος αφού αυτές θα καθαρίζονται στον τόπο παραγωγής του σκυροδέματος κατά την επιστροφή τους. Ο χώρος παραγωγής του σκυροδέματος είναι εκτός του χώρου του έργου και έχει αιτιολογηθεί στην σελίδα 2 της αιτιολόγησης (Σχετ. 2) και στην σελίδα 2 των συμπληρωματικών πληροφοριών της «...» (Σχετ. 6).

Την απαίτηση αποφυγής ρύπανσης κατά την εκφόρτωση των υλικών - καυσίμων κλπ στο χώρο του εργοταξίου από οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς.

Την απαίτηση χρήσης οποιονδήποτε τοξικών ουσιών μόνο μετά από σχετική έγκριση της υπηρεσίας και μόνον εφόσον δεν είναι ευρείας διάχυσης, αφού δεν αναμένεται η χρήση τέτοιων ουσιών.

Την απαίτηση ελαχιστοποίησης παρενοχλήσεως των δικτύων κοινής ωφελείας, αφού οι παρεμβάσεις που θα γίνουν στο έργο είναι επιφανειακές και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αφορούν συντήρηση υφιστάμενων κατασκευών, ενώ τα δίκτυα των ... βρίσκονται είτε υπόγεια είτε σε μεγάλο ύψος.

Την απαίτηση ευθύνης του ανάδοχου του έργου να εξασφαλίσει την εφαρμογή των παραπάνω και για τα μισθωμένα μηχανήματα, απαίτηση η οποία έχει αξιολογηθεί, κοστολογηθεί και αιτιολογηθεί επαρκώς στη σελίδα 36 του Παραρτήματος 1 της αιτιολόγησης της «...» (Σχετ. 2).

Την απαίτηση της ελαχιστοποίησης της ηχορύπανσης, αφού όλα τα μηχανήματα της «...» λειτουργούν κατά τα νομίμως προβλεπόμενα όσον αφορά τις εκπομπές ήχου.

Την απαίτηση κατάλληλης περιφραξης και σήμανσης, η οποία έχει ληφθεί υπόψη μας κατά τη διάρκεια σύνταξης της προφοράς μας, απαίτηση η οποία έχει αξιολογηθεί, κοστολογηθεί και αιτιολογηθεί επαρκώς στη σελίδα 18 της αιτιολόγησης της «...» (Σχετ. 2), αφού το έμμεσο κόστος περιφραξης αφορά την περιφραξη και σήμανση των χώρων εκτέλεσης εργασιών, ελλείψει ύπαρξης εργοταξιακών εγκαταστάσεων. Επίσης έχει προβλεφθεί κόστος κυκλοφοριακών μελετών και μελετών εξασφάλισης της ομαλής κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, καθώς και κόστος μελετών σήμανσης και ασφάλισης όπως φαίνεται στη σελίδα 19 της αιτιολόγησης της «...», στο υπ' αριθμόν Α8 έμμεσο κόστος (Σχετ. 2).

Επιπρόσθετα επισημαίνεται, πάντοτε στο πλαίσιο της συμμόρφωσης μας με τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις των συμβατικών τευχών, ότι η εταιρεία μας δεν θα χρησιμοποιήσει δανειοθαλάμους, αφού αυτοί δεν προβλέπονται από τη μελέτη, ότι δεν απαιτείται διαφύλαξη υπάρχοντος εδαφικού υλικού κατάλληλου για φύτευση ούτε τυχόν πρόχειρης ασφαλτόστρωσης εργοταξιακών οδών, τα οποία επίσης δεν προβλέπονται. Όσον αφορά τα υλικά υπογραμμίζουμε ότι όλα τα αδρανή υλικά προέρχονται από νόμιμα αδειοδοτημένα λατομεία, ότι η προμήθεια του ασφαλτοσκυροδέματος θα γίνει από νόμιμα αδειοδοτημένη μονάδα παραγωγής ασφαλτοσκυροδέματος και η μεταφορά αυτού και των αδρανών θα γίνει με φορτηγά που φέρουν ειδικά καλύμματα. Συνεπώς, ενόψει αυτών συνάγεται ότι η εταιρεία μας έχει μελετήσει, μεριμνήσει και αξιολογήσει τις περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις και σκοπεύει να συμμορφωθεί πλήρως με

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αυτές, χωρίς να απαιτείται για τον σκοπό αυτό η πρόβλεψη και πρόσθετου κόστους.

16. Τέλος, το έργο δεν αδειοδοτείται περιβαλλοντικά και δεν προκύπτουν άλλες δαπάνες αφού κατά την εκτέλεσή του, δεν θα γίνουν εργασίες επέκτασης, βελτίωσης, χάραξης ή τροποποίησης υφισταμένων έργων οδοποιίας παρά μόνο αποκλειστικά εργασίες συντήρησης του ασφαλτοτάπητα των ήδη ασφαλτοστρωμένων οδών. Άλλωστε, όλες οι δαπάνες που προκύπτουν από τις τεχνικές πτυχές της προσφοράς, το εργατικό και διοικητικό κόστος παροχής υπηρεσιών, το εργολαβικό κέρδος ενσωματώνονται στην αιτιολόγησή μας, γεγονός που την καθιστά πλήρη και επιβεβαιώνεται και από το ότι ικανοποίησε την Ομάδα Εργασίας, η οποία δεν ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις.

17. Ενόψει των ανωτέρω και βάσει του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα από τον οικονομικό φορέα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, δηλαδή όταν και μετά τις εξηγήσεις η χαμηλή προσφορά εγκυμονεί, κατά την αιτιολογημένη κρίση της αναθέτουσας αρχής, τον κίνδυνο για μη εκτέλεση της σύμβασης σύμφωνα με τους προσφερόμενους όρους. Συνεπώς η αναθέτουσα αρχή διατηρεί διακριτική ευχέρεια ως προς την αποδοχή ή μη της διαπιστωθείσας μη τεκμηριωμένης ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Για την υποχρεωτική απόρριψη της προσφοράς απαιτείται να διαπιστωθεί ότι η ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της οφείλεται στο ότι δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου όπως προβλέπονται στο άρθρο 18 παρ. 2 του Ν.4412/2016, το οποίο όμως δεν συμβαίνει στην παρούσα περίπτωση.

18. Δεν τίθεται λοιπόν ζήτημα περί συμμόρφωσης ή μη της εταιρείας μας στις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και η προσφορά μας δεν πρέπει να απορριφθεί, δεδομένου μάλιστα ότι ακόμη και στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι η εν λόγω δαπάνη πρέπει να επιβαρύνει το έμμεσο κόστος της προσφοράς της εταιρείας μας, η τελευταία με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχ. 4) για τη συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης (B7 των χρονικώς συνηρημένων γενικών εξόδων της εγκυκλίου),

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

υπολογίζεται πράγματι με συντελεστή 0,20 % επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή 0,20 % $\times$ 2.296.977,20€ = 4.593,95€, το οποίο σημαίνει ότι η προσφορά μας εξακολουθεί να είναι κερδοφόρα και δεν καθίσταται ζημιογόνος. Συνεπώς, οι ισχυρισμοί της «...» είναι απορριπτέοι.

A.3 Σχετικά με τον υπό III.A.β λόγο (χρηματοοικονομικό κόστος)

19. Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας «...» υπολαμβάνει ότι η εταιρεία προκειμένου να εκτελέσει το έργο είναι υποχρεωμένη να υποστεί (α) κόστος τόκων για βραχυχρόνιο δανεισμό κεφαλαίου κίνησης και (β) κόστος δέσμευσης καταθέσεων για έκδοση εγγυητικών επιστολών. Περαιτέρω, δε, θεωρεί ότι επειδή η εταιρεία μας υπολογίζει «μηδέν» για τα κόστη αυτά θα πρέπει να επιβαρυνθεί με τον προβλεπόμενο συντελεστή 0,80% (του πεδίου B9 της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ- Σχετ. 4) $\times$ 2.296.977,20€ = 18.375,82€.

20. Το ανακριβές του ισχυρισμού αυτού προκύπτει και μόνον από το γεγονός ότι δεν υφίσταται επιβάρυνση για έκδοση εγγυητικών επιστολών από το ..., καθότι δεν απαιτείται δέσμευση καταθέσεων και άρα η εταιρεία μας σε κάθε περίπτωση δεν υφίσταται την προαναφερθείσα επιβάρυνση.

Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τον ισολογισμό της εταιρείας μας για το έτος 2019 δεν υπάρχουν μακροχρόνιες υποχρεώσεις παρά μόνον βραχυχρόνιες. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τις σελ. 154 και 155 της αιτιολόγησης της παρεμβαίνουσας εταιρείας μας (Σχετ. 2) υπάρχει ένα δάνειο της τάξεως των 45.828,14€ για το οποίο επιβαρυνθήκαμε για το 2019 με χρεωστικούς τόκους ύψους 2.335,53€, στο αυτό ύφος, δε, αναμένεται να κινηθούν οι τόκοι του εν λόγω δανείου και για το έτος 2020. Όμως το γεγονός της πράγματι ύπαρξης των βραχυχρόνιων αυτών τόκων, πρέπει να διαχωριστεί από το ότι η προσφυγή σε δανεισμό κεφαλαίου κίνησης για το επίδικο έργο δεν είναι αναγκαία επιλογή χρηματοδότησης, δεδομένου ότι η εταιρεία έχει ταμειακά διαθέσιμα για το 2019 ύψους 484.841,11€. Ως γνωστόν, ο δανεισμός δεν είναι ο μόνος και αποκλειστικός τρόπος εταιρικής χρηματοδότησης, κάτι που εξηγείται ρητά και στην υπ' αριθ. 1055/2019 της ΑΕΠΠ την οποία προσπαθεί να επικαλεστεί η προσφεύγουσα για να υποστηρίξει τον ισχυρισμό της (διαστρεβλώνοντας το νόημά της). Η συγκεκριμένη απόφαση πέραν του γεγονότος ότι απορρίπτει διαφορετικό επιχείρημα, δηλαδή τη σκέψη ότι το κόστος χρηματοδότησης της εταιρείας δεν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μπορεί να επιμερίζεται στα κατ' ιδίαν έργα, πάντως ρητά διατυπώνει ότι προϋπόθεση του συγκεκριμένου κονδυλίου έμμεσου κόστους, είναι κατά τα προβλεπόμενα στο εκεί τιμολόγιο μελέτης «..η ύπαρξη τοκοφόρου δανεισμού...» και σε καμμία περίπτωση δεν κρίνει ως πάντοτε επιβεβλημένο χρηματοοικονομικό κόστος το προβλεπόμενο στην εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχ. 4) όταν αιτιολογημένα η αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει τη δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης του έργου.

21. Συνεπώς ο ισχυρισμός της «...», ο οποίος μάλιστα έχει ως συνέπεια το άτοπο να πρέπει να επιβαρύνονται όλοι οι διαγωνιζόμενοι με το ίδιο χρηματοοικονομικό κόστος, πέραν της προφανούς αοριστίας του στο μέτρο που δεν τεκμηριώνει με ποιο τρόπο το κονδύλι του χρηματοοικονομικού κόστους/δανεισμού είναι απαραίτητο για την εκτέλεση του παρόντος έργου, είναι και αβάσιμος και η αναθέτουσα αρχή ορθά αποδέχθηκε και για τη μειοδότη εταιρεία «...» και για την παρεμβαίνουσα εταιρεία μας και για άλλους διαγωνιζόμενους τη δυνατότητά τους να προσφύγουν στα ταμειακά τους διαθέσιμα.

22. Σε κάθε, δε, περίπτωση το μηδενικό αυτό κόστος που υπολογίσαμε δεν μπορεί να οδηγήσει σε απόρριψη της προσφοράς μας κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι για το συγκεκριμένο έργο δεν είναι απαραίτητο να στραφεί κανείς σε περαιτέρω δανεισμό, αλλά να αξιοποιήσει ίδιους πόρους και ενδεχομένως, στην περίπτωση που υπάρχουν αμφιβολίες ως προς αυτό, να ζητηθούν περαιτέρω διευκρινίσεις, κάτι το οποίο εν προκειμένω δεν συνέβη. Παρόλα αυτά, αν ήθελε υποτεθεί ότι η προσφορά μας πρέπει να επιβαρυνθεί με το εν λόγω κονδύλι, για λόγους που πραγματικά δεν ευσταθούν και τους οποίους αρνούμαστε, η προσφορά μας θα επιβαρυνόταν με το ανωτέρω ποσό των χρεωστικών τόκων ύψους 2.335,53€ στο οποίο αναφερόμαστε ρητά στη σελ. 155 της αιτιολόγησής μας (Σχ. 2) και όχι με το συντελεστή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχ. 4), η οποία δεν τυγχάνει εφαρμογής για το παρόν.

A.4 Σχετικά με τον υπό III.B.α λόγο (προσαύξηση του άμεσου κόστους ως προς τη νυχτερινή εργασία)

23. Στην από 03.11.2020 αιτιολόγηση της προσφοράς μας (Σχ. 2), στις δαπάνες του συνεργείου και συγκεκριμένα στο ημερήσιο κόστος των

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

εργατών και των τεχνιτών μας υπολογίσαμε ποσό 32,49€ και 36,55€ αντίστοιχα (μετά την αφαίρεση της εισφοράς εργαζομένου που ισούται με 18,78%). Με το από 22.12.2020 αίτημα του Προέδρου της Ομάδας Εργασίας για την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών για το εν λόγω έργο, μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ (Σχετ. 5), μας ζητήθηκε να παρέχουμε συμπληρωματικές διευκρινίσεις, μεταξύ άλλων, για τον υπολογισμό αυτό και συγκεκριμένα για το αν στο Παράρτημα 3 της αιτιολόγησής μας (Σχετ. 2), όπου υπολογίζουμε το ημερήσιο κόστος εργατών και τεχνιτών, έχει συνυπολογιστεί η προσαύξηση λόγω της νυχτερινής απασχόλησης, δεδομένου ότι οι εργασίες στο έργο θα εκτελεστούν το βράδυ χωρίς διακοπή της κυκλοφορίας των οχημάτων.

24. Σε απάντηση αυτού, καταθέσαμε εμπρόθεσμα τις από 28.12.2020 συμπληρωματικές πληροφορίες για την αιτιολόγηση της προσφοράς του έργου (Σχετ. 6) σύμφωνα με τις οποίες εξηγήσαμε ότι κατά την ισχύουσα εθνική συλλογική σύμβαση εργασίας, την υπ' αριθ. οικ. 4241/127/2019 απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ Β' 173/30.01.2019) για τον «Καθορισμό κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας», την με αριθ. πρωτ. οικ. 7613/395/2019 εγκύκλιο του αυτού Υπουργείου με θέμα «Οδηγίες για την εφαρμογή του κατώτατου μισθού και κατώτατου ημερομισθίου για τους υπαλλήλους και τους εργατοτεχνίτες όλης της χώρας» και τον σχετικό πίνακα ανάλυσης ημερομισθίων:

- η αμοιβή για έγγαμο ανειδίκευτο εργάτη με μέχρι 3 χρόνια προϋπηρεσία διαμορφώνεται ως εξής: το μικτό ποσό ημερομισθίου είναι 31,94€, το οποίο λόγω της νυχτερινής απασχόλησης προσαυξάνεται κατά 25%, δηλαδή κατά 7,99€ (=31,94€ x 25%), με αποτέλεσμα το σύνολο του ημερομισθίου να ανέρχεται σε 39,93€ (=31,94€ + 7,99€) και για λόγους ευκολίας 40,00€. Αν λοιπόν από το ποσό αυτό ημερομισθίου αφαιρεθεί κατά τα προαναφερόμενα η εισφορά εργαζομένου (18,78% του ημερομισθίου = 7,51€), το ημερήσιο κόστος του έγγαμου ανειδίκευτου εργάτη με αυτή την προϋπηρεσία καταλήγει να είναι 32,49€ (=40,00€ -7,51€).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

- η αμοιβή για έγγαμο τεχνίτη με προϋπηρεσία 6 έως 9 χρόνια διαμορφώνεται ως εξής: το μικτό ποσό ημερομισθίου είναι 34,84€, το οποίο λόγω της νυχτερινής απασχόλησης προσαυξάνεται κατά 25%, δηλαδή κατά 8,71€ (=34,84€ χ 25%), με αποτέλεσμα το σύνολο του ημερομισθίου να ανέρχεται σε 43,55€ (=34,84€ + 8,71€) και για λόγους ευκολίας 45,00€. Αν λοιπόν από το ποσό αυτό ημερομισθίου αφαιρεθεί κατά τα προαναφερόμενα η εισφορά εργαζομένου (18,78% του ημερομισθίου = 8,45€), το ημερήσιο κόστος του έγγαμου τεχνίτη με αυτή την προϋπηρεσία καταλήγει να είναι 36,55€ (=45,00€ -8,45€).

25. Αυτές οι διευκρινίσεις οι οποίες τέθηκαν υπόψη της Ομάδας Εργασίας θεωρήθηκαν επαρκείς και εν τέλει αιτιολόγησαν πλήρως το εν λόγω ύψος ημερήσιου κόστους των εργατών και τεχνιτών που υπολογίσαμε στο άμεσο κόστος του έργου, δεδομένου ότι έγιναν αποδεκτές και δεν τροποποιήθηκε σχετικά η προσφορά μας.

Συνεπώς, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας «...», η οποία επανυπολογίζει στον παρόντα λόγο το ποσοστό προσαύξησης νυχτερινής απασχόλησης σε ποσά που το εμπεριέχουν ήδη είναι πλήρως εσφαλμένη και κατ' αυτό απορριπτέα.

A.5 Σχετικά με την προσαύξηση του άμεσου κόστους ως προς το κονδύλι της αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών

26. Με το από 22.12.2020 αίτημα του Προέδρου της Ομάδας Εργασίας για την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών για το εν λόγω έργο, μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ (Σχετ. 5), μας ζητήθηκε να παρέχουμε συμπληρωματικές διευκρινίσεις και για το εάν στην προσφορά μας έχει ληφθεί μέριμνα για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Επ' αυτού με τις από 28.12.2020 συμπληρωματικές πληροφορίες για την αιτιολόγηση της προσφοράς του έργου που καταθέσαμε (Σχετ. 6), εξηγήσαμε ότι προς ικανοποίηση της πρόβλεψης του άρθρου 1.2.1. της ... (Σχετ. 11) και της Τεχνικής Περιγραφής - Τεχνικές Προδιαγραφές του έργου (Σχετ.7) όπου ορίζεται ότι «Σε εξαιρετική περίπτωση και προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα, κατόπιν εντολής της Υπηρεσίας μπορούν με την παρούσα εργολαβία, για άκρως ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ χαρακτήρα για την αποσάβηση κινδύνου οχημάτων ή πεζών να εκτελεστούν εργασίες συντήρησης και σε άλλα οδικά

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

τμήματα, αρμοδιότητας συντήρησης της Δ/σης Τεχνικών Έργων ... (πίνακας 2 του ΦΕΚ1787/06-09-2007)», συνυπολογίζουμε μία δαπάνη ύψους 5.000,00€ με το εξής σκεπτικό:

27. Η παρουσία και η διαθεσιμότητα συνεργείου για μία τέτοια έκτακτη περίπτωση παρέμβασης πρέπει να υπάρχει καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, ήτοι για 15 μήνες. Από την εμπειρία μας σε έργα συντήρησης που έχουμε αναλάβει για την ..., όπου υπάρχει αντίστοιχη υποχρέωση άμεσης επέμβασης σε περίπτωση επείγοντος, εκτιμούμε ότι περίπτωση επείγοντος μπορεί να υπάρξει μία φορά ανά εβδομάδα, γεγονός που σημαίνει ότι για τη συνολική διάρκεια του έργου θα υπάρξουν 60 παρεμβάσεις για αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών (1 ημέρα/ εβδομάδα x 4 εβδομάδες x 15 μήνες).

Έστω λοιπόν ότι θα απασχοληθούν σε αυτήν την έκτακτη συνθήκη 2 εργάτες και 1 ιδιόκτητο φορτηγάκι, το κόστος της απασχόλησης αυτών βάσει των υπολογισμών της αμοιβής των εργατών προσαυξημένο με το ποσοστό της νυχτερινής απασχόλησης και το συνολικό ημερήσιο κόστος για το φορτηγάκι τύπου ... .., όπως αυτό αναλύεται στις ίδιες διευκρινίσεις (Σχετ. 6) διαμορφώνεται ως εξής: 32,49€ + 32,49€ +15,00€ = 79,98€, το οποίο πολλαπλασιαζόμενο με τις 60 παρεμβάσεις που ενδέχεται να υπάρξουν σε αυτό το χρονικό διάστημα ισούται με 4.798,8€ και για λόγους ευκολίας 5.000,00€.

28. Οι διευκρινίσεις μας αυτές αξιολογήθηκαν από την Ομάδα Εργασίας, η οποία πράγματι επιβάρυνε την προσφορά μας κατά 5.000,00€ αποδεχόμενη ότι το ποσό αυτό είναι ικανοποιητικό για την περίπτωση που εξαιρετικά θα χρειαστεί άμεση επέμβαση για αντιμετώπιση επείγοντος, το οποίο δεν έχει συμπεριληφθεί στο συμβατικό αντικείμενο. Ο ισχυρισμός της «...» ότι η προσφορά μας είναι υποκοστολογημένη κατά 14.620,50€ επειδή θα έπρεπε να έχουμε προβλέψει έναν εργάτη αποκλειστικά γι' αυτό το σκοπό, ο οποίος δεν θα απασχολείται σε άλλες εργασίες του έργου, αλλά θα αναμένει αμειβόμενος το έκτακτο συμβάν αφενός δεν προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη αφετέρου δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και πρέπει να απορριφθεί.

29. Όσον αφορά, δε, τον αντίστοιχο ισχυρισμό της προσφεύγουσας υπό II.Ζ της εξεταζόμενης προδικαστικής προσφυγής ως προς το κονδύλι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αντιμετώπισης των έκτακτων αναγκών που υπολογίζει η «...», το κονδύλι αυτό των 3.900,00€ το έχουμε προσβάλλει και εμείς με την από 23.04.2021 και με γενικό αριθμό κατάθεσης ΑΕΠΠ 870/2021 προδικαστική μας προσφυγή ως υποκοστολογημένο, λόγω της αδυναμίας απόκρισης του μόνιμου συνεργείου του έργου σε έκτακτα περιστατικά σε οδικούς άξονες της ... χωρίς τον συνυπολογισμό περαιτέρω κόστους. Η ανάδοχος στην σελ. 20 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 10) έχει υπολογίσει την παρουσία συνεργείου μόνο για τους 8 μήνες κατά τους οποίους δεν θα υπάρχει συνεργείο επί τόπου του έργου και συγκεκριμένα 30 έκτακτες επεμβάσεις στο διάστημα αυτό, για τους υπόλοιπους 7 μήνες (υπόλοιποι μήνες μέχρι την περαίωση του έργου) οι άμεσες επεμβάσεις θα είναι λοιπόν αναλογικά $7/8 \times 30$ παρεμβάσεις = 26,25 και στρογγυλοποιημένα 26 ημέρες.

30. Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη το κόστος των 130,00€ που η ίδια η ανάδοχος υπολογίζει για την κινητοποίηση συνεργείου με φορτηγάκι και 2 εργάτες για τέτοιες περιπτώσεις επείγοντος, το πρόσθετο κόστος κατά το οποίο πρέπει να επιβαρυνθεί η προσφορά της αναδόχου είναι 3.380,99€ (=130,00€/ημέρα x 26 ημέρες).

B. Επί της προσφοράς της «...»

B.1. Σχετικά με τον υπό II.B λόγο (υποκοστολόγηση του έμμεσου κόστους ως προς τις δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ ΠΠΕ)

31. Όσον αφορά τον παρόντα λόγο της προδικαστικής προσφυγής της «...», αυτός πρέπει να γίνει αποδεκτός διότι πράγματι και στο παρόν κονδύλι όπου η ίδια η ανάδοχος αναφέρει ότι αντιστοιχεί στο 0,30% της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού Μελέτης κατά την εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ, προκύπτει επιπλέον επιβάρυνση της προσφοράς της κατά 6.890,93€ (=0,30% x 2.296.977,20€), δεδομένου ότι σε αντίθεση με όσα ισχυρίζεται η ανάδοχος στη σελ. 17 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 10), η επισκόπηση μελετών δεν μπορεί να εκτελεστεί από το προσωπικό διοίκησης του έργου του άρθρου Β2 του Υπολογισμού των Γενικών Εξόδων, κατά τους ορθούς ισχυρισμούς της «...».

B.2. Σχετικά με τον υπό II.Γ λόγο (υποκοστολόγηση του έμμεσου κόστους ως προς τις δαπάνες ασφάλισης του έργου)

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

32. Στην υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ... για αιτιολόγηση των προσφορών (Σχετ. 3) ζητείται να δοθούν εξηγήσεις σχετικά με το έμμεσο κόστος (σταθερά γενικά έξοδα και χρονικώς συνηρημένα έξοδα) και το άμεσο κόστος του έργου. Ιδίως, δε, για τα στοιχεία έμμεσου κόστους σε περίπτωση που οι οικονομικοί φορείς δεν μπορούν να παρέχουν τεκμηριωμένες εξηγήσεις για το μέρος ή το σύνολο των γενικών εξόδων, μπορούν να κάνουν χρήση της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχετ. 4). Η ανωτέρω εγκύκλιος εκδόθηκε προκειμένου να προσδιοριστεί αναλυτικά το εκτιμώμενο ύψος των Γενικών εξόδων και του Εργολαβικού οφέλους (ΓΕ&ΟΕ) κατά την σύνταξη των τευχών δημοπράτησης στις δημόσιες συμβάσεις έργου. Για κάθε συγκεκριμένη δαπάνη από τις ομάδες Α και Β της Εγκυκλίου οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να παράσχουν εξηγήσεις με βάση τις ισχύουσες διατάξεις, τα κονδύλια της εγκυκλίου, τις ειδικότερες συνθήκες κατασκευής του έργου και τα οικονομικά στοιχεία της προσφοράς και της οργάνωσής τους. Για κάθε ένα από τα κονδύλια, είτε παρέχονται ειδικότερες εξηγήσεις, οπότε ο σχετικός υπολογισμός εφόσον τεκμηριωθεί, μπορεί να διαφοροποιείται από τον προϋπολογισμό, είτε υπολογίζονται βάσει των τιθέμενων συντελεστών της εγκυκλίου.

33. Εν προκειμένω, η εταιρεία «...» για το συγκεκριμένο κονδύλι ασφάλισης του έργου δεν παρείχε ειδικότερες και συγκεκριμένες εξηγήσεις, αλλά αυθαίρετα υπολόγισε το ποσό το οποίο δήλωσε ως ποσοστό, επί του ποσού της προσφοράς της. Θεώρησε δηλαδή ότι αυτομάτως και χωρίς ειδικότερες εξηγήσεις, κάποια από τα κονδύλια της εγκυκλίου μειώνονται για το έργο σε ευθεία αναλογία με την προσφερόμενη έκπτωση.

34. Στην από 23.04.2021 και με γενικό αριθμό κατάθεσης ΑΕΠΠ 870/2021 προδικαστική προσφυγή μας προσβάλλαμε την ορθότητα του εν λόγω κονδυλίου επί τη βάση της ανάγκης εφαρμογής της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχετ. 4) δεδομένου ότι η εταιρεία «...» παρότι αναφέρεται στην πείρα που έχει αποκομίσει από προηγούμενα έργα, εντούτοις δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο (π.χ. ασφαλιστήριο) από όπου να προκύπτει το υπολογιζόμενο από αυτήν κόστος ασφάλισης στην σελ. 18 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 10) και συνεπώς δεν τεκμηριώνει ειδικά το εν λόγω κόστος.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

35. Συμπληρωματικά, η προσφεύγουσα «...» ισχυρίζεται (ορθά) ότι η εταιρεία «...» εσφαλμένα υπολογίζει το κόστος ασφάλισης επί του ποσού της προσφοράς της και όχι επί της αξίας της σύμβασης, ως όφειλε και για το λόγο αυτό η προσφορά της αναδόχου πρέπει να επιβαρυνθεί με το ποσό των 8.789,51€, το οποίο προκύπτει κατ' εφαρμογή της ως άνω εγκυκλίου με συντελεστή 0,50 % επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή $0,50 \% \times 2.296.977,20\text{€} = 11.484,89\text{€}$. Ο ισχυρισμός της «...» είναι ορθός γιατί τα ποσοστά της εγκυκλίου υπολογίζονται επί του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας και όχι της προσφοράς. Αρα, η διαφορά που προκύπτει από το ορθά υπολογιζόμενο έξοδο με εφαρμογή της εν λόγω εγκυκλίου σε σχέση με το προσφερόμενο από την εταιρεία «...» είναι $11.484,89\text{€} - 2.695,38\text{€} = 8.789,51\text{€}$, το οποίο πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της.

B.3. Σχετικά τον υπό III.B.α λόγο (προδήλως εσφαλμένοι υπολογισμοί του άμεσου κόστους του έργου - εργασία ταπητιδίων)

36. Ως προς το αναισιολόγητο του συγκεκριμένου κονδυλίου έχουμε τοποθετηθεί με την από 23.04.2021 και με γενικό αριθμό κατάθεσης ΑΕΠΠ 870/2021 προδικαστική μας προσφυγή (παρ. 28-34) υποστηρίζοντας ότι δεδομένης της απόδοσης κατά το τεχνικό φυλλάδιο του κατασκευαστή (Σχετ. 8), το .../μικρή φρέζα δεν μπορεί να παράγει πάνω 400,00 m² ανά ημέρα, γεγονός που σημαίνει ότι το συνεργείο θα πρέπει να εργαστεί κατά τις μετρήσεις της αναδόχου (σελ. 24 της αιτιολόγησής της -Σχετ. 10) για $10.274,12\text{m}^2 / 400,00\text{m}^2 = 25,685$ ημέρες για την ολοκλήρωση της εργασίας, ήτοι 26 ημέρες και όχι 10. Αυτό, κατά τον ισχυρισμό μας, σημαίνει ότι το κόστος του συνεργείου για την ολοκλήρωση της εργασίας θα είναι 26 ημέρες $\times$ 885,00 €/ημέρα (συνολικό ημερήσιο κόστος συνεργείου κατά του υπολογισμούς της αναδόχου) = 23.010,00€, ενώ η εταιρεία «...» έχει υπολογίσει κόστος ίσο με 10 ημέρες $\times$ 875,00 €/ημέρα = 8.750,00€, το οποίο πρέπει να αναπροσαρμοστεί κατά 14.260,00€ (23.010,00€ - 8.750,00€).

37. Επ' αυτού η προσφεύγουσα «...» αναφέρει ότι η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε ως μέγιστη παραγωγικότητα μικρής φρέζας τα 500,00m²/ημέρα και βάσει αυτού προχώρησε στους σχετικούς υπολογισμούς της επιβαρύνοντας την προσφορά της αναδόχου κατά 9.625,00€, αυτή η τιμή

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

όμως δεν συνάγεται από την Τεχνική Έκθεση της Ομάδας Αξιολόγησης (Σχετ. 9). Για το λόγο αυτό αποδεχόμαστε το αναιτιολόγητο του εν λόγω κονδυλίου, αλλά διαφοροποιούμαστε κατά τα ανωτέρω ως προς το ποσό της επιβάρυνσης της προσφοράς της εταιρείας «...».

38. Κατά τους λοιπούς λόγους της από 23.04.2021 προδικαστικής προσφυγής της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία ... (και κυρίως τους υπό II.A., υπό II.Δ., υπό III.A. λόγους) συντασσόμαστε πλήρως και θεωρούμε την προσφορά της αναδόχου απορριπτή...».

18. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ισχυρίζεται συναφώς τα εξής: « 20. Σχετικά με τον Λόγο I - Παράβαση Εργατικής Νομοθεσίας, ισχύουν όσα αναφέρονται στις σκέψεις 1 και 5 ανωτέρω. Επιπρόσθετα, οι μηχανικοί που αναφέρονται, στελεχώνουν το πτυχίο της ..., και για αυτούς ο οικ. φορέας έχει υποβάλλει τις σχετικές συμβάσεις εργασίας, σελ 144-146 της αιτιολόγησής του, στις οποίες αναφέρονται οι διατάξεις των νόμων οι οποίες ρυθμίζουν την εργασιακή τους σχέση. Η Ομάδα Εργασίας δεν έκρινε ότι αυτές παραβιάζουν την εργατική νομοθεσία ούτε ότι ο οικ. φορέας σκοπεύει να παραβιάσει τις ισχύουσες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

21. Σχετικά με τους υπολογισμούς που κάνει η ..., υπολογίζει αμοιβές για 14 μήνες αλλά μειώνει για 11 μήνες και όχι για 12. Συνήθως, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και κατά την διάρκεια των επίσημων εορτών, τα εργοτάξια κλείνουν λόγω μη λειτουργίας λατομείων και προμηθευτών οπότε η ... δεν βαρύνεται με κόστος αντικατάστασης εργαζομένου του λόγω αδειας. Άρα ολοκληρώνοντας την σκέψη 5, εφόσον τα στοιχεία που παρουσιάζονται είναι ορθά, ο υπολογισμός γίνεται $(815,10 \cdot 14 / 12) \cdot 15 = 950\text{€}$, πάλι κατώτερο των 1.000€ που υπολογίζει η ....

22. Σχετικά με τον Λόγο II - Έμμεσο κόστος, Α (προσωπικό γενικής επιστασίας) πάλι ισχύουν όσα αναφέρονται στις σκέψεις 1 και 5 ανωτέρω. Επιπλέον σημειώνεται ότι στην αιτιολόγηση της ..., αναφέρονται τρία μέτωπα εργασίας στην σελ 5 αυτής, όμως στο υποβληθέν χρονοδιάγραμμα προκύπτει ότι αυτά εξελίσσονται διαδοχικά. Το 3ο μέτωπο «συντήρηση πρασίνου» εξελίσσεται μετά την ολοκλήρωση της οδοστρωσίας και της συντήρησης του ασφαλτοτάπητα, επομένως είναι εύλογο ο οικ. φορέας να υπολογίζει ότι θα απασχολήσει 2 αντί για 3 εργοδηγούς στο έργο.

23. Σχετικά με τον Λόγο Β, δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ ΠΠΕ, η Ομάδα Εργασίας έκρινε εύλογο ότι για ένα απλό και σύνηθες έργο συντήρησης όπως το παρόν, και για το χρονικό διάστημα που ο οικονομικός φορέας υπολογίζει ότι θα χρειαστεί για «οργάνωση εργασιών - υποβολές - εγκρίσεις - έκδοση αδειών», οι εργασίες της κατηγορίας Α9 της Εγκυκλίου θα εκτελεστούν από το προσωπικό Διοίκησης του έργου, όπως γίνεται συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις. Ομοίως η τήρηση/ενημέρωση των σχετικών φακέλων είναι συνήθως ευθύνη του προσωπικού Διοίκησης του έργου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα συμβατικά τεύχη ή στην προτεινόμενη οργάνωση του αναδόχου, γεγονός που δεν βρίσκει εφαρμογή στην συγκεκριμένη περίπτωση. Το προσωπικό γενικής επιστασίας (εργοδηγοί, τεχνικοί ασφαλείας) πράγματι παραβρίσκεται στον τόπο εκτέλεσης εργασιών κατά την διάρκεια εκτέλεσης αυτών και σπάνια αναμιγνύεται στην τήρηση του φακέλου του έργου και στην ενημέρωση των ΦΑΥ/ΣΑΥ/ΠΠΕ.

24. Σχετικά με τον Λόγο Γ- δαπάνες ασφάλισης έργου, η Ομάδα Εργασίας έκρινε βάσιμη την προσέγγιση της ... να πραγματοποιήσει την σύγκριση της κερδοφορίας του έργου στο κόστος του έργου με ΓΕ&Ε χωρίς Απρόβλεπτα, Απολογιστικά και ΦΠΑ.

25. Σχετικά με τον λόγο Δ- κονδύλι Β5 της Εγκυκλίου- δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού γενικής επιστασίας, ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 6 της παρούσας.

26. Σχετικά με τον Λόγο Ε - η Ομάδα Εργασίας έκρινε επι του ισχυρισμού της ... ότι το κόστος αυτό (Δαπάνη Β7 της Εγκυκλίου 9/2017) καλύπτει την δαπάνη εργαστηριακών ελέγχων, ζήτησε διευκρινήσεις και τελικά επέβαλε συνολική δαπάνη 10.000€ ως εύλογη. Αντίστοιχα, έκρινε ότι δεν έπρεπε να επιβάλλει επιπλέον δαπάνη για «μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικού όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς» διότι το έργο δεν υποχρεούται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση. Για την ακρίβεια απαλλάσσεται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και τη λήψη Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν.4014/2011 διότι δεν συμπεριλαμβάνεται στις δραστηριότητες που κατηγοριοποιούνται σε αυτήν. Οι σχετικοί πίνακες

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κατάταξης αναφέρονται στην Απόφαση ΔΙΠΑ/οικ.37674 «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.», Παράρτημα 1.

27. Σχετικά με τον Λόγο ΣΤ- χρηματοοικονομικό κόστος, η Ομάδα Εργασίας εξέτασε την δαπάνη Β9 της Εγκυκλίου 9/2017, είδε τις οικονομικές καταστάσεις της ... στις οποίες παρουσιάζονται χρηματικά διαθέσιμα ύψους 882.037,50€ και έκρινε βάσιμη την δήλωση του οικ. Φορέα ότι το έργο δεν βαρύνεται με κόστος για «τόκους κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές». Ανάλογες παραδοχές, η Ομάδα Εργασίας, κατόπιν ελέγχου, έκανε δεκτές για τους ..., ..., ... και ....

28. Σχετικά με τον Λόγο Ζ- Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 3 της παρούσας.

29. Σχετικά με τον Λόγο ΙΙΙ - Άμεσο Κόστος, Α - Αοριστία κοστολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού, ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 2 της παρούσας. Ειδικότερα σημειώνεται ότι η ημερήσια απόδοση που αρχικώς δήλωνε η ..., παρότι απάντησε ικανοποιητικά στις διευκρινήσεις που ζητήθηκαν, η Ομάδα Εργασίας μείωσε κατά 10% την απόδοση των συνεργείων λόγω αυξημένου κυκλοφοριακού φόρτου, επιβάλλοντας τα σχετικά κόστη. Σχετικά δε με τις δαπάνες λειτουργίας των μηχανημάτων, η Ομάδα Εργασίας έκρινε για τους οικονομικούς φορείς (και επέβαλε τις σχετικές διορθώσεις όπου χρειαζόταν) ότι αυτές καλύπτονται επαρκώς, εφόσον αντιστοιχούν κατ' ελάχιστον στο 10% της κατανάλωσης καυσίμου.

30. Ειδικά σε ότι αφορά στην απόρριψη μιας αιτιολόγησης, ακόμα και αν αυτή αποκλίνει από τις κατευθυντήριες γραμμές που έδωσε με την Πρόσκληση η Αναθέτουσα Αρχή, αυτή γίνεται στις περιπτώσεις που ορίζει ο ν.4412/16, α. 88 παρ 3: «3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι

αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18.». Σύμφωνα με όσα αναφέρει η Ομάδα Εργασίας στην σχετική Τεχνική Έκθεση που απέστειλε στην Επιτροπή Διαγωνισμού, δεν προέκυψε λόγος αποκλεισμού για οικονομικό φορέα που υπέβαλλε αιτιολόγηση, παρά τις διορθώσεις που επήλθαν, κατόπιν συνεννόησης με τους προσφέροντες.

31. Σχετικά με τον Λόγο III - Β Προδήλως εσφαλμένοι υπολογισμοί-α εργασία ταπητιδίων, ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 8 της παρούσας, παρά το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα τεχνικό στοιχείο προς αντίκρουση των υπολογισμών της ... παρά μόνο αόριστα αναφέρεται σε άλλες περιπτώσεις αιτιολογήσεων και αποδόσεις που σε εκείνες κρίθηκαν εφικτές.

32. Σχετικά με τον Λόγο β) βυτίο νερού ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 12 της παρούσας και επιπλέον σημειώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα τεχνικό επιχείρημα/φυλλάδιο ή άλλο στοιχείο σχετικά με την κατανάλωση του νερού κατά την εργασία του φρεζαρίσματος. Άλλωστε, η κατανάλωση του νερού σχετίζεται με πολλές παραμέτρους όπως ο τρόπος λειτουργίας των μηχανημάτων, το επίπεδο της σκόνης που δημιουργείται, η χωρητικότητα των βυτίων που έρχονται στο έργο, τα μηχανήματα που το αποθηκεύουν και η ποσότητα που μπορεί να αποθηκευτεί σε αυτά ή σε δεξαμενές που παραμένουν στο έργο κοκ.

33. Συμπερασματικά και σχετικά με την αιτιολόγηση της ..., η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ότι η προσφορά της καθίσταται ζημιογόνος.

Σχετικά με τους λόγους προσφυγής κατά της ...:

34. Σχετικά με τον Λόγο I - Χρησιμοποίηση Υπεργολάβου, με την αξιολόγηση της αιτιολόγησης κρίνεται η εύλογη κοστολόγηση της προσφοράς εκάστου οικονομικού φορέα σε σχέση με όσα αναφέρονται στην σκέψη 30 της παρούσας. Ούτε στην οικεία Πρόσκληση αλλά ούτε και στο α.88 του 4412/16, αναφέρεται ότι κρίνεται η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης σχετικά με την σύνταξη της Προσφοράς και την συμπλήρωση του σχετικού ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ. Η χρήση προσφορών από υπεργολάβους αξιολογήθηκε κοστολογικά και όχι ως παραβίαση των όρων συμμετοχής στον Διαγωνισμό.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Άλλωστε, ακόμα και αν οικονομικός φορέας, ανάδοχος έργου, έχει απαντήσει αρνητικά στα σχετικά πεδία περί χρήσης υπερβολών κατά την υποβολή της Προσφοράς του, δικαιούται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο α.165 του ν.4412/16 σχετικά με την «Υπερβολαβία κατά την εκτέλεση» να «συνάψει σύμβαση μίσθωσης έργου» με άλλη εργοληπτική επιχείρηση τηρώντας τις προϋποθέσεις του νόμου όπως προσδιορίζονται περαιτέρω στο α.166 «Όροι και διαδικασία υπερβολαβίας».

35. Σχετικά με τον λόγο II - Περιβαλλοντικές Υποχρεώσεις ισχύουν όσα αναφέρονται στην σκέψη 26 της παρούσας.». Με τις, δε, συμπληρωματικές απόψεις προσθέτει τα κάτωθι: « Β. Συμπληρωματικές Απόψεις Της ... επί της προσφυγής της ...

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος I, Παράβαση Εργατικής

Νομοθεσίας.

1. Η ..., στα Γενικά Έξοδα του έργου, προς υπολογισμό της δαπάνης του Προσωπικού γενικής επιστάσεως και διοίκησης του Αναδόχου (κονδύλι Β2 της Εγκυκλίου 9/2017) βασίζεται στο προσωπικό που ήδη απασχολεί (για τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού Γραφείου και τον αντικαταστάτη του) και για τους εργοδηγούς χρησιμοποιεί ενδεικτικές αμοιβές. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε δια της Τεχνική Έκθεσης που εξέδωσε ότι αυτές δεν παραβιάζουν τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν ζήτησε διευκρινήσεις. Η ... ισχυρίζεται ότι για τον ορθό υπολογισμό απαιτείται να υπολογιστεί και κόστος αντικατάστασης εργαζόμενου δηλαδή παρουσία άλλου μηχανικού κατά την απουσία λόγω αδείας του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού Γραφείου. Η Ομάδα Εργασίας στις απόψεις της(παρ. 21) σημειώνει ότι είναι συνήθης πρακτική κατά την διάρκεια των επίσημων εορτών λόγω μη λειτουργίας λατομείων και προμηθευτών τα εργοτάξια να κλείνουν και ως εκ τούτου δεν απαιτείται αντικαταστάτης των μηχανικών Διοίκησης. Επιπλέον η ... έχει υπολογίσει απασχόληση τριών μηνών ενός μηχανικού, ισότιμου με τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού Γραφείου, για το χρονικό διάστημα που ο πρώτος θα λείπει αιτιολογημένα από το έργο για τις ανάγκες του έργου. Κρίνουμε ότι αφενός λόγω της πρακτικής στην οποία αναφέρεται η Ομάδα Εργασίας και αφετέρου λόγω της πρόβλεψης του προσωρινού

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μειοδότη για αντικατάσταση διάρκειας 3 μηνών, ότι πράγματι δεν απαιτείται υπολογισμός κόστους αντικατάστασης για κάθε μηχανικό που ανήκει στο Προσωπικό Διοίκησης του έργου. Σχετικά με την παραβίαση των διατάξεων του εργατικού δικαίου και την πρόθεση να πράξει τούτο ο προσωρινός μειοδότης, θεωρούμε ότι ο ισχυρισμός αυτός δεν ευσταθεί, διότι ακόμα και αν η ... αντί των μηχανικών που αποδεδειγμένα διαθέτει με τις κατατεθειμένες αμοιβές τους, ήθελε προσλάβει άλλους μηχανικούς ειδικά για την εκτέλεση του εν λόγω έργου, η δαπάνη για αυτούς με βάση την προβλεπόμενη απασχόλησή τους στο έργο θα ήταν 815,10€ (μισθός με ασφαλιστικές εισφορές)*14/12=950,83€/μήνα. Για 18 μήνες (15 μήνες ο Προϊστάμενος + 3 μήνες ο αντικαταστάτης του) η δαπάνη υπολογίζεται σε 950,83€/μήνα*18μήνες= 17.114,94€ αντί των 18.000€ που έχει υπολογίσει ο προσωρινός μειοδότης στην αιτιολόγηση του. Ομοίως για την απασχόληση δυο εργοδηγών στο έργο, η ... στην παρέμβασή της, στο τέλος της παρ.2 εξηγεί ότι δεν διαθέτει αυτό το προσωπικό, και εφόσον το προσλάβει, η ελάχιστη αμοιβή 2 εργοδηγών για 10 μήνες θα είναι 8.496€ την στιγμή που έχει υπολογίσει δαπάνη 11.666,66€ στην αιτιολόγηση της. Τέλος, για να είναι απορριπτέα η προσφορά του προσωρινού μειοδότη, θα πρέπει να αποδεικνύεται ότι αυτή είναι ζημιογόνος εξαιτίας της παραβίασης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και κάτι τέτοιο δεν προκύπτει από τα ανωτέρω. Επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της ... στην παρέμβασή της (παρ. 1) και να απορριφθεί ο λόγος I προσφυγής της ....

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Έμμεσο Κόστος, Α – Προσωπικό Γενικής Επιστασίας.

2. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι εξηγήσεις που έδωσε η ... στην αιτιολόγηση της δεν είναι επαρκείς, ότι το προσωπικό που δηλώνει ότι στελεχώνει το έργο είναι ελλιπές και ότι θα πρέπει να εφαρμοστεί ο συντελεστής που προβλέπει για το κονδύλι B2 η Εγκύκλιος 9/2017 και να επιβαρυνθεί η αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη με 61.342,42€. Σύμφωνα με την αιτιολόγηση της ..., την Τεχνική Έκθεση της Ομάδας Εργασίας και τις απόψεις της (παρ. 1, 5 και 21), και την παρέμβαση του προσωρινού μειοδότη (παρ. 2) δεν προκύπτει το αναιτιολόγητο που ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Προκύπτει αιτιολογημένη παρέκκλιση από την ...

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

για τον τεχνολόγο μηχανικό του άρθρου 16.1.1.α. της ... για τον οποίο η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε ότι τα καθήκοντά του, λόγω της φύσης του έργου και του βιογραφικού του, τα φέρνει σε πέρας ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού Γραφείου. Οι επιβαρύνσεις επομένως που ισχυρίζεται η ... ότι πρέπει να επιβληθούν, αντί της διαφοράς των 61.432,42€, αυτές περιορίζονται στα εξής:

2.1. Ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού Γραφείου κοστολογείται επαρκώς (χρονικά και μισθολογικά) άρα δεν προκύπτει επιβάρυνση για αυτόν.

2.2. Ο αναπληρωτής του Προϊσταμένου του Εργ. Γραφείου κοστολογείται αιτιολογημένα για 3 μήνες γεγονός που η Ομάδα Εργασίας έκρινε αποδεκτό.

Σημειώνεται δε ότι ο αντικαταστάτης του ανωτέρω μηχανικού έχει σημασία αναφοράς για το οργανόγραμμα και όχι κοστολογική, με την έννοια ότι εφόσον απασχολείται στην εταιρεία, ασχολείται με τα έργα της και το κόστος της εργασίας του επιμερίζεται σε αυτά, ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρείας. Δεν νοείται ότι θα χρεωθεί εξ' ολοκλήρου σε ένα έργο (πχ για 15 μήνες) εφόσον δεν έχει φυσική παρουσία και εργασία σε αυτό.

2.3. Ο τεχνολόγος μηχανικός της παραγράφου 16.1.1.α της ..., παρότι η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι τα καθήκοντά του δύναται να τα αναλάβει ο Προϊστάμενος του Εργ. Γρ., μπορεί να χρεωθεί για έως 5 μήνες που διαρκούν οι κατασκευές βάσει ... και Χρονοδιαγράμματος εφόσον κριθεί ότι πρέπει να είναι παρών για τις κατασκευές. Ο χρόνος των κατασκευών σύμφωνα με το κατατεθειμένο χρονοδιάγραμμα διαρκεί 5 μήνες, μετά δεν έχει λόγο παρουσίας και χρέωσης.

Επίσης ο χρόνος απασχόλησης του προσωπικού Διοίκησης του αναδόχου και το κόστος αυτού, η προσωρινή ανάδοχος δήλωσε, και Ομάδα Εργασίας έκανε αποδεκτό, ότι περιλαμβάνεται στο κονδύλι υπό Β8 της Εγκυκλίου 9/2017, Συντήρηση του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο, ύψους 5.742,44€.

2.4. Σχετικά με τον αριθμό των εργοδηγών, η Ομάδα Εργασίας στις απόψεις της (παρ.22) εξηγεί ότι βάσει χρονοδιαγράμματος, επειδή υπάρχει αλληλουχία στις εργασίες και αυτές δεν εξελίσσονται όλες ταυτόχρονα, δεν προκύπτει απαίτηση για απασχόληση τρίτου εργοδηγού. Το αυτό συμπέρασμα προκύπτει και από την παρέμβαση της ..., στην παρ. 2 αυτής, όπου

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αναλύονται εκ μέρους της παρεμβαίνουσας οι απόψεις της (οργανωτικά και οικονομικά) για όλα τα σχετικά ζητήματα. Επομένως ούτε για τους εργοδηγούς προκύπτει ανάγκη περαιτέρω κοστολόγησης.

2.5. Μια ακόμα παρατήρηση, στην προσφυγή της, η ..., εντοπίζει μεν την έλλειψη στην πλήρη και αυστηρή ικανοποίηση των απαιτήσεων της παρ 16 της ..., όμως δεν εξηγεί γιατί η κρίση της Ομάδας Εργασίας είναι προβληματική για την εκτέλεση του έργου και κατ' επέκταση για την οργανωτική δομή και κοστολόγηση της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη. Δεν προκύπτει ούτε από την δική της αιτιολόγηση ούτε από την προσφυγή της ποια είναι εκείνα τα καθήκοντα που αναλαμβάνει ο τεχνολόγος μηχανικός που δεν είναι εφικτό από άποψη προσόντων ή χρόνου να αναλάβει ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου, και ως εκ τούτου προκύπτει εκ των ουκ άνευ, η απασχόληση και κοστολόγηση του στο έργο.

2.6. Συμπερασματικά, κατά την γνώμη μας και σύμφωνα με την κρίση της Ομάδας Εργασίας, η οργανωτική και κοστολογική προσέγγιση του προσωρινού μειοδότη σχετικά με την απαιτούμενη δαπάνη για το Προσωπικό Διοίκησης και επιστασίας που θα χρησιμοποιήσει για την κατασκευή του έργου, κρίθηκε και είναι επαρκής.

Σε αντίθετη κρίση, η μόνη δικαιολογημένη κοστολόγηση αφορά τον τεχνολόγο μηχανικό της παρ. 16.1.1.α της ..., για 5 μήνες απασχόλησης αυτού στο έργο.

Καμία άλλη επιβάρυνση δεν δικαιολογείται από το σύνολο των στοιχείων που έχουν κατατεθεί, αναλυθεί και κριθεί από την Ομάδα Εργασίας κατά την αξιολόγηση της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος ΙΙ, Έμμεσο Κόστος, Β – Δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ ΠΠΕ.

3. Στην προσφυγή της η ... ισχυρίζεται ότι η δαπάνη επισκόπησης μελετών και η συμπλήρωση των ΣΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας) / ΦΑΥ (Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας) και ΠΠΕ (Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου) δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν από το προσωπικό γενικής επιστασίας στο έργο. Η ... όμως στην αιτιολόγησή της για το κονδύλι Α8-9 στην σελ. 17, αναφέρει ρητά ότι «Η Δαπάνη αυτή θα εκτελεστεί από το Προσωπικό Διοίκησης του έργου για τον Ανάδοχο και περιλαμβάνεται στο Άρθρο Β2 των Γενικών Εξόδων». Όπως

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αναφέρει η Ομάδα Εργασίας στις απόψεις της (παρ. 23), «η Ομάδα Εργασίας έκρινε εύλογο ότι για ένα απλό και σύνηθες έργο συντήρησης όπως το παρόν, και για το χρονικό διάστημα που ο οικονομικός φορέας υπολογίζει ότι θα χρειαστεί για «οργάνωση εργασιών – υποβολές - εγκρίσεις – έκδοση αδειών», οι εργασίες της κατηγορίας Α9 της Εγκυκλίου θα εκτελεστούν από το προσωπικό Διοίκησης του έργου, όπως γίνεται συνήθως σε αυτές τις περιπτώσεις. Ομοίως η τήρηση/ενημέρωση των σχετικών φακέλων είναι συνήθως ευθύνη του προσωπικού Διοίκησης του έργου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα συμβατικά τεύχη ή στην προτεινόμενη οργάνωση του αναδόχου, γεγονός που δεν βρίσκει εφαρμογή στην συγκεκριμένη περίπτωση. Το προσωπικό γενικής επιστασίας (εργοδηγοί, τεχνικοί ασφαλείας) πράγματι παραβρίσκεται στον τόπο εκτέλεσης εργασιών κατά την διάρκεια εκτέλεσης αυτών και σπάνια αναμιγνύεται στην τήρηση του φακέλου του έργου και στην ενημέρωση των ΦΑΥ/ΣΑΥ/ΠΠΕ.» Αντίστοιχα η παρεμβαίνουσα στις απόψεις της, στην παρ. 3, αναλύει τον βαθμό δυσκολίας του έργου, τα σχέδια που συνοδεύουν την μελέτη και τις απαιτούμενες μελέτες και την αναγκαία τήρηση του Φακέλου του Έργου, εργασίες για τις οποίες έχει την εμπειρία και τα προσόντα να ολοκληρώσει το προσωπικό της. Επομένως, και εφόσον η προσφεύγουσα δεν τεκμηριώνει ποιοι ειδικοί επιστήμονες πρέπει να απασχοληθούν στο έργο και άρα να κοστολογηθούν παρά την σχετική κρίση της Ομάδας Εργασίας, ο λόγος αυτός της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος και αβάσιμος.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Έμμεσο Κόστος, Γ – Δαπάνες ασφάλισης.

4. Για τον λόγο αυτό της προσφυγής, είναι ορθή η άποψη της Ομάδας Εργασίας ότι η σύγκριση μεταξύ είσπραξης και κόστους προκειμένου να βεβαιωθεί η θετική κερδοφορία, γίνεται στο ίδιο σημείο του προϋπολογισμού, δηλαδή στο κόστος των εργασιών με ΓΕ&ΟΕ, χωρίς απρόβλεπτα, απολογιστικά και ΦΠΑ (παρ 24 των απόψεων).

Επομένως και αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Έμμεσο Κόστος, Δ – Δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού Γενικής Επιστασίας.

5. Η ... στην αιτιολόγησή της (σελ 19 και σελ 85) εξηγεί και τεκμηριώνει την κοστολόγηση του κονδυλίου υπό Β5 των Γενικών Εξόδων. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε επί των εξηγήσεων και τις έκανε δεκτές χωρίς να ζητήσει διευκρινήσεις. Αντίστοιχα η παρεμβαίνουσα στην παρ 5 της παρέμβασης της, εξηγεί λεπτομερώς όσα ανέλυσε στην αιτιολόγησή της και τα στοιχεία που έλαβε υπόψιν κατά τους υπολογισμούς της.

Σφάλλει η προσφεύγουσα όταν αναφέρει ότι οι υπολογισμοί ήταν αυθαίρετοι και χωρίς την οιαδήποτε τεκμηρίωση. Επομένως και αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος ΙΙ, Έμμεσο Κόστος, Ε-Περιβαλλοντικό Κόστος.

6. Σχετικά με την κοστολόγηση του κονδυλίου υπό Β7 των Γενικών Εξόδων, «Μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας, αυτή υπήρξε αντικείμενο διευκρινήσεων επί του οποίου η Ομάδα Εργασίας έκρινε και επέβαλε συνολικό κόστος 10.000€ αντί των 4.593,95€ που είχε αρχικώς υπολογίσει η .... Αντικείμενο της διευκρίνησης ήταν ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι στο υπολογισθέν ποσό περιλαμβάνεται το κόστος ποιοτικού ελέγχου του έργου. Με συγκεκριμένο σκεπτικό η Ομάδα Εργασίας στην Έκθεση Αξιολόγησης, κατέληξε ότι η παρεμβαίνουσα πρέπει να επιβαρυνθεί κατά 5.400€ ώστε να καλύψει το κόστος του ποιοτικού ελέγχου. Δεν έκρινε ότι πρέπει να διατηρήσει το ποσό των 4.593,95€ για να ανταποκριθεί σε κάποια άλλη ενέργεια του τίτλου του κονδυλίου. Ομοίως και με βάση το σκεπτικό που αναφέρει η Ομάδα Εργασίας στις απόψεις της (παρ. 26) δεν επέβαλε το κόστος του εν λόγω κονδυλίου στην ... κατά την αξιολόγηση της αιτιολόγησής της, όπου δεν το είχε συμπεριλάβει καθόλου. Σύμφωνα με το σκεπτικό της Ομάδας Εργασίας, το οποίο είναι γνωστό στους οικονομικούς φορείς που εκτελούν έργα συντήρησης υφιστάμενου οδικού δικτύου, τα έργα αυτής της κατηγορίας απαλλάσσονται από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (η οποία καταλήγει στην έκδοση των «περιβαλλοντικών όρων» που πρέπει να τηρηθούν κατά την κατασκευή του έργου) με βάση την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι δεν προτίθεται

να καταθέσει ειδική αίτηση ο Φορέας του έργου ή η αρμόδια Περιβαλλοντική Αρχή στον Γενικό Δ/ντη Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοση σχετικής απόφασης. Επομένως και με δεδομένο ότι για παρόμοια έργα δεν έχει κινηθεί η ανωτέρω διαδικασία στην Υπηρεσία μας, ο σχετικός λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Έμμεσο Κόστος, ΣΤ- Χρηματοοικονομικό Κόστος.

7. Στην προσφυγή της η ... ισχυρίζεται ότι από την στιγμή που στις οικονομικές καταστάσεις της ..., εμφανίζεται δανεισμός, τότε αυτή με βεβαιότητα επιβαρύνεται με χρηματοοικονομικό κόστος για την εκτέλεση του έργου. Ο πλήρης δε τίτλος του υπό Β9 κονδυλίου της Εγκυκλίου 9/2017 είναι «Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές».

7.1. Η Ομάδα Εργασίας, σύμφωνα με τις απόψεις της (παρ.27) «εξέτασε την δαπάνη Β9 της Εγκυκλίου 9/2017, είδε τις οικονομικές καταστάσεις της ... στις οποίες παρουσιάζονται χρηματικά διαθέσιμα ύψους 882.037,50€ και έκρινε βάσιμη την δήλωση του οικ. Φορέα ότι το έργο δεν βαρύνεται με κόστος για «τόκους κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές». Ανάλογες παραδοχές, η Ομάδα Εργασίας, κατόπιν ελέγχου, έκανε δεκτές για τους ..., ..., ... και ....»

7.2. Η παρεμβαίνουσα στην παρ.7 της παρέμβασής της εξηγεί γιατί οι οικονομικές καταστάσεις του 2019 δεν αποδεικνύουν ευθέως τις ανάγκες για κόστος κεφαλαίου κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος για τον δανεισμό των 150.245€ που εμφανίζει σε αυτές. Επίσης, το εν λόγω κονδύλι υπό Β9, αναφέρεται και στην δέσμευση καταθέσεων για εγγυητικές επιστολές, γεγονός που επίσης δεν αποδεικνύεται (έμμεσα ή άμεσα) από τις οικονομικές της καταστάσεις. Οι υπολογισμοί λοιπόν της προσφεύγουσας δεν οδηγούν αιτιολογημένα στην επιβολή τόσο υψηλού χρηματοοικονομικού κόστους.

7.3. Περαιτέρω, η απόφαση ΑΕΠΠ 1055/2019 την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα έχει ανασταλεί με την Ν53/2019 απόφαση του Ακυρωτικού Σχηματισμού του τμήματος Α' του Διοικητικού Εφετείου Πατρών, όπου στην

21η σκέψη αναφέρεται ότι: «21. Επειδή με τη προσβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι από τους προαναφερόμενους όρους της διακήρυξης προκύπτει ότι το κόστος δανεισμού και ιδίως οι πληρωτέοι τόκοι όλων των τραπεζικών δανείων που έχει λάβει η εταιρεία, περιλαμβάνονται στην κοστολόγηση του έργου, η δε μη συμμόρφωση της αιτούσας αποτελεί λόγο αποκλεισμού της από την ανάθεση του έργου. Από τον υπ' αριθ. 2 (β) 9 όρο του Τιμολογίου μελέτης της διακήρυξης όμως προκύπτει ότι οι τόκοι κεφαλαίων κίνησης προστίθενται στα Γενικά Έξοδα της εταιρείας και όχι στο έμμεσο κόστος του προς ανάληψη έργου, διότι δεν αποτελούν δαπάνη του συγκεκριμένου έργου και δεν βαρύνουν το σύνολο των δαπανών του. Επομένως, η αιτούσα δεν όφειλε να προβεί σε κοστολόγηση των τόκων εξυπηρέτησης των δανειακών συμβάσεων που έχει ήδη συνάψει με τραπεζικά ιδρύματα, δεδομένου ότι το προϋφιστάμενο του έργου κόστος δανεισμού δεν καλύπτει δαπάνη που προορίζεται για την εκτέλεση του εν λόγω έργου και δεν περιλαμβάνεται στο κόστος του έργου. Υπό τα δεδομένα αυτά η κρίση της ΑΕΠΠ ότι τα ληφθέντα από την μειοδότηρια δάνεια συνάπτονται με την λειτουργία και την δυνατότητα της να εκτελέσει το προς ανάληψη έργο και ότι συνεπώς, οι τόκοι που βαρύνουν τα κεφάλαια αυτά περιλαμβάνονται στις δαπάνες που όφειλε η αιτούσα να κοστολογήσει, ανεξαρτήτως αν δεν σχετίζονται με το εν λόγω έργο, πιθανολογείται σοβαρά ως μη νόμιμη και ο δε αντίστοιχος λόγος που προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση πιθανολογείται σοβαρά ως βάσιμος.»

7.4. Κατόπιν των ανωτέρω, κρίνουμε ότι πρέπει να γίνει δεκτή η άποψη της Ομάδας Εργασίας και ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Έμμεσο Κόστος, Z-Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

8. Από την συνολική ανάγνωση των Άρθρων 1 και 7 της ... προκύπτει ότι η αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών θα γίνεται μετά από συνεννόηση με την Υπηρεσία με τον ανάδοχο κατόπιν έγγραφης εντολής της. Οι εργασίες αυτές πληρώνονται ιδιαίτερος με βάση τα Άρθρα Τιμολογίου της μελέτης. Με δεδομένο ότι η ... είχε λάβει πρόνοια για το κόστος συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών ύψους 3.900€, και με δεδομένο ότι οι οικ. φορείς ανέλυσαν κοστολογικά λεπτομερώς τα Άρθρα Τιμολογίου που θα χρησιμοποιηθούν στα εργασίες αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, κρίνουμε

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ότι η Ομάδα Εργασίας, σύμφωνα και με όσα αναφέρει στην παρ.3 των απόψεών της, ορθώς αποδέχτηκε την σχετική δαπάνη και δεν επέβαλε περαιτέρω κόστος στην αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη. Ομοίως αποδεκτά θα πρέπει να γίνουν όσα ισχυρίζεται η ... στην παρέμβασή της, στην παρ. 8.

Άλλωστε, η προσφεύγουσα υπολογίζει κόστος ενός εργάτη $35€/ημέρα*30ημέρες*15μήνες= 15.750€$ ως κόστος διαθεσιμότητας αυτού για όλη την διάρκεια του έργου. Όμως ο διαθέσιμος Τεχνικός Υπάλληλος που ορίζει ο προσωρινός μειοδότης είναι ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού Γραφείου, με καθήκοντα επικοινωνίας με την Υπηρεσία και συντονισμού των συνεργείων επέμβασης. Περαιτέρω ο εργάτης που περιγράφει η προσφεύγουσα κάνει κάποιες εργασίες κατά την εξυπηρέτηση των έκτακτων αναγκών. Ο προσωρινός μειοδότης, σε όλες στις εργασίες που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν έκτακτες ανάγκες προβαίνει σε αναλυτική κοστολόγηση περιλαμβάνοντας συχνά περισσότερους των 1 εργατών, άρα ο εν λόγω εργάτης κοστολογείται σε αυτές και με το παραπάνω. Όταν δε ο εν λόγω εργάτης χρειαστεί κάπου σε αυτό ή σε άλλο έργο, κοστολογείται στην εργασία στην οποία παρουσιάζεται να εργαστεί και την οποία εκτελεί. Δεν ήταν απαιτητή η κοστολόγηση προσωπικού σε αναμονή ή διαθεσιμότητα. Σε συνέχεια των ανωτέρω, των απόψεων της Ομάδας Εργασίας (παρ. 3) και της παρέμβασης του προσωρινού μειοδότη, αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Άμεσο Κόστος, Α-Αοριστία κοστολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού.

9. Σχετικά με την αναλυτική κοστολόγηση του συνόλου των μηχανημάτων που θα απασχοληθούν στο έργο εκ μέρους του προσωρινού μειοδότη, η Ομάδα Εργασίας εκ παραδρομής δεν ζήτησε από την ... να υποβάλει συμπληρωματικά στοιχεία όπως τα αναζήτησε από τους οικ. φορείς ... και .... Από τα κοστολογικά στοιχεία που επισημαίνει στις παρ. 2 , 29 και 30 των απόψεών της η Ομάδα Εργασίας και από τα αναλυτικά στοιχεία που υποβάλλει με την παρέμβαση της η ... (παρ 2 της παρέμβασής της κατά την προσφυγής της ... και σχετικό 3 έγγραφο αυτής) προκύπτει ότι δεν έχει γίνει υποκοστολόγηση και ότι ο εκμισθωτής αναμένεται να έχει κέρδος

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

εφαρμόζοντας την ίδια μέθοδο κοστολόγησης που εφαρμόζει η παρεμβαίνουσα στην κατατεθειμένη αιτιολόγηση της. Επίσης και με συγκριτική θεώρηση των δεδομένων, οι τιμές μίσθωσης που έλαβε και χρησιμοποίησε η παρεμβαίνουσα, είναι μεγαλύτερες ή και συγκρίσιμες με αυτές που χρησιμοποιούν οι λοιποί οικ. φορείς. Η παράλειψη της Ομάδας Εργασίας είναι θεραπεύσιμη και από τα στοιχεία που προβάλλονται δεν προκύπτει υποκοστολόγηση ή άλλος λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ...

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Άμεσο Κόστος, Β – Προδήλως εσφαλμένοι υπολογισμοί – α) εργασία ταπητιδίων.

10. Από τα αναφερόμενα στις απόψεις της Ομάδας Εργασίας (παρ 33) σχετικά με την έλλειψη τεχνικής τεκμηρίωσης των ισχυρισμών της προσφεύγουσας αλλά και τον αντίστοιχο λόγο προσφυγής της ... και τις απόψεις του προσωρινού μειοδότη στην παρ. 9 της παρέμβασής του, προκύπτει ότι έχει υπεισέλθει σφάλμα υπολογισμών σχετικά με την δυναμικότητα και κοστολόγηση του μεγάλου αποξεστικού μηχανήματος (φρέζα) και του πολύ μικρότερου αυτού (...). Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτή η κοστολόγηση της παρεμβαίνουσας που επιβαρύνει την ανάλυση της συγκεκριμένης εργασίας με 6.400€.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Άμεσο Κόστος, Β – Προδήλως εσφαλμένοι υπολογισμοί – β) Βυτίο νερού.

11. Η Ομάδα Εργασίας με τις απόψεις της στην παρ. 12 αναφέρει ότι: «Σχετικά με την χρήση βυτίου νερού, η ... δηλώνει ότι χρησιμοποιεί εξωτερικό συνεργάτη με τιμή δρομολογίου 50€/δρομολόγιο. Από την εμπειρία της Ομάδας Εργασίας κατά την επίβλεψη σχετικών έργων, οι μεγάλες φρέζες, απορροφητικά σάρωθρα και οδοστρωτήρες όπως αυτά που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει η ..., αυτά διαθέτουν μεγάλη δεξαμενή νερού. Ειδικότερα ο οικ. φορέας θα χρησιμοποιήσει φρέζα τύπου ... ..., η οποία διαθέτει δεξαμενή νερού χωρητικότητας 3.000 λίτρων, ποσότητα που επαρκεί για την ημερήσια λειτουργία της.

Τα δε βυτία νερού έχουν χωρητικότητα 6.000-12.000 λίτρα, άρα η παρεχόμενη ποσότητα νερού ανά δρομολόγιο επαρκεί.» «Οι υπόλοιποι οικονομικοί φορείς που υπέβαλαν αιτιολόγηση διαθέτουν ιδιόκτητο βυτίο νερού το οποίο κοστολογείται στις αιτιολογήσεις που υπέβαλαν. Δεν είναι συγκρίσιμη

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κοστολογικά η χρήση εξωτερικού συνεργάτη με την χρήση ιδιόκτητου εξοπλισμού.» και στην παρ 32. των απόψεων της αναφέρει ότι: «...και επιπλέον σημειώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα τεχνικό επιχείρημα/φυλλάδιο ή άλλο στοιχείο σχετικά με την κατανάλωση του νερού κατά την εργασία του φρεζαρίσματος. Άλλωστε, η κατανάλωση του νερού σχετίζεται με πολλές παραμέτρους όπως ο τρόπος λειτουργίας των μηχανημάτων, το επίπεδο της σκόνης που δημιουργείται, η χωρητικότητα των βυτίων που έρχονται στο έργο, τα μηχανήματα που το αποθηκεύουν και η ποσότητα που μπορεί να αποθηκευτεί σε αυτά ή σε δεξαμενές που παραμένουν στο έργο κοκ.». Αντίστοιχα η ... στην παρέμβαση της, παρ. 10, εξηγεί αναλυτικά την χρήση του βυτίου νερού τόσο κατά την κατασκευή ταπητιδίων όσο και κατά την συντήρηση του έργου.

Είναι λανθασμένη η αποδεικτική λογική της προσφεύγουσας ότι εφόσον στα 1.000 τμ ταπητιδίων χρειάζεται μισό βυτίο, τότε στην συντήρηση των 4.500 τμ της Λ ... θα απαιτηθούν 2,5 βυτία διότι τα βυτία που έρχονται στο έργο είναι χρήσιμο αλλά όχι υποχρεωτικό να αδειάσουν όλο το νερό που περιέχουν και να φύγουν. Η λογική είναι αντίστροφη, εφόσον αποδεικνύεται ότι με ένα βυτίο (χωρητικότητας σχεδόν 10.000 λίτρων που προσκομίζει η παρεμβαίνουσα) αρκεί για το γέμισμα των μηχανημάτων μιας βάρδιας εργασία για την συντήρηση της ..., που είναι πιο ομαλή εργασία και εύκολο να προγραμματιστεί, είναι τότε προς την μεριά της ασφάλειας η εκτίμηση του προσωρινού μειοδότη να φέρνει ένα βυτίο κάθε δυο μέρες εργασίας στα ταπητίδια, διότι λόγω σποραδικότητας και «έκτακτων αναγκών» είναι εξαιρετικά δύσκολο να προβλεφθεί το αναγκαίο νερό αλλά σημαντικότερο ακόμα, το «έκτακτο» των εργασιών δεν εξασφαλίζει ότι θα γίνεται η ίδια εργασία συνεχόμενα για πάνω από 2 μέρες. Τέλος επειδή η προσφεύγουσα με κανένα τεχνικό τρόπο, προδιαγραφές, τεχνικά φυλλάδια ή τεχνικές οδηγίες, δεν αποδεικνύει έστω την απαραίτητη ποσότητα νερού ανά ημέρα εργασίας για την συντήρηση της ..., κρίνουμε ότι ο λόγος αυτός της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Συμπερασματικά, σχετικά με τους λόγους προσφυγής της ... υπέρ της απόρριψης της οικονομικής προσφοράς της ..., κρίνουμε ότι η Ομάδα Εργασίας τους έχει αντιμετωπίσει με βάσιμη και αιτιολογημένη κρίση και ότι η

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προσφυγή της ... κατά το σκέλος που στρέφεται κατά της απόφασης που αναδεικνύει την ... ως προσωρινό μειοδότη, επειδή δεν αποδεικνύει ότι η προσφορά της είναι ζημιογόνος, η προσφυγή της πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος Ι, Χρησιμοποίηση Υπεργολάβων.

12. Η ... ισχυρίζεται ότι η χρήση υπεργολάβων κατά την αιτιολόγηση μιας προσφοράς, την στιγμή που δεν έχει δηλωθεί υπεργολαβία στα αντίστοιχα πεδία του ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ, επιφέρει άνευ ετέρου απόρριψη της εν λόγω οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα.

12.1. Η άποψη της Ομάδας Εργασίας, παρ 34, είναι ότι κατά την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων των οικονομικών φορέων, η κρίση αφορούσε στην κοστολόγηση των εργασιών και όχι στην συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης σχετικά με την σύνταξη της Προσφοράς των συμμετεχόντων. Πράγματι, με την Απόφαση Σύστασης της Ομάδας Εργασίας (2576/2020) στην εισηγητική έκθεση, σελ. 2, αναφέρεται ότι: «2. Η αξιολόγηση των αιτιολογήσεων των οικονομικών προσφορών αποτελεί ειδικό θέμα, γι' αυτό η ομάδα εργασίας απαιτείται να διαθέτει πλήρη γνώση του αντικειμένου, των υλικών, των τιμών τους, και των ιδιαίτερων συνθηκών της περιοχής.» Επομένως, σκοπός σύστασης της Ομάδας Εργασίας δεν ήταν να υποκαταστήσει την Επιτροπή Διαγωνισμού, αλλά να αξιολογήσει τις αιτιολογήσεις των οικ. Φορέων με βάση τις γνώσεις και την εμπειρία των μελών της. Επιπλέον, στην Πρόσκληση που εστάλη στους οικ. Φορείς, δεν αναφέρεται ότι αιτιολογήσεις οικ. Φορέων που κάνουν χρήση υπεργολάβων που δεν έχουν δηλωθεί στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ θα απορρίπτονται άνευ ετέρου και μόνο για τον λόγο αυτό. Αν υπήρχε αυτό το ενδεχόμενο, αυτό θα έπρεπε να καταστεί, με σαφή τρόπο, γνωστό τόσο στην Ομάδα Εργασίας όσο και στους διαγωνιζόμενους, έστω με ρητή αναφορά στην σχετική Πρόσκληση.

12.2. Σχετική παρίσταται και η με αριθμό 10/2015 Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΑΑΔΗΣΥ, με τίτλο «Θέματα που ανακύπτουν κατά την χρήση της υπεργολαβίας και όροι εφαρμογής της», όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Η υπεργολαβία διακρίνεται σε υποχρεωτική, όταν η αναθέτουσα αρχή θέτει εκ προοιμίου την υποχρέωση αναθέσεως τμήματος της σύμβασης σε τρίτον ή όταν είναι γνωστό εξ υπαρχής στον υποψήφιο ανάδοχο ότι θα συνεργαστεί με

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

υπεργολάβο για την εκτέλεση ορισμένων εργασιών - τμήματος του συμβατικού αντικειμένου και σε δυνητική, όταν η σχέση της υπεργολαβίας για την εκτέλεση ορισμένων εργασιών προκύπτει στο στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης και για λόγους που δεν ήταν γνωστοί στον ανάδοχο κατά την υπογραφή της σύμβασης».

12.3. Η παράθεση των κοστολογικών στοιχείων (υλικά, εργασία ή και τα δυο) που έλαβαν υπόψιν οι οικ. Φορείς κατά την σύνταξη και υποβολή των προσφορών τους και τα οποία παραθέτουν στην αιτιολόγηση τους υπό την μορφή προσφορών δεν αποτελούν απαραίτητα αποδεικτικό στοιχείο σύναψης υπεργολαβικής συμφωνίας η οποία τους είναι γνωστή κατά την υποβολή της προσφοράς τους άρα είναι και ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ με την έννοια της Κατευθυντήριας Οδηγίας 10/2015 της ΕΑΑΔΗΣΥ ανωτέρω.

12.4. Σχετικά με την Απόφαση της ΑΕΠΠ 22-23/2020 στην οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα, αυτή αφορά σε διαγωνισμό για ανάθεση σύμβασης με κριτήριο κατακύρωσης τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής για την οποία διαπιστώθηκε ότι: «13. Επειδή η πρώτη προσφεύγουσα με την Προδικαστική Προσφυγή της υποστηρίζει όσον αφορά στην προσφορά της έτερης συνδιαγωνιζόμενης εταιρείας, πρώτης παρεμβαίνουσας με την επωνυμία « .....», πρώτον ότι υπέβαλε ανακριβές ΕΕΕΣ, λόγω της μη δήλωσης ανάθεσης τμήματος σε υπεργολάβους, παρά την περί του αντιθέτου αναφορά στην τεχνική προσφορά της». Πρόκειται για εντελώς διαφορετική περίπτωση από την παρούσα διότι αφορά σε έλεγχο παραδεκτού των Προσφορών των συμμετεχόντων και όχι σε αξιολόγηση Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών.

12.5. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν δεκτά τα αναφερόμενα στην παρέμβαση της ..., στο κεφάλαιο Α.1 παρ 1 έως 12, ως ορθά και σύμφωνα με τον σκοπό της αιτιολόγησης των ΑΧΠ και την μέθοδο αξιολόγησης αυτών.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος II, Περιβαλλοντικές Υποχρεώσεις και Λόγος III, Υποκοστολόγηση, Α Έμμεσο Κόστος.

13. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε τόσο για την ... όσο και για την ..., σχετικά με την κοστολόγηση του κονδυλίου υπό Β7 των Γενικών Εξόδων, «Μετρήσεις γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς και λοιπούς όρους και λήψη μέτρων για

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

συμμόρφωση προς αυτούς», ότι λόγω της φύσης του έργου και των συνθηκών κατασκευής του, ότι πράγματι δεν επιβαρύνονται για το ανωτέρω κονδύλι.

13.1. Σύμφωνα με το σκεπτικό της Ομάδας Εργασίας, το οποίο είναι γνωστό στους οικονομικούς φορείς που εκτελούν έργα συντήρησης υφιστάμενου οδικού δικτύου, τα έργα αυτής της κατηγορίας απαλλάσσονται από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (η οποία καταλήγει στην έκδοση των «περιβαλλοντικών όρων» που πρέπει να τηρηθούν κατά την κατασκευή του έργου) με βάση την κείμενη νομοθεσία, με την προϋπόθεση ότι δεν προτίθεται να καταθέσει ειδική αίτηση ο Φορέας του έργου ή η αρμόδια Περιβαλλοντική Αρχή στον Γενικό Δ/ντη Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο οποίος είναι αρμόδιος για την έκδοση σχετικής απόφασης. Επομένως και με δεδομένο ότι για παρόμοια έργα δεν έχει κινηθεί η ανωτέρω διαδικασία στην Υπηρεσία μας, πρέπει να γίνει δεκτή η παρέμβαση της ... σύμφωνα με όσα αναφέρει στο κεφάλαιο Α.2, παρ. 13-18 και ο σχετικός λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Υποκοστολόγηση, Β χρηματοοικονομικό κόστος.

14. Η Ομάδα Εργασίας απάντησε στον συγκεκριμένο ισχυρισμό κατά την απάντηση που έδωσε για τον ίδιο ισχυρισμό για την αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη.

14.1. Η Ομάδα Εργασίας, σύμφωνα με τις απόψεις της (παρ.27) «εξέτασε την δαπάνη Β9 της Εγκυκλίου 9/2017, είδε τις οικονομικές καταστάσεις της ... στις οποίες παρουσιάζονται χρηματικά διαθέσιμα ύψους 882.037,50€ και έκρινε βάσιμη την δήλωση του οικ. Φορέα ότι το έργο δεν βαρύνεται με κόστος για «τόκους κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος και κόστος δέσμευσης καταθέσεων για εγγυητικές».

Ανάλογες παραδοχές, η Ομάδα Εργασίας, κατόπιν ελέγχου, έκανε δεκτές για τους ..., ..., ... και ....» Εν προκειμένω η ... παρουσιάζει ταμειακά διαθέσιμα για το 2019 ύψους 484.841,11€.

14.2. Η παρεμβαίνουσα στην παρ. 20 της παρέμβαση της εξηγεί γιατί οι οικονομικές καταστάσεις του 2019 δεν αποδεικνύουν ευθέως τις ανάγκες για κόστος κεφαλαίου κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος για τον

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

δανεισμό των 45.828,14€ που εμφανίζει σε αυτές. Επίσης, το εν λόγω κονδύλι υπό Β9, αναφέρεται και στην δέσμευση καταθέσεων για εγγυητικές επιστολές, γεγονός που επίσης δεν αποδεικνύεται (έμμεσα ή άμεσα) από τις οικονομικές της καταστάσεις. Οι υπολογισμοί λοιπόν της προσφεύγουσας δεν οδηγούν αιτιολογημένα στην επιβολή τόσο υψηλού χρηματοοικονομικού κόστους.

14.3. Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε, η απόφαση ΑΕΠΠ 1055/2019 την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα έχει ανασταλεί με την Ν53/2019 απόφαση του Ακυρωτικού Σχηματισμού του τμήματος Α' του Διοικητικού Εφετείου Πατρών, όπου στην 21η σκέψη αναφέρεται ότι: «21. Επειδή με τη προσβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι από τους προαναφερόμενους όρους της διακήρυξης προκύπτει ότι το κόστος δανεισμού και ιδίως οι πληρωτέοι τόκοι όλων των τραπεζικών δανείων που έχει λάβει η εταιρεία, περιλαμβάνονται στην κοστολόγηση του έργου, η δε μη συμμόρφωση της αιτούσας αποτελεί λόγο αποκλεισμού της από την ανάθεση του έργου. Από τον υπ' αριθ. 2 (β) 9 όρο του Τιμολογίου μελέτης της διακήρυξης όμως προκύπτει ότι οι τόκοι κεφαλαίων κίνησης προστίθενται στα Γενικά Έξοδα της εταιρείας και όχι στο έμμεσο κόστος του προς ανάληψη έργου, διότι δεν αποτελούν δαπάνη του συγκεκριμένου έργου και δεν βαρύνουν το σύνολο των δαπανών του. Επομένως, η αιτούσα δεν όφειλε να προβεί σε κοστολόγηση των τόκων εξυπηρέτησης των δανειακών συμβάσεων που έχει ήδη συνάψει με τραπεζικά ιδρύματα, δεδομένου ότι το προϋφιστάμενο του έργου κόστος δανεισμού δεν καλύπτει δαπάνη που προορίζεται για την εκτέλεση του εν λόγω έργου και δεν περιλαμβάνεται στο κόστος του έργου. Υπό τα δεδομένα αυτά η κρίση της ΑΕΠΠ ότι τα ληφθέντα από την μειοδότηρια δάνεια συνάπτονται με την λειτουργία και την δυνατότητα της να εκτελέσει το προς ανάληψη έργο και ότι συνεπώς, οι τόκοι που βαρύνουν τα κεφάλαια αυτά περιλαμβάνονται στις δαπάνες που όφειλε η αιτούσα να κοστολογήσει, ανεξαρτήτως αν δεν σχετίζονται με το εν λόγω έργο, πιθανολογείται σοβαρά ως μη νόμιμη και ο δε αντίστοιχος λόγος που προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση πιθανολογείται σοβαρά ως βάσιμος.»

14.4. Κατόπιν των ανωτέρω, κρίνουμε ότι πρέπει να γίνει δεκτή η άποψη της Ομάδας Εργασίας και η παρέμβαση της ..., ενώ ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Άμεσο Κόστος, α) νυχτερινή εργασία.

15. Η Ομάδα Εργασίας ζήτησε διευκρινήσεις από τον οικ. Φορέα σχετικά με την αποζημίωση της νυχτερινής απασχόλησης του εργατοτεχνικού δυναμικού. Η ... υπέβαλε εμπρόθεσμα τις σχετικές διευκρινήσεις, αυτές κρίθηκαν επαρκείς από την Ομάδα Εργασίας και δεν επεβλήθη επιπλέον κόστος για την νυχτερινή απασχόληση.

Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτή η παρέμβαση της ... και να απορριφθεί ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής.

Για την απόρριψη της προσφοράς της ..., Λόγος III, Άμεσο Κόστος, β) αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

16. Η Ομάδα Εργασίας ζήτησε και έλαβε εξηγήσεις για την συγκεκριμένη δαπάνη την οποία αποδέχτηκε στο ύψος που υπολόγισε η ... σύμφωνα με το σκεπτικό της στην παρ. 3 των απόψεών της. Εκεί αναφέρει ότι: «Αντίστοιχα από τον οικ. φορέα ... ζήτησε διευκρινήσεις σχετικά με το συγκεκριμένο κόστος, διότι δεν το είχε λάβει καθόλου υπόψιν στην αιτιολόγησή του. Η ... υπέβαλε δαπάνη στην οποία η ίδια σημειώνει ότι «δεν μπορεί να γίνει αναλυτικός υπολογισμός διότι η περίπτωση αυτή είναι υποθετική», και η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε το κόστος που προτείνει στις διευκρινήσεις του ύψους 5.000€. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι εφόσον δεν υπάρχει συγκεκριμένη πρόβλεψη στα τεύχη της μελέτης σχετικά με τον αριθμό των παρεμβάσεων που θα απαιτηθούν και δεν είναι ευχερής η απόδειξη της γεωγραφικής διασποράς των παρεμβάσεων αυτών, οι αναλύσεις που υπέβαλαν οι οικονομικοί φορείς, εφόσον υπέβαλαν πρόβλεψη κόστους με κάποια τεκμηρίωση αυτό έγινε δεκτό.»

16.1. Περαιτέρω, ισχύουν τα ανωτέρω αναφερόμενα για τον ίδιο ισχυρισμό έναντι της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη όπου από την συνολική ανάγνωση των Άρθρων 1 και 7 της ... προκύπτει ότι η αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών θα γίνεται μετά από συνεννόηση με την Υπηρεσία με τον ανάδοχο κατόπιν έγγραφης εντολής της. Οι εργασίες αυτές πληρώνονται ιδιαίτερος με βάση τα Άρθρα Τιμολογίου της μελέτης. Με δεδομένο ότι η ... έλαβε τελικά πρόνοια για το κόστος συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών ύψους 5.000€, και με δεδομένο ότι οι οικ. φορείς ανέλυσαν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κοστολογικά λεπτομερώς τα Άρθρα Τιμολογίου που θα χρησιμοποιηθούν στα εργασίες αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, κρίνουμε ότι η Ομάδα Εργασίας, σύμφωνα και με όσα αναφέρει στην παρ.3 των απόψεών της, ορθώς αποδέχτηκε την σχετική δαπάνη και δεν επέβαλε περαιτέρω κόστος στην αιτιολόγηση της ....

Άλλωστε, η προσφεύγουσα υπολογίζει κόστος ενός εργάτη $32,49\text{€}/\text{ημέρα} * 30\text{ημέρες} * 15\text{μήνες} = 14.620,50\text{€}$ ως κόστος διαθεσιμότητας αυτού για όλη την διάρκεια του έργου. Όμως ο εργάτης που περιγράφει η προσφεύγουσα κάνει κάποιες εργασίες κατά την εξυπηρέτηση των έκτακτων αναγκών. Η ..., σε όλες στις εργασίες που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν έκτακτες ανάγκες προβαίνει σε αναλυτική κοστολόγηση περιλαμβάνοντας συχνά περισσότερους των 1 εργατών, άρα ο εν λόγω εργάτης κοστολογείται σε αυτές και με το παραπάνω.

Όταν δε ο εν λόγω εργάτης χρειαστεί κάπου σε αυτό ή σε άλλο έργο, κοστολογείται στην εργασία στην οποία παρουσιάζεται να εργαστεί και την οποία εκτελεί. Δεν ήταν απαιτητή η κοστολόγηση προσωπικού σε αναμονή ή διαθεσιμότητα. Σε συνέχεια των ανωτέρω, των απόψεων της Ομάδας Εργασίας (παρ. 3) και της παρέμβασης της ..., αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Σχετικά με την παρέμβαση της ... επί της προσφοράς της ....

17. Για τον Λόγο της κοστολόγησης του κονδυλίου υπό Β2 της Εγκυκλίου 9/2017, δίνεται απάντηση στην παρ. 3 της παρούσας και δεν χρήζει περαιτέρω ανάλυσης. Ο λόγος αυτός προσφυγής είναι απορριπτός και έχει απαντηθεί και στην σχετική επιστολή της Υπηρεσίας για την προσφυγή της ....

18. Σχετικά με την κοστολόγηση του κονδυλίου υπό Α12, Ασφάλιση έργου, της Εγκυκλίου 9/2017, αυτό λόγω της φύσης του, σε περίπτωση μη παροχής εξηγήσεων, υπολογίζεται πάντα επί της αξίας της προσφοράς και όχι επί της εκτιμώμενης αξίας της Σύμβασης (προϋπολογισμός Υπηρεσίας). Ταύτιση των δυο υπολογισμών θα γινόταν μόνο σε περίπτωση μηδενικής έκπτωσης κάτι που δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση.

Σύμφωνα με τις απόψεις της Ομάδας Εργασίας (παρ 7) ο σχετικός υπολογισμός είναι ακριβής και σύμφωνα με την παρέμβαση της ... (παρ. 6) το ποσοστό που χρησιμοποιεί είναι μεγαλύτερο από άλλα ποσοστά σε ίδια έργα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

της (συντήρηση οδοποιίας) στην ... και απόλυτα συγκρίσιμο με τα ποσοστά που χρησιμοποίησαν οι υπόλοιποι οικ. φορείς στις αιτιολογήσεις τους. Από τα προλεχθέντα δεν προκύπτει κανένας λόγος επανυπολογισμού της συγκεκριμένης δαπάνης, πολύ περισσότερο δε, δεν προκύπτει ανάγκη υπολογισμού επί της δαπάνης του Προϋπολογισμού της Υπηρεσίας. Επομένως και αυτός ο λόγος προσφυγής/παρέμβασης είναι απορριπτέος.

19. Σχετικά με την εργασία κατασκευής ταπητιδίων, έχει αναφερθεί στην παρ. 10 ανωτέρω αλλά και στην σχετική επιστολή της Υπηρεσίας για την προσφυγή της ..., ότι η αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη επιβαρύνεται με το ποσό των 6.400€.

Συμπερασματικά, σχετικά με την προσφυγή της ... για την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης με αρ. 781/2021 της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας

..., αυτή πρέπει να απορριφθεί επειδή η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει ότι συντρέχουν λόγοι άνευ ετέρου απόρριψης των αιτιολογήσεων των οικονομικών φορέων ... και ..., και έτι περαιτέρω εφόσον αυτές δεν αποδεικνύονται ζημιογόνες, δεν συντρέχει λόγος απόρριψης των οικονομικών προσφορών τους.

Σχετικά δε με τα αναφερόμενα στην παρέμβαση της ..., για τους λόγους απόρριψης της οικονομικής προσφοράς του μειοδότη οι οποία παρουσιάζουν συνάφεια με τα διαλαμβανόμενα στην προσφυγή της ..., αυτοί επίσης είναι απορριπτέοι με βάση το σκεπτικό που έχει αναπτυχθεί ανωτέρω, πλην μόνο όσων ρητώς η Αναθέτουσα Αρχή αποδέχεται και υπολογίζει επιπλέον κόστος.».

19. Επειδή, με το υπόμνημά της η «...» επισημαίνει, έτι τα κάτωθι «.....ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ... Α. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

1. Όπως αποδείχθηκε δια της αιτιολογικής μου εκθέσεως (και δεν αμφισβητείται), υπέρ της επιχειρήσεώς μου συντρέχουν ιδιαίτερα σοβαρές ευνοϊκές συνθήκες οικονομικότερης εκτέλεσης της εργολαβίας, α) Καταρχήν, διαθέτω ιδιόκτητο συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομίγματος σε κοντινή απόσταση από τον τόπο εκτέλεσης του έργου. Τούτο μου δίδει την δυνατότητα να εξασφαλίζω το βασικότερο υλικό που απαιτείται για την επίμαχη εργολαβία (ασφαλτόμιγμα) σε τιμές κόστους, σε αντίθεση με τον προσωρινό μειοδότη, ο

οποίος δεν διαθέτει τέτοιο συγκρότημα και ως εκ τούτου θα προμηθεύεται το ασφαλτόμιγμα από το εμπόριο, επιβαρυνόμενος με το κέρδος των προμηθευτών του. β) Εξ άλλου, διαθέτω ιδιόκτητο, υπερσύγχρονο, μηχανολογικό εξοπλισμό (μηχανήματα έργου και φορτηγά), που καλύπτει, πλήρως, το σύνολο των αναγκών εκτέλεσης του έργου. Αντίθετα, ο προσωρινός μειοδότης, μισθώνει από τρίτους το σημαντικότερο μέρος του αναγκαίου μηχανολογικού εξοπλισμού (φρέαζα, ..., οδοστρωτήρες, φορτηγά κλπ), με ότι τούτο, αυτονοήτως, συνεπάγεται όσον αφορά στο κόστος, γ) Τέλος (αλλά και κυρίως), ο προσωρινός μειοδότης προσέφερε έκπτωση 60,38%, ενώ εγώ προσέφερα έκπτωση 49,90%, ήτοι κατά 10,48% χαμηλότερη.

2. Παρά ταύτα, η Ομάδα Εργασίας κατέληξε στο συμπέρασμα, ότι ο προσωρινός μειοδότης (ο οποίος, δεν διαθέτει συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομίγματος, αλλά ούτε και τον απαιτούμενο μηχανολογικό εξοπλισμό), με έκπτωση 60,38%, θα κερδίσει 98.867,02 ευρώ, ενώ εγώ (με ιδιόκτητο ασφατικό συγκρότημα, μηχανήματα και φορτηγά), με έκπτωση 49,90%, θα κερδίσω 88.824,57 ευρώ, δηλαδή 10.000 ευρώ λιγότερα!!!

3. Αποδεικνύεται συνεπώς, *prima facie*, ότι το συμπέρασμα της Ομάδας Εργασίας δεν αντέχει στην βάσανο της κοινής πείρας και λογικής.

B. ΚΕΦΑΛΑΙΟ I (παραβίαση εργατικής νομοθεσίας όσον αφορά στον πολιτικό μηχανικό - προϊστάμενο εργοταξιακού γραφείου).

1. Θεωρώ δεδομένα τα ακόλουθα: α) Η εκτέλεση του έργου θα διαρκέσει 15 μήνες τουλάχιστον (άρθρο 4.1. ...), β) Ο πολιτικός μηχανικός - προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου θα απασχοληθεί αποκλειστικά στο έργο, καθ' όλη την διάρκεια εκτελέσεώς του, ήτοι επί 15 μήνες τουλάχιστον (άρθρο 16.2.1.β. ...), γ) Η απασχόληση του εν λόγω πολιτικού μηχανικού στο συγκεκριμένο έργο, συνιστά εξαρτημένη εργασία, οποιαδήποτε και αν ήταν η φύση του συμβατικού δεσμού που, τυχόν, τον συνέδεε με τον εργολήπτη πριν την τοποθέτησή του στην θέση αυτή (του προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου). Επομένως, ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί, ότι η σύμβαση του προσωρινού μειοδότη με τον υπόψη μηχανικό, για την στελέχωση του πτυχίου της, ήταν, πράγματι, σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών (*quod non*), τούτο δεν ισχύει και όσον αφορά στην εργασία του υπό την ιδιότητα του

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου, η οποία παρουσιάζει άπαντα τα στοιχεία της εξαρτήσεως (προκαθορισμένος και δεσμευτικός τόπος, χρόνος και τρόπος εκτελέσεώς της εργασίας).

2. Η αναθέτουσα αρχή αντιτείνει, ότι «κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και κατά την διάρκεια των επισήμων εορτών τα εργοτάξια κλείνουν, λόγω μη λειτουργίας λατομείων και προμηθευτών» και ότι ως εκ τούτου δεν απαιτείται αντικατάσταση του προϊσταμένου εργοταξιακού γραφείου για τον ένα μήνα κατά τον οποίο δικαιούται αδείας μετ' αποδοχών. Δηλαδή, κατά την αναθέτουσα αρχή, για την εξεύρεση του μηνιαίου μισθολογικού κόστους, οι ετήσιες αποδοχές (μηνιαίος μισθός Χ 14) δεν διαιρούνται δια του 11, αλλά δια του 12. Αντιπαρατηρώ τα ακόλουθα: α) Καταρχήν, το ακριβώς αντίθετο έγινε δεκτό δια της υπ' αριθ 811, 812, 813/2020 αποφάσεως της ΑΕΠΠ. β) Πέραν τούτου, η ... προβλέπει διάρκεια εκτέλεσης του έργου για 15 μήνες τουλάχιστον, συμπεριλαμβανομένων, στο χρονικό αυτό διάστημα, των καλοκαιρινών μηνών. Επομένως, ο ανάδοχος οφείλει να απασχολεί και να αμείβει προϊστάμενο εργοταξιακού γραφείου επί 15 μήνες, ακόμα και αν για ορισμένους εξ αυτών, για δικούς του λόγους (διακοπή λειτουργίας προμηθευτών του κλπ) επιλέξει να μην εκτελεί εργασίες, γ) Σε κάθε περίπτωση, η παραδοχή περί του ότι, δήθεν, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις διακόπτουν τις εργασίες τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, όχι μόνο τυγχάνει αυθαίρετη, αλλά και αντιστρατεύεται τα στοιχειώδη διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής. Αν, όντως, κλείνουν τα εργοτάξια το καλοκαίρι, τότε, άραγε, εκτελούνται τα τεχνικά έργα και μάλιστα τα έργα ασφαλτόστρωσης;;; Τον χειμώνα, υπό βροχή;;;

3. Ο προσωρινός ανάδοχος αντιτείνει, ότι ο προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου θα αμειφθεί με τις αποδοχές που προβλέπονται από ιδιωτικό συμφωνητικό, που έχει ως αντικείμενο την στελέχωση του πτυχίου του. α) Πλην όμως, το εν λόγω ιδιωτικό συμφωνητικό (η ισχύς του οποίου, πάντως, έληξε την 1η-10-2020) αφορά σε άλλη συνεργασία και δεν μπορεί να καλύψει την εξαρτημένη εργασία που θα παρέχει ο υπόψη μηχανικός στο πλαίσιο του υπό ανάθεση έργου, β) Εξ άλλου, και υπό την εκδοχή της ισχύος του ανωτέρω συμφωνητικού, δεν αναιρείται το γεγονός, ότι οι σε αυτό προβλεπόμενες αποδοχές, επιβαρύνονται με τα επιδόματα εορτών και αδείας.

Γ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ II.A. (προσωπικό γενικής επιστασίας).

1. Θεωρώ δεδομένα χα ακόλουθα: α) Στο άρθρο 16 της ... προβλέπεται η υποχρεωτική απασχόληση συγκεκριμένου προσωπικού γενικής επιστασίας (του προϊστάμενου εργοταξιακού γραφείου, του αναπληρωτή του, ενός επιπλέον τεχνολόγου μηχανικού και ενός εργοδηγού ανά μέτωπο εργασίας), β) Αν ο υποψήφιος δεν τεκμηριώσει επαρκώς την κοστολόγηση του ανωτέρω, κατ' ελάχιστον απαιτούμενου, προσωπικού, τότε, σύμφωνα με την σχετική πρόσκληση θα εφαρμοστεί ο συντελεστής που προβλέπεται από την Εγκύκλιο 9/2017. γ) Ο προσωρινός ανάδοχος παρουσίασε κοστολόγηση που δεν συμπεριλαμβάνει το σύνολο του αναγκαίου προσωπικού για ολόκληρο το απαιτούμενο χρονικό διάστημα.

2. Η αναθέτουσα αρχή αντιτείνει, ότι, αν και στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται, ρητώς και σαφώς, πως θα υπάρξουν τέσσερα μέτωπα εργασίας, τα τρία εκ των οποίων θα απασχολούνται ταυτόχρονα, από το χρονοδιάγραμμα προκύπτει ότι οι εργασίες του τρίτου μετώπου θα εκτελεστούν μετά την ολοκλήρωση των δύο πρώτων και ότι, ως εκ τούτου, δεν απαιτούνται τρεις εργοδηγοί, όπως εγώ ισχυρίζομαι, αλλά δύο. Ακόμα όμως και αν η υπόψη (δημιουργική) ερμηνεία του χρονοδιαγράμματος (που αντιφάσκει με τις παραδοχές της αιτιολογικής έκθεσης) υποτεθεί ακριβής, δεν αναιρείται το γεγονός της παράλειψης των λοιπών κοστολογήσεων και ιδίως του επιπλέον τεχνολόγου μηχανικού.

3. Ο προσωρινός μειοδότης, επιχειρεί να εφαρμόσει κατά τις ανάγκες του τις, ρητές, προβλέψεις της ..., ομολογώντας ότι δεν σκοπεύει να τις εφαρμόσει. Ειδικότερα: α) Διατείνεται ότι ο τεχνολόγος μηχανικός θα υποκατασταθεί από τον προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου. Πλην όμως, το σχετικό άρθρο 16.1.1. της ... αναφέρει ότι «εκτός από τον διορισμό του προϊστάμενου του εργοταξιακού γραφείου», δηλαδή επιπλέον, απαιτείται και η απασχόληση και ενός τουλάχιστον τεχνολόγου μηχανικού. Συνεπώς, τα περί υποκαταστάσεως συνιστούν ανεπίκαιρη αμφισβήτηση των τευχών δημοπράτησης, β) Ομολογεί, κυνικά, ότι προτίθεται να εκτελέσει τις εργασίες ανύψωσης φρεατίων, οι οποίες κατά το χρονοδιάγραμμά του θα διαρκέσουν 100 ημέρες και της τοποθέτησης πινακίδων, οι οποίες κατά το χρονοδιάγραμμά του θα διαρκέσουν 33 ημέρες, χωρίς την παρουσία

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

εργοδηγού!!! Πλην όμως, το άρθρο 16.1.1.β. της ... προβλέπει «υποχρεωτική» επί τόπου παρουσία του εργοδηγού καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης εργασιών, οποιεσδήποτε και αν είναι οι υποκειμενικές αντιλήψεις του προσωρινού μειοδότη περί της χρησιμότητάς της.

Δ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Π.Β. (δαπάνες επισκόπησης μελετών και συμπλήρωσης ΣΑΥ/ΦΑΥ ΠΠΕ).

1. Θεωρώ δεδομένα τα ακόλουθα: α) Στο άρθρο 16.1.1. της ... προβλέπεται το κατ' ελάχιστον απαιτούμενο προσωπικό γενικής επιστασίας (προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου, αναπληρωτής, τεχνολόγος μηχανικός, εργοδηγοί κλπ), ενώ στο άρθρο 16.1.2. αυτής, προβλέπονται, επιπλέον, ειδικοί επιστήμονες για την σύνταξη μελετών, σχεδίων κλπ. β) Ομοίως, στην Εγκύκλιο 9/2017, προβλέπονται διαφορετικά κόστη για το προσωπικό γενικής επιστασίας αφενός και για το προσωπικό με εξειδικευμένο αντικείμενο αφετέρου, γ) Επομένως, δεν γεννάται, λογική, αμφιβολία, περί του ότι τα κόστη που αναφέρονται στα εδάφια Α.9. και Β.2. της Εγκυκλίου 9/2017, δεν επικαλύπτονται.

2. Η αναθέτουσα αρχή αμφισβητεί τους όρους δημοπράτησης που η ίδια (αυτοδεσμευόμενη) έθεσε, διατεινόμενη, ότι το προσωπικό γενικής επιστασίας του άρθρου 16.1.1. της ..., ταυτίζεται με τους ειδικούς επιστήμονες του άρθρου 16.1.2. αυτής. Αμφισβητεί επίσης και τους όρους που διαλαμβάνονται στην πρόσκλησή της για αιτιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με τους οποίους, σε περίπτωση που δεν τεκμηριώνεται κάτι διαφορετικό, θα εφαρμοστούν όλα ανεξαιρέτως τα κόστη που προβλέπονται στην Εγκύκλιο 9/2017, ήτοι και το εδάφιο Α.9., αλλά και το εδάφιο δ.2. αυτής. Κατόπιν τούτων διατείνεται, ότι «οι εργασίες της κατηγορίας Α3. της Εγκυκλίου, θα εκτελεστούν από το προσωπικό της κατηγορίας Β.2.», κάτι που όμως (πέραν του ότι, κατά τα ανωτέρω, τυγχάνει εσφαλμένο) ουδόλως προβλέπεται στην σχετική πρόσκλησή της.

3. Αναλόγως, ο προσωρινός μειοδότης παραδέχεται ότι υφίσταται η ανάγκη εκπόνησης σχεδίων και μελετών, πλην όμως, τα σχετικά καθήκοντα θα εκτελεστούν από τον (πολύπαθο) προϊστάμενο εργοταξιακού γραφείου, ο οποίος (υποτίθεται ότι) υπαιθρίως - στον τόπο του έργου, όπου, κατά το άρθρο

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

16.2.1.β. της ..., οφείλει, διαρκώς, να παραβρίσκεται, θα εκπονεί παράλληλα ΣΑΥ/ΦΑΥ, σχέδια κλπ!!!

Ε. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.Γ. (δαπάνες ασφάλισης).

1. Το άρθρο 15.5.1. της ..., είναι σαφέστατο και προβλέπει ότι ο ανάδοχος οφείλει να ασφαλίσει «την συνολική αξία του υπό κατασκευήν έργου, όπως αυτή θα έχει προσδιορισθεί στο τεύχος της οικονομικής προσφοράς του», ήτοι συμπεριλαμβανομένων όλων, ανεξαιρέτως, των στοιχείων που την συναποτελούν (δηλαδή, όχι μόνο της αξίας των εργασιών, αλλά και των γενικών εξόδων, του εργολαβικού οφέλους, των απολογιστικών, των απροβλέπτων και του ΦΠΑ).

2. Η αναθέτουσα αρχή και ο ανάδοχος αντιτείνουν, ότι παρά την ανωτέρω, ρητή καί σαφή, πρόβλεψη, εξαιρούνται βασικά στοιχεία του τεύχους της οικονομικής προσφοράς, ήτοι τα απολογιστικά, τα απρόβλεπτα κλπ.

ΣΤ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.Δ. (δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού γενικής επιστασίας).

1. Στο άρθρο Β.5. της Εγκυκλίου 9/2017, προβλέπεται το κόστος «για την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού γενικής επιστασίας πχ χρήση αυτοκινήτων», το οποίο, βέβαια, δεν εξαντλείται στο διδόμενο παράδειγμα, δηλαδή στην χρήση αυτοκινήτων. Το εν λόγω κόστος υπολογίζεται με συντελεστή 0,60% και, εν προκειμένω, ανέρχεται σε 13.781,87 ευρώ. Παρά ταύτα, ο προσωρινός μειοδότης, δεν εφάρμοσε τον ανωτέρω συντελεστή, αλλά, αναιτιολόγητα, υπολόγισε το σχετικό κόστος σε 3.000 ευρώ.

2. Η αναθέτουσα αρχή, λαμβάνοντας υπόψη, μόνο, τις δαπάνες χρήσης αυτοκινήτων (οι οποίες, επαναλαμβάνω ότι αναφέρονται ως παράδειγμα), διατείνεται, ότι ο ανωτέρω υπολογισμός είναι επαρκής, χωρίς περεταίρω αιτιολόγηση.

3. Ο προσωρινός μειοδότης, ομοίως, έλαβε υπόψη του, μόνο, το κόστος χρήσης αυτοκινήτων και εν συνεχεία προέβη σε, ομολογουμένως, καταπληκτικές, παραδοχές, περί του ότι η επίβλεψη θα μεταβαίνει στον τόπο του έργου με τα πόδια, ότι το προσωπικό της θα μετακινείται για τις ανάγκες του έργου με τα δικά του αυτοκίνητα (προφανώς καταβάλλοντας εξ ιδίων τα σχετικά έξοδα) κλπ. Όσον αφορά στις λοιπές δαπάνες, ο προσωρινός μειοδότης επιχειρεί και εν προκειμένω να συγχωνεύσει εδάφια της Εγκυκλίου

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

9/2017, διατεινόμενος ότι αυτές συμπεριλαμβάνονται στο κόστος έδρας, καίτοι γι' αυτό (κόστος έδρας) υφίσταται διαφορετικό - αυτοτελές άρθρο και διαφορετικός - αυτοτελής συντελεστής.

Z. ΚΕΦΑΛΑΙΟ II.E. (περιβαλλοντικό κόστος).

1. Στο άρθρο 14 της ... προβλέπεται σωρεία περιβαλλοντικών υποχρεώσεων του αναδόχου, η τήρηση των οποίων προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, συνεχείς, μετρήσεις των διαφόρων ρυπογόνων παραγόντων (σκόνης, θορύβου κλπ) έτσι ώστε να ληφθούν τα κατάλληλα για την ελαχιστοποίησή τους μέτρα. Το σχετικό κόστος καλύπτεται από την περίπτωση B.7. της Εγκυκλίου 9/2017, στην οποία δεν συμπεριλαμβάνονται οι εργασηριακοί έλεγχοι, οι οποίοι αφορούν στην ποιότητα των υλικών και όχι, βέβαια, στις μετρήσεις περιβαλλοντικών παραμέτρων. Ο προσωρινός μειοδότης υπολόγισε ορθά το εν λόγω, περιβαλλοντικό, κόστος σε $(2.296.977,2 \times 0,20\% =) 4.593,95$ ευρώ, πλην όμως συμπεριέλαβε σε αυτό και τις δαπάνες εργασηριακών ελέγχων. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε, ότι για τους εργασηριακούς ελέγχους απαιτείται δαπάνη 10.000 ευρώ. Πλην όμως, αντί να προσθέσει το σύνολο της εν λόγω δαπάνης στο έμμεσο κόστος του προσωρινού αναδόχου, αφαίρεσε από αυτήν το ποσό των 4.593,95 ευρώ, το οποίο, κατά τα προαναφερθέντα, ουδόλως σχετίζεται με αυτές, αλλά αφορά στις περιβαλλοντικές δαπάνες.

2. Η αναθέτουσα αρχή αντιτείνει, ότι εφόσον το έργο απαλλάσσεται της περιβαλλοντικής αδειοδότησεως, η περίπτωση B.7. της ανωτέρω Εγκυκλίου δεν εφαρμόζεται για τον υπολογισμό του έμμεσου κόστους της εργολαβίας. Με τον τρόπο αυτό: α) Αντιφάσκει σε σχέση με τα διαλαμβανόμενα στην σχετική πρόσκλησή της, δια της οποίας, παρά την επικαλούμενη έλλειψη υποχρέωσης περιβαλλοντικής αδειοδότησης, το εδάφιο B.7. δεν εξαιρείται της κοστολογήσεως. β) Αντιφάσκει και σε σχέση με τις παραδοχές του ίδιου του προσωρινού μειοδότη, ο οποίος, εφάρμοσε το εδάφιο αυτό με τον προβλεπόμενο συντελεστή, γ) Σφάλει και από πραγματικής και από νομικής απόψεως. Ειδικότερα, τυχόν απόφαση απαλλαγής από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σημαίνει, απλώς, ότι δεν εκδίδεται ΑΕΠΟ (Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων), δεν συνεπάγεται, όμως, επ' ουδενί, ότι το έργο εκτελείται ανεξέλεγκτα από περιβαλλοντικής απόψεως, ότι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

δηλαδή ο ανάδοχος δεν οφείλει να δαπανά οτιδήποτε είναι αναγκαίο για την διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος. Αντίθετα, παρά τα όσα υπολαμβάνει η αναθέτουσα αρχή, και στα έργα που έτυχαν τέτοιας απαλλαγής, εφαρμόζεται το κείμενο νομοθετικό πλαίσιο, που καθορίζει συγκεκριμένες, ανώτατες, τιμές ρύπων (σκόνης, θορύβου κλπ), οι οποίες, και πρέπει να ελέγχονται - μετρώνται επισταμένα, έτσι ώστε να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα περιορισμού τους σε ανεκτά επίπεδα, Άλλοις λόγους, η απαλλαγή από την περιβαλλοντική αδειοδότηση «δεν απαλλάσσει το έργο από τους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από την σχετική νομοθεσία» (η αυτονόητη υποχρέωση εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας αποτελεί και τον λόγο για τον οποίο η απαλλαγή από την περιβαλλοντική αδειοδότηση τυγχάνει συνταγματικώς ανεκτή, πρβλ ΣτΕ 1424/2018). Εξ άλλου, η έκδοση απόφασης απαλλαγής κάποιου έργου από την περιβαλλοντική αδειοδότηση δεν συνεπάγεται αδυναμία της διοίκησης να καθορίσει συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, επιπροσθέτως αυτών που προκύπτουν από την κείμενη νομοθεσία), προς τον σκοπό της περιβαλλοντικά ορθής εκτέλεσής του (πρβλ ΣτΕ 1783/2015), κάτι το οποίο έλαβε χώρα δια του άρθρου 14 της ...

3. Ο προσωρινός μειοδότης διατείνεται, ότι η οικεία βουλήσει αντικατάσταση του κόστους περιβαλλοντικού ελέγχου με το κόστος ποιοτικού ελέγχου είναι θεμιτή!!!

Η. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.ΣΤ. (χρηματοοικονομικό κόστος).

1. Εν προκειμένω τα πράγματα είναι απλούστατα. Παρά τα προβλεπόμενα στην περίπτωση Β.9. της ανωτέρω, υπ' αριθ 9/2017 Εγκυκλίου, ο προσωρινός μειοδότης υπολόγισε μηδενικό χρηματοοικονομικό κόστος.

2. Η αναθέτουσα αρχή, αντιφάσκοντας και σε αυτήν την περίπτωση, με την σχετική πρόσκλησή της, έκρινε ότι τούτο δικαιολογείται, επαρκώς, από τα χρηματικά διαθέσιμα του προσωρινού μειοδότη, που προκύπτουν από τις, συνταχθείσες προ διετίας, οικονομικές του καταστάσεις.

3. Πλην όμως, ο ίδιος ο προσωρινός μειοδότης - παρεμβαίνων, φρόντισε να την διαψεύσει, παραδεχόμενος, ότι από τις ίδιες οικονομικές καταστάσεις προκύπτει τραπεζικός δανεισμός του, τον οποίο ελπίζει ότι θα έχει εξοφλήσει κατά τον χρόνο αποπεράτωσης της εργολαβίας (το έτος 2022)!!!

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Κατά τα λοιπά ο προσωρινός μειοδότης, μέσω ακατάληπτων (κατά την άποψή μου) υπολογισμών, επιχειρεί να αιτιολογήσει εκ των υστέρων, δια της παρεμβάσεώς του, το επίμαχο σκέλος της προσφοράς του.

Θ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ II.Ζ. (αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών).

1. Ο προσωρινός μειοδότης προέβλεψε μηδενική δαπάνη για την κάλυψη των υποχρεώσεών του που προκύπτουν από το άρθρο 7.14.γ. της .... Η αναθέτουσα αρχή προσέθεσε το ελάχιστο ποσό των 5.000 ευρώ, για την «διάθεση επί τόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών (τουλάχιστον με επισήμανση) επί 24ώρου».

2. Δια των απόψεών της, η αναθέτουσα αρχή ταυτολογεί, προβάλλοντας, ότι οι έκτακτες ανάγκες δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν εκ των προτέρων. Τούτο, όμως, δεν σημαίνει, ότι ο ανάδοχος απαλλάσσεται της υποχρεώσεώς του να τηρήσει το *minimum*, ήτοι να διαθέσει έστω και ένα, μόνο, εργάτη για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, κάτι που συνεπάγεται, κατ' ελάχιστο κόστος (1 X 35€ ημερήσιο κόστος εργάτη σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του προσωρινού μειοδότη X 15 μήνες X 30 ημέρες =) 15.750 ευρώ.

3. Ο προσωρινός μειοδότης, βασιζόμενος σε αυθαίρετα δεδομένα (ότι λχ έκτακτες ανάγκες θα προκόψουν 30 φορές τον χρόνο) επιχειρεί, και σε αυτή την περίπτωση να αιτιολογήσει εκ των υστέρων - δια της παρεμβάσεώς του, την προσφορά του. Εννοείται, ότι και σε αυτή την περίπτωση, στην μείωση του κόστος θα συνδράμει ο προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου, ο οποίος, αντί του ποσού των 1.000 ευρώ, συμπεριλαμβανομένων επιδομάτων εορτών και αδείας, αποδοχών αδείας και προσαυξήσεων νυκτερινής απασχόλησης, θα παραβρίσκεται, συνεχώς, στον τόπο του έργου, θα εκπονεί ταυτόχρονα (υπαιθρίως) σχέδια και μελέτες, αλλά και θα συνδράμει, επί 24ώρου βάσεως, στην αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών, ακόμα και κατά την διάρκεια της κανονικής του αδείας!!!

I. ΚΕΦΑΛΑΙΟ M1.A. (αοριστία κοστολόγησης μηχανολογικού εξοπλισμού).

1. Εν προκειμένω, προκύπτει συνομολόγηση των αιτιάσεών μου, οι οποίες αρκούν, άνευ άλλου τινός, για την αποδοχή της εξεταζομένης

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προσφυγής μου και για την απόρριψη της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη.

2. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει, καταρχήν, ότι η ανάλυση κόστους των μηχανημάτων παρουσιάζεται στις σελίδες 73-83 της αιτιολογικής έκθεσης. Απλή ανάγνωση των ανωτέρω σελίδων αποδεικνύει, ότι στην εν λόγω ανάλυση κόστους: α) δεν συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες της βαριάς συντήρησης (αναφέρονται, μόνο, ΟΛ δαπάνες της ελαφράς, ήτοι του κόστους για «λιπαντικό, βαλβολίνη, γράσσο κλπ»), β) δεν κοστολογούνται τα ελαστικά, γ) δεν συνυπολογίζονται οι δαπάνες ασφάλισης και τελών κυκλοφορίας και δ) υπολογίζεται μηδενικό κόστος απόσβεσης. Αποδεικνύεται, δηλαδή, ότι λείπει πλειάδα στοιχείων τα οποία, ρητώς, ζητήθηκαν δια της υπ' αριθμ πρωτ 903901/23-11-2020 προσκλήσεως της αναθέτουσας αρχής.

3. Παραδέχεται, πάντως, η αναθέτουσα, ότι δεν δόθηκαν αναλυτικά στοιχεία κόστους για τα μισθωμένα μηχανήματα και φορτηγά και ότι, εκ παραδρομής, αυτά δεν ζητήθηκαν, πλην όμως, η εν λόγω παράλειψη του αιτιολογούντος (ο οποίος φέρει το βάρος της καταρχήν συμμορφώσεώς του με την πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής) και εν συνεχεία της Ομάδας Εργασίας, καλύπτεται από το γεγονός ότι για δύο συγκεκριμένα μηχανήματα (φρέζα και ...) η αυθαίρετη - αδικαιολόγητη κοστολόγηση του προσωρινού αναδόχου, είναι μεγαλύτερη από τις αντίστοιχες κοστολογήσεις ορισμένων άλλων υποψηφίων, ειδικά αν αφαιρεθεί η δαπάνη των αποσβέσεων, ο συνυπολογισμός της οποίας, ρητώς, ζητήθηκε δια της σχετικής προσκλήσεως!!! Επί του ισχυρισμού κερί, δήθεν, κάλυψης της υπόψη, κραυγαλέας και συνομολογούμενης παράλειψης της αιτιολόγησης, που, παρανόμως, έγινε δεκτή, επάγομαι τα ακόλουθα: α) Ερείδεται επί εσφαλμένης νομικής προϋποθέσεως. Η αιτιολόγηση κάθε προσφοράς διαμορφώνεται από τον κάθε υποψήφιο με βάση τα δικά του οικονομοτεχνικά δεδομένα και εξετάζεται αυτοτελώς και όχι σε σχέση με τις αιτιολογήσεις των λοιπών υποψηφίων (βλ ad hoc ΕΑ ΣτΕ 12/2020, σκ 12). Συνεπώς, η κοστολογήσεις των μηχανημάτων των λοιπών υποψηφίων δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς αναπλήρωση της αντίστοιχης έλλειψης κοστολόγησης του προσωρινού μειοδότη, β) Και ακριβής υποτιθέμενη τυγχάνει, κραυγαλέα ελλιπής. Συγκεκριμένα, περιορίζεται σε δύο, μόνο, μηχανήματα, την φρέζα και το ..., και

δεν συμπεριλαμβάνει: *ι. Τα λοιπά μηχανήματα (μεγάλος οδοστρωτήρας, μικρός οδοστρωτήρας, ψεκαστικό, φορτωτάκι και σκούπα) τα οποία, όπως δηλώνεται, θα μισθωθούν από την εταιρία ... . Π. Το μηχάνημα διαγράμμισης, το οποίο, όπως δηλώνεται, θα μισθωθεί από την εταιρία .... *ii. ... φορτηγά της εταιρίας ... και τα φορτηγά δημοσίας χρήσεως με τα οποία, όπως δηλώνεται, θα μεταφέρεται το ασφαλτόμιγμα. Ως προς τον ανωτέρω μηχανικό εξοπλισμό δεν υφίσταται καν, θέμα σύγκρισης με τις κοστολογήσεις των λοιπών υποψηφίων.**

4. Ομοίως, η αναθέτουσα αρχή παραδέχεται, ρητά, ότι ανάλογες ελλείψεις διαπιστώθηκαν και σε δύο ακόμα αιτιολογήσεις, για τις οποίες ζητήθηκαν διευκρινήσεις οι οποίες ελέγχθηκαν και διορθώθηκαν. Επί του εν λόγω ισχυρισμού επισημαίνω τα εξής: *α) Ερείδεται επί εσφαλμένης πραγματικής προϋποθέσεως. Οι αιτιολογήσεις στις οποίες αναφέρεται η αναθέτουσα αρχή, παρουσίαζαν ένα *minimum* πληρότητας σε σχέση με τις απαιτήσεις της σχετικής προσκλήσεως, ήτοι είχαν, καταρχήν συνταχθεί σύμφωνα με τα σε αυτή διαλαμβανόμενα, σε αντίθεση με την αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη, ο οποίος επέλεξε να αγνοήσει την σχετική πρόσκληση και να παραθέσει ελλιπή στοιχεία κόστους και μόνο για τα μηχανήματα και φορτηγά ιδιοκτησίας του, αγνοώντας αυτά που, ο ίδιος, δηλώνει ότι θα μισθώσει από τρίτους. Συνεπώς, οι εν λόγω αιτιολογήσεις, έχρηζαν συμπληρώσεων και διορθώσεων, κάτι που δεν ισχύει όσον αφορά στην αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη, η οποία ήταν, παντελώς, αόριστη. Πράγματι, η δυνατότητα κατ' αντιπαράθεση διαλόγου «ουδόλως σημαίνει ότι ο προσφέρων έχει κάποιο ρόλο οιονεί συναπόφασης ή συνδιαπραγματεύεται στην παραπάνω αξιολογική διαδικασία ούτε ότι είναι ελεύθερος να μην προσκομίζει τίποτα ή να προσκομίζει όλως ελλιπή και δη σε σχέση με τα κρίσιμα ζητήματα που σχετίζονται με την δικαιολόγηση της προσφοράς του» (βλ Δ Ράικο/Ε Βλάχου/Ε Σαββίδη «Δημόσιες Συμβάσεις», σελ 862, αριθ 19).* *β) Στερείται λογικού ερείσματος. Θεωρώ αυτονόητο, πως το γεγονός ότι κάποιοι διαγωνιζόμενοι υπέπεσαν σε πλημμέλεια η οποία καλύφθηκε κατόπιν περεταίρω πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής, δεν θεραπεύει αντίστοιχη (ή κατά μείζονα λόγο σοβαρότερη) πλημμέλεια, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται. Υπό αντίθετη εκδοχή, θα καταστρατηγηίτο κάθε έννοια ίσης*

μεταχείρισης. Η αναθέτουσα αρχή θα είχε την δυνατότητα, να εξετάζει εξονυχιστικά και να διορθώνει τις αιτιολογήσεις ορισμένων υποψηφίων και εξ αιτίας αυτού να αφήνει στο απυρόβλητο κάποιες άλλες.

5. Εξ άλλου, σύμφωνα με την αναθέτουσα αρχή, η απόκλιση μίας αιτιολόγησης από τις κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν με την σχετική πρόσκληση δεν συνεπάγεται την απόρριψή της. Επί του ισχυρισμού αυτού, επάγομαι τα ακόλουθα: α) Ερείδεται επί εσφαλμένης πραγματικής προϋποθέσεως. Στην εξεταζόμενη περίπτωση δεν πρόκειται περί αποκλίσεως, αλλά περί παντελούς ελλείψεως πλειάδας στοιχείων τα οποία η αναθέτουσα αρχή θεώρησε κρίσιμα για την αιτιολόγηση των προσφορών. Άλλοις λόγοις, δεν πρόκειται περί αιτιολογήσεως των ζητούμενων στοιχείων με διαφορετικό τρόπο, οπότε και θα μπορούσε να γίνει λόγος για απόκλιση. Αντίθετα, πρόκειται περί (σκοπίμου) παραλείψεως να δοθεί οιαδήποτε εξήγηση για την κοστολόγηση των μισθωμένων μηχανημάτων και φορτηγών, καθώς και για πληθώρα κρίσιμων παραγόντων όσον αφορά στην κοστολόγηση των ιδιόκτητων, β) Ερείδεται και επί εσφαλμένης νομικής προϋποθέσεως. «Όπως έχει γίνει δεκτό από το Δ.Ε.Ε. η υποχρέωση διαφάνειας, με βάση την οποία οφείλουν να ενεργούν οι αναθέτουσες αρχές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων έχει κατ' ουσίαν ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο ευνοιοκρατίας και αυθαιρεσίας εκ μέρους τους (βλ. αποφάσεις Δ.Ε.Ε. C-599/2010, SAG ELV Slovensko κ.λπ., σκ. 25, C-278/14, Enterprise Focused Solutions, σκ. 26). Ο σκοπός δε αυτός δεν θα επετυγχάνετο στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή διατηρούσε την ευχέρεια να μην εφαρμόζει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε» (βλ ΕΑ ΣΤΕ 184/2020, σκ 14, βλ και ΣΤΕ 199/2021). Οι όροι με τους οποίους θα διεξαχθεί η διαδικασία της αιτιολογήσεως καθορίζονται από την σχετική πρόσκληση, η οποία πρέπει να είναι, απολύτως, ορισμένη, ήτοι να συμπεριλαμβάνει όλα τα επιμέρους σημεία που δημιούργησαν αμφιβολίες στην αναθέτουσα αρχή και τα οποία οι διαγωνιζόμενοι οφείλουν να δικαιολογήσουν. «Εφόσον η πρόσκληση είναι διατυπωμένη με τον τρόπο αυτό, καθίσταται απολύτως σαφές στον καλούμενο φορέα το περιεχόμενο της αιτιολογήσεως που οφείλει να υποβάλει, αφού γνωρίζει ένα προς ένα τα σημεία που προξενούν αμφιβολίες στην αναθέτουσα αρχή, είτε αφορούν ορισμένα επί μέρους ποσοστά εκπτώσεως ή

κονδύλια γενικών εξόδων, είτε το σύνολο αυτών» (βλ ΕΑ ΣΤΕ 184/2020, σκ 12, βλ και ΣΤΕ 199/2021). Επομένως, εφόσον, ως εν προκειμένω, η πρόσκληση είναι πλήρως ορισμένη, δεσμεύει, όχι μόνο τους διαγωνιζόμενους, αλλά και την αναθέτουσα αρχή, η οποία, οφείλει να απορρίψει την αιτιολόγηση, η οποία δεν εξηγεί, όλα, ανεξαιρέτως, τα σημεία που κρίθηκαν απαραίτητα για τη δικαιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς. Με διαφορετική διατύπωση, η αιτιολόγηση δια της οποίας δεν εξηγούνται «ένα προς ένα τα σημεία που προξενούν αμφιβολίες στην αναθέτουσα αρχή», τυγχάνει άνευ άλλου τινός απορριπτέα. γ) Στερείται λογικού ερείσματος. Σύμφωνα με αυτά που προσπαθεί να υποστηρίξει η αναθέτουσα αρχή, της παρέχεται η δυνατότητα να ζητήσει από όλους τους υποψηφίους να παράσχουν τις ίδιες, συγκεκριμένες, εξηγήσεις, αλλά και της δίνεται, ταυτόχρονα, το δικαίωμα, να ελέγξει τις αιτιολογήσεις όσων εκ των διαγωνιζομένων είχαν την ατυχή έμπνευση να συμμορφωθούν με την σχετική πρόσκληση, να αφήσει, όμως, στο απυρόβλητο, όσους εξ αυτών επέλεξαν να μην το πράξουν!

6. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή προσπάθησε να δικαιολογηθεί, επικαλούμενη, ότι, πάντως, μείωσε κατά 10% την απόδοση των συνεργείων του προσωρινού μειοδότη λόγω αυξημένου κυκλοφοριακού φόρτου. Πλην όμως, εν προκειμένω δεν τίθεται θέμα απόδοσης του μηχανολογικού εξοπλισμού, αλλά ζήτημα ανάλυσης του κόστους λειτουργίας του (οιαδήποτε, μεγάλη ή μικρή, απόδοση και αν έχει).

7. Τέλος, η αναθέτουσα αρχή διατείνεται ότι «σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η Ομάδα Εργασίας στην σχετική τεχνική έκθεση δεν προέκυψε λόγος αποκλεισμού για οικονομικό φορέα παρά τις διορθώσεις που επήλθαν κατόπιν συνεννόησης με τους προσφέροντες». Επί της υπόψη αιτιάσεως αντιπαρατηρώ τα εξής: α) Τυγχάνει, προδήλως, αλυσιτελής, καθόσον απαντά στο ζητούμενο (αν είναι ορθή η τεχνική έκθεση) με το δεδομένο (το συμπέρασμα της εν λόγω τεχνικής εκθέσεως). β) Δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα, ειδικά όσον αφορά στην αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη, για την οποία συνομολογείται ότι («εκ παραδρομής»\|\|) δεν έλαβαν χώρα ΟΛ απαιτούμενες, όσον αφορά στην κοστολόγηση του μηχανολογικού εξοπλισμού, διορθώσεις.

8. Προς τιμήν του, ο προσωρινός μειοδότης - παρεμβαίνουν επέλεξε την οδό της κοινής λογικής. Αντί να προσπαθήσει να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα, απλώς, τα αντιπαρήλθε. Έτσι, αν και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις επιχείρησε (ανεπιτυχώς, κατά τη γνώμη μου) να ανασκευάσει μία προς μία τις αιτιάσεις μου, επί της συγκριμένης ουδέν ανέφερε στην παρέμβασή του.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ... Α. Κεφάλαιο Ι. (χρησιμοποίηση υπεργολάβων).

1. Κατά την ταπεινή μου γνώμη, εν προκειμένω τα πράγματα είναι απλούστατα και από νομικής και από νομολογιακής και από πραγματικής απόψεως. Ειδικότερα: α) Το άρθρο 25.1. της διακήρυξης επιβάλλει στους υποψήφιους να δηλώσουν στην προσφορά τους, το οποιοδήποτε, μεγάλο, μικρό ή ελάχιστο, τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν σε υπεργολάβους, έτσι ώστε η αναθέτουσα αρχή να μπορέσει να προβεί σε σχετικό έλεγχο. Ως εκ τούτου, ετέθη σχετικό ερώτημα στο ΕΕΕΣ, το οποίο, εξυπακούεται ότι, πρέπει να συμπληρώνεται με ακρίβεια, ειλικρίνεια και πληρότητα, β) Όπως, παγίως, γίνεται δεκτό, αν κατά το στάδιο των αιτιολογήσεων προκόψει, ότι ο υποψήφιος θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους, αν και δεν το δήλωσε στο ΕΕΕΣ, η προσφορά του απορρίπτεται (βλ ΑΕΠΠ 1001/2020, 585/2020), έστω και αν η υπεργολαβία αφορά σε ελάχιστο ποσοστό της σύμβασης (βλ ΑΕΠΠ 22-23/2020). γ) Ο δεύτερος μειοδότης δήλωσε, ρητά και ξεκάθαρα, στην αιτιολογική του έκθεση, ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους για την εκτέλεση των εργασιών συντήρησης πρασίνου και των εργασιών διαγραμμίσεων.

2. Η παρεμβαίνουσα αντιτείνει τα εξής: α) Ότι δεν εννοούσε αυτά που κατηγορηματικά ανέφερε στην αιτιολογική της έκθεση. Απαντώ: *scripta manent*. β) Ότι χρησιμοποίησε τις προσφορές των δύο υπεργολάβων της, ως στοιχείο κοστολόγησης και όχι επειδή, όντως, προτίθεται να τους χρησιμοποιήσει. Ο ισχυρισμός αυτός θα είχε κάποιο νόημα, μόνο αν έλλειπε η ρητή δήλωσή της, περί του ότι οι συγκεκριμένες εργασίες θα εκτελεστούν από υπεργολάβους. γ) Ότι ο οικονομικός φορέας μπορεί να αποφασίσει να χρησιμοποιήσει υπεργολάβους και κατά την εκτέλεση του έργου. Πλην όμως, ο συγκεκριμένος υποψήφιος, κατά, ρητή, δήλωσή του, το αποφάσισε κατά το

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

στάδιο του διαγωνισμού, δ) Ότι και εγώ επικαλούμαι προσφορά εταιρίας για τις διαγραμμίσεις. Παραδόξως, εν συνεχεία παραδέχεται, ότι η προσφορά αυτή αφορά σε μίσθωση μηχανημάτων και όχι σε ανάθεση στην εν λόγω εταιρία της εκτέλεσης των σχετικών εργασιών. Σε κάθε περίπτωση, ο εν λόγω ισχυρισμός είναι αλυσιτελής. Το (υποτιθέμενο) γεγονός ότι και η δική μου προσφορά παρουσιάζει παρόμοια πλημμέλεια, δεν μου στερεί τη δυνατότητα να επικαλεστώ την συγκεκριμένη πλημμέλεια που παρουσιάζει η προσφορά της παρεμβαίνουσας (βλ ad hoc Διοικ Εφ Πατρών Ν59/2020, σκ 11, Διοικ Εφ Αθηνών 252/2020, σκ 13, βλ και ΕΑ ΣΤΕ 127/2015, 607/2010, 56/2008, Διοικ Εφ Αθηνών 143/2020). ε) Ότι το τμήμα της σύμβασης που θα αναθέσει σε υπεργολάβους είναι αμελητέο. Αναφέρομαι, στο άρθρο 25.1. της διακήρυξης, το οποίο δεν διακρίνει αναλόγως της σημασίας της υπεργολαβίας και στην υπ' αριθ 22- 23/2020 απόφαση του 1ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ. στ) ... ναι μεν το ΕΕΕΣ είναι υπεύθυνη δήλωση (προφανώς, στο σύνολό του), πλην όμως, η σε αυτό συμπεριλαμβανόμενη δήλωση περί υπεργολάβων που διαλαμβάνεται σε αυτό, δεν είναι υπεύθυνη δήλωση!!! Δε νομίζω, ότι χρειάζεται σχολιασμός, ζ) Ότι η δήλωση περί μη χρησιμοποίησης υπεργολάβων στο ΕΕΕΣ μπορεί να είναι, νόμιμα, αρνητική, έστω και αν ο ίδιος ο υποψήφιος δηλώνει ότι θα τους χρησιμοποιήσει!!! η) Ότι ο ισχυρισμός μου δεν γίνεται αποδεκτός από (μη παρατιθέμενη) νομολογία του ΔΕΕ. θ) Ότι σε κάθε περίπτωση θα έπρεπε να κληθεί να άρει την σχετική ασάφεια ως προς την χρησιμοποίηση υπεργολάβων. Πλην όμως, ζήτημα εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 102 Ν 4412/2016, προκύπτει μόνο αν υφίσταται ασάφεια και όχι όταν, ως εν προκειμένω, το επίμαχο γεγονός (που συνεπάγεται αποκλεισμό) δηλώνεται ρητά από τον ίδιο τον προσφέροντα (βλ ad hoc Διοικ Εφ Αθηνών 165/2021, ΑΕΠΠ/70 Κλιμάκιο 445/2021).

3. Η αναθέτουσα αρχή ταυτολογεί, ισχυριζόμενη, ότι «η χρήση προσφορών από υπεργολάβους αξιολογήθηκε κοστολογικά και όχι (όπως θα έπρεπε) ως παράβαση των όρων συμμετοχής στον διαγωνισμό». Περεταίρω, αμφισβητεί τους όρους δημοπράτησης που η ίδια έθεσε και συγκεκριμένα το άρθρο 25.1. της διακήρυξης.

Β. Κεφάλαιο ΙΙ. (περιβαλλοντικές υποχρεώσεις).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1. Και σε αυτή την περίπτωση θεωρώ, ότι το ζήτημα είναι απλούστατο και, προσφάτως, επιλυθέν, από την ΑΕΠΠ. Σύμφωνα με την 15η σκέψη της υπ' αριθ Σ151/2021 απόφασης της ΑΕΠΠ (5° Κλιμάκιο), η (συνολογούμενη) πρόβλεψη μηδενικής δαπάνης για το κονδύλιο «μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς», συνιστά ουσιώδη έλλειψη της προσφοράς, που την καθιστά, άνευ άλλου τινός, απορριπτέα.

2. Η παρεμβαίνουσα αντιτείνει, ότι η ... δεν προβλέπει μετρήσεις δεικτών και παραμέτρων, Παραδόξως, αναφέρεται στο άρθρο 14 αυτής, το οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέπει υποχρέωση αποφυγής ρύπανσης με καπνό ή σκόνη με λήψη κατάλληλων μέτρων για την τήρηση των σχετικών ορίων. Διερωτώμαι περί του τρόπου με τον οποίο θα εκτιμηθεί το αν τηρούνται τα σχετικά όρια, χωρίς να γίνονται οι κατάλληλες μετρήσεις των αντιστοίχων δεικτών και παραμέτρων. Ομοίως, προβλέπεται υποχρέωση λήψης μέτρων αποφυγής της ηχορύπανσης (τοποθέτηση ηχοπετασμάτων) σε περίπτωση που η στάθμη του θορύβου υπερβαίνει τα 65 dB. Με ποιον τρόπο, άραγε, θα κρίθει αν η στάθμη του θορύβου υπερβαίνει το ανωτέρω όριο, αν δεν γίνονται σχετικές μετρήσεις;;; Όσον αφορά στα περί απαλλαγής από την περιβαλλοντική αδειοδότηση, αναφέρομαι στα προμνημονευόμενα (υπό Ζ), σχετικά με την αιτιολόγηση του προσωρινού μειοδότη. Τέλος, επισημαίνω, ότι και από την εξεταζόμενη παρέμβαση προκύπτει, κυνική, συνομολόγηση περί του ότι ο δεύτερος μειοδότης δεν έχει την οιαδήποτε πρόθεση να τηρήσει την περιβαλλοντική νομοθεσία, γεγονός που καθιστά, κατά δέσμια αρμοδιότητα, απορριπτέα την προσφορά του (βλ και Δ Ράικο/Ε Βλάχου/Ε Σαββίδη «Δημόσιες Συμβάσεις», σελ 866, αριθ 34).

Γ. Κεφάλαιο III.A.α. (περιβαλλοντική διαχείριση).

Ούτε η αναθέτουσα αρχή, αλλά ούτε και η παρεμβαίνουσα αντιλέγουν στον ισχυρισμό μου περί του ότι σε κάθε περίπτωση, από την εφαρμογή του άρθρου Β.7. της Εγκυκλίου 9/2017, προκύπτει επιβάρυνση του εμμέσου κόστους.

Δ. Κεφάλαιο ΙΜ.Α.β. (χρηματοοικονομικό κόστος).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1. Η παρεμβαίνουσα συνομολογεί, ότι, σε αντίθεση με τα όσα διαπίστωσε η αναθέτουσα αρχή επιβαρύνεται με τοκοφόρο τραπεζικό δανεισμό. Εξ άλλου, δεν αμφισβητεί, ότι, σύμφωνα με τους ισολογισμούς της, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, για το έτος 2019 συμποσούνται σε 803.598,95 ευρώ, κάτι που, οπωσδήποτε, συνεπάγεται αξιόλογο χρηματοοικονομικό κόστος.

2. Παρά ταύτα, αντιτείνει, ότι θα εκτελέσει το έργο με τα ταμειακά διαθέσιμα που είχε προ διετίας (το έτος 2019) και ότι, ως εκ τούτου, δεν όφειλε να εφαρμόσει τον συντελεστή της ανωτέρω Εγκυκλίου!!! Κατά τα λοιπά, επιχειρεί να αμφισβητήσει την πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, στην οποία, ρητώς, διαλαμβάνεται η υποχρέωση εφαρμογής της υπόψη Εγκυκλίου, σε περίπτωση που (ως εν προκειμένω) δεν υφίσταται τεκμηρίωση ενάντιου συμπεράσματος, αλλά και να αιτιολογήσει το πρώτον - δια της παρεμβάσεώς της, το σχετικό κονδύλιο.

Ε. Κεφάλαιο III.Β.α. (νυκτερινή εργασία).

Με έκπληξη πληροφορήθηκα, ότι η παρεμβαίνουσα, ούτε και τις διατάξεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας σκοπεύει να τηρήσει. Ειδικότερα, υπολογίζει το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη με νυκτερινή απασχόληση, στο ποσό των 45 ευρώ, στο οποίο, ασφαλώς, συμπεριλαμβάνονται οι ασφαλιστικές εισφορές, ήτοι τόσο αυτές που βαρύνουν τον εργαζόμενο, παρακρατούνται από το μισθό του και καταβάλλονται από τον εργοδότη στον ασφαλιστικό φορέα, όσο και αυτές που βαρύνουν τον εργοδότη. Πλην όμως, η παρεμβαίνουσα δεν υπολογίζει ισόποση κοστολογική επιβάρυνση για κάθε ημέρα απασχόλησης εργάτη. Αντίθετα, διατείνεται, ότι από το ποσό των 45 ευρώ, αφαιρείται ποσοστό 18,78% (8,45 ευρώ), που αντιστοιχεί στις ασφαλιστικές εισφορές που βαρύνουν τον εργαζόμενο και ως εκ τούτου ο εργοδότης επιβαρύνεται, μόνο, με το υπόλοιπο, ήτοι με 36,55 ευρώ. Προκειμένου, λοιπόν, να υπάρξει υπέρ της παρεμβαίνουσας το όφελος των 8,45 ευρώ, δύο τινά μπορεί να συμβούν: α) είτε να μην αποδοθεί το εν λόγω ποσό στον ασφαλιστικό φορέα, οπότε προκύπτει παράβαση της ασφαλιστικής νομοθεσίας, β) είτε να αποδοθεί μεν, αλλά να αφαιρεθεί από τις καθαρές αποδοχές του μισθωτού, οπότε προκύπτει παράβαση της εργατικής. Άλλος τρόπος να επιτευχθεί μισθολογική επιβάρυνση, μόνο, με 36,55 ευρώ

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

(αντί των 45) για κάθε οκτάωρο απασχόλησης (με νυκτερινή εργασία) εργάτη, δεν υφίσταται. ».

20. Επειδή, η «...» προβάλλει με την προσφυγή της τα ακόλουθα: «...I. ΛΟΓΟΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ «...»

II. Η από 03.12.2020 αιτιολόγηση προσφοράς από την εταιρεία «...» έπρεπε να κριθεί ως μη προσήκουσα και να απορριφθεί, δεδομένου ότι έχει υποπέσει σε σειρά πρόδηλων σφαλμάτων ως προς συλλογισμούς και στοιχεία κόστους που διαλαμβάνει και σε παραβιάσεις δεσμευτικών όρων της Διακήρυξης και του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού. Η προσφορά πρέπει να απορριφθεί ως μη αιτιολογημένα υπερβολικά χαμηλή, καθώς η εταιρεία «...» με την ως άνω αιτιολόγησή της αφενός μεν παραβίασε ή παρέλειψε να τηρήσει κρίσιμους συμβατικούς όρους, χωρίς η σχετική μη νόμιμη - κατά περίπτωση- αιτιολόγηση να γίνει αντιληπτή από την Αναθέτουσα Αρχή, αφετέρου επικαλέστηκε κατά τρόπο εσφαλμένο, άλλως αναπόδεικτο, επί μέρους στοιχεία άμεσου ή/και έμμεσου κόστους, των οποίων αν η Αναθέτουσα Αρχή προέβαινε, ως όφειλε, στη νόμιμη διόρθωση, η αιτιολόγηση της προσωρινής αναδόχου θα επιβαρυνόταν κατά τα επιπρόσθετα ποσά που αναλύουμε κατωτέρω, έτσι ώστε να προκύπτει ότι η προσφορά της είναι ζημιογόνα.

Α' ΛΟΓΟΣ: Παράβαση όρων συμβατικών τευχών και πρόσκλησης αιτιολόγησης προσφορών

12. Στο άρθρο 16 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων του έργου (εξής ...- Σχετ. 10) προβλέπεται υπό 16.1 με τίτλο ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ότι «Σχετικά με την εκλογή του προσωπικού ο Ανάδοχος, εκτός των υποχρεώσεων που καθορίζουν ΟΛ διατάξεις των άρθρων 138 του Ν.4412/16, είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 139 του Ν.4412/16 και προς τα παρακάτω:

16.1.1 Ο Ανάδοχος εκτός από τον διορισμό του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου και του αντικαταστάτου του, (για τους οποίους γίνεται λόγος στο άρθρο αυτό αυτής της ...) υποχρεούται να στελεχώσει μονίμως τα γραφεία του στο εργοτάξιο με επιτελείο από ειδικευμένο και έμπειρο προσωπικό αναγκαίο για την διεύθυνση, παρακολούθηση και εκτέλεση του

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

έργου. Στο παραπάνω προσωπικό θα περιλαμβάνονται απαραίτητα για το εργοτάξιο κατ' ελάχιστον οι παρακάτω :

α. Έναν τουλάχιστον τεχνολόγο ή Υπομηχανικό Πολιτικό ή Τοπογράφο Μηχανικό με πλήρη και αποκλειστική απασχόληση στο έργο, καθ' όλη την διάρκεια των κατασκευών μέχρι και την προσωρινή παραλαβή του έργου που θα είναι βοηθεί του παρακάτω μηχανικού της παραγράφου 12.2.1.

β. Έναν τουλάχιστον Εργοδηγό συγκοινωνιακών έργων αντίστοιχης εμπειρίας ανά τμήμα έργου η παρουσία του οποίου είναι υποχρεωτική επί τόπου του έργου καθ'όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του...», ενώ συγχρόνως στο άρθρο 16.2. με τίτλο ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ ότι «16.2.1 Κατά την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου ο Ανάδοχος θα δηλώσει στην Υπηρεσία τον Αντίκλητό του, την διεύθυνση των κεντρικών γραφείων του καθώς και το εντεταλμένο προσωπικό που θα βρίσκεται σε αυτά. Θα δηλώσει επίσης τον Προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου, ο οποίος:

(α) θα είναι έμπειρος διπλωματούχος πολιτικός μηχανικός ή πτυχιούχος υπομηχανικός, Ζετούς τουλάχιστον πείρας, με κατασκευαστική πείρα ανάλογων έργων οδοποιίας που θα διορίζεται από τον Ανάδοχο ύστερα από έγκριση της Υπηρεσίας. Θα πρέπει να έχει εμπειρία χρονικού προγραμματισμού και διαχείρισης εργοταξιακών έργων.

(β) θα είναι αποκλειστικής απασχόλησης για το υπ' όψη έργο και η απουσία του από το εργοτάξιο θα είναι αιτιολογημένη και θα οφείλεται μόνο σε εκτός εργοταξίου απασχόλησή του με θέματα που θα αφορούν αυστηρά στο υπόψη έργο. Όταν απουσιάζει ως ανωτέρω, θα υπάρχει στο εργοτάξιο ο αντικαταστάτης του, που θα είναι μηχανικός από το υπόλοιπο προσωπικό. Για τον αντικαταστάτη θα πρέπει επίσης να υπάρχει η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας».

13. Περαιτέρω, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση για την αιτιολόγηση των προσφορών της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ..., οι εξηγήσεις που πρέπει να δοθούν αφορούν, μεταξύ άλλων, χρονικώς συνηρητημένα γενικά έξοδα, τα οποία περιλαμβάνονται στο έμμεσο κόστος του έργου και συγκεκριμένα δαπάνες προσωπικού γενικής επιστάσεως και διοίκησης του αναδόχου υπό την προϋπόθεση μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης στο έργο (υπό Β.2 -Σχετ. 6).

14. Η εταιρεία «...» στη σελ. 19 της από 03.12.2020 αιτιολόγησης της προσφοράς της (Σχετ. 11) δεν αναφέρει ούτε προσκομίζει κάποιο οργανόγραμμα, καταστάσεις μισθοδοσίας ή πίνακα προσωπικού που να αποδεικνύει την πλήρωση των συμβατικών όρων, όπως αυτές προβλέπονται στο ανωτέρω άρθρο της ... και όπως ζητείται από την πρόσκληση αιτιολόγησης να γίνει αναλυτικά κατά τα ανωτέρω. Πολύ περισσότερο όμως, όπως προκύπτει από τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που προσκομίζει στις σελ. 144-145 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11), δεν πληροί την ζητούμενη στην ... στελέχωση του άρθρου 16.1.1., γιατί δηλώνει δύο (2) μηχανολόγους μηχανικούς, παρότι από τη διάταξη του άρθρου 16 της ... οι μηχανολόγοι μηχανικοί δεν μπορούν ως ειδικότητα να απασχοληθούν στο εν λόγω έργο οδοποιίας, για το οποίο ρητά πρέπει να απασχοληθούν τεχνολόγοι ή πολιτικοί ή τοπογράφοι μηχανικοί. Περαιτέρω, ούτε στον πίνακα της σελ. 19 της αιτιολόγησής της ούτε όμως σε άλλο σημείο αυτής αναφέρει ποιο πρόσωπο και υπό ποια ειδικότητα αντιστοιχεί στις θέσεις προσωπικού του εν λόγω πίνακα, με αποτέλεσμα να μην μπορεί ούτε έμμεσα να καλυφθεί η συγκεκριμένη σημαντική απαίτηση στελέχωσης της Διακήρυξης με ειδικότητες μηχανικών για έργα οδοποιίας.

15. Επιπλέον, στην ίδια ως άνω υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ... (Σχετ 6) προβλέπεται ως απαραίτητο στοιχείο της ανάλυσης του άμεσου κόστους του έργου η παρουσίαση, μεταξύ άλλων, «4. Πίνακα Μηχανημάτων έργου. Για τα μηχανήματα τα οποία περιγράφονται στο Σχέδιο Υλοποίησης θα πρέπει να κατατεθεί Αναλυτικός Πίνακας Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού στον οποίο θα αναγράφονται κατ' ελάχιστον: ο ακριβής τύπος του μηχανήματος, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι χρόνοι εισκόμισης, αποκόμισης, μετακινήσεων και απασχόλησης στο έργο, για όσα μηχανήματα απαιτείται η άδεια έκδοσης μηχανήματος θα αναγράφεται ο αριθμός της νόμιμης άδειας. Για τα ιδιόκτητα μηχανήματα θα υποβάλλεται απόσπασμα μητρώου παγίων ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο κατοχής πχ πρόσφατο τιμολόγιο αγοράς ή αντίγραφο χρηματοδοτικής μίσθωσης. Για τα προς μίσθωση μηχανήματα θα υποβάλλονται στοιχεία ημερήσιου κόστους ανάλογα με αυτά που υποβάλλονται για τα ιδιόκτητα μηχανήματα. Το κόστος του μηχανικού εξοπλισμού, ανεξαρτήτως

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ιδιοκτησιακού καθεστώτος, θα αναλύεται σε: κόστος κατοχής (πχ αποσβέσεις; βαριά συντήρηση, μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης ή άλλο), σε κόστος εισκόμισης /αποκόμισης από το έργο, κόστος φορτώσεων / εκφορτώσεων / συναρμολογήσεων / αποσυναρμολογήσεων ώστε να καταστούν λειτουργικά, κόστος ελαστικών για τα ελαστικοφόρα, κόστος λειτουργίας (καύσιμα, λιπαντικά, αναλώσιμα, χειριστές, βοηθοί, καθημερινή συντήρηση) και διαχειριστικό κόστος (ασφάλιστρα, τέλη, έλεγχοι, φύλαξη, επιθεωρήσεις ή άλλο). Για τα οχήματα μεταφοράς υλικών (ιδιόκτητα ή μισθωμένα) που θα χρησιμοποιηθούν, θα συνταχθεί λίστα με τα στοιχεία τους (σε αυτήν θα αναφέρονται κατ' ελάχιστον ο αριθμός κυκλοφορίας και το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο) και να κατατεθούν οι άδειες κυκλοφορίας όπου να φαίνεται ευκρινώς το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο».

16. Η εταιρεία «...» παρά τα ρητώς αναφερόμενα ανωτέρω υπό 15 δεν έχει υποβάλλει με την αιτιολόγησή της κανένα τέτοιο στοιχείο κόστους του μηχανικού της εξοπλισμού όσον αφορά τα μισθωμένα μηχανήματα που προτίθεται να χρησιμοποιήσει, με αποτέλεσμα η αιτιολόγησή της λόγω της εν λόγω έλλειψης να είναι πλημμελής κα απορριπτέα ως παραβαίνουσα τους όρους της πρόσκλησης. Η Επιτροπή του Διαγωνισμού μη νόμιμα δεν εντόπισε τη συγκεκριμένη παράλειψη, η οποία τεκμηριώνει το Σχέδιο Υλοποίησης και είναι καίρια για τη διαπίστωση της αξιοπιστίας της προσφοράς ως προς τον εξοπλισμό. Να σημειώσουμε, δε, ότι σχετικά με ιδιόκτητα μηχανήματα για τα οποία έχει υποβληθεί ανάλυση κόστους, αυτή είναι πλήρως εσφαλμένη και αναπόδεικτη κατά τα κατωτέρω αναφερόμενα στις παρ. 50 -60.

17. Μία επιπλέον δαπάνη που η εταιρεία «...» έχει υπολογίσει στην προσφορά της βάσει της ... του έργου είναι αυτή της αντιμετώπισης άμεσων αναγκών. Στο άρθρο 7.14 της ... (Σχετ. 10) προβλέπονται ειδικότερες δαπάνες για «Α) Τη διαρκή επικοινωνία - συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, προκειμένου για την ομαλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Β) Τον ορισμό τεχνικού υπαλλήλου από το προσωπικό του, ο οποίος να είναι διαθέσιμος καθ' όλο το 24ωρο, για επεμβάσεις αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας (με παράλληλη κοινοποίηση του τηλεφώνου στα κατά τόπους τμήματα Τροχαίας της Ε.Ο.). Γ) Τη διάθεση επιτόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

(τουλάχιστον με επισήμανση), επί 24ώρου, σύμφωνα με τα ανωτέρω. Σε περίπτωση που κατά την κρίση του αναδόχου και της Υπηρεσίας απαιτείται, μετά τον εντοπισμό του προβλήματος, η άμεση αντιμετώπισή του, αυτό θα γίνεται μετά από τηλεφωνική συνεννόηση και εντολή της Υπηρεσίας, (το οποίο πληρώνεται ιδιαιτέρως). Ο ανάδοχος είναι ποινικά και αστικά υπεύθυνος για τυχόν ατύχημα που μπορεί να προκληθεί από την μη έγκαιρη λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφάλειας.».

18. Εν προκειμένω, η εταιρεία «...» στη σελ. 20 της αιτιολόγησής της (Σχ. 11) αναφέρει ότι για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών υπολογίζει ειδικό συνεργείο για διάρκεια 8 μηνών, όπου δεν θα υπάρχει κατασκευαστική παρουσία συνεργείου στο έργο, δεδομένου ότι η ίδια εκτιμά ότι θα έχει ολοκληρώσει το έργο σε 7 μήνες και όχι σε 15 όπου είναι και η συνολική προθεσμία περαίωσης του έργου. Έτσι υπολογίζει την κινητοποίηση ενός συνεργείου με φορητά και 2 εργάτες 30 φορές για 1 ημέρα ή 60 φορές το ίδιο συνεργείο για μισή ημέρα. Το κόστος, δε, αυτό το υπολογίζει σε 3.900,00€. Για τους υπόλοιπους 7 μήνες, κατά τους οποίους θα εκτελούνται κανονικά οι εργασίες στον τόπο του έργου, εφόσον υπάρξει ανάγκη, αυτή θα αντιμετωπιστεί κατά την αιτιολόγησή της από τα συνεργεία που βρίσκονται επί τόπου.

19. Έτσι όμως η εταιρεία «...» κατά τον ανωτέρω υπολογισμό της, δεν ανταποκρίνεται στα προβλεπόμενα στο άρθρο 1.2.1. της ... και στην Τεχνική Περιγραφή - Τεχνικές Προδιαγραφές του έργου (Σχ. 10 και 12) όπου ορίζεται ότι «Σε εξαιρετική περίπτωση και προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα, κατόπιν εντολής της Υπηρεσίας μπορούν με την παρούσα εργολαβία, για άκρως ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ χαρακτήρα για την αποσόβηση κινδύνου οχημάτων ή πεζών να εκτελεστούν εργασίες συντήρησης και σε άλλα οδικά τμήματα, αρμοδιότητας συντήρησης της Δ/σης Τεχνικών Έργων ... (πίνακας 2 του ΦΕΚ 1787/06-09-2007).» Γιατί αυτό σημαίνει ότι έκτακτες ανάγκες που απαιτούν επέμβαση μπορεί να εμφανιστούν όχι μόνο στη ... όπου και εκτελείται το παρόν έργο, αλλά και σε οποιοδήποτε άλλο τμήμα του παραπάνω οδικού δικτύου της ....

Δεν ανταποκρίνεται λοιπόν στη διακήρυξη η υπόθεση ότι η απαίτηση αυτή θα καλυφθεί από το μόνιμο κατασκευαστικό συνεργείο, γιατί με βάση τους

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

οδικούς άξονες του Πίνακα 2 του ΦΕΚ Β' 1787/06.09.2007 (Σχ. 24) και των μεταξύ τους αποστάσεων προκύπτει ότι τα συνεργεία που βρίσκονται στην ... και εκτελούν τις προγραμματισμένες τους εργασίες είναι φύσει αδύνατον σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης να μεταβούν ταυτόχρονα σε διάφορους οδικούς άξονες της ... και μάλιστα χωρίς αυτό να προκαλέσει (σημαντικό) επί πλέον κόστος στον ανάδοχο του έργου. Αυτή όμως η πιθανότητα παράλληλης εργασίας δεν έχει προσμετρηθεί καθόλου από την εταιρεία «...», η οποία δεν υπολογίζει ούτε και αιτιολογεί ένα τέτοιο πρόσθετο κόστος, με αποτέλεσμα το κονδύλι αυτό να είναι εσφαλμένο.

20. Οι κατά τα ανωτέρω παραλείψεις της Ομάδας Εργασίας και κατ' επέκταση της Επιτροπής του Διαγωνισμού σημαίνει ότι δεν εντοπίστηκαν κρίσιμα σημεία μη συμμόρφωσης της προσφοράς της εταιρείας «...» με τους συμβατικούς όρους που θίγουν τη νομιμότητά της και αποτελούν σοβαρές πλημμέλειες της υποβληθείσας προσφοράς.

Β' ΛΟΓΟΣ: Έλλειψη αιτιολόγησης έμμεσου κόστους

21. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ... (Σχ. 6), για τα στοιχεία του έμμεσου κόστους του έργου για τα οποία οι οικονομικοί φορείς πρέπει να δώσουν εξηγήσεις, οι τελευταίοι καλούνται να παράσχουν στοιχεία κόστους με βάση τα δεδομένα που έλαβαν υπόψιν κατά την σύνταξη της προσφοράς τους. «Σε περίπτωση που δεν δύνανται να παράσχουν τεκμηριωμένες εξηγήσεις για μέρος ή το σύνολο των Γενικών Εξόδων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών (ΑΔΑ: ...). Στην περίπτωση που γίνεται χρήση των ποσοστών της Εγκυκλίου 9/2017 για κάποιο ή κάποια από τα ανωτέρω στοιχεία κόστους, εφιστάται η προσοχή στους Οικονομικούς Φορείς ότι αυτά πολλαπλασιάζονται με την αξία των Εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης χωρίς ΓΕ&ΟΕ, ώστε να γίνουν αποδεκτά κατά την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων».

22. Ο όρος αυτός της πρόσκλησης για αιτιολόγηση ευθυγραμμίζεται με τις κρίσεις της ΑΕΠΠ και της νομολογίας σύμφωνα με τις οποίες ο βάσει της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ - Σχ. 13 (και γενικά των εκδοθεισών εγκυκλίων) υπολογισμός των εξόδων του προς κατασκευή έργου, δεν έχει την έννοια ότι, κατά την αιτιολόγηση υπερβολικά χαμηλής προσφοράς, αποκλείεται

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

η εκ μέρους διαγωνιζομένου επίκληση και απόδειξη της συνδρομής για την επιχείρησή του ειδικών συνθηκών αναφορικά με την εγκατάσταση και την λειτουργία του συγκεκριμένου εργοταξίου, εν όψει των οποίων ειδικών συνθηκών ο διαγωνιζόμενος εξοικονομεί δαπάνη σε σχέση με την προκύπτουσα από την εν λόγω εγκύκλιο (πρβλ σχετ. ΑΕΠΠ Σ1215/2020, ΣΤΕ 769/2005, Δ.Εφ.Αθ. Μονομ. 252/2020, 148/2020). Έτσι ο διαγωνιζόμενος αν μπορεί να αποδείξει μικρότερα έμμεσα κόστη λόγω ειδικών συνθηκών, οφείλει και αρκεί να τα αιτιολογήσει και να τα αποδείξει χωρίς να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ. Στις λοιπές όμως περιπτώσεις που δεν συντρέχουν ειδικότερες συνθήκες μικρότερου κόστους υπέρ του εργολήπτη που υποβάλλει αιτιολόγηση, η εγκύκλιος 9/2017 του ΥΠΟΜΕ τυγχάνει εφαρμογής.

23. Εν προκειμένω, η εταιρεία «...» δεν παρέχει ειδικότερες και συγκεκριμένες εξηγήσεις, αλλά έχει επικαλεστεί αυθαίρετα (δηλαδή χωρίς αναφορά σε λογικούς συλλογισμούς ή γνωστά δεδομένα) και πάντως αναπόδεικτα (δηλαδή χωρίς τεκμηρίωση με κατάλληλα παραστατικά και αποδεικτικά στοιχεία) τα ακόλουθα στοιχεία έμμεσου κόστους του έργου, τα οποία πρέπει να διορθωθούν κατά τα κατωτέρω με εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχετ. 13), δεδομένου ότι οι συντελεστές που ορίζονται στην εν λόγω εγκύκλιο τίθενται ως οι ελάχιστοι αποδεκτοί επί του Προϋπολογισμού Μελέτης για την περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν αποδεικνύει κάτι διαφορετικό και δεδομένου ότι το βάρος της απόδειξης της πειστικότητας της αιτιολόγησης τον βαρύνει.

24. Όσον αφορά τη δαπάνη του προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου (υπό Β2):

Η εταιρεία «...» την έχει υπολογίσει στη σελ. 19 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11) στο ύψος των 30.536,67€, χωρίς κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ή να δικαιολογεί τον εν λόγω υπολογισμό. Δεν προκύπτει άμεσα ή έμμεσα από κανένα παραστατικό ή αποδεικτικό κόστους της προσφοράς ή της αιτιολόγησης και μάλιστα, δεδομένης της πολύ σημαντικής απόκλισης του κονδυλίου από τις κατευθύνσεις της εν λόγω εγκυκλίου, η όποια σχετική αναφορά θα έπρεπε να είναι ιδιαίτερα σαφής και τεκμηριωμένη.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ για τη συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης (B2 της εγκυκλίου-Σχ,εΓ.13), το κόστος υπολογίζεται με συντελεστή 4% επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή $4,00\% \times 2.296.977,20\text{€} = 91.879,088\text{€}$. Άρα, η διαφορά που προκύπτει από το ορθά υπολογιζόμενο έξοδο με εφαρμογή της εν λόγω εγκυκλίου σε σχέση με το προσφερόμενο από την εταιρεία «...» είναι $91.879,088\text{€} - 30.536,67\text{€} = 61.342,42\text{€}$, το οποίο πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της.

Η εντελώς αναπόδεικτη κοστολόγηση της εταιρείας «...» που συνεπάγεται την υποχρέωση εφαρμογής της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ για το συγκεκριμένο κονδύλι βρίσκεται άλλωστε και σε κραυγαλέα διαφορά με δεδομένα κόστους γνωστά σε όλους (και στην ΑΕΠΠ), καθώς οι υπολογισμοί αφορούν εργασία μηχανικού ή εργοδηγού, των οποίων η αμοιβή για ημερήσια εργασία δεν μπορεί να υπολείπεται των περίπου 1000,00€ καθαρά. Ο μισθός αυτός ως μεικτός νυκτερινής εργασίας ισούται με 1.503,67€, ο οποίος αναλύεται ως εξής: 981,12€ (ημερήσιος καθαρός μισθός) + 234,04€ (κρατήσεις εργαζομένου) + 116,91€ (ΦΜΥ-φόρος μισθωτών υπηρεσιών)* 171,60€ (= αύξηση λόγω νυκτερινής εργασίας δηλαδή 22 ημέρες $\times$ 8 ώρες $\times$ 0,975 €/ώρα) (βλ. απόσπασμα λογισμικού προγράμματος μισθοδοσίας- Σχετ. 25). Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι η προσαύξηση της νυκτερινής απασχόλησης υπολογίζεται στο ωρομίσθιο του νόμιμου μισθού, ενώ ο εν λόγω υπολογισμός της νυκτερινής απασχόλησης είναι στο βασικό μισθό άγαμου δηλαδή στα 650,00€ στον οποίο το ωρομίσθιο είναι 3,90€ και η προσαύξηση του νυκτερινού $3,90\text{€} \times 25\% = 0,9750\text{€}$. Καθώς, λοιπόν, στο μεικτό μισθό νυκτερινής εργασίας προστίθενται οι αναλογούσες εργοδοτικές εισφορές που είναι 386,29€ (και οι οποίες υπολογίζονται σαν ποσοστό του μεικτού μισθού, ίσες με $1.503,67\text{€} \times 25,69\%$), το κόστος για την εταιρεία διαμορφώνεται σε $1503,67\text{€} + 386,29\text{€} = 1.889,96\text{€}$. Επ' αυτού, δε, συνυπολογίζονται τα δώρα: $1.889,96\text{€} \times (14\text{ μήνες}/12\text{ μήνες}) = 2.204,95\text{€}$.

Κατά τα ανωτέρω το κόστος του προσωπικού του αναδόχου που απαιτεί το άρθρο 16 του ... (Σχετ. 10) για το χρόνο που αυτό θα απασχοληθεί, είναι το ακόλουθο:

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

- Προϊστάμενος εργοταξιακού γραφείου: 15 μήνες (καθ' όλη δηλαδή τη διάρκεια του έργου) χ 2.204,95€/μήνα = 33.074,25€
- Μηχανικός άρθρου 16.1.1.α της ...: 21 μήνες (15 μήνες =καθ' όλη δηλαδή τη διάρκεια του έργου + 6 μήνες = μέγιστος χρόνος προσωρινής παραλαβής) χ 2.204,95€/μήνα = 46.303,95€
- 2 εργοδηγοί: 5 μήνες (κατά τα αναφερόμενα στη σελ. 19 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 11) χ 2.204,95€/μήνα = 22.049,50€
- Μηχανικός ασφαλείας άρθρου 18.5 της ...: 15 μήνες (καθ' όλη δηλαδή τη διάρκεια του έργου) χ 58,00 €/μήνα = 870,00€

Το συνολικό κόστος υπολογίζεται σε: $33.074,25\text{€}+46.303,95\text{€}+22.049,50\text{€}+870,00\text{€}= 102.297,70\text{€}$. Σε σχέση με το εντελώς αυθαίρετο ποσό των 30.536,67€ που δηλώθηκε, η διαφορά είναι κολοσσιαία και αυτό εφαρμόζοντας στα εξειδικευμένα στελέχη μηνιαίο μισθό μόλις 1000,00€ καθαρά. Ποιος μπορεί λοιπόν να είναι οι τόσο ευνοϊκές αυτές συνθήκες που θα επέτρεπαν να θεωρηθεί αιτιολογημένο κόστος για το κονδύλι αυτό το ποσό των μόλις 30.536,67€ (!) (βλ. σελ. 19 της αιτιολόγησης). Είναι σαφές λοιπόν ότι είναι επιβεβλημένη η κοστολόγηση του κονδυλίου αυτού κατά την εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχ. 13) σύμφωνα με τα ανωτέρω.

25. Όσον αφορά τη δαπάνη για την εκτέλεση των καθηκόντων της παραπάνω υπό Β2 κατηγορίας προσωπικού για χρήση αυτοκινήτων (υπό Β5):

Η εταιρεία «...» την έχει υπολογίσει στη σελ. 19 της αιτιολόγησης της (Σχ. 11) στο ύψος των 3.000,00€. Στη δαπάνη αυτή περιλαμβάνει τόσο την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού της γενικής επιστασίας και διοίκησης του ανάδοχου, όσο και την υποχρέωση μέριμνας για τη μετάβαση της επίβλεψης και των μελών της επιτροπής αφανών εργασιών στον τόπο των εργασιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 παρ. 5 της ... (Σχ. 10). Το ποσό αυτό βέβαια, το οποίο είναι πλήρως αναιτιολόγητο, αφού δεν προσκομίζεται κανένα στοιχείο τεκμηρίωσης του κόστους του, είναι πολύ μικρό, λαμβάνοντας υπόψη ότι σε ένα έργο διάρκειας δεκαπέντε (15) μηνών θα πρέπει να μετακινηθούν το προσωπικό της γενικής επιστασίας (4 άτομα - κατά το άρθρο 16 της ...- Σχ. 10), της επίβλεψης (2 άτομα) και της επιτροπής αφανών εργασιών (3 άτομα κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 136 του Ν. 4412/2016).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχ. 13) για τη συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης (B5 της εγκυκλίου- Σχ. 13), το κόστος υπολογίζεται με συντελεστή 0,6 % επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή $0,6 \% \times 2.296.977,20\text{€} = 13.781,86\text{€}$. Άρα, η διαφορά που προκύπτει από το ορθά υπολογιζόμενο έξοδο με εφαρμογή της εν λόγω εγκυκλίου σε σχέση με το προσφερόμενο από την εταιρεία «...» είναι $13.781,86\text{€} - 3.000,00\text{€} = 10.781,86 \text{€}$. το οποίο πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της.

26. Όσον αφορά τη δαπάνη για την ασφάλιση του έργου των σταθερών εξόδων του έργου: Η εταιρεία «...» βάσει της εμπειρίας της από παρόμοια πρόσφατα έργα, υπολογίζει ότι το κόστος ασφάλισης έργου εκτιμάται ως 0,20% του συνόλου της σύμβασης και την έχει υπολογίσει στη σελ. 18 της αιτιολόγησής της (Σχ. 11) στο ύψος των 2.695,38€. Παρά όμως την εν λόγω αναφορά της σε προηγούμενες συμβάσεις, δεν προσκομίζει κανένα παραστατικό ή προσφορά, ούτε κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο (πχ ασφαλιστήριο), το οποίο να αιτιολογεί τον ανωτέρω υπολογισμό της στο ποσό αυτό.

Με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ για τη συγκεκριμένη κατηγορία δαπάνης (A12 της εγκυκλίου- Σχ. 13), το κόστος υπολογίζεται με συντελεστή 0,50 % επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή $0,50 \% \times 2.296.977,20\text{€} = 11.484,89\text{€}$. Άρα, η διαφορά που προκύπτει από το ορθά υπολογιζόμενο έξοδο με εφαρμογή της εν λόγω εγκυκλίου σε σχέση με το προσφερόμενο από την εταιρεία «...» είναι $11.484,89\text{€} - 2.695,38\text{€} = 8.789,51\text{€}$, το οποίο πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της.

27. Συμπερασματικά, ως προς τα γενικά έξοδα και τα έμμεσα κόστη, η εταιρεία «...» δεν αιτιολογεί καθόλου και ειδικότερα δεν τεκμηριώνει με αποδεικτικά στοιχεία τα ανωτέρω κονδύλια και πιο συγκεκριμένα τις ειδικότερες ευνοϊκές συνθήκες που της επιτρέπουν να δηλώνει ότι επιβαρύνεται με κόστη (κατά πολύ) μικρότερα από αυτά που προκύπτουν κατ' εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ, γεγονός το οποίο η Ομάδα Εργασίας για την αξιολόγηση των προσφορών παρέλειψε να εντοπίσει και να κρίνει κατά την αξιολόγηση της αιτιολόγησης. Η εσφαλμένη αυτή τεκμηρίωση

καθιστά την αιτιολόγηση της εταιρείας και την προσφορά της απορριπτέες κατά τα ανωτέρω αναλυτικά αναφερόμενα και την προσβαλλόμενη πράξη ακυρωτέα. Πρέπει, δε, ως προς το λόγο αυτό της προσφυγής η αιτιολόγηση να επιβαρυνθεί με πρόσθετο κόστος 80.913,79€ (=61.342,42€+10.781,86€+8.789,51€).

Γ ΛΟΓΟΣ: Έλλειψη αιτιολόγησης άμεσου κόστους

28. Ως προς τις προβλεπόμενες στο Α.Τ.9 Επισκευές τοπικών φθορών οδοστρώματος με ασφαλτόμιγμα (ταπητίδια) με χρήση φυλλαδίου κατασκευαστή, η εταιρεία «...» στις σελ. 23-25 της αιτιολόγησής της {Σχετ. 11) κατά τους σχετικούς υπολογισμούς της έχει υπερτιμήσει την απόδοση του συνεργείου με σκοπό τη μείωση του κόστους της όλης εργασίας.

29. Από το φυλλάδιο του κατασκευαστή του μηχανήματος ... {Σχετ. 14) προκύπτει ότι η απόδοση του .../μικρής φρέζας είναι 40 έως 50ιτι2/ώρα. Αυτό σημαίνει ότι η μέγιστη απόδοση που μπορεί να επιτευχθεί ανά ημέρα είναι 8 ώρες χ 50 m 2/ώρα = 400,00m2 ανά ημέρα.

30. Η εταιρία «...» στη σελ. 24 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11) υπολογίζει ότι η συνολική επιφάνεια των τοπικών φθορών (ταπητίδιων) είναι 10.274,12m2 και εκτιμά ότι για την εν λόγω εργασία το συνεργείο θα απασχοληθεί για 10 ημέρες (βλ. σελ. 25 της αιτιολόγησής της - Σχετ. 11). Έτσι δηλαδή καταλήγει σε ημερήσια απόδοση συνεργείου ίση με 10.274,12m2δια 10 ημέρες = 1.027,41m2 ανά ημέρα.

31. Βάσει των ανωτέρω υπό 29 όμως, δεδομένης της απόδοσης κατά το φυλλάδιο του κατασκευαστή, το .../μικρή φρέζα, το οποίο λόγω της χρονικής προτεραιότητας της εργασίας φρεζαρίσματος καθορίζει και το ρυθμό του όλου συνεργείου, δεν μπορεί να παράγει πάνω 400,00 m2 ανά ημέρα, γεγονός που σημαίνει ότι το συνεργείο θα πρέπει να εργαστεί για 10.274,12m2/ 400,00m2= 25,685 ημέρες για την ολοκλήρωση της εργασίας, ήτοι 26 ημέρες και όχι 10.

32. Έχοντας αυτά ως δεδομένα και με βάση τα κόστη που η ίδια η εταιρεία υπολόγισε στη σελ. 23 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11) για τα μηχανήματα και το προσωπικό σχετικά με την κατασκευή των ταπητίδιων, το ημερήσιο κόστος που προκύπτει για την εταιρεία «...» είναι το εξής:

1 ...-> 250,00 € / ημέρα = 250,00 € / ημέρα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1 ψεκαστικό-> 130,00 € / ημέρα = 130,00 € / ημέρα 1 σάρωθρο 150,00 € / ημέρα = 150,00 € / ημέρα

1 ../ μικρή φρέζα ->90,00 € / ημέρα = 90,00 € / ημέρα 1/2 βυτίο -> 50,00 € / ημέρα = 25,00 € / ημέρα 1 οδοστρωτήρας 90,00 € / ημέρα = 90,00 € / ημέρα 4 εργάτες -> 35,00 € / ημέρα = 140,00 € / ημέρα 1 ασφατοκόπτης (καύσιμο) -> 10,00 € / ημέρα = 10,00 € / ημέρα

Άρα το συνολικό ημερήσιο κόστος συνεργείου ισούται με 885,00€ (=250,00€ +130,00€ +150,00€ +90,00€+25,00€ +90,00€+ 140,00€+ 10,00€).

33. Συνεπώς το κόστος του συνεργείου για την ολοκλήρωση της εργασίας θα είναι 26 ημέρες $\times$ 885,00 € / ημέρα = 23.010,00€, ενώ η εταιρεία «...» έχει υπολογίσει κόστος ίσο με 10 ημέρες $\times$ 875,00 € / ημέρα = 8.750,00€, το οποίο πρέπει να αναπροσαρμοστεί κατά 14.260,00€ (23.010,00€ - 8.750,00€).

34. Περαιτέρω, όσον αφορά και το ανωτέρω κόστος των κατ' ιδίαν μηχανημάτων παρατηρούμε τα εξής:

Όσον αφορά τα μισθωμένα μηχανήματα, η εταιρεία «...» δεν αιτιολογεί με τεκμηριωμένη απόδειξη τις προτεινόμενες τιμές. Αντίθετα προσκομίζει στην σελ. 46 της αιτιολόγησής της [Σχ. 11), μία ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...», η οποία, όπως η ίδια συνομολογεί, δεν αποτελεί δεσμευτική προσφορά και η οποία δεν έχει καμία συμβατική ισχύ, ώστε να συνιστά απόδειξη κόστους που θα εφαρμοστεί στην πραγματικότητα στο έργο.

35. Συγκεκριμένα η φρέζα, θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 (ασφαλτικά ...) για 20 ημέρες. Οι ημέρες αυτές προκύπτουν λαμβάνοντας πλέον ως δεδομένο ότι η απόδοση του συνεργείου φρεζαρίσματος και του συνεργείου διάστρωσης που υπολόγιζε η εταιρεία «...» έπρεπε σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας για την αξιολόγηση των προσφορών κατά την Τεχνική της Έκθεση να μειωθεί στα 4.500m² /ημέρα λόγω πιθανότητας αυξημένου φόρτου κυκλοφορίας στη ..., με αποτέλεσμα οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας να διαμορφώνονται σε 90.000m² / 4.500m²/ημέρα = 20 ημέρες (βλ. Τεχνική Έκθεση και σελ. 22 της αιτιολόγησής της - Σχ. 8 και 11). Η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 730,00 € (Σχ. 11).

36. Από δύο δεσμευτικές προσφορές όμως τις οποίες λάβαμε από προμηθευτές, οι οποίοι και διακινούν σημαντικό μέρος της αγοράς, δηλαδή από τις εταιρείες «...» και «...» (Σχετ. 15 και 16) για το συγκεκριμένο μάλιστα έργο, προκύπτει ότι πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για φρέζα είναι 1.000,00€ και 950,00€ αντίστοιχα. Δεδομένου λοιπόν ότι υπάρχουν δεσμευτικές τιμές για τα συγκεκριμένα μηχανήματα τα οποία πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο έργο αυτό, η Ομάδα Εργασίας και περαιτέρω η ΑΕΠΠ θα πρέπει να θεωρήσουν εύλογο και ασφαλές το μίσθωμα που προκύπτει από την ανάλογη δεσμευτική τιμή των προμηθευτών μας, οι οποίες θεωρούνται οι πλέον αντιπροσωπευτικές της αγοράς. Μάλιστα οι δεσμευτικές αυτές τιμές για τα περισσότερα μηχανήματα είναι αντίστοιχες με τις τιμές που η ίδια εταιρεία «...» που προμηθεύει την «...» αναφέρει σε άλλη από 19.04.2021 μη δεσμευτική (ανυπόγραφη) "προσφορά" της και η οποία εν προκειμένω για τη φρέζα είναι ομοίως ύψους 1.000,00€ (Σχετ. 17). Δηλαδή οι δεσμευτικές τιμές στην αγορά είναι περί τα 1.000,00€. Συνεπώς, βάσει των ανωτέρω και έστω ότι λάβουμε υπόψη μας την χαμηλότερη τιμή των 950,00€ προκύπτει μια διαφορά κόστους: $950,00€ - 730,00€ = 220,00 €$ /ημέρα και άρα για τις 20 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο πρόσθετο κόστος της φρέζας ανέρχεται σε $20 \text{ ημέρες} \times 220,00€ /\text{ημέρα} = 4.400.00€$.

37. Αντίστοιχα σχετικά με το ..., η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 250,00 € (Σχετ. 11).

38. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε για το έργο (Σχετ. 15 και 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για ... είναι 380,00€ και 350,00€ αντίστοιχα. Για το παρόν μηχανήμα η προσφερόμενη μη δεσμευτική τιμή της ίδιας εταιρείας «...» είναι ομοίως 350,00€ (Σχετ. 17). Συνεπώς, προκύπτει μια διαφορά κόστους: $350,00€ - 250,00€ = 100,00 €$ /ημέρα.

Οι εργασίες των Α.Τ. 5 έως 13 (ασφαλτικά ...) απαιτούν τη χρήση 2 ... για 20 ημέρες (οι οποίες προκύπτουν κατά τα ανωτέρω υπό 35) με αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος να είναι $20 \text{ ημέρες} \times 2 \dots \times 100,00€ = 4.000,00 €$, ενώ οι εργασίες των Α.Τ. 5 έως 13 (ταπητίδια) απαιτούν τη χρήση 1 ... για 26 ημέρες (οι οποίες προκύπτουν κατά τα ανωτέρω υπό 31) με

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος να είναι 26 ημέρες $\times 1 \dots \times 100,00\text{€}$ = 2.600,00 € και συνολικά το εύλογο πρόσθετο κόστος των ... να είναι ίσο με 4.000,00€ + 2.600,00€ = 6.600,00€.

39. Αντίστοιχα σχετικά με το σάρωθρο/σκούπα, η οποία θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφαλικά της ... και για 26 ημέρες για τα ταπητίδια κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα υπό 35 και 31 (σύνολο για 46 ημέρες), η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 150,00 € (Σχετ. 11).

40. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε για το έργο (Σχετ. 15 και 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για σκούπα είναι 350,00€ και 300,00€ αντίστοιχα. Τιμή ημερήσιου μισθώματος για σκούπα ύψους 300,00C έδωσε ανυπόγραφα και η εταιρεία «...» με την από 19.04.2021 μη δεσμευτική (ανυπόγραφη) "προσφορά" της (Σχετ. 17). Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τη χαμηλότερη, αλλά τελικά πιο αντιπροσωπευτική τιμή των 300,00€, προκύπτει μια διαφορά κόστους: 300,00€ - 150,00€ = 150,00 € /ημέρα και άρα για τις συνολικά 46 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο πρόσθετο κόστος της σκούπας ανέρχεται σε 46 ημέρες $\times 150,00\text{€} /\text{ημέρα} = 6.900,00\text{€}$.

41. Αντίστοιχα σχετικά με τον μικρό οδοστρωτήρα, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφαλικά της ... (βλ. παρ. 35), η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 100,00 € (Σχετ. 11).

42. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε από προμηθευτές μας για το έργο (Σχετ. 15 και 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για μικρό οδοστρωτήρα είναι 270,00€ και 250,00€ αντίστοιχα. Συνεπώς, έχοντας υπόψη ότι και εταιρεία «...» μας έχει προσφέρει τιμή 250,00C (Σχετ. 17), προκύπτει μια διαφορά κόστους: 250,00C - 100,00€ = 150,00 € /ημέρα και άρα για τις 20 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο πρόσθετο κόστος του μικρού οδοστρωτήρα ανέρχεται σε 20 ημέρες $\times 150,00\text{€} /\text{ημέρα} = 3.000,00\text{€}$.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

43. Αντίστοιχα σχετικά με τον μεγάλο οδοστρωτήρα, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφατικά της ... (βλ. παρ. 35), η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 130,00 € (Σχετ. 11).

44. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε από προμηθευτές μας για το έργο (Σχετ. 15 και 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για μεγάλο οδοστρωτήρα είναι 320,00€ και 300,00€ αντίστοιχα. Συνεπώς, η διαφορά κόστους που προκύπτει ακόμη και αν λάβουμε υπόψη μας τη χαμηλότερη εκ των δύο τιμή είναι $300,00€ - 130,00€ = 170,00€$ /ημέρα και άρα για τις 20 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο πρόσθετο κόστος του μεγάλου οδοστρωτήρα ανέρχεται σε $20 \text{ ημέρες} \times 170,00€ /\text{ημέρα} = 3.400,00€$.

45. Αντίστοιχα σχετικά με το ψεκαστικό/καζανάκι, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφατικά της ... και για 26 ημέρες για τα ταπητίδια κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα υπό 35 και 31 (σύνολο για 46 ημέρες), η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 130,00 € (Σχετ. 11).

46. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε από προμηθευτές μας για το έργο (Σχετ. 15 και 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για ψεκαστικό/καζανάκι είναι 220,00€ και 180,00€. Σε σχέση με το μηχάνημα αυτό, η προμηθεύτρια εταιρεία του αναδόχου «...» με την από 19.04.2021 μη δεσμευτική "προσφορά" της δίνει τιμή ημερήσιου μισθώματος για ψεκαστικό/καζανάκι ύψους 250,00€ (Σχετ. 17). Μεταξύ, λοιπόν, των τριών ως άνω τιμών που μας δόθηκαν για το καζανάκι και σε κάθε περίπτωση ανταποκρίνονται περισσότερο στα δεδομένα της αγοράς σε σχέση με την μη δεσμευτική τιμή των 130,00€ που υπολογίζει η εταιρεία «...», ασφαλές είναι οι υπολογισμοί μας να διαμορφωθούν με βάση την ενδιάμεση τιμή των 220,00€. Συνεπώς, προκύπτει μια διαφορά κόστους: $220,00€ - 130,00€ = 90,00€$ /ημέρα και άρα για τις συνολικά 46 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο πρόσθετο κόστος του ψεκαστικού/καζανακίου ανέρχεται σε $46 \text{ ημέρες} \times 90,00€ /\text{ημέρα} = 4.140,00€$.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

47. Ειδικότερα σχετικά με το ... (φορτωτάκι), το οποίο θα χρησιμοποιηθεί στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφαλικά της ... (βλ. παρ. 35), η εταιρεία «...» υπολογίζει κατά την ανωτέρω ανυπόγραφη "προσφορά" της εταιρείας «...» τιμή ημερήσιου μισθώματος 120,00 € (Σχετ. 11).

48. Από τις ανωτέρω δύο δεσμευτικές προσφορές τις οποίες λάβαμε από προμηθευτές μας για το έργο (Σχετ. 15 καί 16) προκύπτει ότι η πραγματική τιμή ημερήσιου μισθώματος για ... (φορτωτάκι) είναι 280,00€ και 250,00€ αντίστοιχα. Για το παρόν μηχάνημα μάλιστα η προσφερόμενη μη δεσμευτική τιμή της ως άνω εταιρείας «...» είναι ομοίως 250,00€ (Σχετ. 17). Συνεπώς προκύπτει μια διαφορά κόστους: 250,00€ - 120,00€ = 130,00 € /ημέρα και άρα για τις 20 ημέρες για τις οποίες θα χρησιμοποιηθεί, το εύλογο κόστος για το ... (φορτωτάκι) ανέρχεται σε 20 ημέρες x 130,00€ /ημέρα = 2.600,00€.

49. Αυτό σημαίνει ότι όσον αφορά τα μισθωμένα μηχανήματα (φρέζα, ..., σάρωθρο/σκούπα, μικρό και μεγάλο οδοστρωτήρα, ψεκαστικό/καζανάκι και ../φορτωτάκι), η προσφορά της εταιρείας «...» είναι εντελώς ανατιολόγητη. Και τούτο γιατί οι τιμές που χρησιμοποιούνται από ανυπόγραφα έγγραφα προμηθευτή, ο οποίος δεν επιθυμεί να δεσμευθεί σε αυτές τις τιμές (και ο οποίος τιμολογεί τις ίδιες εργασίες μη δεσμευτικά και σε άλλα υψηλότερα ποσά) είναι βέβαιο ότι δεν θα ακολουθηθούν στο έργο και σίγουρα δεν αποτελούν τεκμηρίωση κόστους που ανταποκρίνεται σε απαιτήσεις αιτιολόγησης προσφοράς. Τα προτεινόμενα υπερβολικά χαμηλά κόστη πρέπει λοιπόν να απορριφθούν ως αδικαιολόγητα - υπερβολικά χαμηλά. Η Επιτροπή του Διαγωνισμού και η ΑΕΠΠ θα πρέπει να αξιολογήσουν ως εύλογη πρόσθετη δαπάνη αυτή που προκύπτει από δεσμευτικές προσφορές αντιπροσωπευτικές της αγοράς που προτείνουμε (αλλά και πιο ρεαλιστικές τιμές του προμηθευτή της «...») και να κρίνουν ότι η προσφορά θα πρέπει να επιβαρυνθεί κατά 31.040,00€ (=4.400,00€ +6.600,00€ +6.900,00€ +3.000,00€ +3.400,00€ +4.140,00€+2.600,00€).

50. Όσον αφορά τα ιδιόκτητα φορτηγά:

Στην ανάλυση κόστους που κάνει η εταιρεία «...» για τα ιδιόκτητα οχήματά της (σελ. 74-81 της αιτιολόγησής της -Σχετ. 11), η τιμή ... που

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

χρησιμοποιεί είναι 0,80 € / ltr. Η τιμή αυτή όμως δεν συμπίπτει με την μέση τιμή του ... κατά τους κρίσιμους για το διαγωνισμό μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 2020 που είναι 0,91 € / ltr. Η τελευταία αυτή μέση τιμή προκύπτει από τους πίνακες του δελτίου επισκόπησης τιμών υγρών καυσίμων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το Νομό ... [Σχ. 18]. Στα ημερήσια αυτά δελτία η τιμή αναφέρεται με το ΦΠΑ, οπότε ο μέσος όρος για τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του 2020 που προηγήθηκαν του διαγωνισμού είναι $(1,135+1,134+1,137+1,136+1,127)/5 = 5,669/5 = 1,133€/ltr$, από την οποία αν αφαιρεθεί ο ΦΠΑ προκύπτει η μέση τιμή των 0,91 € / ltr (1,133/1,24).

51. Επίσης, στις σελ. 80 και 81 της αιτιολόγησής της [Σχ. 11) έχει υπολογίσει το κόστος των οδηγών των 2 φορτηγών αυτών για νυκτερινή εργασία ίσο με 66,29€, το οποίο όμως δεν αποδεικνύει, καθώς δεν προσκομίζει συμβάσεις εργασίας, ούτε πίνακα προσωπικού και το οποίο ούτως ή άλλως θεωρείται ιδιαίτερα χαμηλό, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από το ότι οι οικονομικοί φορείς «...», «...» και η εταιρεία μας έχουν υπολογίσει κόστος οδηγού για νυκτερινή εργασία ίσο με 120,31€, 101,08€ και 100,68€ αντίστοιχα (βλ. σελ. 624,752,813 εγγράφου PDF, των αιτιολογήσεων των εταιρειών αυτών- Σχ. 19-21). Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη το μέσο όρο των τιμών αυτών $(120,31€+101,08€+100,68€)/3 = 107,36€$, προκύπτει ότι η τιμή που έχει δώσει η εταιρεία «...» είναι προδήλως υποκοστολογημένη σε σχέση με τις προσφερόμενες από τους λοιπούς διαγωνιζόμενους τιμές, οι οποίες είναι αντιπροσωπευτικές, αφενός διότι τεκμηριώνονται με συγκεκριμένα στοιχεία στις ως άνω τρεις (3) αιτιολογήσεις των προσφορών, όπου περιέχονται αναλυτικά πραγματικά στοιχεία κόστους (είναι οι μόνες από όλους τους διαγωνιζόμενους που ανταποκρίθηκαν σε υποβολή αναλυτικών στοιχείων κόστους) και αφετέρου διότι συμβαδίζουν με τους κανόνες της αγοράς σε αυτού του είδους τα έργα ασφάλτου/οδοποιίας, δεδομένου ότι και OL τρεις εταιρείες αναφοράς είναι εξειδικευμένες εταιρείες αποκλειστικής σχεδόν απασχόλησης με συγκεκριμένα ασφατικά έργα και η αναλυτική τους κοστολόγηση αποτελεί βάσιμη αναφορά στις κρατούσες συνθήκες τιμών. Άλλωστε, η Επιτροπή θεώρησε και ορθά τις αιτιολογήσεις που υπέβαλαν οι εταιρείες «...», «...» και η εταιρεία μας «...» ως βάσιμες ως προς τα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

συγκεκριμένα στοιχεία, γεγονός που αποτελεί πρόσθετο λόγο για τον οποίο όφειλε να αμφισβητήσει τις τόσο χαμηλότερες τιμές φορτηγών και ιδιόκτητων μηχανημάτων (περί των οποίων αμέσως κατωτέρω) της «...» και να τις αναπροσαρμόσει ανάλογα.

52. Αντικαθιστώντας λοιπόν τα παραπάνω ποσά στους πίνακες ανάλυσης κόστους για τα φορτηγά με αριθμό κυκλοφορίας ... και ... (βλ. σελ. 80 και 81 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 11), προκύπτει το ημερήσιο κόστος φορτηγών για νυκτερινή εργασία ως εξής:

$$\text{Κόστος οδηγού} = 107,36\text{€}$$

Κόστος καυσίμου = 300 συνολικά διανυόμενα Km ανά ημέρα εργασίας χ (40 ltr /100 Km) χ 0,91 €/ltr = 109,20€. Τα εν λόγω km ltr/100 km αναφέρονται στις σελ. 80 και 81 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 11.

$$\text{Κόστος αναλώσιμων} = 10\% \text{ επί του καυσίμου} = 10\% \chi 109,20\text{€} = 10,92\text{€}$$

$$\text{Κόστος απόσβεσης} = 0,00$$

Βάσει αυτών το συνολικό κόστος φορτηγού = $107,36\text{€} + 109,20\text{€} + 10,92\text{€} + 0,00\text{€} = 227,48 \text{€}$ και για λόγους ευκολίας έστω $227,00\text{€}$. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε ημέρα χρήσης ιδιόκτητου φορτηγού προκύπτει πρόσθετο κόστος ίσο με $227,00\text{€} - 175,00\text{€}$ που η εταιρεία υπολογίζει στις ίδιες σελ. 80 και 81 = $52,00\text{€}$.

53. Επειδή όμως τα 2 αυτά ιδιόκτητα φορτηγά χρησιμοποιούνται για διάφορες εργασίες για συγκεκριμένο αριθμό ημερών ανά εργασία, το πρόσθετο κόστος διαμορφώνεται ως εξής:

Για τις εργασίες με Α.Τ. 1 έως 4 τα 2 φορτηγά χρησιμοποιούνται για 9 ημέρες κατά τα αναφερόμενα στη σελ. 21 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 11, με αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος να διαμορφώνεται σε 2 φορτηγά χ 9 ημέρες χ $52,00\text{€} = 936,00 \text{€}$.

Για τις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 (ασφαλτικά ...) τα 2 φορτηγά χρησιμοποιούνται για 20 ημέρες. Οι ημέρες αυτές προκύπτουν, όπως προαναφέραμε, λαμβάνοντας πλέον ως δεδομένο ότι η απόδοση του συνεργείου φρεζαρίσματος και του συνεργείου διάστρωσης που υπολόγιζε η εταιρεία «...» έπρεπε σύμφωνα με την Ομάδα Εργασίας για την αξιολόγηση των προσφορών κατά την Τεχνική της Έκθεση να μειωθεί στα 4.500m^2 /ημέρα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

λόγω πιθανότητας αυξημένου φόρτου κυκλοφορίας στη ..., με αποτέλεσμα οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας να διαμορφώνονται σε $90.000\text{m}^2 / 4.500\text{m}^2/\text{ημέρα} = 20$ ημέρες (βλ. Τεχνική Έκθεση και σελ. 22 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 8 και 11). Αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος να διαμορφώνεται σε 2 φορτηγά $\times$ 20 ημέρες $\times$ $52,00\text{€} = 2.080,00 \text{€}$.

Για την εργασία του Α.Τ. 34 (ανυψώσεις φρεατίων) χρησιμοποιείται 1 φορτηγό για 125 ημέρες, οι οποίες και πάλι προκύπτουν από τα αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση της Ομάδας Εργασίας για την αξιολόγηση των προσφορών, η οποία έκρινε ότι και για την εργασία αυτή έπρεπε να αναπροσαρμοστεί η απόδοση ανύψωσης φρεατίων σε 8 φρεάτια/ημέρα, με αποτέλεσμα οι απαιτούμενες ημέρες εργασίας να διαμορφώνονται σε 1.000 φρεάτια/ 8 φρεάτια/ημέρα = 125 ημέρες (βλ. Τεχνική Έκθεση και σελ. 27 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» - Σχ. 8 και 11) και το πρόσθετο κόστος 1 φορτηγό $\times$ 125 ημέρες $\times$ $52,00\text{€} = 6.500,00\text{€}$.

54. Ενόψει των ανωτέρω υπό 51-53, το συνολικό πρόσθετο κόστος των ιδιόκτητων φορτηγών ισούται με $936,00\text{€}+2.080,00\text{€}+6.500,00\text{€} = 9.516,00\text{€}$.

55. Όσον αφορά τα ιδιόκτητα μηχανήματα του έργου: Η εταιρεία «...» στη σελ. 77 της αιτιολόγησης της (Σχ. 11) υπολογίζει χρήση ιδιόκτητου οδοστρωτήρα με κόστος μόνο $90,00 \text{€}$ για βραδινή εργασία.

56. Η χρήση του εν λόγω ιδιόκτητου οδοστρωτήρα κοστολογείται για βραδινή εργασία σε χαμηλό και εντελώς αναπόδεικτο ύψος, το οποίο αποκλίνει αρκετά και από το αντίστοιχο κόστος που έχουν υπολογίσει και αποδείξει για νυχτερινή εργασία του οδοστρωτήρα συγκεκριμένα στις σελ. 669,754,812 εγγράφου PDF, των αιτιολογήσεων τους οι διαγωνιζόμενες εταιρείες «...», «...» και η εταιρεία μας, οι οποίες έχουν υποβάλλει $210,00\text{€}$ ($=8,81\text{€}+2,00\text{€}+48,00\text{€}+4,80\text{€}+152,08\text{€}+1,32\text{€}=217,00\text{€}$ με στρογγυλοποίηση $210,00\text{€}$), $150,00\text{€}$ ($= 24,00\text{€}+2,40\text{€}+106,53\text{€}+11,88\text{€}=144,80\text{€}$ με στρογγυλοποίηση $150,00\text{€}$) και $170,00\text{€}$ ($115,93\text{€}+43,74\text{€}+1,31\text{€}+8,24\text{€}=169,22\text{€}$ με στρογγυλοποίηση $170,00\text{€}$) αντίστοιχα (Σχ. 19-21). Λαμβάνοντας λοιπόν, υπόψη το μέσο όρο των τιμών αυτών ($210,00\text{€}+150,00\text{€}+170,00\text{€}$)/ $3 = 176,66\text{€}$ και για λόγους ευκολίας τη

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μέση τιμή 175,00 €, υπολογίζουμε ότι για κάθε μέρα χρήσης του οδοστρωτήρα το βράδυ προκύπτει πρόσθετο κόστος ίσο με $175,00€ - 90,00€ = 85,00 €$.

57. Επειδή λοιπόν ο ιδιόκτητος αυτός οδοστρωτήρας χρησιμοποιείται στις εργασίες με Α.Τ. 1 έως 4 για 9 ημέρες κατά τα αναφερόμενα στη σελ. 21 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» (Σχ. 11), το πρόσθετο κόστος που προκύπτει είναι $9 \text{ ημέρες} \times 85,00 € = 765,00 €$.

Για τις εργασίες, δε, των Α.Τ. 5 έως 13 χρησιμοποιείται για 20 ημέρες για τα ασφαλικά της ... και για 26 ημέρες για τα ταπητίδια κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα υπό 35 και 29 (συνολικά για 46 ημέρες), με αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος που προκύπτει να είναι $46 \text{ ημέρες} \times 85,00€ = 3.910,00 €$ και συνολικά το πρόσθετο κόστος του ιδιόκτητου οδοστρωτήρα για το σύνολο των απαιτούμενων στο έργο εργασιών να είναι ίσο με $765,00€ + 3.910,00€ = 4.675,00€$.

58. Περαιτέρω, η εταιρεία «...» στη σελ. 76 της αιτιολόγησης της (Σχ. 11) υπολογίζει τη χρήση ιδιόκτητου ... με κόστος μόνο 90,00€ για βραδινή εργασία. Και πάλι όπως ανωτέρω υπό 56, το εν λόγω υπολογιζόμενο κόστος αναφέρεται εντελώς αναϊτιολόγητα και σε απόλυτη αναντιστοιχία σε σχέση με το κόστος που έχουν υπολογίσει και αποδείξει για νυχτερινή εργασία του ιδιόκτητου ... συγκεκριμένα στις σελ. 681,754,813 εγγράφου PDF των αιτιολογήσεων τους οι διαγωνιζόμενες εταιρείες «...», «...» και η εταιρεία μας, οι οποίες έχουν υποβάλλει η πρώτη για CAT262C (αντίστοιχο μηχάνημα με ...) κόστος $190,00€ (= 0,86€ + 2,00€ + 4,59€ + 21,60€ + 2,16€ + 152,08€ + 1,74€ + 0,60€ = 185,63€$ με στρογγυλοποίηση 190,00), η δεύτερη για ... $150,00€ (= 24,00€ + 2,40€ + 106,53€ + 10,34€ = 143,27€$ με στρογγυλοποίηση 150,00€) και η εταιρεία μας ομοίως για ... $165,00€ (= 61,68€ + 50,12€ + 1,50€ + 50,00€ = 163,30€$ με στρογγυλοποίηση 165,00€) (Σχ. 19-21). Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη το μέσο όρο των τιμών αυτών $(190,00€ + 150,00€ + 165,00€) / 3 = 168,33€$ και για λόγους ευκολίας την μέση τιμή 168,00 €, υπολογίζουμε ότι για κάθε ημέρα χρήσης του ιδιόκτητου ... το βράδυ προκύπτει πρόσθετο κόστος ίσο με $168,00€ - 90,00€ = 78,00 €$.

59. Επειδή λοιπόν το ιδιόκτητο αυτό ... χρησιμοποιείται στις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13 για 20 ημέρες για τα ασφαλικά της ... και για 26 ημέρες για τα ταπητίδια κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα υπό 35 και 31 (συνολικά για 46

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ημέρες), το πρόσθετο κόστος διαμορφώνεται σε 46 ημέρες x 78,00€ = 3.588,00€.

60. Ενόψει των ανωτέρω υπό 55-59, το συνολικό πρόσθετο κόστος των ιδιόκτητων μηχανημάτων έργου είναι ίσο με 4.675,00 € +3.588,00€=8.263,00€.

61. Τέλος, όσον αφορά το κόστος του βυτίου νερού/υδροφόρα, η εταιρεία «...» υπολογίζει στις σελ. 21 και 23 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11) να χρησιμοποιεί ένα βυτίο/ημέρα. Αυτό γιατί η χρήση βυτίου νερού είναι απαραίτητη στις εργασίες απόξεσης των ασφαλτικών προκειμένου να τροφοδοτεί με νερό τη φρέζα, έτσι ώστε να παράγεται κατά το δυνατό λιγότερη σκόνη. Διευκρινίζεται ότι μία φρέζα χρειάζεται να τροφοδοτηθεί με νερό τέσσερις φορές ανά οκτάωρο εργασίας. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της ασφαλτόστρωσης το βυτίο τροφοδοτεί με νερό και τους οδοστρωτήρες. Συνεπώς, το βυτίο θα πρέπει να παραμένει σε όλη τη διάρκεια των εργασιών στο έργο, διότι πρέπει να τροφοδοτεί μία φρέζα και τρεις οδοστρωτήρες για να εκτελεστούν οι εργασίες αυτές. Συγχρόνως, το βυτίο νερού απαιτείται και κατά τη διάρκεια επούλωσης τοπικών φθορών με ασφαλτοσκυρόδεμα (ταπητίδια) για να τροφοδοτεί με νερό τον οδοστρωτήρα.

62. Στις σελίδες αυτές της αιτιολόγησής της όμως το κόστος που υπολογίζει η εταιρεία

«...» ανά ημέρα χρήσης για το βυτίο ανέρχεται μόλις σε 50,00€, ποσό το οποίο δεν προκύπτει από πουθενά, καθώς δεν προσκομίζεται καμία ανάλυση κόστους και καμία γενικά απόδειξη της τιμής αυτής, η οποία αποκλίνει πολύ από τις αντίστοιχες τιμές κόστους που έχουν υποβάλλει οι διαγωνιζόμενες εταιρείες «...», «...» και η εταιρεία μας, οι οποίες έχουν υποβάλλει 160,00€

(=8,00€+3,24€+12,00€+1,20€+120,31€+2,85€+0,13€+0,06€+0,06€+2,30€=151,99€ με στρογγυλοποίηση 160,00€), 125,00€

(=16,00€+1,60€+101,07€=118,67€ με στρογγυλοποίηση 125,00€) και 140,00€ (=100,68€+15,49€+0,46€+20,00€=136,64€ με στρογγυλοποίηση 140,00€) αντίστοιχα (βλ. σελ.660,753,813 εγγράφου PDF, των σχετικών αιτιολογήσεων -Σχετ. 19-21). Λαμβάνοντας λοιπόν υπόψη το μέσο όρο των τιμών αυτών (160,00€+125,00€+140,00€)/3 = 141,66€ και για λόγους

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ευκολίας την μέση τιμή 140,00 €, υπολογίζουμε ότι για κάθε ημέρα χρήσης του βυτίου νερού προκύπτει πρόσθετο κόστος ίσο με $140,00\text{€}-50,00\text{€} = 90,00 \text{€}$.

63. Επειδή όμως το βυτίο νερού χρησιμοποιούνται για διάφορες εργασίες για συγκεκριμένο αριθμό ημερών ανά εργασία, το πρόσθετο κόστος διαμορφώνεται ως εξής: Για τις εργασίες με Α.Τ. 1 έως 4 χρησιμοποιείται για 9 ημέρες κατά τα αναφερόμενα στη σελ. 21 της αιτιολόγησης της εταιρείας «...» [Σχ. 11) με αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος να διαμορφώνεται σε 9 ημέρες $\times 90,00\text{€} = 810,00 \text{€}$.

Για τις εργασίες με Α.Τ. 5 έως 13(ασφαλτικά ...) χρησιμοποιείται για 20 ημέρες για τα ασφαλτικά της ... και για 26 ημέρες για τα ταπητίδια κατά τα ανωτέρω αναπτυχθέντα υπό 35 και 31 (σύνολο για 46 ημέρες). Αποτέλεσμα το πρόσθετο κόστος για τη χρήση του βυτίου νερού για τις συγκεκριμένες εργασίες να διαμορφώνεται σε 46 ημέρες $\times 90,00\text{€} = 4.140,00 \text{€}$ και συνολικά για το σύνολο των εργασιών για τις οποίες απαιτείται η χρήση βυτίου σε $4,950,00\text{€} (810,00\text{€}+4.140,00\text{€})$.

64. Έτσι λοιπόν για τα ιδιόκτητα μηχανήματα έργου, το υπερβολικά χαμηλό κόστος των οποίων δεν τεκμηριώνει η εταιρεία «...», πρέπει να χρεωθεί επιβάρυνση της προσφοράς της συνολικού ύφους 22.729,00€ (= $9.516,00\text{€}+8.263,00\text{€}+4.950,00\text{€}$), η οποία στηρίζεται σε ανάλυση τιμών αιτιολογήσεων που υποβλήθηκαν στο διαγωνισμό και αξιολογήθηκαν ως αιτιολογημένες, είναι δε αντιπροσωπευτικές αφού προκύπτουν από όλες τις εξειδικευμένες εταιρείες που υπέβαλαν αναλυτική κοστολόγηση ιδιόκτητων μηχανημάτων.

65. Όσον αφορά το Α.Τ. 35 και τις διαγραμμίσεις του οδοστρώματος παρατηρούμε τα εξής:

Προτού καταδείξουμε την προφανή υποκοστολόγηση του εν λόγω κονδυλίου πρέπει να επισημάνουμε ότι στο άρθρο E-17 σελ. 28- 19 του Περιγραφικού Τιμολογίου της Μελέτης [Σχ. 22) ορίζεται ότι «Διαγράμμιση ασφαλικού οδοστρώματος, νέα ή αναδιαγράμμιση, οποιουδήποτε σχήματος, μορφής και διαστάσεων (διαμήκης, εγκάρσια ειδικά γράμματα ή σύμβολα), με αντανεκλαστικό υλικό υψηλής οπισθανάκλασης, με γυάλινα σφαιρίδια κατά ΕΛΟΤ EN 1424, συνοδευόμενο με πιστοποιητικό επιδόσεων κατά ΕΛΟΤ EN 1436, δοκιμών πεδίου κατά ΕΛΟΤ EN 1824 και φυσικών χαρακτηριστικών

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κατά ΕΛΟΤ EN 1871, σύμφωνα με την μελέτη σήμανσης της οδού και την ΕΤΕΠ 05-04-02-00 "Οριζόντια σήμανση οδών"...». Επειδή, όπως προβλέπει ως άνω το Περιγραφικό Τιμολόγιο της Μελέτης τα χρησιμοποιούμενα υλικά πρέπει να πιστοποιούνται κατά ΕΛΟΤ, για τους υπολογισμούς μας λαμβάνουμε υπόψη τις τιμές της εταιρείας «...», η οποία, όπως αποδεικνύεται στις σελ. 10-12 του Σχετ. 23 και στην σελ. 8 του ίδιου σχετικού εγγράφου πιστοποιεί τόσο τα υλικά της (ακρυλικό χρώμα και υαλοσφαιρίδια) όσο και τις αποδόσεις αυτών κατά ΕΛΟΤ. Από το προσκομιζόμενο, δε, στην σελ. 1 του Σχετ. 23 πιστοποιητικό δοκιμών της εταιρείας αυτής για το προϊόν της ... (λευκό ακρυλικό χρώμα) προκύπτει ότι για την κάλυψη των προδιαγραφών διαγραμμίσεως των οδών απαιτούνται 720 gr /m² χρώματος και 450 gr/m² υαλοσφαιριδίων.

66. Πέραν των ανωτέρω βέβαια και δειγματοληπτικά άλλες εταιρείες ως προς τα υλικά και τις αποδόσεις τους αναφέρουν τα εξής: Από το φυλλάδιο τεχνικών χαρακτηριστικών του ακρυλικού χρώματος διαγραμμίσεων της εταιρείας «...» προκύπτει μέγιστη απόδοση χρώματος 1,50 m²/lt. Και ότι 1 lt έχει ελάχιστο ειδικό βάρος lit x 1,48 kg/lt = 1,48 Kg. Συνεπώς, συνάγεται ότι απαιτούνται 1,48 kg/1,50 m² (μέγιστη απόδοση χρώματος)= 0,986Kg/m² ή 986gr/m² ακρυλικού χρώματος για την εργασία διαγράμμισης. Επίσης, το ίδιο φυλλάδιο τεχνικών χαρακτηριστικών αναφέρει ότι απαιτούνται 300gr υαλοσφαιριδίων ανά 800 με 1000 gr χρώματος και ότι απαιτούνται τουλάχιστον 300gr υαλοσφαιρίδια x (986/1000) = 295,80gr/m² υαλοσφαιριδίων ανά τετραγωνικό μέτρο διαγράμμισης [Σχετ. 23].

67. Επιπλέον, από το φυλλάδιο τεχνικών προδιαγραφών του ακρυλικού χρώματος διαγραμμίσεων της εταιρείας «...», με την εμπορική ονομασία ..., προκύπτει μέγιστη απόδοση χρώματος 2,00 m²/lt για πάχος υμένα έως 400μm. Ωστόσο, η ΕΤΕΠ 05-04-02-00 που αναφέρεται στην «Οριζόντια σήμανση καταστρωμάτων κυκλοφορίας» αναφέρει στη σελ. 5 αυτής ότι το πάχος υμένα της διαγράμμισης δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 0,6mm = 600μm. Συνεπώς, για το προβλεπόμενο πάχος υμένα, η μέγιστη απόδοση είναι (400μm/600μm) x 2,00 m²/lt = 1,33m². Και εδώ φαίνεται, όπως και στην προηγούμενη εταιρεία, ότι lit έχει ελάχιστο ειδικό βάρος lit x 1,48 kg/lt = 1,48 Kg. Συνεπώς προκύπτει ότι απαιτούνται 1,48 kg/1,33 m² = 1,112

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Kg/m² ή 1.112 gr/m² ακρυλικού χρώματος για την διαγράμμιση. Όσον αφορά τα υαλοσφαιρίδια αναφέρει ότι απαιτούνται 300gr έως 400gr υαλοσφαιριδίων ανά 1000 gr χρώματος, γεγονός που σημαίνει ότι σύμφωνα με αυτό απαιτούνται τουλάχιστον $300gr \times (1.112gr/1000) = 333,60gr/m^2$ υαλοσφαιριδίων ανά τετραγωνικό μέτρο διαγράμμισης (Σχετ. 23).

68. Από το τελευταίο προσκομιζόμενο φυλλάδιο τεχνικών προδιαγραφών του ακρυλικού χρώματος διαγραμμίσεων της εταιρίας ..., με την εμπορική ονομασία ..., προκύπτει μέγιστη απόδοση χρώματος $(3+2)=5 m^2/lt$ για πάχος υμένα έως $(200+50)= 250 m^2/lt$. Ωστόσο, κατά τα προαναφερόμενα σχετικά με το απαιτούμενο σύμφωνα με την ΕΤΕΠ 05-04-02-00 πάχος υμένα της διαγράμμισης, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο των $0,6mm = 600\mu m$, σημαίνει ότι η μέγιστη απόδοση είναι $(250\mu m/600\mu m) \times 5,00 m^2/lt = 2,08m^2$. Στην περίπτωση της εταιρείας αυτής 1 lt έχει ελάχιστο ειδικό βάρος $lit \times 1,51 kg/lt = 1,51 Kg$. Συνεπώς προκύπτει ότι απαιτούνται $1,51 kg/2,08 m^2 = 0,725 Kg/m^2$ ή $725 gr/m^2$ ακρυλικού χρώματος για την διαγράμμιση. Η εταιρεία αυτή σχετικά με τα υαλοσφαιρίδια αναφέρει τέλος ότι απαιτείται αναλογία υαλοσφαιριδίων προς χρώμα 3 προς 7 κατά βάρος και έτσι καταλήγει ότι απαιτούνται τουλάχιστον $(3/7) \times 725 gr = 310,71 gr/m^2$ υαλοσφαιριδίων ανά τετραγωνικό μέτρο διαγράμμισης (Σχετ. 23).

69. Σε πλήρη αντίθεση με τα προαναφερόμενα, η εταιρεία «...» στη σελ. 28 της αιτιολόγησής της (Σχετ. 11) υπολογίζει εντελώς αυθαίρετα και τελικά αναπόδεικτα ποσότητες υλικών για την εργασία διαγράμμισης, ($300gr/m^2$ για ακρυλικό χρώμα και $100 gr/m^2$ για υαλοσφαιρίδια ακρυλικού χρώματος διαγράμμισης), οι οποίες βρίσκονται εντελώς εκτός πραγματικότητας. Είναι δε ενδεικτικό ότι για υλικά των οποίων οι ενδεδειγμένες ποσότητες και προδιαγραφές αναφέρονται πάντοτε στα τεχνικά φυλλάδια, καθώς ζητούνται από το διαγωνισμό πιστοποιημένα υλικά, η αιτιολόγηση της «...» δεν περιλαμβάνει κανένα αποδεικτό στοιχείο. Το μέγεθος της διαφοράς υποκοστολόγησης κατά τα ανωτέρω λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσθετα υλικά που απαιτούνται, ανά τετραγωνικό μέτρο, για την εκτέλεση της εργασίας διαγράμμισης, βάσει των εργαστηριακών δοκιμών της εταιρείας «...» (Σχετ. 23) είναι $420gr/m^2$ ακρυλικού χρώματος ($= 720gr/m^2 -300gr/m^2$) και $350gr/m^2$ ($= 450gr/m^2 -100gr/m^2$) υαλοσφαιρίδια ακρυλικού χρώματος διαγράμμισης.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

70. Για το σύνολο λοιπόν της εργασίας διαγράμμισης, το οποίο είναι 20.000,00 m² κατά τον προϋπολογισμό της μελέτης, τα πρόσθετα υλικά που χρειάζονται υπολογίζονται ακολούθως:

- 20.000,00 m² χ 420 gr /m² = 8.400.000,00 gr = 8.400,00 Kg ακρυλικού χρώματος

- 20.000,00 m² χ 350 gr /m² = 7.000.000,00 gr = 7.000,00 Kg υαλοσφαιριδίων

Το κόστος των παραπάνω υλικών σύμφωνα με τις τιμές προσφοράς της αναδόχου κατά τα αναφερόμενα στις σελ. 28 και 42 της αιτιολόγησής της - Σχετ. 11 είναι:

- Για το χρώμα : 8.400,00 Kg χ 1,50 €/ Kg = 12.600,00 €

- Για τα υαλοσφαιρίδια : 7.000,00 Kg χ 0,67 €/ Kg = 4.690,00 €

71. Συνεπώς συνολικά το πρόσθετο κόστος των υλικών αυτών για την εργασία διαγράμμισης πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της εταιρείας «...» κατά 17.290,00€ (=12.600,00€ + 4.690,00€).

72. Περαιτέρω, πέραν του ζητήματος της εμφανούς υποκοστολόγησης, η Ομάδα Έργου αξιολόγησης των προσφορών όφειλε να ζητήσει διευκρινίσεις για το προσφερόμενο από την εταιρεία «...» μηχάνημα διαγραμμίσεων ως προς την καταλληλότητα αυτού για τη συγκεκριμένη εργασία, για τις απαιτούμενες προδιαγραφές, ακόμη και για τις προβλεπόμενες άδειες κυκλοφορίας και άδειες χειριστή. Διευκρινίσεις ήταν απαραίτητες και για την απόδοση του μηχανήματος. Αυτά κάλλιστα θα μπορούσαν να αποδειχθούν με φυλλάδια αποδόσεων, αλλά και με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο από την ανάδοχο. Η Ομάδα Έργου όμως παρέλειψε να κρίνει επί του κονδυλίου αυτού στο σύνολό του, το οποίο όπως προαναφέραμε είναι παντελώς αυθαίρετο και αναπόδεικτο και θα έπρεπε να αξιολογηθεί ως εσφαλμένο και τελικά μη αιτιολογημένα υπερβολικά χαμηλό.

Δ' ΛΟΓΟΣ: Λοιπά σφάλματα της αιτιολόγησης

73. Όσον αφορά το σταθερό έξοδο της περίφραξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών που συμπεριλαμβάνεται στο έμμεσο κόστος του έργου υπό Α.3 της προαναφερθείσας υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκλησης για την αιτιολόγησης των προσφορών της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της ... (Σχετ.

6), η εταιρεία «...» στη σελ. 17 της αιτιολόγησής της (Σχ. 11) αυθαίρετα θεώρησε ότι δεν απαιτείται, ενώ θα έπρεπε να συμπεριληφθεί ως δαπάνη προκειμένου να ικανοποιηθεί η απαίτηση σήμανσης (κώνοι, πινακίδες εργοταξιακής σήμανσης, φανοί), καθώς το έργο θα εκτελεστεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5 παρ. 6 της ... χωρίς διακοπή της κυκλοφορίας της ... (Σχ. 10).

74. Δεδομένου λοιπόν ότι η εταιρεία «...» δεν έχει προβλέψει κανένα σχετικό κονδύλι και άρα δεν τίθεται ζήτημα πραγματικής και τεκμηριωμένης απόδειξης αυτού, το πρόσθετο κόστος που θα πρέπει να επιβαρύνει την προσφοράς της θα υπολογιστεί με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (για την κατηγορία δαπάνης Α3 - Σχ. 13), δηλαδή το κόστος θα υπολογιστεί με συντελεστή 0,05% επί της αξίας των εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης, δηλαδή $0,05\% \times 2.296.977,20\text{€} = 1.148,49\text{€}$.

75. Σχετικά με επιμέρους κονδύλια του άμεσου κόστους εργασιών παρατηρούμε ότι:

Όσον αφορά τα Α.Τ.1 έως Α.Τ. 4, η εταιρεία «...» φαίνεται ότι για τους υπολογισμούς της σχετικά με το κόστος αγοράς υλικών, το οποίο έχει ορίσει στα 5.080,32€ (βλ. σελ. 21 της αιτιολόγησής της - Σχ. 11), έχει λάβει υπόψη για τα συγκεκριμένα υλικά προσφορά, την οποία προσκομίζει στη σελ. 38 της αιτιολόγησής της (Σχ.11), η οποία όμως χρονολογείται την 01.12.2020, δηλαδή σε ημερομηνία μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών. Αντ' αυτής θα έπρεπε να αξιοποιήσει τις τιμές της προσκομιζόμενης στη σελ. 39 της αιτιολόγησής της προσφοράς (Σχ. 11), δηλαδή τιμή 4,00€/ΤΝ που αφορά 3ΑΑ που καλύπτει τις απαιτούμενες προδιαγραφές, σε αντίθεση με την χρήση της μεταγενέστερης προσφοράς η οποία πάσχει και ως προς τις προδιαγραφές της λόγω του ότι αφορά 3Α επίχωσης και όχι οδοποιίας. Συνεπώς, οι 1.728,00 ΤΝ που είναι η συνολική ποσότητα 3Α (αμμοχάλικου) που απαιτείται για την κατασκευή των εργασιών που αναφέρονται στα Α.Τ. 1 έως 4 (βλ. σελ. 21 της αιτιολόγησής της - Σχ. 11) υπολογιζόμενοι με την ορθή τιμή των 4,00€/ΤΝ ισούνται με 6.912,00€. Έτσι, το πρόσθετο κόστος με το οποίο τελικά θα έπρεπε να επιβαρυνθεί το εν λόγω κονδύλι είναι 1.831,68€ (=6.912,00€ - 5.080,32€).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

76. Όσον αφορά το Α.Τ. 10 και συγκεκριμένα την ασφαλική στρώση βάσης συμπυκνωμένου πάχους 0,05μ, η εταιρεία «...» για τον υπολογισμό των υλικών ασφαλτομίγματος έχει μετρήσει πάχος στρώσης 4 εκατοστών έναντι του συμβατικά προβλεπόμενου στο άρθρο 10 του Περιγραφικού Τιμολογίου της Μελέτης των 5 εκατοστών [Σχετ. 22]. Αυτή η τιμή πάχους των 4 εκατοστών προκύπτει από την σελ. 23 της αιτιολόγησης της εν λόγω εταιρείας (βλ. Σχετ. 11) ως εξής: Προκειμένου να καταλήξει στους 9,35 ΤΝ ασφαλική στρώση βάσης (ΑΣ31,5) που απαιτούνται για τα 100,00 m² δηλαδή για την ποσότητα του προϋπολογισμού μελέτης για τη συγκεκριμένη εργασία, διαιρεί τους 9,35 ΤΝ με το 233,7 (= 100,00m² χ 2,337ΤΝ/m³ δηλαδή το ειδικό φαινόμενο βάρος όπως αυτό έχει μελετηθεί στην Μελέτη Σύνθεσης Ασφαλικού Σκυροδέματος ΑΣ 31,5 στη σελ. 69 της αιτιολόγησης -Σχετ. 11) και καταλήγει κατά παράβαση των συμβατικών τευχών σε πάχος στρώσης 0,04μ και όχι σε 0,05μ, που είναι το προβλεπόμενο.

77. Πέραν αυτής της προφανούς πλημμέλειας, την οποία παρέλειψε να αξιολογήσει η Ομάδα Εργασίας, ο ορθός υπολογισμός του κονδυλίου αυτού με το ορθό πάχος στρώσης 0,05μ θα έπρεπε να διαμορφωθεί ως εξής: Για την κατασκευή των 100,00m² ασφαλικής στρώσης βάσης (ΑΣ 31,5) του προϋπολογισμού απαιτούνται: 100,00m² χ 0,05m χ 2,337ΤΝ/m³ = 11,69 τόνοι ασφαλτομίγματος τύπου ΑΣ31,5, που σημαίνει ότι η διαφορά σε σχέση με την προσφερόμενη από την εταιρεία «...» ισούται με 2,34 τόνους (= 11,69 ΤΝ - 9,35 ΤΝ) και το κόστος αγοράς διαμορφώνεται για την ποσότητα αυτή σε 66,18€ (=2,34 ΤΝ χ 25,28€/ΤΝ που η ίδια υπολογίζει ως κόστος αγοράς του ασφαλτομίγματος αυτού στη σελ. 24 της αιτιολόγησης της- Σχετ. 11).

Επιπλέον όμως η εταιρεία «...» υπολογίζει μόνο το κόστος του υλικού χωρίς να έχει συμπεριλάβει για το σύνολο της ποσότητας που υπολογίζει το κόστος μεταφοράς και το κόστος εργασίας για την κατασκευή των 100,00m² ασφαλικής στρώσης βάσης.

78. Το κόστος μεταφοράς για τους 11,69 τόνους ασφαλτομίγματος τύπου ΑΣ31,5 που απαιτούνται για τα 100,00m² κατά τα αμέσως ανωτέρω, βάσει της προσφερόμενης τιμής της ίδιας εταιρείας «...» στη σελ. 25 της αιτιολόγησης αυτής [Σχετ. 11] ύψους 1,70€/τόνο ισούται με 19,87€ (= 11,69 ΤΝ χ 1,70€/τόνο).

79. Το κόστος εργασίας για την κατασκευή των τετραγωνικών αυτών μέτρων, με τη σειρά του, υπολογίζεται ως εξής: $(100 \text{ IVI2}/4.500,00 \text{ ΓΠ2που όπως αναφέραμε αξιολογήθηκε από την Ομάδα Εργασίας ότι είναι η ημερήσια απόδοση του συνεργείου της εταιρείας «...»}) \times 2.396,25\text{€}$ (που έχει υπολογιστεί στη σελ. 23 της αιτιολόγησης ως κόστος του συνεργείου για την εκτέλεση της εργασίας) = 53,25€. Συνεπώς το κονδύλι αυτό θα πρέπει να προσαυξηθεί στην προσφορά της εταιρείας «...» κατά 139,30€ (= 66,18€+19,87€ +53,25€).

80. Όσον αφορά το Α.Τ. 12 και συγκεκριμένα την ασφαλική στρώση κυκλοφορίας αστικής οδού, η εταιρεία «...» για τον υπολογισμό των υλικών ασφαλτομίγματος έχει μετρήσει πάχος στρώσης 4 εκατοστών έναντι του συμβατικά προβλεπόμενου 5 εκατοστών στο άρθρο 12 του Περιγραφικού Τιμολογίου της Μελέτης [Σχ. 22]. Αυτή η τιμή πάχους των 4 εκατοστών προκύπτει, όπως προαναφέρθηκε, από την σελ. 23 της αιτιολόγησης της εν λόγω εταιρείας (βλ. Σχ. 11) ως εξής: Προκειμένου να καταλήξει στους 91,84 TN ασφαλική στρώση κυκλοφορίας (ΑΣ 12,5) που απαιτούνται για τα 1000,00m² δηλαδή για την ποσότητα του προϋπολογισμού μελέτης για τη συγκεκριμένη εργασία- σελ. 22 της αιτιολόγησης, διαιρεί τους 91,84 TN με το 2.296 (= 1000,00m² $\times$ 2,296TN/m³ δηλαδή το ειδικό φαινόμενο βάρος όπως αυτό έχει μελετηθεί στην Μελέτη Σύνθεσης Ασφαλικού Σκυροδέματος ΑΣ 12,5 στη σελ. 51 της αιτιολόγησης - Σχ. 11) και καταλήγει σε πάχος στρώσης 0,04μ και όχι σε 0,05μ, κατά παράβαση των συμβατικών τευχών.

81. Πέραν αυτής της προφανούς πλημμέλειας, την οποία παρέλειψε να αξιολογήσει η Ομάδα Εργασίας, ο ορθός υπολογισμός του κονδυλίου αυτού με το ορθό πάχος στρώσης 0,05μ θα έπρεπε να διαμορφωθεί ως εξής: Για την κατασκευή των 1000,00m² ασφαλικής στρώσης κυκλοφορίας (ΑΣ 12,5) του προϋπολογισμού απαιτούνται: 1000,00m² $\times$ 0,05m $\times$ 2,296TN/m³ = 114,80 τόνοι ασφαλτομίγματος τύπου ΑΣ12,5, που σημαίνει ότι η διαφορά σε σχέση με την προσφερόμενη από την εταιρεία «...» ισούται με 22,96 τόνους (= 114,80 TN - 91,84 TN) και το κόστος αγοράς διαμορφώνεται για την ποσότητα αυτή σε 607,75€ (=22,96TN $\times$ 26,47€/TN που η ίδια υπολογίζει ως κόστος αγοράς του ασφαλτομίγματος αυτού στη σελ. 24 της αιτιολόγησης της- Σχ. 11).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Επιπλέον όμως η εταιρεία «...» υπολογίζει μόνο το κόστος του υλικού χωρίς να έχει συμπεριλάβει για το σύνολο της ποσότητας που υπολογίζει το κόστος μεταφοράς και το κόστος εργασίας για την κατασκευή των 1000,00m² ασφαλικής στρώσης κυκλοφορίας αστικής οδού.

82. Το κόστος μεταφοράς για τους 114,80 τόνους ασφαλτομίγματος τύπου ΑΣ 12,5 που απαιτούνται για τα 1000,00m² κατά τα αμέσως ανωτέρω, βάσει της προσφερόμενης τιμής της ίδιας εταιρείας «...» στη σελ. 25 της αιτιολόγησης αυτής (Σχ. 11) ύφους 1,70€/τόνο ισούται με 195,16€ (= 114,80 TN x 1,70€/τόνο).

83. Το κόστος εργασίας για την κατασκευή των τετραγωνικών αυτών μέτρων, με τη σειρά του, υπολογίζεται ως εξής: (1000 m² /4.500,00 m² που όπως αναφέραμε αξιολογήθηκε από την Ομάδα Εργασίας ότι είναι η ημερήσια απόδοση του συνεργείου της εταιρείας «...») x 2.396,25€ (που έχει υπολογιστεί στη σελ. 23 της αιτιολόγησης ως κόστος του συνεργείου για την εκτέλεση της εργασίας) = 532,49€. Συνεπώς το κονδύλι αυτό θα πρέπει να προσαυξηθεί στην προσφορά της εταιρείας «...» κατά 1.335.40€ (= 607,75€+195,16€ +532,49€).

84. Όσον αφορά το Α.Τ. 14 και συγκεκριμένα τις πλευρικές πληροφοριακές πινακίδες οδικής σήμανσης, πλήρως αντανακλαστικές, με υπόβαθρο τύπου 1 κατά ΕΛΟΤ EN 12899- 1, η εταιρεία «...» στη σελ. 25 της αιτιολόγησής της (Σχ. 11) και ενώ έχει υπολογίσει το κόστος του υλικού τους, παρέλειψε να υπολογίσει το κόστος της εργασίας τοποθέτησης αυτών, το οποίο προκύπτει από το ότι έχει υπολογίσει το κόστος εργασίας για τοποθέτηση μόνο 710 τεμαχίων/ημέρα, δηλαδή μόνο για το άθροισμα του κόστους των υπόλοιπων πινακίδων (710=200+80+200+150+80) χωρίς το πλήθος (80m² δεδομένου ότι οι πλευρικές πινακίδες υπολογίζονται σε m² και όχι σε τεμάχια) των εν λόγω πλευρικών πινακίδων.

85. Για την πληρότητα και ορθότητα του εν λόγω κονδυλίου θα έπρεπε λοιπόν να υπολογίσει, όπως έκανε η εταιρεία μας και η «...» ότι η ημερήσια απόδοση τοποθέτησης των πινακίδων αυτών ενός συνεργείου 2 ατόμων με φορηγάκι είναι 10,00m² . Ο αριθμός αυτός των εργατών προκύπτει από την ίδια τη φύση της εργασίας αφού η τοποθέτηση θα πραγματοποιηθεί σε οδό υπό κυκλοφορία και από τους ίδιους τους

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

υπολογισμούς της εταιρείας αυτής, η οποία, όπως προείπαμε, υπολογίζει στο κόστος την εργασία συνεργείου 2 εργατών για τοποθέτηση πινακίδων πέραν των πλευρικών. Το ποσό τώρα της ημερήσιας απόδοσης του συνεργείου αυτού κρίνεται εμπειρικά δεδομένου ότι κάθε φορά μεταβάλλεται το μέγεθος των εν λόγω πλευρικών πινακίδων (δεν υπάρχουν γι' αυτές τυποποιημένες διαστάσεις) και η συχνότητα τοποθέτησής τους στο έργο. Βάσει λοιπόν της απόδοσης αυτής και του αριθμού των πλευρικών πινακίδων προς τοποθέτηση θα απαιτηθούν 8 ημέρες απασχόλησης του συνεργείου (=80,00 m²/ 10,00m²= 8 ημέρες) με το κόστος εργασίας αυτού κατά τους υπολογισμούς του κόστους εργασίας της ίδιας της εταιρείας «...» στη σελ. 25 της αιτιολόγησής της να διαμορφώνεται σε 8 ημέρες χ (φορηγάκι + δυο εργάτες)= 8 χ (65,00€+35,00€+35,00€) = 8 χ 135,00€ = 1.080,00€, ποσό το οποίο πρέπει να προσαυξήσει την προσφορά της.

86. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αξιολόγηση της από 03.12.2020 υποβληθείσας αιτιολόγησής θα έπρεπε να διαπιστώσει την υποκοστολόγηση και την ανάγκη διόρθωσης με την επιβάρυνση του κόστους και με τα ανωτέρω λοιπά κονδύλια που προκύπτουν μεμονωμένα και συνολικά αθροίζονται ως εξής 1.148,49€ +1.831,68€ +139,30€ + 1.335,40€ +1.080,00€ = 5.534,87€. Η προσαύξηση αυτή του κόστους της προσφοράς της «...» αφορά αποκλειστικά κονδύλια που απορρέουν από την ορθή εφαρμογή των όρων που διέπουν τον διαγωνισμό και την διόρθωση προφανών σφαλμάτων, τα οποία παρά ταύτα αγνόησε η Επιτροπή του Διαγωνισμού και η προσβαλλόμενη απόφαση.

87. Συμπερασματικά, η συνολική κατά τα ανωτέρω επιβάρυνση της προσφοράς που πρέπει να επιβληθεί στην «...» είναι 80.913,79€+14.260,00€+31.040,00€+22.729,00€+17.290,00€+5.534,87€= 171.767,66€. Η επιβάρυνση αυτή, που οφείλεται στο γεγονός της μη αιτιολογημένης και αναπόδεικτης επίκλησης υποκοστολογημένων τιμών, είναι εύλογη και νόμιμη γιατί στηρίζεται για μεν τα έμμεσα κόστη στην εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ, για δε τα άμεσα κόστη σε πραγματικές τιμές αγοράς όπως αυτές προκύπτουν κατά περίπτωση από δεσμευτικές προσφορές τουλάχιστον δύο (2) αντιπροσωπευτικών προμηθευτών ή από τις αιτιολογημένες τιμές των διαγωνιζόμενων που υπέβαλαν αναλυτική

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κοστολόγηση. Σε κάθε περίπτωση η ΑΕΠΠ αφού διαπιστώσει το μη παραδεκτό της αιτιολόγησης της «...» οφείλει να την απορρίψει και να διαπιστώσει η ίδια ή/και δι' αναπομπής η Αναθέτουσα Αρχή το αληθές κόστος επιβάρυνσης της προσφοράς, που κατά τους δικούς μας πάντως εύλογους και αποδεδειγμένους ισχυρισμούς ανέρχεται σε 171.767,66€.

Κατά τον έλεγχο της αιτιολόγησης της «...» και την αξιολόγηση τεκμηρίωσης των επί μέρους κονδυλίων η Αναθέτουσα Αρχή όφειλε να είναι αυστηρά τυπική λαμβάνοντας επιπροσθέτως υπόψη ότι η εταιρεία εμφανίζει ζημίες κατά τη χρήση 2019 (σελ. 128 της αιτιολόγησης της «...» Σχ. 11), ενώ είναι οριακά κερδοφόρα στις δύο προηγούμενες χρήσεις 2018 και 2017. Και ναι μεν με βάση τη Διακήρυξη αυτό δεν της απαγορεύει από μόνο του τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, είναι όμως κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας στοιχείο που περιορίζει ασφυκτικά τη δυνατότητα της εταιρείας να εκτελέσει ένα έργο αν δεν είναι πολύ προσεκτικά κοστολογημένο και κερδοφόρο.

88. Συμπερασματικά, δεδομένου ότι το κέρδος της εταιρείας «...» μετά την τροποποίησή του από την Ομάδα Έργου είναι 98.866,02€, η προσφορά εμφανίζει ζημία ύψους 72.901,64€ (= 98.866,02€ - 171.767,66€) και πρέπει να απορριφθεί.

II. ΛΟΓΟΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΣ «...»

89. Η Ομάδα Εργασίας για την αξιολόγηση των προσφορών διόρθωσε μη νόμιμα το κονδύλι ΒΙΟ της προσφοράς της εταιρείας μας που αφορά το αναλογούν σε σχέση με τη συμμετοχή στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης κόστος έδρας, επιβαρύνοντας την αιτιολόγηση της προσφοράς μας κατά 101.942,24€. Συγκεκριμένα απέρριψε τον υπολογισμό του σχετικού κονδυλίου που υποβάλαμε με βάση τα προβλεπόμενα στην εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ [Σχ. 13] θεωρώντας ότι, με αναγωγή στα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης για το 2019, μπορεί να εξαχθεί πραγματικά (και όχι τεκμαρτά κατά την εγκύκλιο) μία αναλογία την οποία και θεώρησε ακριβή (12,74%) και με την οποία επί το ύψος της προσφοράς μας (1.295.849,37€) υπολόγισε το ζητούμενο κόστος έδρας σε 165.091,21€ εκλαμβάνοντας έτσι το ποσό της αιτιολόγησής μας (63.166,87€) ως υποκοστολογημένο.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

90. Όμως, έτσι λαμβανόμενα, τα δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης και δη του 2019 δεν αποτελούν ασφαλή βάση εξαγωγής της αναλογίας του κόστους έδρας προς τον κύκλο εργασιών και τούτο για δύο λόγους:

α. Δεν περιλαμβάνουν τον κύκλο εργασιών κοινοπραξιών τις οποίες επίσης υποστηρίζει η έδρα της επιχείρησης.

β. Περιλαμβάνουν τα ακόλουθα κονδύλια που όμως έχουν συμπεριληφθεί αυτοτελώς στην αιτιολόγηση στο άμεσο κόστος της επιχείρησης:

- Ασφάλιστρα (κωδ. 62.05) ύψους 8.941,11€ που έχουν περιληφθεί στο υπ' αρ. Α12 κόστος.

- Επισκευές και συντηρήσεις (κωδ. 62.07) ύψους 38.799,55€ που έχει προβλεφθεί στην ημερήσια δαπάνη μηχανολογικού εξοπλισμού (Παράρτημα 2).

- Αποσβέσεις μηχ. τεχνικών εγκαταστάσεων ύψους 6.873,02€ που και αυτή η δαπάνη έχει περιληφθεί στην ημερήσια δαπάνη μηχανολογικού εξοπλισμού (Παράρτημα 2).

- Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων ύψους 2.332,88€ που έχουν προβλεφθεί στο κόστος Β5. Τα ανωτέρω ποσά αθροίζονται σε 56.946,56€ (8.941,11€ + 38.799,55€ + 6.873,027€ + 2.332,88€). Έτσι το υπολογισθέν από την υπηρεσία κόστος διοίκησης κατά τις οικονομικές καταστάσεις του 2019 ύψους 194.938,98€ για την ορθή εδώ αιτιολόγηση θα πρέπει να απομειωθεί σε 194.938,98€ - 56.946,56€ = Κόστος διοίκησης 137.992,42€.

91. Ταυτόχρονα προσθέτοντας στον κύκλο εργασιών της εταιρείας τον κύκλο εργασιών των κοινοπραξιών, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1) Κ/Ξ ... - ... ΑΦΜ ... με κύκλο εργασιών για το 2019 ίσο με 340.088,15€. Συμμετοχή της ... 70%.

2) Κ/Ξ ... - ... ΑΦΜ ... και κύκλο εργασιών για το 2019 ίσο με 8.969,96€. Συμμετοχή της ... 50%.

Συνεπώς (340.088,15€ x 70%) + (8.969,86€ x 50%) = 238.061,70€ + 4.484,98€ = 242.546,68€. Το ποσό αυτό θα πρέπει να προστεθεί στον κύκλο εργασιών των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων του 2019 για να εξαχθεί ο κρίσιμος για την αιτιολόγηση της αναλογίας του κόστους έδρας

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κύκλος εργασιών της επιχείρησης ύφους τελικά 1.529.593,54€ + 242.546,68€ = 1.772.140,22€.

92. Με βάση τα ανωτέρω, ο πραγματικός υπολογισμός του κόστους διοίκησης σε σχέση με τον κύκλο εργασιών διαμορφώνεται στο ποσοστό 137.992,42€/ 1.772.140,22€ = 7,78% (0,0778). Συνεπώς, το αναλογούν κόστος έδρας θα ήταν 7,78% χ 1.295.849,37€ = 100.817,08€ και όχι 165.091,21€ που υπολόγισε η Ομάδα Εργασίας. Δηλαδή, η κατά την άποψη της Ομάδας Εργασίας πραγματική κοστολόγηση του κονδυλίου, με βάση τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις, έγινε για τους ανωτέρω λόγους εσφαλμένα και αν γινόταν σωστά θα κατέληγε σε εντελώς διαφορετικό αποτέλεσμα. Η εταιρεία μας, ακριβώς επειδή κατά τη σύνταξη της προσφοράς της γνώριζε τα δεδομένα, υπολόγισε ορθά και πραγματικά κόστη αναλογίας των εξόδων διοίκησης και κατά την αιτιολόγηση ανταποκρίθηκε στην οδηγία της Υπηρεσίας (υπ' αριθ. 903901/23.11.2020 πρόσκληση - Σχετ. 6) κρίνοντας ότι δεν είναι δόκιμο να απεικονιστεί το πραγματικό κόστος του κονδυλίου με αποσπασματική αναγωγή στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις και για το λόγο αυτό είναι ορθότερη ως μεθοδολογία αιτιολόγησης για το συγκεκριμένο κονδύλι η χρήση της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ (Σχετ. 13). Η Ομάδα Εργασίας κακώς δεν δέχθηκε τη συγκεκριμένη νόμιμη και επιτρεπτή επιλογή μας. Σε κάθε όμως περίπτωση αν υπολόγιζε (κατά το δυνατόν) ορθά τα δεδομένα με τη δική της μεθοδολογία, θα έπρεπε να επιβαρύνει την προσφορά μας κατά τα ανωτέρω με 100.818,08€ - 63.166,87€ = 37.650,21€ αντί των 101.924,34€.

93. Έτσι η ανωτέρω κρίση της είναι εντελώς αναιτιολόγητη και πρέπει να ακυρωθεί, άλλως να επιβαρυνθεί η προσφορά μας με 37.650,21€. Του λόγου το αληθές ως προς το αιτιολογημένο του σχετικού κονδυλίου της προσφοράς μας επιβεβαιώνουν και τα οικονομικά στοιχεία του 2020 που, παρότι δεν είχαν δημοσιευθεί κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς μας, θα ήταν εν πολλοίς ως οικονομικά δεδομένα γνωστά σε εμάς και φυσικά διαμόρφωσαν τις σχετικές κοστολογικές μας εκτιμήσεις.

94. Σύμφωνα λοιπόν και με αυτά ο κύκλος εργασιών της εταιρείας μας ανήλθε σε 1.514.100,90€, ενώ τα έξοδα διοίκησης σε 78.980,50€, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5,21%. Δηλαδή και με τα στοιχεία οικονομικών

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

καταστάσεων του 2020 το αναλογούν κόστος έδρας θα ήταν 5,21% χ 1.295.849,37€ = 67.513,75€. Σε κάθε περίπτωση ο υπολογισμός της Ομάδας Εργασίας που καταλήγει σε ποσόν 165.091,21€ είναι πρόδηλα υπερβολικά επιβαρυντικός και μη νόμιμος.

95. Συνεπώς, η Ομάδα Εργασίας όχι μόνο απέρριψε την αιτιολόγησή μας για το συγκεκριμένο κονδύλι με βάση την εγκύκλιο 9/2017 του ΥΠΟΜΕ μη νόμιμα, αλλά έσφαλε εντελώς και κατά το μέρος που μας επιβάρυνε με ποσόν 101.924,34€ αντί 37.650,21€, κόστος που αποδεικνύεται ότι δεν ανταποκρίνεται στα οικονομικά δεδομένα της επιχείρησης και της αγοράς όπως αυτά πρέπει να ληφθούν για να γίνει ορθά η αιτιολόγηση. Έχουμε, δε, ιδιαίτερο έννομο συμφέρον να διορθωθεί η αξιολόγηση της αιτιολόγησής μας κατά τα νόμιμα, ακόμα και αν η Ομάδα Εργασίας (κρίνοντας εσφαλμένα) παρά ταύτα δεν θεωρεί την προσφορά μας ζημιογόνα. Και τούτο γιατί σε περίπτωση που τρίτος, έχων έννομο συμφέρον, ήθελε αμφισβητήσει την ορθότητα της κοστολόγησής μας ως προς οποιοδήποτε κεφάλαιό της, εμείς οφείλουμε να έχουμε προσβάλλει τις βλαπτικές κρίσεις της Επιτροπής που μας αφορούν ευθύς μόλις μας είναι γνωστές. ».

21. Επειδή, η παρεμβαίνουσα «...» προβάλλει τα εξής «...ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ ΛΟΓΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

1. Με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η εταιρία μας δεν στελεχώνει το έργο με το κατάλληλο προσωπικό διότι δηλώνει δύο μηχανολόγους.

1.1. Στην αιτιολόγησή της η εταιρία μας, στην σελ. 19 έχει Πίνακα Προσωπικού Γενικής Επιστασίας και Διοίκησης Αναδόχου όπου αναφέρονται περιγραφικά οι θέσεις, ο χρόνος απασχόλησης, οι αμοιβές και το συνολικό κόστος των προσώπων αυτών στο έργο. Περαιτέρω, στις σελίδες 144, 145 και 146 επισυνάπτονται τρεις συμβάσεις, 2 μηχανολόγων και 1 πολιτικού μηχανικού, μηχανικών που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρείας, άρα απασχολούνται κατ' αποκλειστικότητα στα έργα της εταιρείας. Ο δε μηχανολόγος μπορεί να απασχοληθεί στο έργο διότι στο έργο περιλαμβάνονται εργασίες εγκατάστασης άρδευσης που είναι δίκτυο υπό πίεση, άρα εμπίπτει στο επιστημονικό του πεδίο (Σχετ.1).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1.2. Η εταιρία μας είναι εγγεγραμμένη στο ΜΕΕΠ με κατάταξη στην 4η τάξη για έργα οδοποιίας. Το πτυχίο της στελεχώνεται μεταξύ άλλων, από δύο πολιτικούς μηχανικούς εγγεγραμμένους στο ΜΕΚ Δ για τα έργα οδοποιίας. Στην αιτιολόγηση μπήκε η σύμβαση του κου Δ. ΤΕΣΣΕΡΗ, επιπλέον υποβάλλουμε την σύμβαση του κου ..., πολιτικού μηχανικού, που έχει την ίδια αμοιβή. Άρα, ακόμα και αν ο μηχανολόγος δεν μπορεί να στελεχώσει το έργο και πρέπει να είναι Πολιτικός Μηχανικός, υπάρχει μηχανικός της εταιρείας με την ίδια αμοιβή (Σχετ.2).

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΙΣΘΩΜΕΝΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ (παρ 15-16)

2.1. Στην αιτιολόγηση που κατέθεσε η εταιρία μας υπάρχει «ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΦΟΡΤΗΓΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΟ». Η ανάλυση που υποβάλλεται περιλαμβάνει την κοστολόγηση 8 μηχανημάτων, εκτείνεται σε 10 σελίδες αναλυτικών υπολογισμών (σελ. 73-83) και περιλαμβάνει και αναλυτική κοστολόγηση του μεταφορικού έργου δυο εταιρειών που έδωσαν προσφορά. Από τα ανωτέρω, και με δεδομένο ότι η Ομάδα Εργασίας δεν επέφερε αλλαγές στην υποβληθείσα κοστολόγηση, συνάγεται ότι αυτή θεωρήθηκε πλήρης και επαρκής. Στην υποβληθείσα κοστολόγηση εκ παραδρομής, δεν περιλήφθηκαν στοιχεία κοστολόγησης ορισμένων μηχανημάτων για τα οποία ελήφθη προσφορά μίσθωσης για τον προσδιορισμό του ημερήσιου κόστους τους. Σημειώνουμε ότι οι τιμές μίσθωσης που λάβαμε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από την ... τον Σεπτέμβριο του 2020, ήταν οι τρέχουσες τιμές αγοράς χωρίς να υποκρύπτουν υποκοστολόγηση. Αυτό αποδεικνύεται από την ανάλυση του κοστολογίου που επισυνάπτουμε στην παρούσα και από την οποία προκύπτει ότι κάθε ένα από αυτά, δια της εκμισθώσεώς του, αφήνει κέρδος στον εκμισθωτή (Σχετ.3).

Από τον Πίνακα κοστολόγησης προκύπτει ότι τα μισθώματα είναι πάντα μεγαλύτερα από την κοστολόγηση πρωινής αλλά και βραδινής εργασίας:

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΣ	ΤΙΜΗ ΕΚ- ΜΙΣΘΩΣΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙ	ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΒΡΑΔΥΝΗ)
-----	-----------	---------------	----------------------	------------------	---------------------------

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1	ΦΙΝΙΣΕΡ	...	250,00 €	210,00 €	225,00 €
2	ΜΙΚΡΟΣ ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΑΣ		100,00 €	75,00 €	90,00 €
3	ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΑΣ	...	130,00 €	90,00 €	105,00 €
4	ΨΕΚΑΣΤΙΚΟ / ΦΕΝΤΕΡΑΛ	...	130,00 €	80,00 €	95,00 €
5	ΦΡΕΖΑ	... ..	710,00 €	400,00 €	420,00 €
6	ΦΟΡΤΩΤΑΚΙ		120,00 €	75,00 €	90,00 €
7	ΣΚΟΥΠΑ		150,00 €	90,00 €	105,00 €

Σημειώνεται ότι από τα ανωτέρω 7 μηχανήματα, η εταιρία μας διαθέτει και κοστολογεί 2 παρόμοια ιδιόκτητα μηχανήματα, ένα φορτωτή ... που κοστολογεί στην σελ. 75 με 110€ ανα ημέρα εργασίας και ένα μικρό οδοστρωτήρα bomag που κοστολογεί την σελ. 77 με 75€ για πρωινή εργασία και με 90€ για βραδινή εργασία.

Τέλος, σε συγκριτική θεώρηση του κόστους των δυο βασικότερων μηχανημάτων για την συντήρηση των ασφαλικών ταπήτων, της φρέζας (απόξεση παλαιού ασφαλτοτάπητα) και του ... (διάστρωση νέου τάπητα), διαπιστώνουμε ότι οι τιμές εκμίσθωσης που χρησιμοποιεί η εταιρία μας είναι μεγαλύτερες ή και συγκρίσιμες με την κοστολόγηση των λοιπών οικονομικών φορέων. Επομένως και από αυτή την σκοπιά δεν υποκρύπτεται υποκοστολόγηση.

	...	...	...	...	...	...
ΦΡΕΖΑ	730 €	457 €	710 €	480€	510€	430€
		(435€ χωρίς απόσβεση)	(550€ χωρίς απόσβεση)			
ΦΙΝΙΣΕΡ	250 €	286 €	290€	240€	230€	250€
		(254€ χωρίς απόσβεση)	(260€ χωρίς απόσβεση)			

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

2.2. Τέλος, η εκ παραδρομής παράλειψη υποβολής αναλυτικής κοστολόγησης για 5 από τα 7 μισθωμένα μηχανήματα, εκτός από το γεγονός ότι δεν υποκρύπτει υποκοστολόγηση, δεν αποτελεί λόγο απόρριψης της αιτιολόγησης της εταιρίας μας όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Η Πρόσκληση εμπεριέχει κατευθυντήριες οδηγίες προς την Ομάδα Εργασίας και προς τους οικονομικούς φορείς για τα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης και τον τρόπο αξιολόγησης τους. Δεν αναφέρεται πουθενά στην Πρόσκληση ότι τα ζητούμενα δικαιολογητικά είναι «επί ποινή απόρριψης» των αιτιολογήσεων. Επιπλέον από το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016 που ορίζει ότι «η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα», προκύπτει ότι εάν είχε αμφιβολίες η Ομάδα Εργασίας για το ύψος των μισθωμάτων όφειλε να ζητήσει να υποβληθούν διευκρινήσεις και συμπληρωματικά στοιχεία για έλεγχο, και όχι να απορρίψει μια Αιτιολόγηση η οποία ακόμα και μετά από διορθώσεις, αυτή παραμένει κερδοφόρα κατά 98.867,02€.

3. Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών κατά τους μήνες κατασκευής του έργου.(παρ. 17-19)

3.1. Η εταιρία μας στην σελ. 20 της αιτιολόγησής της αναφέρει ότι:

«Για την διάθεση επί τόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών εκτιμούμε τα εξής:

Για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εκτελούνται εργασίες στον τόπο του έργου, την άμεση αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών θα κάνουν τα συνεργεία που βρίσκονται επί τόπου.

Για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο δεν θα έχει παρουσία συνεργείο της εταιρείας ή συνεργάτη της στο έργο, δηλαδή για περίπου 8 μήνες, εκτιμούμε ότι θα χρειαστεί να κινητοποιηθεί συνεργείο με φορητάκι και 2 εργάτες 30 φορές για 1 ημέρα ή 60 φορές το ίδιο συνεργείο για μισή μέρα.

Εκτιμώμενο κόστος: Φορητάκι 60 € για 8ωρη απασχόληση

Εργάτες 70 € για 8ωρη απασχόληση 130 € για 8ωρη απασχόληση

Κόστος αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών: 3.900,00 €»

Μελετώντας την ... διαπιστώνουμε ότι σε αυτήν, ρητά, αναφέρονται τα ακόλουθα:

«1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ...

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

1.1.1 Αντικείμενο του έργου είναι η ανακατασκευή του αντιολισθηρού ασφαλτικού τάπητα στην ... εξ ολοκλήρου σε όλο το μήκος της και το πλάτος της οδού όπως αυτή περιγράφεται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-2007 πίνακας 2 υπ'αριθμό νο 13, καθώς και η αντιμετώπιση κάθε βλάβης ή φθοράς που θα παρουσιαστεί στο υπόλοιπο οδικό δίκτυο αρμοδιότητας Δ/σης Τεχνικών Έργων ..., όπως αυτό περιγράφεται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-2007 πίνακας 2, εφόσον δοθεί γραπτά εντολή από την Υπηρεσία μας.»

Άρθρο 1.2 Περιγραφή του έργου

6. Επίσης μπορεί να ζητηθεί από την Υπηρεσία μας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, να γίνει οποιαδήποτε εργασία, από αυτές που αναφέρονται παραπάνω σε οποιαδήποτε άλλη οδό που συντηρείται, από την Δ/ση Τεχνικών Έργων ... , όπως αυτές περιγράφονται στο ΦΕΚ 1787/τ.Β'/06-09-2007 στον πίνακα 2. (συντήρηση ασφαλτικού τάπητα, επισκευές μικρών φθορών με ασφαλτικό μείγμα θερμό ή ψυχρό(Bitumix), τροποποιήσεις στάθμης στομίων φρεατίων επίσκεψης και υδροσυλλογής, διαγραμμίσεις ή τοποθέτηση πινακίδας σήμανσης), εφόσον αυτό ζητηθεί με έγγραφη εντολή από την Υπηρεσία μας προς τον ανάδοχο του έργου.»

Άρθρο 7ο ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ

7.14 Ειδικότερες δαπάνες για :

A) Τη διαρκή επικοινωνία - συνεργασία με τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, προκειμένου για την ομαλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

B) Τον ορισμό τεχνικού υπαλλήλου από το προσωπικό του, ο οποίος θα είναι διαθέσιμος καθ' όλο το 24ωρο, για επεμβάσεις αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας (με παράλληλη κοινοποίηση του τηλεφώνου στα κατά τόπους τμήματα Τροχαίας της Ε.Ο.).

Γ) Τη διάθεση επιτόπου του έργου του απαιτούμενου συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών (τουλάχιστον με επισήμανση), επί 24ώρου, σύμφωνα με τα ανωτέρω. Σε περίπτωση που κατά την κρίση του αναδόχου και της Υπηρεσίας απαιτείται, μετά τον εντοπισμό του προβλήματος, η άμεση αντιμετώπισή του, αυτό θα γίνεται μετά από τηλεφωνική συνεννόηση και εντολή της Υπηρεσίας, (το οποίο πληρώνεται ιδιαίτερως).»

Από τον συνδυασμό των απαιτήσεων της ... (Άρθρα 1ο και 7ο), προκύπτει ότι η αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών θα γίνεται κατόπιν

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

επικοινωνίας-συνεργασίας εκπροσώπου του αναδόχου με την Διευθύνουσα Υπηρεσία, όπου σε περίπτωση που κατά την κρίση του αναδόχου και της Υπηρεσίας απαιτείται μετά τον εντοπισμό του προβλήματος η άμεση αντιμετώπισή του, τότε θα ζητείται με έγγραφη εντολή της Υπηρεσίας προς τον Ανάδοχο, να προβεί στις κατάλληλες εργασίες, η εκτέλεση των οποίων πληρώνεται ιδιαίτερω.

Οι εργασίες που ενδεικτικά αναφέρεται ότι θα απαιτηθούν είναι: «συντήρηση ασφαλτικού τάπητα , επισκευές μικρών φθορών με ασφαλτικό μείγμα θερμό ή ψυχρό (Bitumix), τροποποιήσεις στάθμης στομίων φρεατίων επίσκεψης και υδροσυλλογής, διαγραμμίσεις ή τοποθέτηση πινακίδας σήμανσης». Πρόκειται για εργασίες οι οποίες περιλαμβάνονται στα Άρθρα της μελέτης και επομένως έχουν κοστολογηθεί πλήρως και αναλυτικά κατά άρθρο από την εταιρία μας στην αιτιολόγησή της. Επομένως, κατά την διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, εφόσον ζητηθεί εγγράφως από την Υπηρεσία, θα προγραμματιστεί η εκτέλεση των εργασιών με τα άτομα που αναφέρονται στην αιτιολόγηση ότι θα εκτελέσουν τις επιμέρους εργασίες. Δεν θα αφαιρεθούν από άλλα συνεργεία. Αν για παράδειγμα απαιτηθεί η τοποθέτηση πινακίδων σε οποιοδήποτε σημείο του οδικού δικτύου αρμοδιότητας της Δ/σης Τεχνικών Έργων ..., τότε το συνεργείο που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της αιτιολόγησης θα εκτελέσει την εργασία η οποία κοστολογείται ειδικώς στην αιτιολόγηση. Το κόστος συνεργείου που υπολογίζει η εταιρεία μας στα γενικά έξοδα της αιτιολόγησης (ύψους 3.900€) κοστολογείται εκ του περισσού διότι αυτό είτε υποβοηθά τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού γραφείου στην αυτοψία των σημείων του οδικού δικτύου που παρουσιάζουν επικινδυνότητα, είτε εάν κάνουν κάποια επέμβαση, πχ τοποθέτηση πινακίδων, τότε υποκαθιστούν το κόστος που έχει υπολογιστεί για την εργασία αυτή στο συγκεκριμένο άρθρο. Επομένως το κόστος των 3.900€ που υπολογίστηκε στα Γενικά Έξοδα είναι εκ του περισσού επειδή η μόνη εργασία επέμβασης που δεν κοστολογείται είναι η υποβοήθηση του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου στην άμεση σήμανση κάποιου κινδύνου. Ως εκ τούτου, και επειδή ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου κοστολογείται με πλήρη απασχόληση στο έργο για όλη της συμβατική του διάρκεια (15 μήνες), δεν

προκύπτει λόγος ούτε να απομειωθεί η απόδοση κανενός συνεργείου ούτε το εν λόγω συνεργείο να κοστολογηθεί για περισσότερες επεμβάσεις.

Β' Λόγος - Έλλειψη αιτιολόγησης έμμεσου κόστους

4. Δαπάνη προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου (παρ. 24)

4.1. Η εταιρία μας στην σελ. 19 της αιτιολόγησής της έχει συμπεριλάβει αναλυτικό πίνακα υπολογισμού δαπάνης προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου, με πληροφορίες για τον χρόνο απασχόλησης στο έργο και το ύψος των αμοιβών. Ειδικά για τους μηχανικούς του έργου υποβάλλει στις σελ. 144-146 τις ισχύουσες συμβάσεις με τους μηχανικούς που στελεχώνουν το πτυχίο της και κατά τεκμήριο απασχολούνται κατ' αποκλειστικότητα στα έργα της εταιρείας. Επιπλέον, ο χρόνος απασχόλησης του εν λόγω προσωπικού επιβεβαιώνεται και από το υποβληθέν χρονοδιάγραμμα στην σελ. 33 της αιτιολόγησης (Σχετ.4). Επίσης, από την περιγραφή του Σχεδίου Υλοποίησης αλλά και την αναλυτική κοστολόγηση των εργασιών ανά Άρθρο Τιμολογίου, προκύπτει σαφώς αν πρόκειται για ημερήσια ή νυχτερινή εργασία.

4.2. Η κοστολόγηση του προσωπικού διοίκησης και επιστασίας του αναδόχου έγινε με βάση τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη, το χρονοδιάγραμμα των εργασιών που βασίστηκε στην πλήρη ανάλυση κάθε εργασίας και στην φύση και τις ανάγκες του έργου. Ο προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου χρεώνεται στο έργο για όλη της συμβατική προθεσμία εκτέλεσης των εργασιών, 15 μήνες, παρότι οι κατασκευές του έργου τεκμηριώνεται ότι θα έχουν ολοκληρωθεί σε 5 μήνες. Προκειμένου να απουσιάσει θα υπάρξει αντικαταστάτης του για το χρονικό διάστημα της (για τις ανάγκες του έργου) δικαιολογημένης απουσίας του. Επειδή δικαιολογημένη απουσία για ένα έργο το οποίο εκτελείται στο κέντρο της ..., δίπλα στην επιβλέπουσα το έργο Υπηρεσία αναμένεται να είναι μηδενικές, ο αντικαταστάτης του θα είναι παρών στο έργο ελάχιστα. Αντί μηδενικής παρουσίας, προβλέφθηκε και κοστολογήθηκε επιπλέον παρουσία αντικατάσταση για 3 μήνες. Ο προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου είναι Πολιτικός μηχανικός, επομένως είναι απολύτως κατάλληλος να τηρήσει τον Φάκελο του έργου, συντάσσοντας επιμετρητικά σχέδια, αναλυτικές

επιμετρήσεις και να τηρεί το ΦΑΥ (Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας) και το ΠΠΕ (Πρόγραμμα Ποιότητα έργου). Η συντήρηση του ασφαλικού τάπητα της Λεωφόρου ... και η συντήρηση του πρασίνου της διαχωριστικής νησίδας, συνιστούν ένα σύνηθες και ιδιαίτερα απλό έργο συντήρησης, χωρίς καν σχέδια μελέτης στα συμβατικά τεύχη. Επομένως εύλογα θεωρήθηκε ότι ο Τεχνολόγος ή Υπομηχανικός της παραγράφου 16.1.1.α της ... υποκαθίσταται από τον Προϊστάμενο του Εργοταξιακού γραφείου που θα έχει παρουσία στο έργο για όλη της διάρκεια της συμβατικής προθεσμίας, ο οποίος έχει προσόντα τουλάχιστον αντίστοιχα με αυτά ενός Τεχνολόγου ή Υπομηχανικού, και κυρίως τα καθήκοντα του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες του έργου. Άλλωστε ούτε στα Συμβατικά Τεύχη ούτε στην προσφυγή της ... περιγράφεται το αντικείμενο της εργασίας ή έστω τα καθήκοντα του Τεχνολόγου ή Υπομηχανικού της παραγράφου 16.1.1.α της ..., τα οποία δεν μπορεί να εκτελέσει ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου και τα οποία αιτιολογούν τη παρουσία του για $15+6=21$ μήνες στο έργο.

4.3. Επιπρόσθετα, τόσο στην αναλυτική κοστολόγηση των εργασιών όσο και στο σχετικό χρονοδιάγραμμα υπολογίζεται με ακρίβεια ο απαιτούμενος χρόνος κατασκευής του έργου σε επίπεδο ημερών. Συγκεκριμένα για τις εργασίες ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ θα απαιτηθούν 8 ημέρες εργασίας, για την ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ο χρόνος διορθώθηκε από της Ομάδα Εργασίας σε συνολική διάρκεια 20 ημερών, για την ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΗ απαιτούνται 6 ημέρες, για την κατασκευή ΤΑΠΗΤΗΔΙΩΝ απαιτούνται 10 ημέρες, για ΑΝΥΨΩΣΕΙΣ ΦΡΕΑΤΙΩΝ ο χρόνος διορθώθηκε από την Ομάδα Εργασίας σε 125 ημέρες, η ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ γίνεται σε 16 ημέρες ενώ η τοποθέτηση ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ και ΣΤΗΘΑΙΩΝ απαιτεί 33 ημέρες. Κάποιες από αυτές τις εργασίες είναι συνδεδεμένες (πχ ΑΣΦΑΛΤΙΚΑ+ΔΙΑΓΡΑΜΜΙΣΗ) οπότε δεν απαιτείται δεύτερος εργοδηγός και κάποιες από αυτές δεν απαιτούν καν την παρουσία εργοδηγού διότι είναι απλές εργασίες που εκτελούνται από μικρά συνεργεία (ΑΝΥΨΩΣΗ ΦΡΕΑΤΙΩΝ και ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ - ΣΤΗΘΑΙΑ). Άρα παρουσία εργοδηγού απαιτείται κατά την εκτέλεση εργασιών ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ (8 ημέρες) + ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ (20 ημέρες) + ΤΑΠΗΤΙΔΙΑ (10 ημέρες) + ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ (16 ημέρες) = 54 ημέρες, εκ των οποίων μόνο οι 20 ημέρες είναι νυχτερινή εργασία. Επομένως είναι εσφαλμένος ο

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ισχυρισμός ότι οι εργοδηγοί θα απασχολούνται στο έργο μόνιμα νύχτα για 15 μήνες όταν απασχολούνται πραγματικά 54 ημέρες, εκ των οποίων οι 34 ημέρες είναι ημέρα και ένας εξ' αυτών για 20 ημέρες θα απασχοληθεί βράδυ. Τέλος, κάποιος εργοδηγός, ακόμα και αν κάποιες μέρες δεν απασχοληθεί στο έργο αλλά αξιοποιηθεί κάπου αλλού, για λόγους ασφαλούς κοστολόγησης, χρεώνεται πλήρως στο έργο για το συνολικό χρόνο που θα διαρκέσουν οι κατασκευές. Επομένως είναι ασφαλείς οι υπολογισμοί μας διότι κατά την διάρκεια των 5 μηνών που κοστολογείται κάθε εργοδηγός, συνολικά μόνο 20 ημέρες ήτοι 1 μήνα, ένας εξ' αυτών, θα δικαιούται επίδομα νυχτερινής απασχόλησης. Άρα οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας βασίζονται σε πλήρως αβάσιμες υποθέσεις.

4.4. Ειδικώς να αναφέρουμε ότι σχετικά με τις αμοιβές των εργοδηγών, και με δεδομένο ότι μόνο ένας εξ' αυτών θα απασχοληθεί βράδυ για 20 ημέρες, δηλαδή ένα μήνα, η ελάχιστη αμοιβή που θα έπρεπε να υπολογιστεί είναι : για υπάλληλο με προϋπηρεσία 3-6 χρόνια, μισθός 715 €. Άρα ο υπολογισμός για την δαπάνη των δυο εργοδηγών έχει ως ακολούθως:
 $1 \text{ άτομο} * [715 \text{€} * (14/12) * 5 \text{ μήνες}] + 1 \text{ άτομο} * [715 \text{€} * (14/12) * 5 \text{ μήνες} + \text{αποζημίωση νυχτερινής εργασίας } 20 \text{ ημερες} * 8 \text{ ωρες} * 3,90 \text{ ελάχιστο ωρομίσθιο} * 0,25] = 4.170 \text{€} + 4.170 \text{€} + 156 \text{€} = 8.496 \text{€}$. Στην αιτιολόγηση (σελ 19) έχει υπολογιστεί δαπάνη $[2 \text{ άτομα} * 5.833 \text{€}] = 11.666,66 \text{€}$ ποσό που υπερκαλύπτει την ελάχιστη απαίτηση.

5. Δαπάνη εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού της γενικής επιστασίας και διοίκησης του αναδόχου (B5)(παρ. 25)

5.1. Κατά την ανάλυση του υπό B5 κόστους που εκτίμησε η εταιρία μας, στην σελ. 19 της αιτιολόγησης αναφέρει ότι: «Το προσωπικό της εταιρείας μετακινείται είτε με ιδιόκτητα αυτοκίνητα είτε με ιδιόκτητα οχήματα της εταιρείας. Δεν προβλέπεται ούτε απαιτείται η αγορά νέων οχημάτων για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου το οποίο βρίσκεται στο κέντρο της ..., και η Υπηρεσία Επίβλεψης βρίσκεται επίσης σε πολύ κοντινή απόσταση από τον τόπο εκτέλεσης του έργου. Σε κάθε περίπτωση θα εκτιμήσουμε κόστος για τυχόν κόστος καυσίμων οχημάτων ΙΧ, όχημα αντικατάστασης σε περίπτωση βλάβης και έξοδα μετακίνησης (MMM ή ταξί). Στην δαπάνη αυτή περιλαμβάνεται και η υποχρέωση που προκύπτει από την ... (παρ. 9.5) για

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

εξυπηρέτηση της μετάβασης της επίβλεψης και των μελών της επιτροπής αφανών εργασιών στον τόπο των εργασιών.» Επιπλέον στο υποβληθέν Μητρώο Παγίων, και στην σελ. 85 της αιτιολόγησης, εμφανίζονται τα έξι (6) ιδιόκτητα επιβατικά αυτοκίνητα που μπορούν να διατεθούν για τις ανάγκες μετακίνησης του συγκεκριμένου προσωπικού. Σημειώνουμε πως το έργο θα έχει αυξημένες ανάγκες μετακινήσεων κατά τους 5 μήνες των κατασκευών και σχεδόν μηδενικές για τους υπόλοιπους 10.

5.2. Αναφορικά με την εγγύτητα της Υπηρεσίας με το τον τόπο εκτέλεσης του έργου, τα γραφεία της ... όπου στεγάζεται η Υπηρεσία στην ..., απέχουν μόνο 700 μ. από την αρχή της ... (Σχ.5).

5.3. Σχετικά με άλλες δαπάνες που συναρτώνται με την εκτέλεση των καθηκόντων του διοικητικού προσωπικού, σημειώνουμε ότι η εταιρεία διαθέτει γραφεία στο Μαρούσι όπου είναι και η έδρα της, άρα και ο τόπος απασχόλησης των μηχανικών της όταν δεν βρίσκονται στο έργο. Άρα και με δεδομένο ότι δεν απαιτείται εγκατάσταση εργοταξιακών γραφείων, κόστη λειτουργίας γραφειακών χώρων, αναλώσιμα, δαπάνες επικοινωνίας πχ λογαριασμοί κινητών, εφόσον όλα αυτά καλύπτονται από τα έξοδα λειτουργίας της έδρας, είναι αναμενόμενο το κόστος για την εκτέλεση των καθηκόντων να είναι ιδιαίτερα μειωμένο. Άλλωστε, μόνη η σύγκριση με το θεωρητικό κόστος της εγκυκλίου που επιχειρεί η προσφεύγουσα, δεν είναι απόδειξη υποκοστολόγησης.

6. Ασφάλιση έργου (παρ26)

6.1. Για τον υπολογισμό της δαπάνης ασφάλισης του έργου χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από το αρχείο της εταιρείας και από προσφορές που έχουμε κατά καιρούς λάβει από ασφαλιστικές εταιρείας.

Δεν λάβαμε προσφορά ειδικά για το συγκεκριμένο έργο. Ειδικά όμως για έργα ασφαλτοστρώσεων στην ... που έχει εκτελέσει η εταιρεία μας την τελευταία 5ετία, παραθέτουμε στοιχεία κόστους με υπολογισμό του αντίστοιχου ποσοστού δαπάνης επί της Εργολαβικής Σύμβασης (Σχ.6).

	ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ	%
--	---------------------	---------------------	---

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ΕΡΓΟ ΠΕΡΙΦ. 1	2.150,01 €	1.004.634,08 €	0,21%
ΕΡΓΟ ΠΕΡΙΦ. 2	3.022,14 €	1.344.890,64 €	0,22%

Επίσης, σημειώνουμε ότι η δαπάνη ασφάλισης του έργου, ακόμα και αν δεν τεκμηριώνεται «επαρκώς», αυτή πάντα υπολογίζεται επι της δαπάνης της προσφοράς, όπως ακριβώς το υπολογίζει η προσφεύγουσα στην δική της αιτιολόγηση.

Για συγκριτική και μόνο θεώρηση της σχετικής δαπάνης που υπολόγισε η εταιρία μας παραθέτουμε τον ακόλουθο πίνακα της συγκεκριμένης δαπάνης όλων των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν αιτιολόγηση.

	ΔΑΠΑΝΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΑΞΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ	%
...	2.695,00 €	1.073.856,00 €	0,25%
...	<i>ΒΑΣΕΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ</i>		0,30%
...	6.700,00 €	3.325.806,00 €	0,20%
...	4.312,91 €	1.718.290,00 €	0,25%
... (*)	5.000,00 €	1.463.633,00 €	0,34%
...	5.000,00 €	1.830.221,38 €	0,27%

7. Ταπητίδια (παρ 28-33)

7.1. Στην κοστολόγηση της εργασίας κατασκευής ταπητιδίων, εκ παραδρομής κοστολογείται η μικρή φρέζα, η οποία λόγω μεγέθους και τεχνικών προδιαγραφών δύναται να φρεζάρει έως 650 τμ/ημέρα με μέσο βάθος τα 10 εκ. Αντί της μικρής φρέζας, και προκειμένου να επιτευχθεί η δυνατόν ταχύτερη ολοκλήρωση των επι μέρους επεμβάσεων, θα έπρεπε να κοστολογηθεί η μεγάλη φρέζα που σε ημερήσια βάση ξεπερνάει τις 5.000 τμ σε δωρη βάρδια. Η κοστολογική επιβάρυνση για την εργασία της αποκατάστασης ταπητιδίων ανέρχεται σε (Μίσθωμα μεγάλης φρέζας-κόστος μικρής φρέζας)*10 ημέρες= (730€-90€)*10= 6.400€. Τα λοιπά κόστη μένουν αμετάβλητα διότι λόγω μικρής ποσότητας σε επιφάνεια εργασίας (περί τα

1.000 τμ/ημέρα) δεν απαιτείται καθημερινό γέμισμα των δεξαμενών νερού των μηχανημάτων.

8. Δαπάνη μηχανημάτων (παρ. 34-64)

8.1. Σχετικά με τα κόστη που προσκομίζει η ... προσπαθώντας να αποδείξει ότι αυτά είναι τα αληθή κόστη της εκμίσθωσης αντίστοιχων μηχανημάτων, παρατηρούμε ότι προς απόδειξη του ισχυρισμού της, προσκομίζει τρεις προσφορές, μια από την ... φέρουσα ημερομηνία 21/4/21, μια από την ... στην ... με ημερομηνία 22/4/21 και μια από την ... με ημερομηνία 19/4/21. Ανήκει στα διδάγματα της κοινής πείρας ότι κάθε οικονομική προσφορά αντικατοπτρίζει τουλάχιστον τρεις παραμέτρους, η πρώτη είναι η τρέχουσα οικονομική συγκυρία και οι τιμές των βασικών πρώτων υλών που απαιτούνται-εν προκειμένω οι τιμές των καυσίμων, η δεύτερη είναι η φερεγγυότητα και οι παρελθούσες δοσοληψίες των δυο μερών και η τρίτη είναι η διαπραγματευτική ικανότητα των δυο μερών. Σχετικά με την πρώτη παράμετρο, σημειώνουμε ότι μεταξύ της καταληκτικής ημερομηνία υποβολής προσφορών στον διαγωνισμό (14/09/2020) και της ημερομηνίας λήψης των προσφορών (21/4/2021) η διαφορά στις τιμές των καυσίμων είναι πολύ σημαντική. Συγκεκριμένα στις 14/9/20 η τιμή του πετρελαίου κίνησης ήταν 0,739€/λίτρο ενώ στις 21/4/21 η τιμή για το ίδιο προϊόν ανήλθε σε 0,922€/λίτρο (πηγή:Γενική Γραμματεία Εμπορίου: <http://oil.gge.gov.gr/>),(Σχετ.7) , και παρουσιάζει αύξηση +24,7%. Είναι επομένως εύλογο οι τιμές των εν λόγω μηχανημάτων να παρουσιάσουν σημαντικές ανατιμήσεις μεταξύ Σεπτεμβρίου 2020 και Απριλίου 2021. Σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική κάθε εκμισθωτή, ενδεικτικά αναφέρουμε ότι από την ..., με ημερομηνία 11/9/20 λαμβάνει προσφορά ο οικονομικός φορέας ... για το μηχάνημα ... ύψους 120€/ημέρα. Στις 21/4/21 η ... προσφέρει στην ... τιμή 180€/ημέρα για το ίδιο .... Αντίστοιχα στις 3/9/20 η ... λαμβάνει τιμή 130€/ημέρα για το ... από την ... (Σχετ.8). Η διαπίστωση αυτή μας οδηγεί και στην τρίτη παράμετρο που είναι η διαπραγματευτική ικανότητα των δυο μερών όπου εν προκειμένω αμφισβητούμε τον σκοπό και την ικανότητα της ... να προσκομίσει τις βέλτιστες δυνατές προσφορές της αγοράς, πρώτον διότι έχει συμφέρον να βρει τις υψηλότερες δυνατές τιμές ώστε να «φανούν» χαμηλές οι τιμές εκμίσθωσης της ..., και αφετέρου, στην αγορά είναι γνωστό τι η ...

διαθέτει ιδιόκτητο εξοπλισμό, επομένως οι προσφορές που δίνουν οι εκμισθωτές εμπεριέχουν την γνώση ότι κατά πάσα πιθανότητα δεν πρόκειται να υλοποιηθεί η προσφορά τους, δεδομένου ότι η ... έχει συμφέρον να χρησιμοποιήσει τα ιδιόκτητα μηχανήματα της. Το γεγονός αυτό είναι αδιαμφισβήτητα γνωστό στην ... η οποία είναι και ο προμηθευτής της ... σε ασφαλτόμιγμα, άρα έχει καλή γνώση του εξοπλισμού της ... αλλά επίσης έχει και καλή γνώση της φερεγγυότητάς του πελάτη της, με τρόπο που η προσφορά που συντάσσει αντικατοπτρίζει όλα τα παραπάνω. Όλες οι προσφορές με κάποιο τρόπο αντικατοπτρίζουν την καθόλου αμελητέα διαφορά τιμής στα καύσιμα, την γνώση ότι η ... διαθέτει ιδιόκτητο εξοπλισμό και φυσικά την έλλειψη κινήτρου της ... να επιτύχει βελτιωμένες τιμές μέσω διαπραγμάτευσης.

8.2. Μια παρατήρηση ακόμα. Η προσφεύγουσα χαρακτηρίζει την προσφορά της ... «ανυπόγραφη» και «προσφορά», όμως η ίδια χρησιμοποιεί στην συνέχεια ως αληθή και ως απόδειξη επιχειρήματος μια αντίστοιχη «ανυπόγραφη» «μη δεσμευτική» «προσφορά» της ίδιας εταιρείας. Οι προσφορές που έδωσε η ..., σε εμάς ελήφθη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, εκτιμούμε το ίδιο έγινε και στην περίπτωση της ... και είναι αρκετά «όμοιες» σε σχέση με την «υπογραφή» για την οποία δεν καταλείπεται αμφιβολία ότι προέρχονται από την ... και φέρουν το ίδιο όνομα στο κάτω μέρος της σελίδας. Εκτός από το ύψος των τιμών που είναι διαφορετικό, η προσφορά της ... προς την ... αναφέρει επιπρόσθετα τον τίτλο του έργου, οπότε είναι σαφές ότι πρόκειται για προσφορά για το συγκεκριμένο έργο και όχι για μια γενική προσφορά χρήσης μηχανημάτων.

8.3. Όλα τα παραπάνω αφορούν στα επιπλέον κόστη που υπολογίζει η ... ότι πρέπει να προστεθούν στην αιτιολόγηση μας στις παραγράφους 34-49 τα οποία βασίζονται στην βασική λανθασμένη παραδοχή, ότι οι προσφορές που η ίδια απέσπασε από την αγορά τον Απρίλιο του 2021, εφαρμόζονται στον έλεγχο της αιτιολόγησης άλλου οικονομικού φορέα η οποία συντάχθηκε με στοιχεία Σεπτεμβρίου 2020 που είναι και ο κρίσιμος χρόνος ελέγχου της προσφοράς μας.

8.4. Σχετικά με τα ιδιόκτητα φορτηγά και την κοστολόγηση τους, η εταιρία μας χρησιμοποίησε την τιμή καυσίμων που ίσχυε στις 14/9/21 από την

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, όπως όριζε η Πρόσκληση σχετικά με την τιμή της ασφάλτου, η οποία ανερχόταν σε 0,739€/λίτρο και την προσαύξησε στα 0,80€/λίτρο ώστε να αντικατοπτρίζει κάποιο κέρδος για τους προμηθευτές. Δεν ήταν υποχρεωμένη να λάβει άλλη τιμή, πχ μέση τιμή Αυγούστου και Σεπτεμβρίου.

8.5. Όσο για το κόστος των οδηγών της, επειδή εκείνη την περίοδο η ... δεν είχε έργο σε εξέλιξη που να απασχολεί φορητά, δεν διέθετε οδηγούς στο υπαλληλικό της προσωπικό. Επομένως είναι εύλογη η παραδοχή ότι θα προσλάβει οδηγούς με μισθό (μισθός+ασφάλιση) 1.000€/μήνα (σελ. 73 της αιτιολόγησης) όπου μαζί με δώρα αυτός αυξάνεται σε $1.000\text{€} \times 14/12 = 1.166,67\text{€}$ το οποίο αντιστοιχεί σε 53,03€ πρωινής αμοιβής ή 66,29€ βραδινής απασχόλησης (επίσης σελ.73). Λίγο παρακάτω, στην κοστολόγηση των φορητών της (σελ. 80 και 81) προστίθενται αναλυτικά τα ορθά ποσά σε κάθε βάρδια απασχόλησης ώστε να καταλήξει σε κόστος πρωινής εργασίας 160€ και κόστος βραδινής εργασίας 175€. Τα ημερομίσθια που πληρώνουν άλλοι οικονομικοί φορείς δεν αποτελούν απόδειξη για το εύλογο της δαπάνης που υπολογίζεται. Εν προκειμένω, με βάση τα ισχύοντα κατώτατα όρια αμοιβών υπαλλήλων, όπου ο βασικός μισθός ανέρχεται σε 650€ για 0-3 έτη προϋπηρεσίας, η χρήση μισθών ύψους 1.000€ μόνο υποκοστολόγηση δεν υποκρύπτει. Άρα και οι ισχυρισμοί των παραγράφων 51 και 52 πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

9. Διαγραμμίσεις (παρ.65-71)

9.1. Για τον υπολογισμό της δαπάνης της διαγράμμισης χρησιμοποιήσαμε το πιστοποιητικό της ... με κωδικό ... για τα υλικά που προμηθευόμαστε. Η αναλογία των υλικών είναι 3:1 (χρωμα:υαλοσφαιρίδια) επομένως γι αυτό υποβάλαμε το συγκεκριμένο υπολογισμό. Όμως το συγκεκριμένο πιστοποιητικό έδινε πάχος υμένα 0,4χλστ αντί των 0,6 χλστ που απαιτεί η οικεία Προδιαγραφή. Οι υπολογισμοί που κάναμε ήταν:

Για κάθε 1m ² διαγράμμισης απαιτούνται :			ΤΙΜΗ (€/Kg)	ΤΙΜΗ (€/TM)
Ακρυλικό χρώμα :	300,00	gr/ m ²	1,50 €	0,45 €
Υαλοσφαιρίδια ακρυλικού χρώματος διαγράμμισης:	100,00	gr/ m ²	0,67 €	0,07 €

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ΣΥΝΟΛΟ				0,52 €
Για 20.000 τμ η δαπάνη υπολογίζεται : 20.000τμ*0,52€ =				10.340,00€

Αποδεχόμαστε την διόρθωση της προσφεύγουσας στην παρ. 65 της προσφυγής της και οι υπολογισμοί μεταβάλλονται ως ακολούθως:

Για κάθε 1m2 διαγράμμισης απαιτούνται :			ΤΙΜΗ (€/Kg)	ΤΙΜΗ (€/TM)
Ακρυλικό χρώμα :	720,00	gr/ m2	1,50 €	1,08 €
Υαλοσφαιρίδια ακρυλικού χρώματος διαγράμμισης:	450,00	gr/ m2	0,67 €	0,30 €
ΣΥΝΟΛΟ				1,38 €
Για 20.000 τμ η δαπάνη υπολογίζεται : 20.000τμ* 1,38€ =				27.600,00€

Επομένως η διαφορά τιμής στην προμήθεια των υλικών αντιστοιχεί σε 27.600€-10.340€= 17.260€

10. Σταθερό έξοδο της περιφραξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών (Κονδύλι Α3 της Εγκυκλίου 9/2017) (παρ.73).

10.1. Δεδομένου ότι για την εκτέλεση του έργου δεν απαιτείται εγκατάσταση εργοταξιακών χώρων, είναι επόμενο να μην απαιτείται δαπάνη για περίφραξη ή και επιτήρηση εργοταξιακών εγκαταστάσεων. Επίσης κάθε τμήμα της οδού που θα συντηρείται, δεν περιφράσσεται ούτε παραμένει αποκλεισμένο από την κυκλοφορία, αλλά παραδίδεται προς χρήση στο πέρας κάθε βάρδιας. Η εταιρία μας, από προηγούμενα έργα έχει μεγάλο απόθεμα σε κώνους, πινακίδες κατεύθυνσης της κυκλοφορίας και φανούς. Το κόστος τυχόν αναλώσιμων (πχ μπαταρίες) είναι αμελητέας αξίας.

11. Αξία υλικού επίχωσης (3Α) (παρ 75).

11.1. Η εταιρία μας εν όψει της τεκμηρίωσης της αιτιολόγησης ζήτησε και έλαβε προσφορά και από έτερο προμηθευτή της για προμήθεια Α υλών. Ο λόγος ήταν ότι η ....., διαθέτει σύμβαση με το Εναλλακτικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων ... και εξυπηρετεί την διαδρομή των οχημάτων της εταιρείας για την διαχείριση των αποβλήτων εκσκαφών, τα οποία μεταφέρουν τα προϊόντα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προς απόρριψη στην μονάδα και φορτώνουν κατάλληλο υλικό επίχωσης το οποίο επιστρέφουν στο έργο.

11.2. Το κόστος των προϊόντων των λατομείων παρουσιάζει σταθερότητα σε βάθος χρόνου, δεν έχει μεταβληθεί καθόλου κατά το διάστημα 14/9/20 και 1/12/20 (2,5 μήνες) επομένως η εταιρία μας έχει δικαίωμα να το χρησιμοποιήσει ως κόστος υπολογισμού για την εργασία της ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ. Επιπλέον, το συγκεκριμένο υλικό, αντίθετα με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας, διαθέτει όλες τις προβλεπόμενες πιστοποιήσεις (Πιστοποίηση CE και Δήλωση Επίδοσης) οι οποίες συνυποβάλλονται με την παρούσα (Σχετ.9). Από τη Δήλωση Επίδοσης και την Προδιαγραφή ΕΤΕΠ 05-03-03-00 «Στρώσεις οδοστρωμάτων από ασύνδετα υλικά» αποδεικνύεται ότι η κοκκομετρική διαβάθμιση καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις του προτύπου (ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - Όρια κοκκομετρικής διαβάθμισης μίγματος αδρανών υλικών) της σελίδας 8, για τον ΤΥΠΟ 1 ο οποίος χρησιμοποιείται για την κατασκευή της βάσης ή/και της υπόβασης ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ (Σχετ.10).

12. Λανθασμένοι υπολογισμοί απαιτούμενης ποσότητας ασφαλικών ταπήτων (παρ76-83).

12.1. Η προσφεύγουσα ορθώς εντοπίζει τον εσφαλμένο υπολογισμό πάχους των ασφαλικών στρώσεων

για τα ΑΤ 10-Ασφαλική στρώση Βάσης , ποσότητα 100 τμ και ΑΤ 12-Ασφαλική στρώση Κυκλοφορίας αστικής οδού, ποσότητα 1.000 τμ. Εκ παραδρομής υπολογίστηκε πάχος στρώσης 4 εκ αντί για 5εκ που είναι το προβλεπόμενο από τα συμβατικά τεύχη. Η διαφορά σε ποσότητα ασφαλτομίγματος ανέρχεται σε 2,34 τν για υλικό ΒΑΣΗΣ και 22,96 τν για υλικό ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ. Επομένως για τις ποσότητες αυτές θα πρέπει να προστεθεί το κόστος προμήθειας, μεταφορά και διάστρωσης. Κόστος Προμήθειας = $2,34 * 25,28 \text{€}/\text{tn} + 22,96 * 26,47 \text{€}/\text{tn} = 666,91 \text{€}$. Κόστος μεταφοράς = $(2,34 + 22,96) * 1,70 \text{€}/\text{tn} = 43,01 \text{€}$.

Κόστος διάστρωσης $(2,34 + 22,96) * 3.966,12 \text{€}/913,69 \text{tn} = 109,82 \text{€}$. Συνολικό κόστος = 819,74 €. Στους λοιπούς υπολογισμούς της η προσφεύγουσα κάνει λάθος θεωρώντας ότι η εταιρία μας «ξέχασε» να υπολογίσει την κόστος μεταφοράς και διάστρωσης. Με ένα έλεγχο των απαιτούμενων ποσοτήτων ανά υλικό θα διαπίστωνε ότι οι 9,35τν ΒΑΣΗΣ και οι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

91,84τν ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ έχουν προστεθεί στις απαιτούμενες ποσότητες στην σελ. 24 της αιτιολόγησής μας.

13. Τοποθέτηση μεγάλων πληροφοριακών πινακίδων. (παρ 84-85)

13.1. Κατά τον υπολογισμό το κόστους της εργασίας τοποθέτησης των μεγάλων πληροφοριακών πινακίδων που επιμετρώνται σε τ.μ. αντί για τεμ. εκ παραδρομής δεν υπολογίστηκε το κόστος τοποθέτησης. Δεχόμαστε τον χρόνο εργασίας που εκτιμούν στις αιτιολογήσεις τους οι ... και ... των 8 ημέρων, επομένως το επιπλέον κόστος βάσει κοστολογίων της αιτιολόγησης υπολογίζεται σε $(2 \text{ εργάτες} + \text{φορτηγάκι}) * 8 \text{ ημέρες} = (2 * 35€ + 60€) * 8 = 1.040€$.

14. Συμπερασματικά, ακόμα και επιβάλλοντας, με βάση τα ανωτέρω, επιπλέον δαπάνες ύψους $6.400€ + 17.260€ + 819,74€ + 1.040€ = 25.519,74€$, με δεδομένο ότι η Ομάδα Εργασίας διόρθωσε την κερδοφορία μας στις 98.867,02€, ακόμα και αν αφαιρεθούν οι 25.519,74€, η προσφορά μας παραμένει κερδοφόρα κατά 73.347,28€.

Από τα ανωτέρω αναφερόμενα αποδεικνύεται πλήρως ότι η αιτιολόγηση της προσφοράς μας ήταν πλήρης και ειδική και ότι η εταιρία μας από την εκτέλεση του έργου θα αποκομίσει όφελος δεδομένου ότι η προσφορά της εξακολουθεί να παραμένει κερδοφόρος κατά 73.347,28 €...».

22. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της ισχυρίζεται συναφώς τα εξής: «...Σχετικά με την προσφυγή του οικονομικού φορέα ... αναφέρουμε τα εξής:

1. Στον Α Λόγο που επικαλείται στην Προσφυγή της η ... σχετικά με την πλήρωση συμβατικής υποχρέωσης της ... (σκέψεις 12-14) παραλείπει να λάβει υπόψιν ότι στην αιτιολόγηση της ..., περιλαμβάνεται στην σελ 19 Πίνακας Προσωπικού Γενικής Επιστασίας και Διοίκησης, με αναφορά στις αμοιβές του προσωπικού και στον χρόνο απασχόλησης στο έργο. Οι χρόνοι απασχόλησης συνάδουν με τις απαιτήσεις της ..., το υποβληθέν χρονοδιάγραμμα και την περιγραφή της μεθόδου κατασκευής. Επίσης στις σελίδες 144-146 της αιτιολόγησης επισυνάπτονται τρεις συμβάσεις εκ των μηχανικών οι οποίοι στελεχώνουν το πτυχίο του οικ. φορέα, δηλαδή 2 μηχανολόγοι και ένας πολιτικός μηχανικός. Στις συμβάσεις αυτές αναφέρεται το νομικό καθεστώς υπό το οποίο αυτές συνάπτονται καθώς και οι ετήσιες αμοιβές τους. Η απασχόληση μηχανολόγου στο έργο σε θέση αναπληρωτή δεν είναι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

απαγορευτική, με την έννοια ότι στο αντικείμενο του έργου περιλαμβάνεται η συντήρηση της κεντρικής νησίδας (βλ. ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ Β: ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ- ΕΡΓΑΣΕΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ & ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΝΗΣΙΔΑΣ-ΣΗΜΑΝΣΗ) επομένως είναι σε θέση να επιβλέπει κατασκευές υδραυλικών δικτύων υπό πίεση, ήτοι την κατασκευή του δικτύου άρδευσης.

2. Ομοίως στον Α' Λόγο, σκέψεις 15-16, σχετικά με τον Αναλυτικό Πίνακα Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού και την παρουσίαση του κόστους ιδιόκτητων και μισθωμένων μηχανημάτων, η ... παρουσιάζει αναλυτικά τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο και παρουσιάζει ανάλυση κόστους στις σελίδες 73-83 για τα μηχανήματα (μισθωμένα και ιδιόκτητα). Εκ παραδρομής η Ομάδα Εργασίας κατά την αναζήτηση διευκρινήσεων, δεν ζήτησε τα αναλυτικά στοιχεία κόστους μέρους των μισθωμένων μηχανημάτων όπως τα αναζήτησε από τους οικονομικούς φορείς ... και .... Η παράλειψη αποδίδεται στο γεγονός ότι το κόστος της μίσθωσης των εν λόγω μηχανημάτων, και ειδικότερα των βασικότερων μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση των εργασιών συντήρησης ασφαλτοτάπητα, δηλαδή του αποξεστικού μηχανήματος (Φρέζα) και του μηχανήματος διάστρωσης (...), που έλαβε και υπολογίζει η ... εμφανίζεται να είναι το μεγαλύτερο, με σημαντική διαφορά από όλα τα αντίστοιχα μηχανήματα, ιδιόκτητα και μισθωμένα, που παρουσιάζουν οι οικονομικοί φορείς που κατέθεσαν αιτιολογήσεις. Συγκεκριμένα παρουσιάζονται τα εξής κόστη ημερήσιας λειτουργίας που έλαβε και εξέτασε η Ομάδα Εργασίας:

	...	...	...	...	...	...
ΦΡΕΖΑ	730,00€	424,00€	550,00€	480,00€ (ΜΙΣΘ)	510,00€	413,00€
ΦΙΝΙΣΕΡ	250,00€	248,00€	260,00€	240,00€	230,0€	222,00€

	...	...	...	...	...	...
--	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ΦΡΕΖΑ	730,00€	447,00€	710,00€	480,00€ (ΜΙΣΘ)	510,00€	430,00€
ΦΙΝΙΣΕΡ	250,00€	280,00€	290,00€	240,00€	230,0€	250,00€

Εάν δε, από την ανωτέρω δαπάνη αφαιρεθεί η δαπάνη για αποσβέσεις από τις αναλύσεις των οικονομικών φορέων τότε ο ανωτέρω Πίνακας καταγράφεται ως Ακολουθώς:

Επομένως και υπό το φως της συγκριτικής θεώρησης των κοστολογίων των εν λόγω μηχανημάτων, η ..., δεν φαίνεται να υποκοστολογεί την χρήση τους στο έργο.

Η παράλειψη της πλήρους αιτιολόγησης του κόστους ορισμένων μισθωμένων μηχανημάτων, δεν επιφέρει την απόρριψη της αιτιολόγησης του οικονομικού φορέα.

Άλλωστε, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, παρόμοιες παραλείψεις είχαν οι οικονομικοί φορείς ... και ..., ζητήθηκαν διευκρινήσεις, τα σχετικά στοιχεία υποβλήθηκαν, και η Ομάδα Εργασίας προχώρησε σε έλεγχο και σχετικές διορθώσεις.

3. Στις σκέψεις 17-18, σχετικά με την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, η ... δηλώνει ρητά στην σελίδα 20 της Αιτιολόγησής της ότι «ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου και ο αντικαταστάτης του θα είναι διαθέσιμοι (μέσω των σταθερών και κινητών τους τηλεφώνων) για όλο το 24ωρο προκειμένου να ενημερώνονται για τυχόν αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας (Παρ. 7.14 της ...).» Στην συνέχεια παρατίθεται ανάλυση κόστους, ύψους 3.900€, για τον τρόπο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, την οποία η Ομάδα Εργασίας έκρινε επαρκή και δεν ζήτησε διευκρινήσεις. Αντίστοιχα από τον οικ. Φορέα ... ζήτησε διευκρινίσεις σχετικά με το συγκεκριμένο κόστος, διότι δεν το είχε λάβει καθόλου υπόψιν στην αιτιολόγησή του. Η ... υπέβαλε δαπάνη στην οποία η ίδια σημειώνει ότι «δεν μπορεί να γίνει αναλυτικός υπολογισμός διότι η περίπτωση αυτή είναι υποθετική», και η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε το κόστος που προτείνει στις διευκρινήσεις του ύψους 5.000€. Η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι εφόσον δεν υπάρχει συγκεκριμένη πρόβλεψη στα τεύχη της μελέτης σχετικά με τον αριθμό των παρεμβάσεων που θα απαιτηθούν και δεν είναι ευχερής η απόδειξη της

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

γεωγραφικής διασποράς των παρεμβάσεων αυτών, οι αναλύσεις που υπέβαλαν οι οικονομικοί φορείς, εφόσον υπέβαλαν πρόβλεψη κόστους με κάποια τεκμηρίωση αυτό έγινε δεκτό.

4. Συμπερασματικά, για τον Α Λόγο που επικαλείται η ... σχετικά με παράβαση όρων συμβατικών τευχών και πρόσκλησης αιτιολόγησης προσφορών, καμία από τις σχετικές αιτιάσεις δεν οδηγούν σε απόρριψη της αιτιολόγησης της ....

5. Σχετικά με τον Β' Λόγο – Έλλειψη αιτιολόγησης έμμεσου κόστους, στην σκέψη 24 της προσφυγής, η ... επανέρχεται στο ζήτημα της κοστολόγησης του Προσωπικού Γενικής Επιστασίας και Διοίκησης. Όπως αναφέραμε ανωτέρω στην σκέψη 1, η Ομάδα Εργασίας συνυπολογίζοντας τις συμβατικές απαιτήσεις, το περιεχόμενο της Πρόσκλησης και τα υποβληθέντα στοιχεία (Πίνακας, Χρονοδιάγραμμα, Συμβάσεις) έκρινε τον σχετικό υπολογισμό επαρκή και δεν χρειάστηκε διευκρινήσεις. Η προσφεύγουσα κακώς διαλαμβάνει ότι όλο το προσωπικό διοίκησης και επιστασίας θα εργάζεται κατά τις νυχτερινές ώρες, τούτο δεν προκύπτει από τα Συμβατικά Τεύχη, την υποβληθείσα Αιτιολόγηση και την φύση των εργασιών. Όπως και η ίδια υποθέτει σε πολλά σημεία της δικής της αιτιολόγησης, έτσι και η ..., εκτελεί πολλές εργασίες κατά την διάρκεια της ημέρας (χωματουργικά, εργασίες πρασίνου, τοποθέτηση πινακίδων, ανύψωση φρεατίων κλπ). Επίσης, ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου σε αντίθεση με τους εργοδηγούς που συντονίζουν τις εργασίες και βρίσκονται επί τόπου στο έργο, δεν απαιτείται να απασχολείται κάθε βράδυ και για όλη την διάρκεια της νύχτας. Η δε αμοιβή του σε σχέση με τις υπηρεσίες που παρέχει περιγράφεται στο κατατεθειμένο συμφωνητικό. Επίσης, η ... δηλώνει και η Ομάδα Εργασίας έκανε δεκτό, ότι η αμοιβή του προσωπικού που απαιτείται έως την οριστική παραλαβή του έργου πέραν της συμβατικής προθεσμίας των 15 μηνών, περιλαμβάνεται στην δαπάνη Β8 σχετικά την συντήρηση του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο. Συμπερασματικά, η ανάλυση που παρουσιάζει η προσφεύγουσα βασίζεται σε λάθος προϋποθέσεις σχετικά με την βάση υπολογισμού των μισθών και τον χρόνο απασχόλησης στο έργο των εμπλεκομένων.

6. Σχετικά με το κονδύλι Β5 περί χρήσης αυτοκινήτων για την εκτέλεση των καθηκόντων του Προσωπικού Γενικής Επιστάσης και Διοίκησης, σκέψη 25 της προσφυγής, η Ομάδα Εργασίας συνυπολογίζοντας τις συμβατικές απαιτήσεις, τη σχετική ανάλυση και τα υποβληθέντα στοιχεία (Μητρώο Παγίων, σελ 85-86, Μεταφορικά Μέσα) έκρινε τον σχετικό υπολογισμό επαρκή και δεν χρειάστηκε διευκρινήσεις.

7. Σχετικά με τη ασφαλιστική δαπάνη του έργου, από την εμπειρία της σε επίβλεψη έργων η Ομάδα Εργασίας, γνωρίζει ότι η τάξη μεγέθους του κόστους της ασφάλισης των έργων κυμαίνεται περί το 0,2% και υπολογίζεται παγίως επι της αξίας της σύμβασης.

Επομένως, έκρινε ότι η κοστολόγηση που κάνει η ..., η οποία παρουσιάζει κόστος ασφάλισης $2.695,38/1.073.856,21\text{€}=0,25\%$, είναι αφενός επαρκής και αφετέρου δεν υπολογίζεται με βάση τον Προϋπολογισμό της Υπηρεσίας παρά μόνο στην περίπτωση μηδενικής έκπτωσης.

8. Σχετικά με τον Λόγο Γ' περί ελλείψεων στην αιτιολόγηση του Άμεσου Κόστους, σκέψεις 28-33 της προσφυγής. Σχετικά με το φυλλάδιο του ... που προσκομίζει, αν υποθεθεί ότι είναι αντιπροσωπευτικό του μηχανήματος που θα χρησιμοποιήσει η ..., η προσφεύγουσα κάνει κάποιους λάθος υπολογισμούς.

Ειδικότερα παραβλέπει ότι οι παράμετροι υπολογισμού αναφέρονται μεν σε τετραγωνικά αλλά, ανάλογα με τον τύπο και το μέγεθος κάθε ειδικού τεμαχίου, αλλάζει το βάθος κοπής, το οποίο κυμαίνεται από 13 έως 17 εκατοστά. Επομένως, οι αντίστοιχοι υπολογισμοί απόδοσης πρέπει αν γίνουν με βάση τον όγκο, όπως άλλωστε ορίζεται η μονάδα μέτρησης του οικείου Άρθρου Τιμολογίου. Αν αποδεικνύεται ότι το συγκεκριμένο μηχάνημα είναι αντιπροσωπευτικό του τύπου που θα χρησιμοποιήσει η ..., τότε στην καλύτερη περίπτωση μπορεί να επιτύχει σε 8ωρη βάση φρεζάρισμα όγκου $8\text{ωρες}\cdot 50\text{μ}^2/\text{ωρα}\cdot 17\text{εκ βάθος}=68$ κυβικά μέτρα. Αυτό αντιστοιχεί σε βάρος $68\text{κ.μ.}\cdot 2,35\text{τν/κμ}=160$ τόνοι. Συμφωνα με τους υπολογισμούς της αιτιολόγησης, σελ 25, απαιτούνται 10 ημέρες με ημερήσια απόδοση 240 τόνους. Η διαφορά σε ημέρες υπολογίζεται ως εξής: 2.380 τόνοι συνολικά/ 160 τόνοι ανά ημέρα= $14,88$ ημέρες. Άρα, με την προϋπόθεση ότι τα Τεχνικά Φυλλάδια που προσκομίζει η προσφεύγουσα είναι αντιπροσωπευτικά,

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

απαιτούνται επιπλέον 5 ημέρες εργασίας με αντίστοιχη επιβάρυνση $5 \cdot 875 \text{€} = 4.375 \text{€}$

9. Σχετικά με τις σκέψεις 34-49 σχετικά με το κόστος ορισμένων μισθωμένων μηχανημάτων, η προσφεύγουσα υποβάλλει προσφορές που έλαβε η ίδια προς τον σκοπό της απόδειξης του επιχειρήματος περί υποκοστολόγησης εκ μέρους της .... Πρώτη παρατήρηση, οι προσφορές αυτές ελήφθησαν από την ... επομένως σε κάποιο βαθμό αντικατοπτρίζουν την εμπορική σχέση που η ίδια μπορεί να επιτύχει με τους προσφέροντες. Δεύτερη παρατήρηση, υπάρχει περίπτωση αύξησης των σχετικών μισθωμάτων λόγω αύξησης της τιμής του πετρελαίου κίνησης μεταξύ της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών και της ημερομηνίας λήψης των προσφορών των μηχανημάτων (14/9/20 τιμή 0,74€/λτ και 16/4/21 τιμή 0,93€/λτ, ήτοι αύξηση άνω του 25%). Τέλος, δεν είναι βέβαιο ότι ελήφθησαν οι βέλτιστες δυνατές προσφορές εκ μέρους της προσφεύγουσας. Με δεδομένα και όσα αναφέρονται στην σκέψη 2 ανωτέρω, δεν κρίνεται ασφαλές ότι αυτές οι προσφορές πρέπει να ληφθούν ως βάση κοστολόγησης της αιτιολόγησης της ....

10. Σχετικά με της σκέψη 50 περί χρήσης τιμής για Πετρέλαιο Κίνησης, αντί του 0,91€/λτ που χρησιμοποιεί η προσφεύγουσα, σημειώνεται ότι στην Πρόσκληση για αιτιολόγηση ορίζεται ότι ως ημερομηνία λήψης της τιμής της ασφάλτου, θα πρέπει να ληφθεί η 14/9/2020. Αντίστοιχα, εύλογο είναι οι οικονομικοί φορείς να χρησιμοποιήσουν την τιμή πετρελαίου κίνησης κατά την ημέρα εκείνη, προσαυξημένη κατά κάποιο ποσοστό για κέρδος μεταπώλησης, δηλαδή ως απολύτως ελάχιστη τιμή που μπορεί να γίνει αποδεκτή είναι η τιμή της 14/9/20 0,74€/λτ. Η ... χρησιμοποιεί τιμή 0,80€/λτ και η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι αυτό είναι αποδεκτό.

11. Εν συνεχεία σχετικά με τους υπολογισμούς που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 51-60 της προσφυγής, δεν αποδεικνύεται από κάποιο στοιχείο που αναφέρει η προσφεύγουσα ότι η δαπάνη για αμοιβή νυχτερινής απασχόλησης που χρησιμοποιεί η ... είναι υποκοστολογημένη. Τα δε στοιχεία μισθοδοσίας των λοιπών οικονομικών φορέων δεν αποκλείουν την δυνατότητα της ... να διαθέτει ή να εκτιμάει ότι θα επιτύχει χαμηλότερη αμοιβή, εντός πάντα των πλαισίων που ορίζει η εργατική νομοθεσία.

12. Σχετικά με την χρήση βυτίου νερού, σκέψεις 61-64 της προσφυγής, η ... δηλώνει ότι χρησιμοποιεί εξωτερικό συνεργάτη με τιμή δρομολογίου 50€/δρομολόγιο. Από την εμπειρία της Ομάδας Εργασίας κατά την επίβλεψη σχετικών έργων, οι μεγάλες φρέζες, απορροφητικά σάρωθρα και οδοστρωτήρες όπως αυτά που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει η ..., αυτά διαθέτουν μεγάλη δεξαμενή νερού. Ειδικότερα ο οικ. φορέας θα χρησιμοποιήσει φρέζα τύπου ... ..., η οποία διαθέτει δεξαμενή νερού χωρητικότητας 3.000 λίτρων, ποσότητα που επαρκεί για την ημερήσια λειτουργία της. Τα δε βυτία νερού έχουν χωρητικότητα 6.000-12.000 λίτρα, άρα η παρεχόμενη ποσότητα νερού ανά δρομολόγιο επαρκεί.

Αντίστοιχα η φρέζα της ..., είναι τύπου ... και διαθέτει δεξαμενή νερού 1.600 λίτρων. Οπότε, είναι πιθανό να απαιτείται τουλάχιστον ένα επιπλέον γέμισμα κατά την διάρκεια των εργασιών. Οι υπόλοιποι οικονομικοί φορείς που υπέβαλαν αιτιολόγηση διαθέτουν ιδιόκτητο βυτίο νερού το οποίο κοστολογείται στις αιτιολογήσεις που υπέβαλαν. Δεν είναι συγκρίσιμη κοστολογικά η χρήση εξωτερικού συνεργάτη με την χρήση ιδιόκτητου εξοπλισμού.

13. Σχετικά με τον έλεγχο της κοστολόγησης της εργασίας της διαγράμμισης, σκέψεις 65-72 της προσφυγής, η Πρόσκληση δεν περιελάμβανε τις «συνθέσεις» που επιτυγχάνουν τις απαιτήσεις της σχετικής ΕΤΕΠ και την υποβολή των σχετικών Πιστοποιητικών εκ μέρους των Οικονομικών Φορέων για τον σκοπό της Αιτιολόγησης. Πράγματι, οι οικονομικοί φορείς, είτε υπέβαλαν αναλυτικό κοστολόγιο (προμήθεια υλικών + εργασία) είτε υπέβαλαν προσφορά υπεργολάβου για την τεκμηρίωση του σχετικού κόστους και κανείς δεν υπέβαλε τα Τεχνικά Χαρακτηριστικά και Πιστοποιητικά που απαιτούνται σύμφωνα με την ΕΤΕΠ κατά EN 1824:1998 ή EN 13197 (σελίδα 2/7 της ΕΤΕΠ 05-04-02- 00). Η Ομάδα Εργασίας ζήτησε διευκρινήσεις σχετικά με το πικετάρισμα από ορισμένους οικονομικούς φορείς οι οποίες δόθηκαν, αλλά με δεδομένο ότι η Πρόσκληση δεν ζητούσε ειδικότερα στοιχεία σχετικά με την διαγράμμιση, δεν ζήτησε της σχετική τεκμηρίωση από όλους τους οικονομικούς φορείς, ώστε να προβεί σε ασφαλή κοστολογικό έλεγχο της εργασίας αυτής. Τα στοιχεία που προσκομίζει η προσφεύγουσα σχετικά με τα Τεχνικά Χαρακτηριστικά και τα κοστολογικά στοιχεία του χρώματος και των υαλοσφαιριδίων υποβάλλονται πρώτη φορά, δεν είχαν υποβληθεί με την

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αιτιολόγησή της, επομένως με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία και Πιστοποιητικά που ικανοποιούν τις απαιτήσεις της ΕΤΕΠ θα πρέπει η δαπάνη του Άμεσου Κόστους της ... να επιβαρυνθεί με επιπλέον κόστος προμήθειας υλικών. Εάν τυχόν η κοστολογική ανάλυση της προσφεύγουσας έχει βάση, η επιβάρυνση αυτή σύμφωνα με την σχετική ανάλυση της προσφεύγουσας ανέρχεται σε 17.290€.

14. Σχετικά με τον Δ λόγο Προσφυγής - λοιπά σφάλματα της αιτιολόγησης, για τις σκέψεις 73-74, η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε τον ισχυρισμό της ... ότι δεν βρίσκει εφαρμογή στο έργο.

15. Σχετικά με την σκέψη 75 και την χρήση της τιμής της προσφοράς της ... που δόθηκε σε μεταγενέστερη ημερομηνία της καταληκτικής, λόγω της σταθερότητας των τιμών των αδρανών υλικών, η Ομάδα εργασίας την έκανε δεκτή.

16. Σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στις σκέψεις 76-84, εκ σφάλματος δεν διορθώθηκε η επιπλέον απαιτούμενη ποσότητα ασφαλικών $2,34\text{tn} + 22,96\text{tn} = 25,30\text{tn}$ για την οποία είναι ορθός ο υπολογισμός της προσφεύγουσας σχετικά με το κόστος προμήθειας, μεταφοράς και διάστρωσης στο έργο. Όμως η προσφεύγουσα σφάλει όταν ισχυρίζεται στην σκέψη 81 ότι η ... δεν συμπεριέλαβε τους τόνους του ΑΤ12 στον συνολικό υπολογισμό της σελίδας 24, διότι σύμφωνα με τους υπολογισμούς του οικ. φορέα η συνολική ποσότητα για το υλικό ΑΣ12,5 ισούται με 595 tn (ταπητίδια) + 91,84 tn (ΑΤ 12) = 686,68 τόνοι. Επομένως οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να περιοριστούν μόνο στους επιπλέον 25,30 τόνους που εντοπίζει και το σχετικό κόστος με βάση τα στοιχεία της αιτιολόγησης ανέρχεται σε 820,57€.

17. Σχετικά με την τοποθέτηση των πληροφοριακών πινακίδων, σκέψη 85 της προσφυγής, η προσφεύγουσα ορθώς παρατηρεί ότι για το ΑΤ 14 δεν υπολογίστηκε το κόστος τοποθέτησης, και επιπλέον η Ομάδα Εργασίας δέχτηκε για τις αιτιολογήσεις των ... και ... χρόνο τοποθέτησης 8 ημέρων. Επομένως η κοστολογική επιβάρυνση ύψους 1.080€ είναι εύλογη.

18. Συμπερασματικά, η συνολική εύλογη επιβάρυνση την ..., υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύονται ορθές οι παραδοχές της προσφεύγουσας όπως έχουν αναλυθεί ανωτέρω, ανέρχεται σε 4.375€ + 17.290€ + 820,57€ + 1.080€ = 23.565,57€. Η κερδοφορία της ... μετά τις διορθώσεις της Ομάδας

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Εργασίας υπολογίστηκε εκ νέου σε 98.867,02€ επομένως, ακόμα και αν γίνει δεκτή η ανωτέρω επιβάρυνση, η αιτιολόγηση του οικονομικού φορέα παραμένει κερδοφόρα.

19. Σχετικά με την επιβάρυνση των Γενικών Εξόδων της προσφεύγουσας, κονδύλι Β10, η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι οι δημοσιευμένοι ισολογισμοί της ... για το έτος 2019, παρέχουν ασφαλείς πληροφορίες σχετικά με την δαπάνη του κόστους της έδρας και την συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών. Οι λοιπές πληροφορίες που αναφέρει στις σκέψεις 89-95, δεν προκύπτουν από την ανάγνωση των οικονομικών της καταστάσεων επομένως ήταν δική της ευθύνη να παρουσιάσει την σχετική τεκμηρίωση στην αιτιολόγησή της. η ίδια μεθοδολογία ελέγχου εφαρμόστηκε και στους άλλους οικονομικούς φορείς που υπέβαλαν αιτιολόγηση.». Περαιτέρω, με την συμπληρωματική αιτιολογία της επισημαίνεται τα εξής «Α' Λόγος Προσφυγής: Παράβαση όρων Συμβατικών Τευχών και Πρόσκλησης αιτιολόγησης προσφορών.

1. Σχετικά με τον Α' Λόγο προσφυγής, παρ. 12-14 της προσφυγής της ..., που αναφέρεται στο προσωπικό Διοίκησης του έργου, η Ομάδα Εργασίας έκρινε ότι η στελέχωση που παρουσιάζει η ... στην αιτιολόγηση της συνάδει με τις απαιτήσεις της ..., το υποβληθέν χρονοδιάγραμμα, την περιγραφή της μεθόδου κατασκευής και τις υποβληθείσες συμβάσεις εργασίας. Περαιτέρω δεν θεώρησε απαγορευτική την απασχόληση Μηχανολόγου στο έργο ως αντικαταστάτη του Προϊσταμένου του Εργοταξιακού γραφείου, κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην ..., λόγω συνάφειας του αντικειμένου του με τμήμα των προς εκτέλεση εργασιών. Η ... στην παρέμβαση της (παρ. 1.2) αναφέρει ότι διαθέτει και έτερο Πολιτικό Μηχανικό στην εταιρεία με την ίδια αμοιβή με τον μηχανικό που έχει υποβάλλει (επισυνάπτει και την σχετική σύμβαση), οπότε ακόμα και στην περίπτωση που κριθεί ότι ένας Μηχανολόγος δεν δύναται να απασχοληθεί στο έργο, δεν επέρχεται κοστολογική επιβάρυνση από την αντικατάστασή του με Πολιτικό Μηχανικό. Κατά την άποψή μας θα πρέπει να γίνει δεκτή η τοποθέτηση της Ομάδας Εργασίας, δεν προκύπτει κοστολογική επιβάρυνση της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη και δεν συντρέχει λόγος απόρριψης της αιτιολόγησής του εξ' αυτού του λόγου.

2. Σχετικά με την αναλυτική κοστολόγηση του συνόλου των μηχανημάτων που θα απασχοληθούν στο έργο (παρ. 15 της προσφυγής), η Ομάδα Εργασίας εκ παραδρομής δεν ζήτησε από την ... να υποβάλει συμπληρωματικά στοιχεία όπως τα αναζήτησε από τους οικ. φορείς ... και ....

Από τα κοστολογικά στοιχεία που επισημαίνει στην παρ. 2 των απόψεών της η Ομάδα Εργασίας και από τα αναλυτικά στοιχεία που υποβάλλει με την παρέμβαση της η ... (παρ. 2 της παρέμβασης και σχετικό 3 έγγραφο αυτής) προκύπτει ότι δεν έχει γίνει υποκοστολόγηση και ότι ο εκμισθωτής αναμένεται να έχει κέρδος εφαρμόζοντας την ίδια μέθοδο κοστολόγησης που εφαρμόζει η παρεμβαίνουσα στην κατατεθειμένη αιτιολόγηση της. Επίσης και με συγκριτική θεώρηση των δεδομένων, οι τιμές μίσθωσης που έλαβε και χρησιμοποίησε η παρεμβαίνουσα, είναι μεγαλύτερες ή και συγκρίσιμες με αυτές που χρησιμοποιούν οι λοιποί οικ. φορείς. Η παράλειψη της Ομάδας Εργασίας είναι θεραπεύσιμη και από τα στοιχεία που προβάλλονται δεν προκύπτει υποκοστολόγηση ή άλλος λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ....

3. Από την συνολική ανάγνωση των Άρθρων 1 και 7 της ... προκύπτει ότι η αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών θα γίνεται μετά από συνεννόηση με την Υπηρεσία με τον ανάδοχο κατόπιν έγγραφης εντολής της. Οι εργασίες αυτές πληρώνονται ιδιαιτέρως με βάση τα Άρθρα Τιμολογίου της μελέτης. Με δεδομένο ότι η ... είχε λάβει πρόνοια για το κόστος συνεργείου για την αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών ύψους 3.900€, με δεδομένο ότι η ... δεν είχε λάβει σχετική πρόνοια αλλά μέσω διευκρινήσεων δήλωσε χωρίς τεκμηρίωση δαπάνη 5.000€ το οποίο επίσης έγινε δεκτό, και με δεδομένο ότι οι οικ. φορείς ανέλυσαν κοστολογικά λεπτομερώς τα Άρθρα Τιμολογίου που θα χρησιμοποιηθούν στις εργασίες αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, κρίνουμε ότι η Ομάδα Εργασίας ορθώς αποδέχτηκε τις ανωτέρω δαπάνες και δεν επέβαλε περαιτέρω κόστη στις αιτιολογήσεις των οικ. φορέων. Επομένως είναι αβάσιμος ο λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης του προσωρινού μειοδότη που προβάλλει η ... στις παρ. 18-19 και πρέπει να απορριφθεί.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Α' Λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ... πρέπει να απορριφθεί.

Β' Λόγος Προσφυγής: Έλλειψη αιτιολόγησης έμμεσου κόστους.

4. Ορθώς προβάλλει η προσφεύγουσα ότι οι οικονομικοί φορείς κατά τον υπολογισμό των Γενικών Εξόδων για την κατασκευή του έργου μπορούν να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών όπως ορίζεται στην Πρόσκληση και ότι μπορούν αιτιολογημένα να αποστούν από τον τρόπο υπολογισμού των επί μέρους κονδυλίων.

5. Σχετικά με την κοστολόγηση του Προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου (κονδύλι Β2 της Εγκυκλίου 9/2017), η ..., σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις απόψεις της Ομάδας Εργασίας (παρ.5), τεκμηριώνει επαρκώς την δομή και το κοστολόγιο του συγκεκριμένου τμήματος των Γενικών Εξόδων. Ομοίως η παρεμβαίνουσα στην παρ. 4 της παρέμβασής της εξηγεί αναλυτικά τα στοιχεία που έλαβε υπόψιν κατά την κοστολόγηση της ανωτέρω δαπάνης. Δεν πρόκειται λοιπόν για αναπόδεικτη δαπάνη και με δεδομένο ότι η προσφεύγουσα στους υπολογισμούς της χρησιμοποιεί αυθαίρετα μισθολογικά δεδομένα και λανθασμένες εκτιμήσεις σχετικά με την ημερήσια και την νυχτερινή απασχόληση του προσωπικού της ..., το σύνολο των υπολογισμών της στην παρ. 24 της προσφυγής της θα πρέπει να απορριφθεί ως λανθασμένο και αβάσιμο.

6. Σχετικά με το Κονδύλι Β5, Δαπάνη για την εκτέλεση των καθηκόντων της κατηγορίας προσωπικού Β2 πχ χρήση αυτοκινήτων, η Ομάδα Εργασίας (παρ. 6 των απόψεών της) συνυπολογίζοντας την ανάλυση που έδωσε η ... και τα στοιχεία που συνυπέβαλε (Μητρώο Παγίων), έκρινε τον σχετικό υπολογισμό επαρκή. Η ... δεν παρουσιάζει κάποια τεκμηρίωση η οποία να αντικρούει τους υπολογισμούς του προσωρινού μειοδότη, μιας και οι ανάγκες μετακίνησης που αναφέρει δεν είναι καθημερινές για όλους τους εμπλεκόμενους για κάθε ημέρα και για όλο το χρονικό διάστημα των 15 μηνών. Μόνη της η συγκριτική θεώρηση της διαφοράς του ποσού που (με εξηγήσεις) υπολογίζει η παρεμβαίνουσα, από το θεωρητικό ποσό της Εγκυκλίου 9/2017, δεν αποτελεί απόδειξη υποκοστολόγησης.

7. Σχετικά με το κονδύλι Α12, Ασφάλιση έργου, αυτό λόγω της φύσης του, σε περίπτωση μη παροχής εξηγήσεων, υπολογίζεται πάντα επί της αξίας της προσφοράς και όχι επί της εκτιμώμενης αξίας της Σύμβασης (προϋπολογισμός Υπηρεσίας). Ταύτιση των δυο υπολογισμών θα γινόταν μόνο σε περίπτωση μηδενικής έκπτωσης κάτι που δεν συμβαίνει στην

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προκειμένη περίπτωση. Σύμφωνα με τις απόψεις της Ομάδας Εργασίας (παρ. 7) ο σχετικός υπολογισμός είναι ακριβής και σύμφωνα με την παρέμβαση της ... (παρ. 6) το ποσοστό που χρησιμοποιεί είναι μεγαλύτερο από άλλα ποσοστά σε ίδια έργα της (συντήρηση οδοποιίας) στην ... και απόλυτα συγκρίσιμο με τα ποσοστά που χρησιμοποίησαν οι υπόλοιποι οικ. φορείς στις αιτιολογήσεις τους. Από τα προλεχθέντα δεν προκύπτει κανένας λόγος επανυπολογισμού της συγκεκριμένης δαπάνης, πολύ περισσότερο δε, δεν προκύπτει ανάγκη υπολογισμού του επί της δαπάνης του Προϋπολογισμού της Υπηρεσίας.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Β' Λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ... πρέπει να απορριφθεί.

Γ' Λόγος Προσφυγής: Έλλειψη αιτιολόγησης άμεσου κόστους.

8. Σχετικά με την κοστολόγηση του Α.Τ. 9 Επισκευές τοπικών φθωρών οδοστρώματος με ασφαλτόμιγμα (ταπητίδια), τόσο η Ομάδα Εργασίας όσο και η ... προχωρούν σε αναμόρφωση του υπό εξέταση υπολογισμού και με διαφορετικές προσεγγίσεις η κάθε μια καταλήγουν, η Ομάδα Εργασίας σε επιβάρυνση 4.375€ και η παρεμβαίνουσα σε επιβάρυνση 6.400€. Από την εξέταση των υπολογισμών κρίνουμε ασφαλέστερο και επαρκή αυτόν της παρεμβαίνουσας διότι χρησιμοποιεί τα στοιχεία κόστους που η ίδια υπέβαλε με την αιτιολόγηση της. Επομένως αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός και η αιτιολόγηση της παρεμβαίνουσας να επιβαρυνθεί κατά το ποσό των 6.400€.

9. Σχετικά με την κοστολόγηση των μισθωμένων μηχανημάτων, η προσφεύγουσα, προς απόδειξη «ορθότερης» κοστολόγησης προσκομίζει και χρησιμοποιεί 3 προσφορές μίσθωσης αντίστοιχων μηχανημάτων που απευθύνονται στην ίδια και φέρουν ημερομηνίες εντός του Απριλίου 2021. Η Ομάδα Εργασίας ορθώς εντοπίζει στην παρ. 9 των απόψεών της συγκεκριμένα προβλήματα που σχετίζονται με την χρήση αυτών των προσφορών. Αφενός διαπιστώνεται μεγάλη αύξηση της τιμής των καυσίμων που διαπιστώνεται μεταξύ της 14/9/20 που είναι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών για το έργο και η ημερομηνία βάσης υπολογισμού της τιμής της ασφάλτου (και των λοιπών πετρελαιοειδών) βάσει της Πρόκλησης και της 16/4/21. Η τιμή των καυσίμων, με βάση όσα υπολογίζουν οι οικ. φορείς στις αιτιολογήσεις τους, είναι η βασική παράμετρος κόστους των μηχανημάτων

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

που χρησιμοποιούνται στο έργο. Επίσης ορθά επισημαίνει στην παρέμβαση της η ... (παρ. 8) ότι ένας εκμισθωτής κοινός για την ... και την ..., η ..., εκμισθώνει το μηχάνημα ... στην ... στις 11/9/20 για 120€/ημέρα, ενώ στην ... στις 21/4/21 για 180€/ημέρα, δηλαδή 50% περισσότερο. Αυτό σημαίνει ότι, συνυπολογιζόμενης της αύξησης της τιμής των καυσίμων κατά 25%, η ανωτέρω μεγάλη διαφορά τιμής, οδηγεί στην διαπίστωση ότι είναι εύλογο το ζήτημα αξιοπιστίας των προσκομιζόμενων προσφορών που θέτει η Ομάδα Εργασίας και η παρεμβαίνουσα. Η διαφορά τιμής μίσθωσης, παρίσταται μεγαλύτερη από την διαφορά τιμής των καυσίμων, και συνεπώς γεννά ερωτήματα για τις οικονομικές σχέσεις και την διαπραγματευτική τακτική της προσφεύγουσας κατά την εξασφάλιση των σχετικών προσφορών. Με βάση τα ανωτέρω, οι υπολογισμοί της ... στις παρ. 34-49 ύψους 31.040€, στερούνται βάσης και πρέπει να απορριφθούν.

10. Σχετικά με την τιμή καυσίμου που χρησιμοποιεί η ... κατά την αιτιολόγηση του κόστους των μηχανημάτων και των φορτηγών, αυτή ανέρχεται σε 0,80€/λίτρο και σύμφωνα με όσα αναφέρει η Ομάδα Εργασίας στις απόψεις της (παρ. 10), αυτή εμφανίζεται 8,5% μεγαλύτερη από το δελτίο τιμών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου κατά την 14/9/2020. Αντίστοιχα στην παρ. 51 η προσφεύγουσα αναφέρεται στο μισθολογικό κόστος των οδηγών για νυχτερινή εργασία και χρησιμοποιεί ως βάση υπολογισμού τις νυχτερινές αμοιβές που υπολογίζουν άλλοι οικ. φορείς στις αιτιολογήσεις τους. Εκτός δε από τα παραδείγματα που βολικά χρησιμοποιεί η προσφεύγουσα, η ... στην αιτιολόγησή της (βλ. διευκρινήσεις) χρησιμοποιεί ημερομίσθια οδηγών ύψους 56,36€ και χειριστών ύψους 67,67€ για ημερήσια απασχόληση και αυτά προσαυξημένα κατά 25% για βραδινή απασχόληση.

Τα ανωτέρω επομένως δεν αποτελούν απόδειξη ότι η ... δεν μπορεί να επιτύχει χαμηλότερες αμοιβές και επιπρόσθετα η ... στους υπολογισμούς της, διαλαμβάνει όλες τις εργασίες που απαιτούν φορτηγά στην αιτιολόγηση της ... ως νυχτερινές, ενώ στην πραγματικότητα κατά τις βραδινές ώρες γίνεται μόνο η εργασία συντήρησης της ... (20 ημέρες) ενώ όλες οι υπόλοιπες εργασίες, γίνονται κατά τη διάρκεια της ημέρας. Στην παρέμβαση της η ... εξηγεί αναλυτικά στην παρ. 8.5 τον υπολογισμό που έλαβε υπόψιν για τους οδηγούς που θα χρησιμοποιήσει και δεν προκύπτει υποκοστολόγηση. Επειδή οι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

υπολογισμοί των παρ. 50-54 ύψους 9.516€ είναι λανθασμένοι και αβάσιμοι, πρέπει να απορριφθούν.

11. Ομοίως με τα ανωτέρω, για τον υπολογισμό του κόστους των ιδιόκτητων μηχανημάτων της ..., αφενός επειδή δεν είναι εύλογο να εφαρμοστεί ως ελάχιστη δαπάνη εργασίας για την παρεμβαίνουσα, η δαπάνη που υπολογίζουν οι λοιποί οικονομικοί φορείς που υπέβαλαν αιτιολόγηση, και αφετέρου επειδή πάλι κάνει λάθος η προσφεύγουσα σχετικά με την διάκριση πρωινής και βραδινής εργασίας, οι υπολογισμοί των παρ. 55-60 ύψους 8.263€, είναι λανθασμένοι και αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

12. Σχετικά με την κοστολόγηση του βυτίου νερού, η ... δεν τεκμηριώνει με κάποιο τρόπο την απαιτούμενη ποσότητα νερού για τον τρόπο οργάνωσης της παρεμβαίνουσας. Η Ομάδα Εργασίας στην παρ. 12 των απόψεών της, δίνει από την εμπειρία της στοιχεία χωρητικότητας νερού για τα μηχανήματα που χρησιμοποιεί η προσφεύγουσα και η παρεμβαίνουσα και κρίνει ότι οι υπολογισμοί της παρεμβαίνουσας είναι επαρκείς. Η παρεμβαίνουσα στην παρέμβαση της κατά της προσφυγής της ..., δίνει επίσης τεχνικά στοιχεία υπολογισμών, κοστολογικά στοιχεία και κάνει αναφορά και στην σχετική ΕΤΕΠ, δίνοντας επαρκή στοιχεία για την τεκμηρίωση των υπολογισμών της. Η ... δεν εξηγεί με κάποιο στοιχείο την ανεπάρκεια της ποσότητα που προσκομίζεται στο έργο από την παρεμβαίνουσα σε ημερήσια βάση και χρησιμοποιεί κοστολογικά στοιχεία άλλων οικονομικών φορέων που χρησιμοποιούν τα ιδιόκτητα βυτία τους ως ελάχιστη βάση υπολογισμών. Επίσης πάλι δεν κάνει ορθή διάκριση μεταξύ ημερήσιας και νυχτερινής απασχόλησης για τα συνεργεία της παρεμβαίνουσας. Για όλους αυτούς τους λόγους, οι υπολογισμοί των παρ. 61-63 ύψους 4.950€ είναι λανθασμένοι και αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

13. Σχετικά με το Α.Τ. 35 Διαγράμμιση οδοστρώματος με ανακλαστική βαφή, σύμφωνα με τις απόψεις της Ομάδας Εργασίας στην παρ. 13 και την παρέμβαση της ... στην παρ. 9, παρίστανται βάσιμοι οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας και επιβαρύνεται η κερδοφορία της παρεμβαίνουσας κατά 17.260€.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Γ' Λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ... πρέπει να απορριφθεί μερικώς, πλην της δαπάνης 6.400€ και της δαπάνης 17.260€ που πρέπει να αφαιρεθούν από την κερδοφορία της ....

Δ' Λόγος Προσφυγής: Λοιπά σφάλματα της αιτιολόγησης.

14. Σχετικά με το κονδύλι υπό Α3 της Εγκυκλίου 9/2017, Περίφραξη ή/και διατάξεις επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών, η Ομάδα Εργασίας (παρ. 14) έκρινε ότι δεν απαιτείται να εφαρμοστεί κατά την αιτιολόγηση της ... και παρίσταται εύλογη η εξήγηση της παρεμβαίνουσας στην παρ. 10 ότι αυτή η δαπάνη δεν απαιτείται εκ της μη εγκατάστασης εργοταξίου και της μη περίφραξης των χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον αυτοί αποδίδονται αυθημερόν στην κυκλοφορία. Επομένως και αυτή η δαπάνη, δεν αποδεικνύεται ότι πρέπει να επιβληθεί.

15. Σχετικά με την δαπάνη αγοράς του απαιτούμενου υλικού επίχωσης για τα Α.Τ 1-4 της μελέτης, η Ομάδα Εργασίας έκρινε (παρ. 15) ότι τα αδρανή υλικά λατομείων παρουσιάζουν σταθερότητα τιμών επομένως είναι αποδεκτή η προσφορά που έλαβε η παρεμβαίνουσα σε χρόνο μεταγενέστερο της 14/9/20 για το υλικό που χαρακτηρίζεται

3Α. Επιπλέον η παρεμβαίνουσα παρέχει στοιχεία στην παρ. 11 (πιστοποιητικό CE, Δήλωση Επίδοσης και την σχετική Προδιαγραφή) ότι το υλικό που χρησιμοποιεί, πληροί τις απαιτούμενες προδιαγραφές ώστε να χαρακτηρίζεται υλικό κατάλληλο για κατασκευή βάσης ή και υπόβασης ΟΔΟΣΤΡΩΣΙΑΣ άρα είναι κατάλληλο για εργασίες οδοποιίας. Επομένως η δαπάνη ύψους 1.831,68€, αβασίμως υπολογίζει η προσφεύγουσα ότι πρέπει να επιβληθεί.

16. Σχετικά με τα σφάλματα υπολογισμών που εντοπίζει η ... στις παρ. 76-83 της προσφυγής της, ορθώς εντοπίζει την διαφορά ποσότητας $2,34+22,96=25,30$ τόνων. Το κόστος παραγωγής, μεταφοράς και διάστρωσης για την ανωτέρω ποσότητα υπολογίζεται αναλυτικά από την παρεμβαίνουσα στην παρ. 12 και ανέρχεται σε 819,74€. Οι λοιποί υπολογισμοί της προσφεύγουσας σύμφωνα με τις απόψεις της Ομάδας Εργασίας (παρ. 16) παρίστανται εσφαλμένοι διότι η προσφεύγουσα θεώρησε ότι η παρεμβαίνουσα είχε παραλείψει πλήρως τον υπολογισμό των ποσοτήτων των Α.Τ. 10 και Α.Τ. 12, ενώ κάτι τέτοιο δεν είναι αληθές.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

17. Σχετικά με την τοποθέτηση των πληροφοριακών πινακίδων στις παρ. 84 και 85 της προσφυγής της ..., η Ομάδα Εργασίας και η παρεμβαίνουσα διαπιστώνουν την έλλειψη υπολογισμού του κόστους τοποθέτησης επομένως η κερδοφορία της παρεμβαίνουσας επιβαρύνεται κατά 1.040€.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Δ' Λόγος απόρριψης της αιτιολόγησης της ... πρέπει να γίνει δεκτός μερικώς ως προς την δαπάνη 819,74€ και την δαπάνη 1.040€ που πρέπει να αφαιρεθούν από την κερδοφορία της ... και να απορριφθεί κατά τους λοιπούς λόγους.

Λόγοι επί της αιτιολόγησης της εταιρείας ...

18. Σχετικά με διόρθωση του κονδυλίου υπό Β10 των Γενικών Εξόδων, Το αναλογούν σε σχέση με τη συμμετοχή του έργου στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας, η Ομάδα Εργασίας με βάση τους δημοσιευμένους ισολογισμούς της προσφεύγουσας έκανε τον έλεγχο που έκανε για όλους τους οικονομικούς φορείς που κατέθεσαν αιτιολόγηση και επέφερε την σχετική διόρθωση. Δεν έκρινε ότι το ζήτημα έχρηζε διευκρίνησης μιας και όσα αναφέρει η προσφεύγουσα στις παρ. 89-95, δεν εμφανίζονται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της .... Άλλωστε ακόμα και αν ζητούνταν διευκρινήσεις και εφόσον αυτές γίνονταν δεκτές, το κονδύλι που αρχικώς υπολόγισε η προσφεύγουσα ύψους 63.166,87€ παρίσταται υποκοστολογημένο κατά 37.650,21€. Δεδομένου ότι δεν ζητήθηκαν ειδικότερες εξηγήσεις για το συγκεκριμένο κονδύλι κατά την προσαρμογή του, θα μπορούσε να γίνει δεκτό η επιβάρυνση της ... στο συγκεκριμένο κονδύλι υπό Β10, αντί για 101.924,34€, να επιβαρυνθεί με 37.650,21€. Αποτέλεσμα τούτου θα ήταν η κερδοφορία της ... να αυξηθεί από 10.543,75€ σε $10.543,75€+(101.924,34€-37.650,21€)= 74.817,88€$.

Συμπερασματικά, επειδή ακόμα και μετά την αφαίρεση δαπάνης ύψους $6.400€+17.260€+819,74€+1.040€= 25.519,74€$ από την εκτιμώμενη κερδοφορία της ..., η προσφορά της παραμένει κερδοφόρα κατά $98.867,02€-25.519,74€= 73.347,28€$, η προσφυγή της ... πρέπει να απορριφθεί και να διατηρηθεί η ισχύς της απόφασης με αριθμό 781/2021 της Οικονομικής Επιτροπής της ...».

22. Επειδή, με το υπόμνημά της η «...» επισημαίνει έτι τα κάτωθι « . Α. ΛΟΓΟΣ (Παράβαση όρων συμβατικών τευχών)

6. Όπως αναπτύχθηκε στις παρ. 12-14 της υπό εξέταση προσφυγής μας, η «...» με την προσφορά της δεν ικανοποιεί τις απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 της ... σχετικά με το προσωπικό του αναδόχου και την απασχόλησή του στο έργο. Συγκεκριμένα στο εν λόγω άρθρο (16.1.1.) προβλέπεται ότι στο έργο και καθ' όλη τη διάρκεια αυτού πρέπει να απασχολείται μόνιμα ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου, 1 τουλάχιστον τεχνολόγος ή υπομηχανικός πολιτικός μηχανικός ή τοπογράφος μηχανικός και 1 τουλάχιστον εργοδηγός συγκοινωνιακών έργων ανά μέτωπο εργασίας, η παρουσία των οποίων μάλιστα θα ελέγχεται αδιάλειπτα από την Διευθύνουσα Υπηρεσία (16.1.8.). Σύμφωνα με το άρθρο 16.2, ο Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι έμπειρος διπλωματούχος πολιτικός μηχανικός και θα είναι αποκλειστικής απασχόλησης για το υπ' όψη έργο. Συνεπώς δεν επιτρέπεται αυτός να είναι μηχανολόγος μηχανικός ούτε μέλος της γενικής στελέχωσης της αναδόχου, διότι ρητά απαιτείται η μόνιμη και αποκλειστική του απασχόληση στο εν λόγω έργο. Η Αναθέτουσα αρχή συνομολογεί στην συμπληρωματική της αιτιολογία την παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στην ... ισχυριζόμενη ότι τάχα μπορεί να απασχοληθεί στο έργο μηχανολόγος μηχανικός ως αντικαταστάτης του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου λόγω συνάφειας του αντικειμένου του με τμήμα των προς εκτέλεση εργασιών. Αυτός ο ισχυρισμός όμως είναι εσφαλμένος, στο μέτρο που δεν ξεκαθαρίζει ότι ο Προϊστάμενος θα είναι όντως πολιτικός μηχανικός όπως απαιτείται από τα συμβατικά τεύχη και διότι σε κάθε περίπτωση ανεξαρτήτως συνάφειας ή μη κάποιων ελάχιστων εργασιών, η ... ορίζει ρητά διαφορετικά. Η δήλωση λοιπόν από την ανάδοχο στην προσφορά της δύο (2) μηχανολόγων μηχανικών και η προσκόμιση των σχετικών συμβάσεων παροχής υπηρεσιών παραβαίνει τα ρητώς προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη σχετικά με τις συγκεκριμένες ειδικότητες των μηχανικών που πρέπει να απασχοληθούν στο συγκεκριμένο έργο οδοποιίας, ενώ είναι βέβαια προφανές ότι ούτως ή άλλως το έργο δεν είναι μηχανολογικό ούτε υδραυλικό.

7. Η «...» στην από 06.05.2021 παρέμβασή της υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι «στις σελίδες 144, 145 και 146 επισυνάπτονται τρεις συμβάσεις, 2

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

μηχανολόγων μηχανικών και 1 πολιτικού μηχανικού, μηχανικών που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρείας, άρα απασχολούνται κατ' αποκλειστικότητα στα έργα της εταιρείας» και συνεπώς μπορούν να απασχοληθούν και στο παρόν έργο. Αυτή η παραδοχή όμως, ότι δηλαδή οι εν λόγω μηχανικοί στελεχώνουν την ανάδοχο και απασχολούνται στα ποικίλα έργα αυτής, σημαίνει ακριβώς ότι δεν μπορούν να δηλωθούν ως το απαιτούμενο προσωπικό με διαρκή, μόνιμη και αποκλειστική απασχόληση στο παρόν έργο, εφόσον αποτελούν τη γενική στελέχωση της εταιρείας και εκ των πραγμάτων δεν θα απασχολούνται αποκλειστικά στο έργο οδοποιίας της ....

8. Η προσπάθεια αυτή της αναδόχου να αξιοποιήσει κατά τους ισχυρισμούς της μηχανικούς που στελεχώνουν το πτυχίο της, συνεπάγεται ταυτόχρονα και την υποκοστολόγηση της σχετικής δαπάνης, η οποία και εμφανίζεται καθαρά στη σελ. 19 της αιτιολόγησής της, όπου η ανάδοχος παρουσιάζει πίνακα κόστους του προσωπικού της. Ο πίνακας αυτός πέραν της προφανούς αοριστίας του (μη αναφορά σε ειδικότητες μηχανικών και θέση τους στο έργο) είναι εσφαλμένος, διότι δεν έχει υπολογίσει το κόστος των τριών (3) μηχανικών που βάσει του άρθρου 16.1.1. της ... πρέπει να απασχολούνται υποχρεωτικά και αποκλειστικά στο έργο μέχρι την περαίωσή του, με αποτέλεσμα το συνολικό κόστος να είναι υπερβολικά υποκοστολογημένο δεδομένης της έλλειψης συνυπολογισμού της αμοιβής τριών (3) μηχανικών μόνιμως και αποκλειστικά στο έργο. Βάσει αυτών, η αιτιολόγηση και κατ' επέκταση η προσφορά της αναδόχου πρέπει να απορριφθεί ως μη συμμορφούμενη με τους συμβατικούς όρους του έργου και ως εντελώς υποκοστολογημένη αναφορικά με το μόνιμο προσωπικό του εργοταξίου.

9. Σχετικά με τον λόγο περί αοριστίας κοστολόγησης του μισθωμένου μηχανολογικού εξοπλισμού από την «...» που εκθέσαμε στις παρ. 15 και 16 της προσφυγής μας, η ανάδοχος παραδέχεται ότι πράγματι παρέλειψε να υποβάλλει αναλυτική κοστολόγηση για κάποια από τα μισθωμένα μηχανήματα, ενώ η Αναθέτουσα Αρχή συνομολογεί στις από 29.04.2021 απόψεις της ότι παρά την παντελή έλλειψη στοιχείων η Ομάδα Εργασίας δεν ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία και εξηγήσεις, τα οποία όμως ζήτησε από άλλους διαγωνιζόμενους. Το γεγονός βέβαια ότι η Ομάδα

Εργασίας παρέλειψε να ζητήσει από τον ανάδοχο αναλυτικά στοιχεία κόστους για κάποια από τα μισθωμένα μηχανήματα του έργου, δεν σημαίνει ότι η ανάδοχος δεν είχε την υποχρέωση κατά τα προβλεπόμενα στην πρόσκληση παροχής αιτιολόγησης να παρουσιάσει αναλυτικά το προσφερόμενο από αυτήν κόστος του μηχανικού εξοπλισμού, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος, το οποίο έπρεπε να αναλύεται σε: κόστος κατοχής (πχ αποσβέσεις, βαριά συντήρηση, μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης ή άλλο), σε κόστος εισκόμισης/αποκόμισης από το έργο, κόστος φορτώσεων/εκφορτώσεων/συναρμολογήσεων/ αποσυναρμολογήσεων ώστε να καταστούν λειτουργικά, κόστος ελαστικών για τα ελαστιχοφόρα, κόστος λειτουργίας (καύσιμα, λιπαντικά, αναλώσιμα, χειριστές, βοηθοί, καθημερινή συντήρηση) και διαχειριστικό κόστος (ασφάλιστρα, τέλη, έλεγχοι, φύλαξη, επιθεωρήσεις ή άλλο). Η «...» όφειλε για την αιτιολόγηση του σχεδίου υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης, μεταξύ άλλων, να προχωρήσει σε ειδικούς υπολογισμούς και αναλύσεις του κόστους των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιήσει, ανεξαρτήτως της τιμής αυτών.

10. Αυτή την παράλειψη συνομολογεί και η ίδια η ανάδοχος στην υπό κρίση παρέμβασή της, επιχειρώντας να αιτιολογήσει την προσφορά της με τον ενσωματωμένο στην παρέμβαση πίνακα κοστολόγησης των μισθωμένων μηχανημάτων. Αυτός ο πίνακας όμως δεν δύναται να θεραπεύσει το σφάλμα της αιτιολόγησης και το αναιτιολόγητο της προσφοράς της, προσκομιζόμενος για πρώτη φορά στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας προσφυγής. Και αυτό γιατί «...αν δηλαδή η ΑΕΠΠ μπορούσε να αποδέχεται και να αξιολογεί δια της εκάστοτε προσφυγής ή παρεμβάσεως το πρώτον προβαλλόμενες και προσκομιζόμενες πληροφορίες, δικαιολογητικά και έγγραφα που ο προσφεύγων παρέλειψε να υποβάλει και να αναφέρει με την προσφορά του καίτοι υποχρεούτο προς τούτο κατά τη διακήρυξη και τον νόμο ή να αξιολογεί κατά τη διάγνωση ουσιωδών ελλείψεων της προσφοράς τη σκοπιμότητα τήρησης των αποδεικτικών τύπων καί την ίδια την ανά περίπτωση καταλληλότητα του προϊόντος, όχι μόνο θα προέκυπτε μία αδικαιολόγητη ευμενής μεταχείριση και διάκριση υπέρ του προσφέροντος και δη υπό τη μορφή μιας ανεξέλεγκτης «δεύτερης ευκαιρίας» ... και επομένως κατάφωρη παραβίαση της αρχής της ισότητας, διαφάνειας και τυπικότητας εις βάρος των

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

τηρούντων τους όρους της διακήρυξης λοιπών συμμετεχόντων (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 208/2017 (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 28/2018)». Έγγραφα λοιπόν στοιχεία αιτιολόγησης δεν μπορεί να προσκομίζονται για πρώτη φορά στο πλαίσιο της προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ, γιατί η διαδικασία της αξιολόγησης έχει λήξει με την απόφαση (κατακύρωση) της Αναθέτουσας Αρχής. Διαφορετικά, η προδικαστική προσφυγή από μέσο ελέγχου παρανομιών των εκτελεστών πράξεων των αναθετουσών, αλλά και αντίστροφα η παρέμβαση για την ταυτότητα του νομικού λόγου, θα κατέληγαν προκάλυμμα για διόρθωση ή κάλυψη δι' αυτής συνομολογούμενων σφαλμάτων των οικονομικών φορέων.

11.0 ισχυρισμός, δε, της Αναθέτουσας Αρχής ότι το κόστος μίσθωσης των μηχανημάτων που προσέφερε η ανάδοχος είναι μεγαλύτερο σε σχέση με λοιπούς διαγωνιζόμενους και συνεπώς δεν τίθεται θέμα υποκοστολόγησης αυτών προβάλλεται αλυσιτελώς διότι το ζήτημα επί του παρόντος είναι η αοριστία και το αναίτιολόγητο συγκεκριμένων κονδυλίων και η αδυναμία ανταπόκρισης της αναδόχου στην πρόσκληση αιτιολόγησης της προσφοράς της. Την αοριστία μάλιστα αυτή κοστολόγησης του μηχανολογικού εξοπλισμού προέβαλε και η εταιρεία «...» στην από 23.04.2021 και με γενικό αριθμό κατάθεσης ΑΕΠΠ 868/2021 προδικαστική της προσφυγή κατά της αυτής απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της ..., διαπιστώνοντας και εκείνη τις πλημμέλειες της αιτιολόγησης της αναδόχου και τη μη αναφορά στοιχείων κόστους των προσφερόμενων μηχανημάτων.

12. Όσον αφορά τον υπολογισμό του κονδυλίου αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών των 3.900,00€ (παρ. 17-19 της προσφυγής μας), η υποκοστολόγηση αφορά το ότι δεν είναι δυνατόν να μην προκύπτει επιπλέον κόστος για τον οικονομικό φορέα από τη στιγμή που οι καταστάσεις επείγοντος απαιτούν άμεση παρέμβαση και απασχόληση προσωπικού σε πλείστες διαφορετικές οδούς της ... και την αδυναμία απόκρισης του μόνιμου συνεργείου του έργου σε τέτοια έκτακτα περιστατικά χωρίς τον συνυπολογισμό περαιτέρω κόστους. Η «...» στην σελ. 20 της αιτιολόγησής της έχει υπολογίσει την παρουσία συνεργείου μόνο για τους 8 μήνες κατά τους οποίους δεν θα υπάρχει συνεργείο επί τόπου του έργου σύμφωνα με την προσφορά της και συγκεκριμένα 30 έκτακτες επεμβάσεις στο διάστημα αυτό¹. Δεν έχει όμως

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προχωρήσει σε κανένα υπολογισμό για τους υπόλοιπους 7 μήνες μέχρι την περαίωση του έργου. Για τους μήνες αυτούς οι άμεσες επεμβάσεις θα είναι αναλογικά (βάσει των υπολογισμών της αναδόχου) $7/8 \times 30$ παρεμβάσεις = 26,25 και στρογγυλοποιημένα 26 ημέρες. Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη το κόστος των 130,00€ που η ίδια η ανάδοχος υπολογίζει για την κινητοποίηση συνεργείου με φορτηγάκι και 2 εργάτες για τέτοιες περιπτώσεις επείγοντος, το πρόσθετο κόστος κατά το οποίο πρέπει να επιβαρυνθεί η προσφορά της είναι 3.380,00€ (=130,00€/ημέρα x 26 ημέρες).

13. Όμως, μη αποδεχόμενη τον ανωτέρω ισχυρισμό μας και προφανώς μην κατανοώντας απόλυτα τον υπολογισμό της αναδόχου, η Αναθέτουσα Αρχή αποδέχτηκε την εν λόγω δαπάνη θεωρώντας ότι προφανώς αφορά τις έκτακτες ανάγκες του σύνολο του έργου, ήτοι και τους 15 μήνες που αυτό διαρκεί, γεγονός που σημαίνει ότι παρέλειψε να κάνει την εξής σκέψη: Το υπολογιζόμενο κονδύλι των 3.900,00€ της αναδόχου αφορά μόνο τους 8 μήνες κατά τους οποίους δεν θα υπάρχει συνεργείο επί τόπου του έργου και όχι τη συνολική διάρκεια περαίωσης του έργου που είναι 15 μήνες. Υπό αυτή την έννοια έστω ότι η Διοίκηση θεωρεί το κονδύλι αυτό επαρκές και αιτιολογημένο, οφείλει να το υπολογίσει αναλογικά και για τους υπόλοιπους 7 μήνες και κατά συνέπεια να επιβαρύνει αναλογικά την προσφορά της αναδόχου (ανεξαρτήτως της δικής μας υπόθεσης) με 3.412,50€ (7 μήνες x 3900,00€ / 8 μήνες).

1 Σε κάθε περίπτωση και προς αντίκρουση όσων ισχυρίζεται η Διοίκηση με τις από 29.04.2021 απόψεις της, μπορεί πράγματι να μην υπάρχει συγκεκριμένη πρόβλεψη στα συμβατικά τεύχη σχετικά με τον αριθμό των παρεμβάσεων που θα απαιτηθούν για καταστάσεις επείγοντος, παρόλα αυτά η εμπειρία και η απασχόληση των διαγωνιζόμενων σε ασφαλτικά έργα μας δίνει τη δυνατότητα να αναφερθούμε με ασφάλεια στη συχνότητα τέτοιων παρεμβάσεων και στις συνθήκες υπό τις οποίες αυτές εμφανίζονται σε αντίστοιχα έργα.

B. ΛΟΓΟΣ (Έλλειψη αιτιολόγησης έμμεσου κόστους)

14. Όπως αναφέρουμε στην υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή μας στις παρ. 24-27 τα συγκεκριμένα κονδύλια B2, B5 και A12 εμφανίζουν αυθαίρετες τιμές ύψους 30.536,67€, 3.000,00€ και 2.695,38€ αντίστοιχα, οι

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

οποίες όμως δεν προκύπτουν από κανένα σημείο της αιτιολόγησης της αναδόχου, ούτε αποδεικνύονται από κανένα δικαιολογητικό ή έγγραφο της προσφοράς της. Δεδομένου ότι η «...» δεν μπορεί να τεκμηριώσει την πραγματική δαπάνη που της επιτρέπει να απολαμβάνει την εξοικονόμηση των ποσών ως προς τα οποία η προσφορά της παρίσταται ασυνήθιστα χαμηλή, κατά την ρητή πρόβλεψη της πρόσκλησης αιτιολόγησης των προσφορών εφαρμόζεται η εγκύκλιος 9/2017 του ΥΠΟΜΕ.

15. Συγκεκριμένα ως προς το κονδύλι B2 για το προσωπικό γενικής επιστάσις και διοίκησης του αναδόχου, η εταιρεία μας επισήμανε πως το ποσό των 30.536,67€ που υπολόγισε για το κονδύλι B2 η ανάδοχος είναι ατεκμηρίωτο. Η αναφορά της παρεμβαίνουσας στον πίνακα κοστολόγησης της σελ. 19 της αιτιολόγησής της και στις προσκομιζόμενες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με τους μηχανικούς της εταιρείας (σελ. 144-146) δεν αποδεικνύουν καμία προσφερόμενη τιμή κόστους, ούτε εξηγούν το ύψος του και τους σχετικούς υπολογισμούς που οδήγησαν σε αυτό. Για το λόγο αυτό της αδυναμίας δηλαδή αιτιολόγησης με πραγματικά στοιχεία κόστους, για τις σχετικές δαπάνες γενικών εξόδων τυγχάνει εφαρμογής η εγκύκλιος 9/2017 του ΥΠΟΜΕ. Βάσει των συντελεστών λοιπόν της συγκεκριμένης εγκυκλίου προκύπτει η επιβάρυνση της προσφοράς της αναδόχου κατά 61.342,43€, το οποίο προκύπτει ως εξής: $4\% \times 2.296.977,20\text{€} = 91.879,088\text{€}$, από το οποίο αφαιρείται το υπολογιζόμενο από την ανάδοχο ποσό των 30.536,67€. Η αναφορά μας στους λανθασμένους υπολογισμούς της αναδόχου με την παράθεση επιπλέον συγκεκριμένων υπολογισμών ορθού κόστους στην προδικαστική μας προσφυγή, γίνεται ως εκ περισσού και για να καταδείξουμε την ούτως ή άλλως εκτός πραγματικότητας προσφερόμενη τιμή της αναδόχου και την υποκοστολόγηση που υπάρχει στην προσφερόμενη τιμή και όχι διότι μας βαρύνει να αποδείξουμε ότι βάσει αυτών ακριβώς των υπολογισμών πρέπει να επιβαρυνθεί η προσφορά, αφού σε περίπτωση μη αιτιολόγησης με στοιχεία κόστους το επιβαλλόμενο ποσό προκύπτει από την εφαρμογή της ως άνω εγκυκλίου για την οποία αρκεί να καταδεικνύεται η αδυναμία ειδικής αιτιολόγησης του κονδυλίου. Αυτό είναι ξεκάθαρο από το σώμα της προσφυγής μας, η οποία με τη χρήση της εγκυκλίου καταλήγει ότι η επιβάρυνση της προσφοράς της «...» πρέπει να είναι 61.342,43€. Εξάλλου, τα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

όσα αναφέρει η παρεμβαίνουσα και η Διοίκηση για «αποδεδειγμένη δομή» και «κοστολόγιο» της συγκεκριμένης δαπάνης είναι ανακριβή, καθώς από πουθενά δεν προκύπτει η τεκμηρίωση αυτών. Στο ίδιο συμπέρασμα μάλιστα καταλήγει και η «...», η οποία προβάλλει τον αυτό λόγο στην από 23.04.2021 και με γενικό αριθμό κατάθεσης ΑΕΠΠ 868/2021 προδικαστική της προσφυγή.

16. Ως προς το κονδύλι Β5 για τις δαπάνες εκτέλεσης καθηκόντων προσωπικού γενικής επιστάσις και διοίκησης του αναδόχου (χρήση αυτοκινήτων), η «...» το υπολογίζει σε 3.000,00€, το ύψος του οποίου δεν αποδεικνύει, που σημαίνει ότι πρέπει να εφαρμοστεί η εγκύκλιος 9/2017 του ΥΠΟΜΕ και να επιβαρυνθεί εν τέλει η προσφορά της κατά 10.781,87€. Η ανάδοχος προς τεκμηρίωση του κονδυλίου αυτού δήλωσε ότι το προσωπικό της εταιρείας θα μετακινείται (προφανώς όχι καθημερινά) με τα ιδιόκτητα αυτοκίνητα και οχήματα της εταιρείας και προσκόμισε σχετικά στη σελ. 85 της αιτιολόγησής της πίνακα (μητρώο παγίων) των ιδιόκτητων οχημάτων της. Αυτός όμως δεν είναι ορθός συλλογισμός και δεν αποδεικνύει σε καμία περίπτωση το ύψος της προσφερόμενης τιμής σε σχέση με το πραγματικό κόστος αυτοκινήτων αποκλειστικά για το εν λόγω έργο. Η εταιρεία δεν εκτελεί ένα μόνο έργο αλλά περισσότερα, που απαιτούν αντίστοιχες μετακινήσεις και η απλή ύπαρξη στο μητρώο παγίων (σελ. 85 της αιτιολόγησης της αναδόχου) έξι (6) ιδιόκτητων εταιρικών αυτοκινήτων δεν αποδεικνύει τη διαθεσιμότητα αυτών για τις μετακινήσεις προσωπικού και επίβλεψης για το παρόν έργο, αλλά για τις μετακινήσεις του προσωπικού της εν γένει. Υπό την έννοια αυτή η αιτιολόγηση του παρόντος κονδυλίου είναι αόριστη και μη πειστική, αφού δεν γίνεται επίκληση ή απόδειξη της διασφάλισης διάθεσης των ιδιόκτητων οχημάτων για τις ανάγκες του έργου και δεν μπορεί να τεκμηριώσει την αναγκαία δαπάνη για όλες τις μετακινήσεις 9 προσώπων που θα απαιτηθούν για 15 μήνες, με αποτέλεσμα να χρειαστεί να καταβληθεί πρόσθετη δαπάνη για την διάθεση αυτοκινήτων στο έργο. Αποτέλεσμα αυτών είναι ότι πρέπει να γίνει χρήση των συντελεστών της ανωτέρω εγκυκλίου. Η αναφορά, δε, της Διοίκησης ότι η σχετική ανάλυση και τα υποβληθέντα στοιχεία της αναδόχου κρίθηκαν επαρκή και ότι η εταιρεία μας δεν προέβαλε συγκεκριμένα στοιχεία που να αντικρούουν τους υπολογισμούς της αναδόχου δεν είναι ορθή, δεδομένου ότι το αναιτιολόγητο κοστολόγησης δαπάνης δεν εξαρτάται από την

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προβολή συγκεκριμένων αντίθετων στοιχείων για τον προσδιορισμό του ακριβούς της ύψους, αλλά αρκεί να προκύπτει η έλλειψη αιτιολογίας ή η ύπαρξη εσφαλμένης αιτιολογίας στην κρινόμενη απόφαση προκειμένου αυτή να ακυρωθεί. Είναι λοιπόν υποχρέωση του οικονομικού φορέα όταν καλείται για αιτιολόγηση, να παράσχει εξηγήσεις σχετικά με το πραγματικό κόστος που αναμένει να επωμιστεί ανάλογα με τις δυνατότητες και τις επιλογές που προτείνει, άλλως η προσφορά του είναι αναιτιολόγητη ως προς το εν λόγω κονδύλι.

17. Αναπόδεικτο είναι και το κονδύλι Α12 για τη δαπάνη ασφάλισης του έργου, όπου η «...» έχει υπολογίσει 2.695,38€, ύψος που κατά τους ισχυρισμούς της προκύπτει από την εμπειρία της σε αντίστοιχα έργα και από παλαιότερες προσφορές σε προηγούμενες συμβάσεις, την ύπαρξη και το ύψος των οποίων όμως ουδέποτε τεκμηριώνει. Δεδομένης της έλλειψης τεκμηρίωσης της προσφερόμενης τιμής, η ανάδοχος όφειλε να υπολογίσει την συγκεκριμένη αναπόδεικτη δαπάνη βάσει των συντελεστών της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ, οι οποίοι και για το ασφαλιστήριο γίνονται επί της αξίας του Προϋπολογισμού Μελέτης χωρίς ΓΕ και ΟΕ, κατά και τα ρητώς αναφερόμενα στην πρόσκληση αιτιολόγησης των προσφορών. Βάσει αυτού του υπολογισμού η προσφορά της πρέπει να επιβαρυνθεί κατά 8.789,51€.

18. Ο ισχυρισμός της αναδόχου ότι τάχα και η εταιρεία μας, όπως και η ίδια, υπολόγισε την τιμή αυτή βάσει της δαπάνης της προσφοράς της είναι εσφαλμένη, διότι η εταιρεία μας, σε αντίθεση με την ανάδοχο, προσκόμισε συγκεκριμένη προσφορά ασφάλισης του έργου με αποτέλεσμα η προσφερόμενη τιμή να είναι πραγματικά και ως εκ τούτου πλήρως αιτιολογημένη στο καθοριζόμενο ύψος του ασφαλιστηρίου που πράγματι τίθεται επί της δαπάνης της συγκεκριμένης προσφοράς. Αυτό όμως δεν συμβαίνει με την ανάδοχο, της οποίας το κονδύλι ως πλήρως αναιτιολόγητο, την υποχρεώνει στη χρήση του συντελεστή της ανωτέρω εγκυκλίου επί της αξίας του Προϋπολογισμού Μελέτης χωρίς ΓΕ και ΟΕ και κατά συνέπεια με επιβάρυνση 8.789,51€.

Γ. ΛΟΓΟΣ (Έλλειψη αιτιολόγησης άμεσου κόστους)

19. Ως προς το κόστος των κατ' ιδίαν μηχανημάτων του έργου:

Για τα μισθωμένα μηχανήματα, όπως αναφέρουμε και στην υπό κρίση προσφυγή μας (παρ. 34-49), η ανάδοχος δεν αιτιολογεί με τεκμηριωμένη απόδειξη τις προτεινόμενες τιμές. Αντιθέτως προσκομίζει με την αιτιολόγησή της μία ανυπόγραφη και μη δεσμευτική «προσφορά», η οποία σε καμία περίπτωση δεν συνιστά απόδειξη του προσφερόμενου κόστους, διότι δεν απορρέει απολύτως καμία νομική δέσμευση κόστους που μπορεί πειστικά να εκληφθεί ότι θα χρησιμοποιηθεί στο έργο. Η ανάδοχος λοιπόν με την αιτιολόγησή της δεν αιτιολογεί το κόστος των μισθωμένων μηχανημάτων, ενώ στη συνέχεια με την παρέμβασή της, προφανώς κατανοώντας το αβάσιμο και έωλο των ισχυρισμών της, επιχειρεί να μετατοπίσει την αιτιολόγηση από επίκληση δεσμευτικής (δήθεν) προσφοράς, σε αναφορά σε επικρατούσες τιμές και στοιχεία κόστους. Για να θεμελιώσει, δε, τη νέα αυτή αιτιολόγηση η «...» προσπάθησε να προβάλλει επιχειρήματα για το επίπεδο κόστους αγαθών (καύσιμα) και υπηρεσιών σε σχέση με τις τιμές που εμείς επικαλεστήκαμε ότι ισχύουν. Όμως ανεξαρτήτως αν οι απόψεις της «...» για τις ισχύουσες τιμές στη σχετική αγορά έχουν βάση ή όχι, το οποίο και αρνούμαστε, σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται νέα αιτιολόγηση, με νέους λόγους, στο στάδιο της προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της ΑΕΠΠ.

20. Κατόπιν αυτού, η Αναθέτουσα Αρχή η οποία αποδέχτηκε την αιτιολόγηση της αναδόχου ως επαρκή, όφειλε να ελέγξει και να εξηγήσει με ποιο ακριβώς τρόπο οι προσφερόμενες τιμές της ανυπόγραφης «προσφοράς» της αναδόχου της φάνηκαν εύλογες από τη στιγμή που δεν υπήρχε καμία δέσμευση ως προς το προσφερόμενο ύψος τους. Όταν όμως έχει ζητήσει την αιτιολόγηση προσφοράς που φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, «[...] οφείλει να αξιολογεί όλα, ανεξαιρέτως, τα στοιχεία, τα οποία επικαλούνται οι εν λόγω διαγωνιζόμενοι προς αιτιολόγηση των προσφορών τους και, τέλος, να διατυπώνει επί του ευλόγου ή μη των αιτιολογήσεων κρίση, ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη [...]» (Κ. Γιαννακόπουλος, Δημόσιες Συμβάσεις και Συμβάσεις Παραχώρησης, Σάκκουλας 2019, παρ. 10.27, σ. 294 όπου και πληθώρα νομολογιακών παραπομπών). Από τη στιγμή λοιπόν που απόδειξη του κόστους δια της προσκόμισης δεσμευτικής προσφοράς από την «...» δεν επετεύχθη, η Διοίκηση αν πίστευε ότι το συγκεκριμένο κόστος των μισθωμένων μηχανημάτων είναι αληθές, θα έπρεπε να τεκμηριώσει και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αιτιολογήσει πειστικά την άποψή της αυτή. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν προσέφερε όμως καμία ειδική αιτιολόγηση, αλλά απλώς συμφώνησε με την ανεπίτρεπτη νέα «αιτιολόγηση» της αναδόχου και αφιερώθηκε στην κριτική της δικής μας άποψης για το πραγματικό κόστος, τα όποια λάθη της οποίας όμως ακόμη και αν υποθεθούν αληθή, δεν οδηγούν σε τεκμηρίωση αιτιολόγησης και ελεγχόμενης τιμής. Σε κάθε πάντως περίπτωση, ως προς την ουσία, προσκομίζοντας από πλευράς μας τρεις (3) προσφορές που δείχνουν την τάξη μεγέθους κόστους του εξοπλισμού στην αγορά καθιστούμε αναγκαίο να υπάρξει ειδική και συγκεκριμένη αιτιολόγηση τιμών που επικαλείται η «...» και όχι γενικολογίες περί «διαπραγματευτικής ικανότητας». Περαιτέρω με τη στάση της η Αναθέτουσα Αρχή μη επιτυχημένα υποκαθιστά ανεπίτρεπτα τον διαγωνιζόμενο ως προς την αιτιολόγηση της προσφοράς του, αλλάζοντας το πραγματικό της αιτιολόγησής του υπό το μανδύα συμπληρωματικής αιτιολογίας, ενώ η ουσία είναι ότι η αιτιολόγηση της υπερβολικά χαμηλής προσφοράς δεν είναι επαρκής.

21. Ως προς το κόστος των ιδιόκτητων φορτηγών (παρ. 50-54 της προσφυγής μας), η Αναθέτουσα Αρχή στις απόψεις της εσφαλμένα χρησιμοποιεί σαν δελτίο τιμών καυσίμων τις τιμές διυλιστηρίου που αναφέρονται στις εταιρείες εμπορίας καυσίμων (...). Η τιμή στην οποία αγόραζαν το πετρέλαιο κίνησης (... ..) οι εταιρείες εμπορίας την 14.09.2020 ήταν $739,124 \text{ €/m}^3 / 1000 \text{ ltr/ m}^3 = 0,739 \text{ €/ltr}$ (όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο στο παρόν έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου). Βάσει του ποσού αυτού η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει ότι η «...» χρησιμοποιεί τιμή καυσίμου μεγαλύτερη κατά 8,5% ήτοι $0,80 \text{ €/ltr}$. Ωστόσο η εταιρεία «...» δεν είναι εταιρεία εμπορίας καυσίμων και συνεπώς κατά τα ανωτέρω δεν μπορεί να αγοράζει καύσιμα σε αυτές τις τιμές. Όπως προκύπτει από το Καθημερινό Δελτίο Επισκόπησης Τιμών Καυσίμων, οι μέσες τιμές λιανικής πώλησης ... Κίνησης για το νομό ... για τις 14.09.2020 ήταν $1,118 \text{ €/ltr}$ με το φ.Π.Α. ή $(1,118/1,24) = 0,90 \text{ €/ltr}$ χωρίς ΦΠΑ. Συνεπώς ο ισχυρισμός της Διοίκησης είναι παντελώς εσφαλμένος αφού η ανάδοχος προμηθεύεται καύσιμα σε τιμές λιανικής όπως ισχύει και για τους υπολοίπους διαγωνιζόμενους, οι οποίοι έχουν χρησιμοποιήσει τιμές καυσίμων ίσες ή μεγαλύτερες των $0,90 \text{ €/ltr}$.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

22. Με τη σειρά της η «...» ισχυρίστηκε ότι χρησιμοποίησε την τιμή καυσίμων που ίσχυε στις 14.09.2021 από την ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου όπως όριζε η πρόσκληση αιτιολόγησης προσφορών σχετικά με την τιμή της ασφάλτου. Ο ισχυρισμός της αυτός όμως πάσχει και αυτό γιατί η εν λόγω πρόσκληση πράγματι όριζε ότι «ως τιμή βάσης της χύδην ασφάλτου για την αιτιολόγηση του κόστους παραγωγής του ασφαλτομίγματος θα ληφθεί η τιμή που δίνει η Γενική Γραμματεία Εμπορίου από τις εταιρείες εμπορίας ... και ... (ιστότοπος <http://oil.gge.gov.gr/>) κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, ήτοι την 14/9/2020», αλλά αυτό αφορά μόνο την τιμή της ασφάλτου και όχι των καυσίμων, ο υπολογισμός του κόστους των οποίων έπρεπε να γίνει με τις τιμές λιανικής που αγοράζουν όλοι οι οικονομικοί φορείς από τις εταιρείες εμπορίας. Αντ' αυτού όμως η ανάδοχος έλαβε ως βάση την τιμή καυσίμων 0,739 €/ltr, τιμή πώλησης των διυλιστηρίων στις εταιρείες εμπορείου καυσίμων και καθόρισε αυθαίρετα μια τιμή στα 0,80 €/ltr συνυπολογίζοντας κατά τους ισχυρισμούς της και κάποιο ποσό κέρδους για τους προμηθευτές. Δηλαδή καθόρισε και το κέρδος των εταιρειών εμπορίας καυσίμων υποκοστολογώντας για μία ακόμα φορά το συνολικό της κόστος αντιβαίνοντας σε κάθε λογική κανόνων της αγοράς. Σε απάντηση όλων αυτών επισημαίνουμε ότι η τιμή που αντικατοπτρίζει το πραγματικό λιανικό κόστος καυσίμων εκδίδεται κάθε ημέρα από το παρατηρητήριο τιμών καυσίμων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Απ' αυτό προκύπτει ότι στις 14.09.2020 οι μέσες τιμές λιανικής πώλησης ... Κίνησης για το νομό ... ήταν 1,118 €/ltr με το Φ.Π.Α. ή $(1,118/1,24) = 0,90$ €/ltr χωρίς το ΦΠΑ και συνεπώς ότι οι ισχυρισμοί της αναδόχου πάσχουν.

23. Περαιτέρω, όσον αφορά το κόστος των οδηγών για νυχτερινή εργασία, αν εξετάσουμε τον ισχυρισμό της αναδόχου ότι δεδομένου ότι ο νόμιμος κατώτατος μισθός είναι 650,00 €/μήνα, ο υπολογισμός μισθών ύψους 1.000,00€ για τους οδηγούς δεν μπορεί να θεωρηθεί υποκοστολόγηση επαγόμεστε τα εξής:

Για μικτό μισθό 650,00€ το κόστος προκύπτει τελικά για τον εργοδότη βάσει της εφαρμογής του τύπου Μικτές Αποδοχές + Εργοδοτικές Εισφορές = Καθαρές Πληρωτέες αποδοχές + Συνολικές Ασφαλιστικές Εισφορές προς απόδοση + ΦΜΥ + Εισφορά Αλληλεγγύης, ως εξής:

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

- ΦΜΥ, Εισφορά αλληλεγγύης= 0,00€ (με βάση την κλίμακα φορολογίας εισοδήματος)

- Βασικό Πακέτο Κάλυψης: ΙΚΑ-ΜΙΚΤΑ TEAM (κωδ. 101): Εισφορές εργαζόμενου: 15,33% επί του μικτού μισθού (15,33% χ 650,00€ = 99,65€) και εισφορές εργοδότη 24,33% επί του μικτού μισθού (24,33% χ 650,00€ = 158,15€) και τελικά συνολικές ασφαλιστικές εισφορές προς απόδοση 257,80€ (=99,65€+ 158,15€).

Αποτέλεσμα αυτών είναι οι καθαρές πληρωτέες αποδοχές προς απόδοση στον τραπεζικό λογαριασμό του εργαζόμενου να είναι οι εξής: Μικτές αποδοχές - Ασφαλιστικές εισφορές εργαζόμενου - ΦΜΥ - Εισφορά αλληλεγγύης δηλαδή 650,00€- 99,65€- 0,00€- 0,00€= 550,35€ και το συνολικό κόστος μισθοδοσίας του εργοδότη για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο να είναι 808,15€ για ημερήσια εργασία (=550,35€+ 257,80€), το οποίο όμως προσαυξημένο λόγω νυχτερινής εργασίας κατά 25% να είναι 1.010,19€ (=808,15€ χ 1,25).

Συνεπώς, τα 1.000,00€ που υπολογίζει η ανάδοχος ως μισθό για τους οδηγούς της δεν καλύπτουν ούτε τον κατώτατο μισθό για νυκτερινή εργασία κατά παράβαση της εργατικής νομοθεσίας και αποδεικνύουν την υποκοστολόγηση της εν λόγω δαπάνης, όπως άλλωστε προκύπτει και σε σχέση με τα προσφερόμενα από τους λοιπούς διαγωνιζόμενους.

24. Ο υπολογισμός βέβαια των ημερομισθίων που επικαλούνται οι άλλοι διαγωνιζόμενοι πράγματι δεν αποδεικνύει το εύλογο της δαπάνης, αλλά αποτυπώνει το τι ακριβώς συμβαίνει στη συγκεκριμένη αγορά και ποιες είναι οι πραγματικές τιμές των ημερομισθίων και κατ' επέκταση το πραγματικό κόστος εργασίας. Με την λογική της «...» μία εταιρεία που δεν διαθέτει προσωπικό επειδή δεν εκτελεί έργα τη δεδομένη χρονική στιγμή είναι πιο ανταγωνιστική από εταιρείες που απασχολούν προσωπικό, διότι τότε μπορεί να υπολογίζει ότι θα επιτύχει μισθούς κατώτερους της πραγματικής αγοράς, συλλογισμός που πάσχει ως προς την ορθότητά του και πρέπει και αυτός να απορριφθεί.

25. Ως προς το υποκοστολογημένο κόστος των ιδιόκτητων μηχανημάτων του έργου (οδοστρωτήρα και ...) στις παρ. 55-60 της προσφυγής μας υποστηρίζουμε ότι το κόστος 90,00€ για τη νυχτερινή χρήση του οδοστρωτήρα και του ... που υπολογίζει η ανάδοχος είναι χαμηλό και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

αναπόδεικτο και αποκλίνει από τις προσφερόμενες τιμές που έδωσαν άλλοι διαγωνιζόμενοι, οι οποίες ανταποκρίνονται στις συνθήκες της αγοράς για τα έργα οδοποιίας. Το ζήτημα εδώ δεν είναι, όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει η Αναθέτουσα Αρχή ότι οι υπολογισμοί της εταιρείας μας γίνονται βάσει τιμών αποκλειστικά νυχτερινής εργασίας, αλλά το γεγονός της αποδοχής από τη Διοίκηση μίας τέτοιας απόκλισης προτεινόμενου κόστους, όταν η ανάδοχος προτείνει για νυχτερινή χρήση μηχανημάτων του έργου 90,00€, ενώ οι λοιποί διαγωνιζόμενοι κατά μέσο όρο 175,00€. Οι αφηρημένες σκέψεις της Αναθέτουσας Αρχής περί τιμών καυσίμων και ημερομισθίων για τα εν λόγω μηχανήματα δεν είναι σαφές με ποιο τρόπο οδηγούν στο ότι η απόκλιση μεταξύ των 90,00€ και των 175,00€ είναι δικαιολογημένη και έχει εξηγηθεί επαρκώς. Και ναι μεν οι λοιπές προσφορές δεν αποτελούν το κριτήριο του παραδεκτού ή μη του αιτιολογημένου κόστους εξεταζόμενης προσφοράς, όπως ορθά σπεύδει να υπογραμμίσει η Αναθέτουσα αρχή, όμως καθώς η προσφορά έχει κριθεί από την ίδια την Αναθέτουσα Αρχή ότι φαίνεται ως υπερβολικά χαμηλή, σε σχέση με κάποιο υποθετικό κόστος που αυτή θεωρεί εύλογο, αν τελικά θεώρησε ότι αυτό καλύπτεται από την «...» όφειλε να το προβάλλει ειδικώς, δηλαδή να εξετάσει ποιο κατά τη γνώμη της είναι το εύλογο όριο και γιατί η ανάδοχος το πληροί ή αν υπολείπεται αυτού ποιες ειδικές συνθήκες έπεισαν την Αναθέτουσα Αρχή ότι η εξοικονόμηση αυτή κόστους είναι αιτιολογημένη. Μέχρι τότε η τεράστια διαφορά κοστολόγησης σε σχέση με τους υπόλοιπους διαγωνιζόμενους αποτελεί καταρχήν ένδειξη υποκοστολόγησης. Εν προκειμένω, κατά τα ανωτέρω, οι ουσιαστικές κρίσεις της Αναθέτουσας Αρχής, δηλαδή η συνδρομή ή μη των πραγματικών περιστατικών, η ουσιαστική ορθότητα των πραγματικών κρίσεων, αλλά και οι τεχνικές της κρίσεις πάσχουν.

26. Το ίδιο ισχύει και ως προ το κόστος του βυτίου νερού/υδροφόρα, το ζήτημα είναι και στο σημείο αυτό αν η «...» έχει αιτιολογήσει την προσφερόμενη τιμή της και με ποιο τρόπο. Εφόσον η «...» δεν αιτιολογεί επαρκώς και τεκμηριωμένα τα προτεινόμενα ποσά, ιδίως όταν οι άλλοι διαγωνιζόμενοι προτείνουν εντελώς διαφορετικό κοστολόγιο για τις ίδιες εργασίες και δεδομένου ότι η ΑΕΠΠ δεν έχει δυνατότητα μεταρρύθμισης του

περιεχομένου της πλημμελούς πράξης, η πλημμελής αιτιολόγηση θα πρέπει να απορριφθεί.

27. Σε κάθε περίπτωση, ενδεχόμενο σφάλμα υπολογισμού της προσφεύγουσας εταιρείας μας ως προς το ύψος της πρόσθετης επιβάρυνσης που εκτιμούμε μπορεί, αν τελικά συνολικά δεν θεμελιώνει το ζημιογόνο χαρακτήρα της προσφοράς, να καταστήσει τον προβαλλόμενο λόγο αλυσιτελή, αλλά αυτό είναι ζήτημα διάφορο σε σχέση με το αποδεκτό της αιτιολόγησης ή μη συγκεκριμένων δαπανών της προσφοράς, το οποίο αποτελεί υποχρέωση του αναδόχου και κάθε οικονομικού φορέα που καλείται σε αιτιολόγηση.

28. Ως προς τις εργασίες του Α.Τ. 9 για τις επισκευές τοπικών φθορών οδοστρώματος με ασφαλτόμιγμα (τοποθέτηση ταπητιδίων) και το σχετικό λόγο που αναπτύσσεται στις παρ. 28 - 33 της προσφυγής μας, επαγόμαστε ότι:

Ο ισχυρισμός της Ομάδας Εργασίας στις από 29.04.2021 απόψεις της Αναθέτουσας Αρχής ότι, εάν υποθεθεί ότι το τεχνικό φυλλάδιο του μηχανήματος είναι αντιπροσωπευτικό, τότε οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας εταιρείας μας είναι λανθασμένοι ως προς την παραγωγικότητα αυτού, είναι παντελώς εσφαλμένος. Όπως προκύπτει από το εν λόγω τεχνικό φυλλάδιο (βλ. Σχετικό 14 της προσφυγής μας) τα βάθη κοπής κυμαίνονται από 13 έως 17 εκατοστά. Ωστόσο φαίνεται ότι βάθος κοπής 17 εκατοστών μπορούν να επιτύχουν τα μικρότερα σε διάσταση φρεζάκια, δηλαδή αυτά πλάτους κοπής 50 έως 60 εκατοστών. Τα μεγαλύτερα σε πλάτος κοπής φρεζάκια επιτυγχάνουν βάθος κοπής 13 εκατοστά, το οποίο είναι και εύλογο διότι η παραγωγικότητα των μηχανημάτων φρεζαρίσματος είναι αντιστρόφως ανάλογη του βάθους κοπής και του πλάτους κοπής, εφόσον αυτά κινούνται από το ίδιο υδραυλικό σύστημα. Εντελώς ενδεικτικά, προκειμένου να φανεί καθαρά το αντιστρόφως ανάλογο των εν λόγω μεγεθών, επισημαίνεται ότι στο διάγραμμα απόδοσης μίας μεγάλης φρέζας τύπου ..., που είναι καταλληλότερη για την εργασία φρεζαρίσματος, είναι εμφανές ότι για διάφορα πλάτη κοπής ισχύει πάντα ότι η απόδοση είναι αντιστρόφως ανάλογη του βάθους κοπής. Μάλιστα η μέγιστη απόδοση προκύπτει όταν το βάθος κοπής είναι ίσο με το 40% με 50% του μέγιστου βάθους κοπής.

29. Συνεπώς εάν η Ομάδα Εργασίας ήθελε να χρησιμοποιήσει σαν τεχνικό επιχείρημα το βάθος κοπής στα φρεζάκια, έπρεπε να μειώσει την απόδοση που αναγράφεται στο φυλλάδιό τους και όχι να την αυξήσει. Αυτό από μόνο του αποδεικνύει το σφάλμα στον συλλογισμό της Ομάδας Εργασίας και κατ' επέκταση στο αποτέλεσμα στο οποίο καταλήγει ότι δηλαδή η απόδοση μικρής φρέζας είναι 68,00 κ.μ. ταπητιδίων/ημέρα. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει ως εξής: α) δέχεται ότι η μέγιστη παραγωγικότητα για τη μικρή φρέζα είναι 50 τ.μ./ώρα, β) παρατηρεί όμως ότι μικρές φρέζες με διαφορετικά πλάτη κοπής έχουν διαφορετικά μέγιστα βάθη κοπής και συγκεκριμένα ότι μικρές φρέζες με πλάτος κοπής από 1,00 έως 1,20 μέτρα έχουν μέγιστο βάθος κοπής 13 εκατοστά, ενώ μικρές φρέζες με πλάτος κοπής 0,50 έως 0,60 μέτρα έχουν μέγιστο βάθος κοπής 17 εκατοστά, γ) θεωρεί λοιπόν αυθαίρετα ότι η μέγιστη απόδοση που αναφέρει το τεχνικό φυλλάδιο του κατασκευαστή αναφέρεται στις μικρές φρέζες με πλάτος κοπής 0,50 έως 0,60 μέτρα και όχι στις μικρές φρέζες με πλάτος κοπής 1,00 έως 1,20 μέτρα (δηλαδή στις μεγαλύτερες από τις μικρές φρέζες) και βάσει αυτών ατεκμηρίωτα και εντελώς αυθαίρετα υπολογίζει $50 \text{ τ.μ./ώρα} \times 8 \text{ ώρες} \times 0,17 \text{ μέτρα} = 68,00 \text{ κ.μ. ταπητιδίων/ημέρα}$. Συνεπώς κατά το συλλογισμό της με την προϋπόθεση ότι το τεχνικό φυλλάδιο της επίσημης αντιπροσωπίας για τις μικρές φρέζες είναι αντιπροσωπευτικό, η Αναθέτουσα Αρχή υπολογίζει για την «...» μια αύξηση των ημερών εργασίας για την κατασκευή των ταπητιδίων κατά 14,88 ημέρες, με αποτέλεσμα να προκύπτουν για την ανάδοχο 14,88 ημέρες - 10 ημέρες που έχει υπολογίσει η ανάδοχος στην αιτιολόγησή της = 4,88 ή 5 επιπλέον ημέρες εργασίας με κόστος 5 ημέρες $\times$ 875,00€ (ημερήσιο κόστος συνεργείου κατά την σελ. 25 της αιτιολόγησης της αναδόχου) = 4.375,00€.

30. Με τη σειρά της η «... ΑΕ» στην παρέμβασή της, αποδεχόμενη ότι εκ παραδρομής κοστολόγησε μικρή φρέζα για τις συγκεκριμένες εργασίες έχοντας υπολογίσει βέβαια εσφαλμένα και αναπόδεικτα την απόδοση της μικρής φρέζας στα 650 τ.μ./ημέρα, ενώ το τεχνικό φυλλάδιο του κατασκευαστή αναφέρει απόδοση 40 έως 50 τ.μ./ώρα, δηλαδή $(40 \text{ τ.μ./ώρα} \times 8 \text{ ώρες}) = 320,00 \text{ τ.μ./ημέρα}$ έως $(50 \text{ τ.μ./ώρα} \times 8 \text{ ώρες}) = 400 \text{ τ.μ./ημέρα}$, πιθανόν αντιλήφθηκε το τεχνικό σφάλμα της αιτιολόγησής της ισχυριζόμενη ότι τελικά θα χρησιμοποιήσει μεγάλη φρέζα (αφού από ότι φαίνεται η χρήση μικρής

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

φρέζας δεν την βολεύει οικονομοτεχνικά). Την αποδοτικότητα αυτής υπολογίζει μάλιστα σε 1.400,00κ.μ. (ποσό που προκύπτει από τον προϋπολογισμό της μελέτης)/10 ημέρες που έχει υπολογίσει για την εργασία αυτή στην αιτιολόγησή της = 140,00 κ.μ. ταπητιδίων/ημέρα. Δηλαδή για την τοποθέτηση 1.400,00κ.μ. διατηρεί τις ίδιες ημέρες εργασίες αλλάζοντας μόνο το χρησιμοποιούμενο μηχάνημα από μικρή σε μεγάλη φρέζα και τελικά υπολογίζοντας την επιβάρυνσή της ως εξής: (Κόστος μισθώματος μεγάλης φρέζας - κόστος μισθώματος μικρής φρέζας) χ 10 ημέρες = (730,00€ - 90,00€) χ 10 ημέρες = 6.400,00€.

31. Να σημειωθεί, δε, ότι πέραν του ότι μία τέτοια μεταβολή της αιτιολόγησης της αναδόχου ως προς τη χρήση συγκεκριμένου προσφερόμενου μηχανήματος είναι ανεπίτρεπτη στο παρόν στάδιο διότι μετατοπίζει την επιλεγείσα προτεινόμενη τεχνική λύση της αναδόχου, όλοι οι υπόλοιποι διαγωνιζόμενοι λόγω σποραδικότητας της εργασίας έχουν υπολογίσει μειωμένες αποδόσεις στην εργασία κατασκευής ταπητιδίων. Η εταιρεία μας «...» υπολογίζει απόδοση με χρήση μεγάλης φρέζας 75,00 κ.μ. κατασκευής ταπητιδίων/ημέρα για 19 ημέρες. Η «...» υπολογίζει απόδοση με χρήση μεγάλης φρέζας 60,00 κ.μ. κατασκευής ταπητιδίων/ημέρα για 24 ημέρες. Η «...» υπολογίζει απόδοση με χρήση μεγάλης φρέζας 60,79 κ.μ. κατασκευής ταπητιδίων/ημέρα για 24 ημέρες. Η «...» υπολογίζει απόδοση με χρήση μεγάλης φρέζας 50,00 κ.μ. κατασκευής ταπητιδίων/ημέρα για 32 ημέρες. Η «...» υπολογίζει απόδοση με χρήση μεγάλης φρέζας 36,00 κ.μ. κατασκευής ταπητιδίων/ημέρα για 44 ημέρες.

32. Βάσει αυτών προκύπτει ότι η Αναθέτουσα Αρχή σύμφωνα με τον ανωτέρω συλλογισμό της υπολογίζει για την εργασία κατασκευής ταπητιδίων ότι η «...» θα χρειαστεί, με χρήση μικρής φρέζας, λιγότερες ημέρες από όλους τους άλλους συμμετέχοντες που κάνουν χρήση μεγάλης φρέζας. Συγχρόνως είναι εμφανές ότι η ανάδοχος με χρήση πλέον μεγάλης φρέζας υπολογίζει σχεδόν διπλάσια έως τετραπλάσια απόδοση από τους υπόλοιπους διαγωνιζόμενους διατηρώντας τις ίδιες ημέρες εργασίας. Δηλαδή είναι εντελώς εσφαλμένη η μεθοδολογία αλλά και η κατάληξη και των δύο ως προς τη συγκεκριμένη εργασία.

33. Βέβαια πέρα από την ανεπίτρεπτη μεταβολή του πραγματικού της αιτιολόγησης που επιχειρεί η ανάδοχος, η Αναθέτουσα Αρχή εμφανίζεται στην συμπληρωματική της αιτιολογία να μετατοπίζεται και αυτή ανεπίτρεπτα από την προσέγγιση που ακολούθησε στις από 29.04.2021 απόψεις της, αποδεχόμενη την επιβάρυνση που υπολογίζει η παρεμβαίνουσα ως ασφαλέστερη, παρότι αφορά εκ των υστέρων αλλαγή μεθόδου κατασκευής, διότι δήθεν στηρίζεται στα στοιχεία κόστους που η τελευταία υπέβαλε. Η πρακτική αυτή όμως πάσχει κατά τα αναφερόμενα ανωτέρω, καθότι δεν επιτρέπεται νέα αιτιολόγηση με νέους λόγους στο παρόν στάδιο της προδικαστικής προσφυγής, ούτε υποκατάσταση της αναδόχου από τη Διοίκηση ως προς την αιτιολόγηση της προσφοράς της.

Δ. ΛΟΓΟΣ (Λοιπά σφάλματα της αιτιολόγησης)

34. Για το κονδύλι Α3 του έμμεσου κόστους αναφορικά με τη δαπάνη περίφραξης και επιτήρησης των χώρων εκτέλεσης εργασιών, η ανάδοχος εσφαλμένα έχει υπολογίσει μηδενικό κόστος, παραλείποντας το κόστος δαπάνης που αφορά τη σήμανση, η οποία προβλέπεται ρητά στα άρθρα 5 παρ. 6 και 16 της ..., ιδίως από τη στιγμή που το έργο θα εκτελεστεί χωρίς διακοπή της κυκλοφορίας στη ... και η σχετική κινητή σήμανση κρίνεται απαραίτητη. Η παράλειψη κοστολόγησης σήμανσης για το έργο, το οποίο απαιτεί σαφώς λόγω της φύσης του τοποθέτηση κώνων, πινακίδων κλπ και η οποία προβλέπεται κατά τα συμβατικά τεύχη, δεν θέτει ζήτημα εσφαλμένης αιτιολόγησης, αλλά επιβάρυνσης της προσφοράς της αναδόχου με 1.148,49€, ύψος που προέρχεται από τη χρήση του συντελεστή της εγκυκλίου 9/2017 του ΥΠΟΜΕ. Ο ισχυρισμός βέβαια της «...» περί ανυπαρξίας μόνιμου εργοταξίου, δεν αναιρεί την υποχρέωση προς σήμανση και την ανάγκη κοστολόγησης της δαπάνης αυτής, δεδομένης της συνέχισης της κυκλοφορίας κατά την εκτέλεση του έργου.

35. Για τις εργασίες του Α.Τ. 10 σχετικά με την ασφαλική στρώση βάσης, η ανάδοχος για τον υπολογισμό των υλικών ασφαλομίγματος έχει λανθασμένα υπολογίσει πάχος στρώσης 4 εκατοστών έναντι του συμβατικά προβλεπόμενου στο άρθρο 10 του Περιγραφικού Τιμολογίου της Μελέτης των 5 εκατοστών, σφάλμα το οποίο, πέραν του ότι ευθέως παραβιάζει τα προβλεπόμενα στα συμβατικά τεύχη, συμπαρασύρει όλους τους

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

υπολογισμούς της για το εν λόγω κονδύλι. Αντίστοιχο σφάλμα έχει συμβεί και κατά τον υπολογισμό των υλικών ασφαλομίγματος για τις εργασίες Α.Τ 12 σχετικά με την ασφαλική στρώση κυκλοφορίας αστικής οδού. Επιπλέον, με έλεγχο των απαιτούμενων ποσοτήτων ανά υλικό, όντως διαπιστώνεται ότι οι 9,35 τόνοι που εσφαλμένα έχει υπολογίσει η «...» και απαιτούνται για την κατασκευή 100,00 τ.μ. ασφαλικής στρώσης βάσης, συμπεριλαμβάνονται στην σελ. 24 της αιτιολόγησής της όσον αφορά την προμήθεια των υλικών και μόνο. Το ίδιο συμβαίνει και για τους 91,84 τόνους που και πάλι εσφαλμένα έχει υπολογίσει για την κατασκευή 1.000,00 τ.μ. ασφαλικής στρώσης κυκλοφορίας αστικής οδού. Ωστόσο στη σελίδα 25 της αιτιολόγησής της όπου η ανάδοχος υπολογίζει το κόστος εργασίας, το οποίο αναλύεται σε ημερήσιο κόστος συνεργείου και δαπάνη μεταφορικού έργου ανά βάρδια δεν υπολογίζει πουθενά τα 100,00 τ.μ βάσης οδοστρωσίας ούτε τα 1.000,00 τ.μ. ασφαλικής στρώσης κυκλοφορίας αστικής οδού αντίστοιχα. Αντιθέτως για τον υπολογισμό των ημερών εργασίας διαιρεί τα συνολικά τετραγωνικά που αφορούν την κατασκευή αντιολισθηρής στρώσης κυκλοφορίας (90.000,00 τ.μ.) με μία απόδοση της τάξεως των 5.000,00 τ.μ./ημέρα, καταλήγοντας σε 90.000,00 τ.μ./5.000,00 τ.μ./ημέρα = 18 ημέρες. Εφόσον είχε πράγματι όμως συμπεριλάβει τις παραπάνω ποσότητες στο κόστος εργασίας και μεταφοράς, θα έπρεπε βάσει των ανωτέρω να έχει υπολογίσει την ποσότητα της αντιολισθηρής στρώσης κυκλοφορίας συν την ποσότητα της ασφαλικής στρώσης αστικής οδού συν την ποσότητα της ασφαλικής στρώσης βάσης, ήτοι 90.000,00τ.μ.+1.000,00τ.μ.+100,00τ.μ.= 91.100,00 τ.μ. και έπειτα να διαιρέσει με την εκτιμώμενη απόδοσή της των 5.000,00 τ.μ./ημέρα. Αν είχε κάνει τις απαιτούμενες αυτές σκέψεις και υπολογισμούς θα προέκυπταν τελικά 91.100,00 τ.μ. /5.000,00 τ.μ./ημέρα = 18,22 ημέρες εργασίας, δηλαδή 19 ημέρες, διαφορά που αποδεικνύει ότι για τις ημέρες αυτές δεν έχει υπολογιστεί καθόλου κόστος εργασίας και μεταφοράς. Συνεπώς ενόψει των ανωτέρω είναι προφανές ότι η άποψη της «...» είναι εντελώς εσφαλμένη και κατ' επέκταση απορριπτή.

36. Συμπερασματικά ενόψει των ανωτέρω, η αιτιολόγηση και κατ' επέκταση η προσφορά της «...» πρέπει να απορριφθεί και η ανάδοχος να αποκλειστεί από τη διαδικασία του διαγωνισμού, διότι μεταξύ άλλων παρέβη

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

συμβατικούς όρους, γεγονός που δεν επιδέχεται θεραπεία, μετέβαλλε το πραγματικό της αιτιολόγησής της αντιλαμβανόμενη τις πλημμέλειες αυτής κατά τα ανωτέρω και τελικά διότι η προσφορά της προκύπτει ότι είναι ζημιογόνα κατά 76.281,64€, δεδομένου ότι πρέπει να επιβαρυνθεί με τα ακόλουθα κονδύλια: 80.913,79€ (παρ. 21- 27 της προσφυγής μας) + 14.260,00€ (παρ. 28- 33 της προσφυγής μας) + 31.040,00€ (παρ. 34- 49 της προσφυγής μας) +22.729,00€ (παρ. 50- 64 της προσφυγής μας) +17.290,00€ (παρ. 65-72 της προσφυγής μας) + 5.534,87€ (παρ. 73- 86 της προσφυγής μας) + 3.380,00€ το επιπλέον κονδύλι αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών = 175.147,66€, ποσό από το οποίο αν αφαιρεθεί το ποσό της κερδοφορίας της αναδόχου που είναι 98.866,02€ προκύπτει ζημία 76.281,64€.

Επειδή η απόπειρα αιτιολόγησης ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς κατ' τρόπο που δεν στηρίζεται σε καμία παραδεκτή μεθοδολογία και δεν επικαλείται συγκεκριμένες δυνατότητες και ευνοϊκές συνθήκες, προφανώς δεν τεκμηριώνει καμία δαπάνη από αυτές που όφειλε να αιτιολογήσει η ανάδοχος.

Επειδή με την προσφυγή μας καταδείξαμε το σφάλμα των υπολογισμών της «...» το οποίο οδηγεί σε συνολική αύξηση του κόστους της κατά 175.147,66€ (=171.767,66€ + το επιπλέον κονδύλι αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών ύψους 3.380,00€) καθιστώντας την προσφορά της ζημιογόνα κατά 76.281,64€.

Επειδή εν προκειμένω, η αποδοχή της εξοικονόμησης κόστους, έγινε χωρίς το αρμόδιο όργανο να διαμορφώσει γνώμη, ως όφειλε, σχετικά με το αντικείμενο και την πειστικότητα της υπό κρίση αιτιολόγησης..».

23. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: « 1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. [...] Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.[..]». Επίσης, το άρθρο

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

91 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Λόγοι αποκλεισμού» προβλέπει ότι «1. Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) Η οποία αποκλίνει από τα άρθρα 92 έως 100, και 102 έως 104 ή υποβλήθηκε κατά παράβαση των απαράβατων όρων περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, όπως οι όροι αυτοί ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. β) Η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή, εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και τη συμπλήρωση της, σύμφωνα με το άρθρο 102. γ) Για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 102. δ) Η οποία είναι εναλλακτική προσφορά, αν τέτοια δεν επιτρέπεται ή, αν επιτρέπεται, δεν πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις των εγγράφων της σύμβασης. ε) Η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές εκτός αν επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικής προσφοράς. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73 και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων. στ) Προσφορά υπό αίρεση. [...]».

24. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα πιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87

επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

25. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣτΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

26. Επειδή, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

27. Επειδή, ο ν. 4412/2016 (Α' 147) προβλέπει στο υπό τον τίτλο "Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές" άρθρο 88 (βλ. και το αντίστοιχο άρθρο 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ) τα εξής: "1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφ[ο] 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα ... 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18". 4. ... 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ...". Εξ άλλου, κατά το άρθρο 18 του ίδιου νόμου, το οποίο εντάσσεται στους "Γενικούς Κανόνες" και αφορά "Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων" (βλ. και το αντίστοιχο άρθρο 18 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ): "1. Οι αναθέτουσες αρχές

αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος ... 2. Κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας ... Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. 3. Οι ανάδοχοι δημοσίων συμβάσεων εντάσσονται κατά προτεραιότητα στα προγράμματα επιθεωρήσεων και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας ... 4. Η υποχρέωση της παραγράφου 2: (α) επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης ... και (β) αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης ...". Κατά την παρ. 2 δε του άρθρου 89 του νόμου αυτού: "Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω: (α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας [ΣΣΕ], στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και (β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους".

28. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΕΑ 12/2020, 164/2020), από τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 συνάγονται τα ακόλουθα: Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Η ενεργοποίηση του μηχανισμού του ως άνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών όσον αφορά την αξιοπιστία και τη φερεγγυότητά της, δοθέντος ότι η οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ούτε έχει εκδοθεί εγκύκλιος του αρμόδιου Υπουργού για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, κατά τα

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προβλεπόμενα στο άρθρο 88 παρ. 6 του ν. 4412/2016. Επομένως, μόνον εφόσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, πριν, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία η προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, σύμφωνα με το καθιερούμενο από το εν λόγω άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι -“φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ)- ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει κατ’ αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή διαθέτει κατ’ αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ’ εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου, αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή να καλέσει τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του. Η άσκηση δε της διακριτικής αυτής ευχέρειας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της. Εξ άλλου, σε περίπτωση κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας αρχής ειδικούς και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιωδών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την ΑΕΠΠ, εφόσον ασκηθεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον αυτής, και εν τέλει από το αρμόδιο δικαστήριο. Δεν συνιστούν, πάντως, ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί του ασυνήθιστα χαμηλού της οικονομικής προσφοράς συνδιαγωνιζόμενου ισχυρισμοί ερειδόμενοι μόνο στην κοστολόγηση της προσφοράς του οικονομικού φορέα ο οποίος τους προβάλλει, σε σύγκριση και με τις τιμές του προϋπολογισμού, καθόσον η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται ενόψει των ιδίων αυτού δεδομένων.

29. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή κρίνοντας *prima facie* κάποιες προσφορές- μεταξύ των οποίων και των επίμαχων- ασυνήθιστα χαμηλές, προέβη σε αναζήτηση διευκρινίσεων αποστέλλοντας την κάτωθι πρόσκληση «*Σύμφωνα με την 2308/2020 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της ..., οι οικονομικοί φορείς με σειρά κατάταξης 1-8 καλούνται να αιτιολογήσουν την τιμή που προτείνουν, δηλαδή το σύνολο της οικονομικής προσφοράς τους, λαμβάνοντας υπόψιν τα οριζόμενα στο Άρθρο 88 του ν 4412/16 και στα Έγγραφα της Σύμβασης.*

Σύμφωνα με το άρθρο 88 του ν. 4412/16 οι εξηγήσεις που θα δοθούν θα πρέπει να αφορούν ιδίως: α) στα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

β) στις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,

γ) στην πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) στη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/16, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89 του ν. 4412/16,

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ε) στη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131 του ν. 4412/16,

στ) στο ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89 του ν. 4412/16

Στα έγγραφα της Σύμβασης, και ειδικότερα στο Τιμολόγιο Μελέτης, στους Γενικούς Όρους αναφέρονται οι δαπάνες οι οποίες ενδεικτικά και όχι περιοριστικά περιλαμβάνονται στις Τιμές Μονάδος της Μελέτης και για τις οποίες οι Οικονομικοί Φορείς επίσης καλούνται να δώσουν εξηγήσεις.

Ειδικότερα, οι εξηγήσεις που θα δοθούν θα κάνουν αναφορά σε:

Α. στο ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ, δηλαδή τα Γενικά έξοδα του Οικονομικού Φορέα όπως αυτά αναφέρονται στα Συμβατικά Τεύχη (βλ. Τιμολόγιο Μελέτης, ..., Τεχνική Περιγραφή, ΦΑΥ-ΣΑΥ) ως ακολούθως:

Τα Γενικά Έξοδα και το Όφελος του Αναδόχου αποτελούν κόστος στο οποίο περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες αλλά αφορούν συνολικά το κόστος του έργου όπως, κρατήσεις ή υποχρεώσεις αυτού, όπως δαπάνες διοίκησης και επίβλεψης του Έργου, σήμανσης εργοταξίων, φόροι, δασμοί, ασφάλιστρα, τόκοι κεφαλαίων κίνησης, προμήθειες εγγυητικών επιστολών, έξοδα λειτουργίας γραφείων κ.λπ., τα επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως καθώς και το προσδοκώμενο κέρδος από την εκτέλεση των εργασιών.

Το ανωτέρω κόστος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, διακρίνεται σε:

(α) Σταθερά έξοδα, δηλαδή άπαξ αναλαμβανόμενα κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες:

(1) Εξασφάλισης και διαρρύθμισης εργοταξιακών χώρων, για την ανέγερση κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων π.χ. γραφείων, εργαστηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

(2) Ανέγερσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

(3) Περίφραξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

(4) Εξοπλισμού κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων για τη διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας, εξασφάλισης ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, καθώς και λοιπών απαιτούμενων ευκολιών, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης.

(5) Απομάκρυνσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων μετά την περαίωση του έργου, καθώς και οι δαπάνες αποκατάστασης των χώρων κατά τρόπο αποδεκτό και σύμφωνα με τους εγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους.

(6) Κινητοποίησης (εισκόμισης στο εργοτάξιο) του απαιτούμενου εξοπλισμού γενικής χρήσης (π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού), όπως προβλέπεται στο χρονοδιάγραμμα του έργου και αποκινητοποίησης με το πέρας του προβλεπόμενου χρόνου απασχόλησης.

(7) Οι δαπάνες επισκόπησης των μελετών του έργου και τυχόν συμπληρώσεις τροποποιήσεις, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος.

(8) Οι δαπάνες συμπλήρωσης των ΣΑΥ/ΦΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας/Φάκελος

Ασφάλειας και Υγείας), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

(9) Για φόρους.

(10) Για εγγυητικές.

(11) Ασφάλισης του έργου.

(12) Προσυμβατικού σταδίου.

(13) Διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας.

(14) Για επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως (π.χ. εξεύρεσης χώρων γραφείων και λοιπών εγκαταστάσεων, χρηματοοικονομικών εξόδων, απαιτήσεως για μελέτες που μπορεί να προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών, εκτεταμένες διαφωνίες και απαίτηση ισχυρής νομικής υποστήριξης, απαιτήσεις για μέτρα προστασίας από μη ληφθείσες υπόψη ακραίες επιτόπου συνθήκες, κλοπές μη καλυπτόμενες από ασφάλιση).

(β) Χρονικώς συνηρητημένα έξοδα, δηλαδή εξαρτώμενα από τη χρονική διάρκεια της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν τις δαπάνες:

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

(1) Χρήσεως - λειτουργίας των εργοταξιακών εγκαταστάσεων και ευκολιών (περιλαμβάνει τη χρήση των εγκαταστάσεων και χώρων καθαρών σύμφωνα με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων Περιβαλλοντικών Όρων)

(2) Προσωπικού γενικής επιστάσις και διοίκησης του Αναδόχου και υπό την προϋπόθεση μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης στο έργο (σε περίπτωση μη μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης θα λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος απασχόλησης και η διαθεσιμότητα στο έργο). Ανηγμένες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για προβλεπόμενες νόμιμες αποζημιώσεις. Το επιστημονικό προσωπικό και οι επιστάτες, με εξειδικευμένο αντικείμενο (π.χ. χωματουργικά, τεχνικά, ασφαλτικά) δεν περιλαμβάνονται.

(3) Νομικής υποστήριξης

(4) Εξωτερικών τεχνικών συμβούλων με ad hoc μετάκληση

(5) Για την εκτέλεση των καθηκόντων της παραπάνω κατηγορίας προσωπικού π.χ. χρήση αυτοκινήτων

(6) Λειτουργίας μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού

(7) Μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς

(8) Συντήρησης του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο

(9) Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος

(10) Το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας

Για τα παραπάνω στοιχεία κόστους, οι οικονομικοί φορείς καλούνται να δώσουν εξηγήσεις και να παράσχουν στοιχεία κόστους με βάση τα δεδομένα που έλαβαν υπόψιν κατά την σύνταξη της προσφοράς τους. Σε περίπτωση που δεν δύνανται να παράσχουν τεκμηριωμένες εξηγήσεις για μέρος ή το σύνολο των Γενικών Εξόδων, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να κάνουν χρήση της Εγκυκλίου 9/2017 του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών (ΑΔΑ: ...). Στην περίπτωση που γίνεται χρήση των ποσοστών της Εγκυκλίου 9/2017 για κάποιο ή κάποια από τα ανωτέρω στοιχεία κόστους, εφιστάται η προσοχή στους Οικονομικούς Φορείς ότι αυτά πολλαπλασιάζονται με την αξία των

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Εργασιών του Προϋπολογισμού της Μελέτης χωρίς ΓΕ&ΟΕ, ώστε να γίνουν αποδεκτά κατά την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων.

Β. το ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΥ, άλλως το συνολικό κόστος εκτέλεσης των επί μέρους εργασιών ή λειτουργιών, οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του Έργου. Αναλύεται δηλαδή το κόστος κατασκευής του έργου από τον Οικονομικό Φορέα όπως αυτό διαμορφώνεται από την εμπειρία, την υποδομή που διαθέτει, την έρευνα αγοράς που έχει κάνει και τις παραδοχές απόδοσης του εργατοτεχνικού προσωπικού και του μηχανολογικού εξοπλισμού που προτίθεται να χρησιμοποιήσει. Στην ανάλυση του ΑΜΕΣΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ θα πρέπει να παρουσιαστούν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Το ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ του Αντικειμένου της Σύμβασης.

Στο Σχέδιο Υλοποίησης θα αναλύονται οι Τεχνικές Λύσεις που θα χρησιμοποιήσει ο οικονομικός Φορέας για την υλοποίηση του έργου. Θα παρουσιάζονται οι ευνοϊκές συνθήκες καθώς και τα πλεονεκτήματα ή/και η πρωτοτυπία των μεθόδων κατασκευής, εφόσον υπάρχουν. Θα γίνεται αναφορά στην σύνθεση, την αλληλουχία και την απόδοση των συνεργείων που θα απαιτηθούν. Θα αναλυθούν τα μέτωπα εργασίας και θα συνδεθούν με το χρονοδιάγραμμα εργασιών. Θα γίνεται αναφορά στα μηχανήματα μισθωμένα ή ιδιόκτητα που θα απασχοληθούν στο έργο και θα τεκμηριώνεται η απόδοση και το κόστος τους σε ημερήσια βάση. Θα τεκμηριώνεται το κόστος κτήσης και μεταφοράς των Α' Υλών καθώς και η απόδοση των συνεργείων κατασκευών. Θα γίνεται αναφορά στο προσωπικό (ειδικευμένο πχ επιστάτες, μηχανικοί κλπ ή ανειδίκευτο πχ οικοδόμοι) που απαιτείται για κάθε εργασία.

2. Το Χρονοδιάγραμμα Εργασιών όπως αυτό, έστω σε αρχικό στάδιο, εκτιμήθηκε από τον οικονομικό φορέα κατά την σύνταξη της προσφοράς του.

3. Οργανόγραμμα έργου. Θα γίνεται αναφορά στο προσωπικό που θα απασχοληθεί στο έργο (εκτός από το προσωπικό διοίκησης που αναφέρεται στο τμήμα των Γενικών Εξόδων, όπως επιστάτες, εργοδηγοί, επιστημονικό προσωπικό, ειδικοί σύμβουλοι, μελετητές κλπ). Το Οργανόγραμμα θα συνοδεύει Πίνακας Προσωπικού όπου θα αναγράφεται η ειδικότητα κάθε απασχολούμενου στο έργο, η σχετική του εμπειρία (πχ έτη απασχόλησης), και το μισθολογικό καθεστώς στο οποίο ανήκει. Προς απόδειξη του κόστους εργασίας μπορεί να υποβάλλεται η Κατάσταση Μισθοδοσίας του Οικονομικού

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Φορέα ή άλλο πρόσφορο αποδεικτικό στοιχείο. Το κόστος εργασίας θα λαμβάνει υπόψη τις κείμενες διατάξεις εργατικού δικαίου (πχ Συλλογικές Συμβάσεις) με προσκόμιση αποδεικτικών συμμόρφωσης σε αυτές καθώς και στις διατάξεις ασφαλιστικού δικαίου.

4. Πίνακας Μηχανημάτων έργου. Για τα μηχανήματα τα οποία περιγράφονται στο Σχέδιο Υλοποίησης θα πρέπει να κατατεθεί Αναλυτικός Πίνακας Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού στον οποίο θα αναγράφονται κατ' ελάχιστον: ο ακριβής τύπος του μηχανήματος, το ιδιοκτησιακό καθεστώς, οι χρόνοι εισκόμισης, αποκόμισης, μετακινήσεων και απασχόλησης στο έργο, για όσα μηχανήματα απαιτείται η άδεια έκδοσης μηχανήματος θα αναγράφεται ο αριθμός της νόμιμης άδειας. Για τα ιδιόκτητα μηχανήματα θα υποβάλλεται απόσπασμα μητρώου παγίων ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο κατοχής πχ πρόσφατο τιμολόγιο αγοράς ή αντίγραφο χρηματοδοτικής μίσθωσης. Για τα προς μίσθωση μηχανήματα θα υποβάλλονται στοιχεία ημερήσιου κόστους ανάλογα με αυτά που υποβάλλονται για τα ιδιόκτητα μηχανήματα. Το κόστος του μηχανικού εξοπλισμού, ανεξαρτήτως ιδιοκτησιακού καθεστώτος, θα αναλύεται σε: κόστος κατοχής (πχ αποσβέσεις, βαριά συντήρηση, μισθώματα χρηματοδοτικής μίσθωσης ή άλλο), σε κόστος εισκόμισης/αποκόμισης από το έργο, κόστος φορτώσεων/εκφορτώσεων/συναρμολογήσεων/αποσυναρμολογήσεων ώστε να καταστούν λειτουργικά, κόστος ελαστικών για τα ελαστιχοφόρα, κόστος λειτουργίας (καύσιμα, λιπαντικά, αναλώσιμα, χειριστές, βοηθοί, καθημερινή συντήρηση) και διαχειριστικό κόστος (ασφάλιστρα, τέλη, έλεγχοι, φύλαξη, επιθεωρήσεις ή άλλο). Για τα οχήματα μεταφοράς υλικών (ιδιόκτητα ή μισθωμένα) που θα χρησιμοποιηθούν, θα συνταχθεί λίστα με τα στοιχεία τους (σε αυτήν θα αναφέρονται κατ' ελάχιστον ο αριθμός κυκλοφορίας και το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο) και να κατατεθούν οι άδειες κυκλοφορίας όπου να φαίνεται ευκρινώς το μέγιστο ωφέλιμο φορτίο.

5. Για τους οικονομικούς φορείς που δεν διαθέτουν ιδιόκτητο συγκρότημα παραγωγής ασφαλομιγμάτων, να κατατεθούν οικονομικές προσφορές από εταιρείες παραγωγής/εμπορίας ή παραστατικά αγοράς σχετικά με το συνολικό κόστος ή τα επιμέρους κόστη παραγωγής ασφαλομίγματος, όπως άσφαλτος, αδρανής και εργασία ανάμιξης.

6. Για τους οικονομικούς φορείς που διαθέτουν ιδιόκτητο συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομιγμάτων, να κατατεθούν στοιχεία κόστους παραγωγής αναλυτικά σε ετήσια βάση. Κατ' ελάχιστον θα πρέπει να τεκμηριώνεται το κόστος προμήθειας Α' Υλών (αδρανή, άσφαλτος) με παραστατικά αγοράς, το κόστος κατανάλωσης ενέργειας (πετρέλαιο κίνησης, ηλεκτρισμός, Φυσικό αέριο ή άλλο) με σχετικούς λογαριασμούς και παραστατικά αγοράς, το κόστος εργασίας χειριστών και εργατοτεχνικού προσωπικού βάσει καταστάσεων προσωπικού, κόστος λειτουργίας βοηθητικών μηχανημάτων βάσει των ανωτέρω αναφερόμενων παραμέτρων στο σημείο 4, το κόστος ετήσιας και τακτικής συντήρησης, και άλλα οικονομικά ή χρηματοοικονομικά κόστη όπως αποσβέσεις, τόκοι κεφαλαίου σε περίπτωση δανεισμού ή κόστος μίσθωσης οικοπέδου ή/και μηχανολογικού εξοπλισμού βάσει οικονομικών καταστάσεων ή άλλου πρόσφορου μέσου. Γενικές Παρατηρήσεις:

1. Ως τιμή βάσης της χύδην ασφάλτου για την αιτιολόγηση του κόστους παραγωγής του ασφαλτομίγματος θα ληφθεί η τιμή που δίνει η Γενική Γραμματεία Εμπορίου από τις εταιρείες εμπορίας ΕΛΠΕ και ... (ιστότοπος <http://oil.gge.gov.gr/>) κατά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών, ήτοι την 14/9/2020.

2. Για τον υπολογισμό των αποστάσεων και των απαιτούμενων χρόνων μεταφορών και μετακινήσεων, οι οικονομικοί φορείς ενδεικτικά και όχι περιοριστικά μπορούν να εκτιμήσουν την χιλιομετρική απόσταση για την μεταφορά υλικών και την αποκομιδή προϊόντων εκσκαφής (...), από την διασταύρωση των οδών ... και ... (...).

3. Θα πρέπει να γίνει αναφορά στην διαχείριση των ... που θα προκύψουν από το έργο, ως προς το κόστος μεταφοράς τους σε κατάλληλα αδειοδοτημένους χώρους. Δεν απαιτείται προσκόμιση σύμβασης σε αυτή την φάση.

4. Θα πρέπει να κατατεθούν οι μελέτες σύνθεσης ασφαλτομίγματος που ελήφθησαν υπόψιν κατά την σύνταξη της οικονομικής προσφοράς και να αναφερθεί το συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομίγματος (προμηθευτής) και η γεωγραφική του θέση.

5. Ειδικά για το κόστος ασφάλισης του απαιτούμενου εργατοτεχνικού προσωπικού, προτείνεται οι οικονομικοί φορείς στο Έμμεσο Κόστος ή όπου

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

κρίνεται σκόπιμο, να υπολογίσουν την δαπάνη του ΙΚΑ με βάση την Εγκύκλιο 52/2002 του ΙΚΑ.

Εναλλακτικά, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να υποβάλλουν με την αιτιολόγηση τους, Πράξεις Υπολογισμού Τελικού Συντελεστή Εργατικής Δαπάνης από παρόμοια έργα μαζί με τον προϋπολογισμό ή τον Τακτοποιητικό ΑΠΕ αυτών.

6. Για εργασίες ή ομάδες εργασιών που περιλαμβάνονται στα Συμβατικά Τεύχη και για τα οποία δεν παρέχεται ανάλυση κόστους από τους οικονομικούς φορείς, το κόστος τους θα λαμβάνεται ίσο με το κόστος του Προϋπολογισμού της Μελέτης.

7. Προσφορές υπερβολάβων θα αναλύονται κοστολογικά από τους οικονομικούς φορείς σε σχέση με την απόδοση της εργασίας, το κόστος των υλικών, το κόστος του προσωπικού που απαιτείται και το τυχόν κόστος μηχανικού εξοπλισμού και μικροϋλικών που απαιτούνται με βάση όσα αναφέρονται ανωτέρω».

30. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της «...» η προσφεύγουσα στρεφόμενη κατά της προσφοράς της παρεμβαίνουσας «...» υποστηρίζει ότι με τις εξηγήσεις που παράσχε η παρεμβαίνουσα καθίσταται σαφές σε συνδυασμό με τους όρους της διακήρυξης ότι το ποσό που έχει υπολογισθεί για το εργατικό κόστος υπολείπεται του νομίμου, καταδεικνύοντας παράβαση της εργατικής νομοθεσίας κατά τα ειδικότερα διαλαμβανόμενα με την προσφυγή.

31. Επειδή, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει επικαλούμενη συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που έχει προσκομίσει με την αιτιολογία της ότι ακόμη και αν επρόκειτο για πρόσληψη η συνολική αμοιβή του μηχανικού θα ανήρχετο στο ποσό 12.512,40 ευρώ έναντι του προϋπολογισθέντος από την ίδια 12.000 ευρώ.

32. Επειδή, η αναθέτουσα υποστηρίζει ότι δεν υφίσταται παράβαση της εργατικής νομοθεσίας επί τη βάσει των διατυπωθέντων με την παρέμβαση ισχυρισμών (βλ. κ...).

33. Επειδή, οι σχετικοί όροι της διακήρυξης ορίζουν αυτολεξεί τα εξής «...».

34. Επειδή λόγοι που αφορούν τους όρους της διακήρυξης του διαγωνισμού προβάλλονται ανεπικαίρως στο παρόν στάδιο κι επομένως απαραδέκτως (βλ. ΣΤΕ 2770/2013, 5690/1996, 964/1998 Ολομ., 966/1998 Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008, 1667/2011 Ολομ., 3952/2011, 2137/2012, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99, σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C-327/00 , σκέψεις 32 έως 66).

35. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, *Ελληνικό διοικητικό δίκαιο*, 5η έκδοση, *ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ*, 1996, σελ, 319).

36. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και, της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191).

37. Επειδή, επομένως, κρίσιμη είναι η διαφοροποίηση και υπό αυτή την έννοια η αποφυγή της σύγχυσης της διακριτικής ευχέρειας με την ερμηνεία ενός κανόνα δικαίου, που οφείλει να κάνει η Διοίκηση, η οποία συνίσταται στην εξακρίβωση, με τη χρήση των διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, με επικρατέστερες πέραν της γραμματικής, την συστηματική - υπό την έννοια της ένταξης της επίμαχης διάταξης σε ένα πλέγμα διατάξεων - και την τελολογική, του ποια πραγματικά αρμοδιότητα παρέχει ο κανόνας δικαίου στο διοικητικό όργανο και καταλήγει στην υιοθέτηση μιας και μόνης άποψης. Αντιστοίχως, διαφοροποιείται η διακριτική ευχέρεια της απλής διαπίστωσης της συνδρομής των πραγματικών ή νομικών καταστάσεων, που συνιστούν τις

νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η οποία δύναται να είναι θετική ή αρνητική, σωστή ή λανθασμένη. Στην περίπτωση αυτή, το διοικητικό όργανο έχει απλώς αρμοδιότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη των στοιχείων, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση συνθέτουν ορισμένη πραγματική ή νομική κατάσταση, για να κρίνει, εάν υπάρχει η προϋπόθεση εφαρμογής ενός απρόσωπου κανόνα δικαίου με την έκδοση της σχετικής πράξης δεδομένου ότι η διαπίστωση της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων είναι αναγκαία για την άσκηση της δέσμιας αρμοδιότητας. (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 140). Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 2098/2013, ΣΤΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003).

38. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, στο παρόν στάδιο της αξιολόγησης η αναθέτουσα αρχή, κατ' αρχήν κατά δεσμία αρμοδιότητα κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης (Διακήρυξης) στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας, ομοίως, κατά δεσμία αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης.

39. Επειδή ως διδάγματα της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων, ή την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των αποδεικτικών μέσων, που προσκομίστηκαν (ΟΛΑΠ 8/2005, ΣΤΕ 414/2006, ΔΕφ Θεσ. 2632/2015).

40. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια «του ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «*Στη σκέψη 42 της αποφάσεως SIAC Construction (C-- 19/00, EU:C:2001:553), το*

Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια» (βλ. Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια υπεισέρχεται όταν το Δικαστήριο υπολαμβάνει συγκεκριμένη συμπεριφορά επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνιακής οφειλής το ΔΕΕ έκρινε ότι «Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνιακού κώδικα, αναφέρεται στη συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία» [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΡΙ) σκ. 71].

41. Επειδή, η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (αρ. 16.2.1.), η οποία έχει ενταχθεί δια του άρθρου 5 της διακήρυξης, στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, προβλέπει αποκλειστική απασχόληση των στελεχών του προσφέροντος, που θα απασχοληθούν στη διοίκηση του έργου. Επομένως, οι υπολογισμοί της προσφεύγουσας που ερείδονται επί της προϋπόθεσης σύμβασης εξαρτημένης εργασίας (βλ. Λαναράς σελ. 6 περί μίσθωσης έργου και άρθρο 139 Ν. 4412/2016) με κόστος αντικατάστασης υπαλλήλων είναι ορθοί. Περαιτέρω, οι υπολογισμοί της ομάδας εργασίας που αξιολόγησε την αιτιολογία της προσωρινής αναδόχου, έλαβαν μεταξύ άλλων ως θέσφατο, στοιχείο που δεν προβλέπεται, στα συμβατικά τεύχη, ήτοι την διακοπή εργασιών λόγω κλεισίματος των λατομείων, για συγκεκριμένο χρονικό

διάστημα (πχ Αύγουστο). Πέραν του ότι αποτελεί προσέγγιση άνευ ρητού ερείσματος στα συμβατικά τεύχη, που δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη γιατί οδηγεί στην αξιολόγηση μη συγκρίσιμων προσφορών, σε κάθε περίπτωση, η ως άνω τακτική έχει περισσότερο αντικείμενο – με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας – σε κατεξοχήν κατασκευαστικά έργα οδοποιίας και όχι τόσο ως εν προκειμένω σε έργα συντήρησης όπου οι ανάγκες για υλικά είναι πιο διαχειρίσιμες σε επίπεδο προμήθειας και αποθήκευσης. Επισημαίνεται, δε, ότι η πρόβλεψη τριών μηνών αντικατάστασης δεν αιτιολογείται επαρκώς, όπως, επίσης, δεν είναι βάσιμος σε κάθε περίπτωση, υπολογισμός επί τη βάσει συμβάσεων, που παρουσιάζονται ως συμβάσεις προσωπικού απασχολούμενου στον τρέχοντα χρόνο, αν και όπως προκύπτει από το σώμα τους και την προσκομισθείσα (από 2017) κατάσταση συμφωνητικών, έχουν ήδη λήξει από το 2020. Επομένως, ο συγκεκριμένος λόγος προσφυγής κρίνεται βάσιμος καθώς οι παρασχεθείσες εξηγήσεις ως αξιολογήθηκαν ουδόλως τεκμηριώνουν την κάλυψη των αμοιβών – καταρχήν – συγκεκριμένων ειδικοτήτων.

42. Επειδή, με έτερο λόγο προσφυγής η πρώτη προσφεύγουσα επισημαίνει ότι με τις παρασχεθείσες εξηγήσεις, δεν δόθηκαν οι αιτούμενες απαντήσεις ως προς τα στοιχεία και το κόστος του μηχανολογικού εξοπλισμού.

43. Επειδή, με βάση την πρόσκληση απαιτούνται συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία που αφορούν τον μηχανολογικό εξοπλισμό (διαφορετικά για τα ιδιόκτητα και διαφορετικά για τα μισθωμένα), όπως και συγκεκριμένα αναλυτικά στοιχεία κόστους χρήσης ενός εκάστου εξ αυτών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι η ομάδα εργασίας που αξιολόγησε τις παρασχεθείσες εξηγήσεις, εκ παραδρομής δεν ζήτησε επιμέρους στοιχεία αλλά έκρινε εν τέλει ότι επαρκούν και ότι αναπροσάρμοσε τις αποδόσεις των μηχανημάτων. Η, δε, παρεμβαίνουσα, χωρίς να υπεισέρχεται καθόλου στην παράλειψη υποβολής συγκεκριμένων στοιχείων και εγγράφων που αφορούν τα μισθωμένα μηχανήματα, περιορίζεται να αναφέρει ότι τα λοιπά κόστη μένουν αμετάβλητα διότι λόγω μικρής ποσότητας σε επιφάνεια εργασίας (περί τα 1.000 τμ/ημέρα) δεν απαιτείται καθημερινό γέμισμα δεξαμενών νερού των μηχανημάτων. Ωστόσο, από την επισκόπηση της αιτιολογίας προέκυψε

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ότι η προσκομισθείσα προσφορά της εταιρείας ... περιλαμβάνει τα μηχανήματα α) ..., β) οδοστρωτήρα μικρού, οδοστρωτήρα μεγάλου, ψεκαστικού γαλακτωμάτων, φρέζας ..., φωρτοτάκι, σκούπας, με το κατά περίπτωση ημερήσιο κόστος εργασίας τους. Αναφέρει επομένως, τον τύπο του μηχανήματος άνευ ειδικότερων τεχνικών χαρακτηριστικών, δεν αναφέρει ανάλυση κόστους ως απαιτεί η πρόσκληση (κόστος κατοχής, εισκόμισης / αποκόμισης από το έργο, κλπ) ενώ παράλληλα, αν και απαιτείται ειδική άδεια κυκλοφορίας δεν αναφέρεται ο αριθμός αυτής ως επίσης και οι χρόνοι εισκόμισης, αποκόμισης, μετακινήσεων και απασχόλησης στο έργο. Επίσης, όσον αφορά το συγκρότημα παραγωγής ασφαλτομιγμάτων, έχει προσκομισθεί προσφορά της ..., από την οποία δεν προκύπτει συνολικό κόστος καθώς και επιμέρους κόστη για εργασίες ανάμειξης (σελ. 40) και αδρανή όπου περιέχεται προσφορά από έτερους οικονομικούς φορείς (Αραγωνίτης και Ασφαλική) (σελ. 38,39 αιτιολογίας), ούτε προκύπτει εάν την ασφαλτο και σε ποια υπολογισθείσα τιμή την παρέχει η ίδια η προσφέρουσα. Επομένως, και ο εν θέματι λόγος της προσφυγής κρίνεται βάσιμος.

44. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της προσφυγής που αφορά την προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας «...» η προσφεύγουσα «...» υποστηρίζει ότι η εν λόγω προσφορά θα έπρεπε να απορριφθεί λόγω ανακριβούς δήλωσης στο ΕΕΕΣ, όπου δηλώνεται ότι δεν θα εκτελέσει μέρος της σύμβασης υπεργολάβος, ενώ στην αιτιολόγηση που παρέσχε ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας κατονομάζει υπεργολάβο.

45. Επειδή, η παρεμβαίνουσα αναφέρει με την παρέμβασή της ότι δεν πρόκειται για «υφιστάμενο γεγονός», καθώς έλαβε ως στοιχείο προϋπολογισμού και τεκμηρίωσης της οικονομικής της προσφοράς τη συγκεκριμένη προσφορά της εταιρείας ..., χωρίς να έχει συναφθεί συγκεκριμένη συμφωνία υπεργολαβίας, η οποία μπορεί να λάβει χώρα εν συνεχεία δυνάμει του άρθρου 165 του Ν. 4412/2016, για ένα ήσσονος σημασίας αντικείμενο της συνολικής σύμβασης, ενώ με την δεύτερη προσκομιζόμενη προσφορά για εργασίες πρασίνου απέβλεπε εν πολλοίς στις ικανότητες του γεωπόνου ΤΕ κ. .... Εξάλλου, αναφέρει ότι και η προσφεύγουσα έχει δηλώσει συνεργασία με την αυτή εταιρεία (...) “βαφτίζοντάς” την μίσθωση και προμήθεια. Η αναθέτουσα, δε, αρχή συμφωνεί

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

ότι η υπεργολαβία δύναται να συναφθεί κατά την εκτέλεση της σύμβασης με βάση το άρθρο 165 του Ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα πλημμελούς συμπλήρωσης ΕΕΕΣ. Τέλος, η παρεμβαίνουσα επικαλείται δυνατότητα διευκρίνισης του ΕΕΕΣ βάσει του αρ. 102 του Ν. 4412/2016, η οποία ουδέποτε έλαβε χώρα.

46. Επειδή, το άρθρο 58 του Ν. 4412/2016 αναφέρει ρητώς «*Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει*». Με τον Ν. 4782/2021 προστέθηκε δεύτερο εδάφιο στο εν λόγω άρθρο με έναρξη εφαρμογής 1.6.2021 που αναφέρει «*Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, η ανάθεση τμήματος σύμβασης σε υπεργολάβο ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή ως προς την επαγγελματική καταλληλότητα του υπεργολάβου, να εκτελέσει το προς ανάθεση τμήμα, κατά την έννοια της περ. α` της παρ. 1 και παρ. 2 του άρθρου 75, περί κριτηρίων επιλογής, άλλως η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον προσφέροντα να αντικαταστήσει τον υπεργολάβο που δεν πληροί τους ορισμούς της ανωτέρω διάταξης, καθώς και των διατάξεων των άρθρων 79, περί Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, 80, περί αποδεικτικών μέσων και 81, περί επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis), ή στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 και του άρθρου 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις.*», με το οποίο καθίσταται σαφής η πρόθεση του νομοθέτη να μην αφήνεται «γκρίζο τοπίο» ως προς τους οικονομικούς φορείς σε συνεργασία με τους οποίους προτίθεται να εκτελέσει ο υποψήφιος ένα δημόσιο έργο και δη ως προς τις ικανότητες αλλά και την φερεγγυότητα αυτών.

47. Επειδή, η επίμαχη διακήρυξη αναφέρει στο άρθρο 23 μεταξύ άλλων «*Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) την πρόθεση του για ανάθεση υπεργολαβίας, υποβάλλει μαζί με το δικό του ΤΕΥΔ και το ΤΕΥΔ του υπεργολάβου*».

48. Επειδή, είναι θεμιτός και σύμφωνος με την αρχή της τυπικότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης ο αποκλεισμός υποψηφίου λόγω μη

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

τήρησης υποχρεώσεων που απορρέουν από τα σχετικά με τη διαδικασία έγγραφα και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία καθόσον είναι σαφής (βλ. εξ αντιδιαστολής Απόφαση Pirro Pizzo, C-27/2015 της 2ας Ιουνίου 2016, σκέψη 51, όπου κρίθηκε ότι δεν επιτρέπεται ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως, λόγω μη τηρήσεως από τον φορέα αυτόν υποχρεώσεως η οποία δεν προκύπτει ρητώς από τα σχετικά με τη διαδικασία αυτή έγγραφα ή από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά από την ερμηνεία της εν λόγω νομοθεσίας και των εν λόγω εγγράφων, καθώς και από την εκ μέρους των εθνικών διοικητικών αρχών και των εθνικών Δικαστηρίων).

49. Επειδή, οι εξηγήσεις που παρασχέθηκαν προς ανάλυση και τεκμηρίωση της βιωσιμότητας της οικονομικής προσφοράς του υποψηφίου, τίθενται επί πραγματιστικής προσέγγισης υλοποίησης του έργου και υπό αυτή την έννοια είναι δεσμευτικές όσον αφορά τον προσφέροντα και συμπληρώνουν την οικονομική του προσφορά, προκειμένου να τύχουν εν συγκρίσει με τις λοιπές προσφορές αντικείμενο αξιολόγησης. Ως εκ τούτου, εφόσον δηλώνεται συγκεκριμένη δεσμευτική προσφορά υπεργολάβου, τεκμαίρεται καθ' ερμηνείαν της οικείας προσφοράς η συνεργασία με συγκεκριμένο /ους υπεργολάβο/ους. Και τούτο, ανεξαρτήτως δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 165 του Ν. 4412/2016 κατά την εκτέλεση του έργου. Επομένως, προκύπτει εν προκειμένω, ότι το ΤΕΥΔ της «...» συμπληρώθηκε πλημμελώς, μην δυνάμενης της αναθέτουσας αρχής, λόγω μη προσκόμισης και του ΤΕΥΔ του «υπεργολάβου» της άσκησης του κατά δέσμια αρμοδιότητά της ελέγχου καταρχήν κατ' αρ. 73 του Ν. 4412/2016.

50. Επειδή, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος του άρθρου 102 και του άρθρου 18 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέψει τις εναλλακτικές

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να καλέσουν κατ' άρ. 102 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί υπό προϋποθέσεις η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ). Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι η πλημμέλεια που αναφέρεται ανωτέρω, θα πρέπει να δημιουργεί αντικειμενικώς αμφισημία σε συγκεκριμένο όρο ή προδιαγραφή άλλως θα πρέπει να είναι ικανή να δημιουργήσει στον επαρκώς ενημερωμένο υποψήφιο δικαιολογημένη αμφιβολία ως προς την ορθή διαμόρφωση της προσφοράς του, κατά τρόπο που να καθίσταται επιβεβλημένη η επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και συνεπεία αυτής υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καλέσει τον υποψήφιο ανάδοχο δυνάμει του άρθρου 102 παρ. 5 για διευκρίνιση ή συμπλήρωση της προσφοράς του (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 393/2019).

51. Επειδή, η διαγραφόμενη με τις διατάξεις του άρθρου 102 διαδικασία δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προσκόμισης εγγράφων ή παροχής πληροφοριών, των οποίων η υποβολή ήταν απαραίτητη βάσει ρητών και με σαφήνεια διατυπωθέντων όρων της διακήρυξης, ούτε να οδηγήσει στην τροποποίηση υποβληθείσας προσφοράς (πρβλ. αποφ. ΔΕΕ της 29ης.3.2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, σκ. 40, της 11ης.5.2017, Archus και Gama, C-131/16, σκ. 31, της 4ης.5.2017, C 387/14, Esaprojektsp. z o.o. κατά WojewództwoŁódzkie, σκ. 37-40).

52. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣτΕ 2454/09, ΕΑ ΣτΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑθ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

53. Επειδή, με τις ερμηνευόμενες διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητά έγγραφη διευκρίνιση του περιεχομένου της τεχνικής προσφοράς υποψηφίου εάν αυτή περιέχει ασάφειες, ήσσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις

παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που κρίνονται θεραπεύσιμα (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Σχετικές διατάξεις – Νομολογία, Τόμος 1, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2018, σελ 957 επ.). Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη τροποποίηση ή αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές. Περαιτέρω, η εν λόγω υποβολή αιτήματος προς διευκρίνιση δέον είναι απευθύνεται αφού λάβει γνώση του συνόλου των προσφορών η αναθέτουσα αρχή (ΔΕΚ, Απόφαση της 27, .11.2001, υποθέσεις C-285/99, C286/99, Lombardini και Mantovani, σκ. 51 και 53.), περιλαμβάνοντας όλα τα σημεία της προσφοράς που κρίνονται ανακριβή, πράγμα που σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει την προσφορά λόγω ασάφειας που δεν αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω αίτησης (ΔΕΕ, Απόφαση της 29.3.2012, C-599/10, SAG ELV Slovensko a.s. κλπ κατά Urad pre verejne obstaravanje, σκ. 44.).

54. Επειδή, η προσέγγιση της προβληματικής της δυνατότητας διόρθωσης, συμπλήρωσης, διευκρίνισης, κλπ. των προσφορών διέπεται από μια περιπτωσιολογική νομολογία του ΔΕΕ, η οποία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια του τελευταίου να ισορροπήσει ανάμεσα στην τήρηση των θεμελιωδών αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, από τη μια μεριά, και της σκοπιμότητας να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να πετύχουν, τη βέλτιστη λύση για την ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών σε αγαθά και υπηρεσίες, από την άλλη (Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία, Εκδ. Σάκκουλα, 2018, σελ. 953, Ε. Βλάχου). Επομένως, είναι προφανές ότι η διαδικασία του άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 εφαρμόζεται κατά το στάδιο αξιολόγησης με σκοπό τη διάσωση όσων προσφορών δύναται να σωθούν.

55. Επειδή περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

56. Επειδή, ως έχει κριθεί προσφάτως (ΔεφΠειρ82/2021) το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 ως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4412/2016 δεν καλύπτει εκκρεμείς διαγωνιστικές διαδικασίες, των οποίων οι διακηρύξεις δημοσιεύθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του. Επομένως εν προκειμένω, δεν θα ήταν σε κάθε περίπτωση, θεμιτή η διόρθωση του ΤΕΥΔ κατ' εφαρμογή του 102 του Ν. 4412/2016. Επομένως, ο συγκεκριμένος λόγος κρίνεται βάσιμος.

57. Επειδή, δεδομένης της αποδοχής των ανωτέρω εξετασθέντων λόγων, παρίσταται αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών κατά των δύο θιγόμενων προσφορών, καθώς η τυχόν απόρριψή τους ουδόλως δύναται να μεταβάλει τις έννομες συνέπειες της αποδοχής των ως άνω (ΣΤΕ 308/2020).

58. Επειδή, με την προσφυγή της η εταιρεία «...» βάλλει κατά της προσφοράς της προσωρινής αναδόχου και δη στην παρ. 16 αναφέρει ρητώς ότι η ως άνω εταιρεία δεν έχει παράσχει παρά την ειδική και ρητή απαίτηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας ουδεμία ειδικότερη και αναλυτική πληροφορία σε σχέση με το κόστος των μισθωμένων μηχανημάτων. Από την επισκόπηση, δε, της αιτιολογίας που υπέβαλε η προσωρινή ανάδοχος προκύπτει, ως προελέχθη, ότι όντως ελλείπουν τα εν θέματι απαιτούμενα στοιχεία και ως εκ τούτου ισχύουν *mutatis mutandis* τα κριθέντα υπό σκέψη 43.

59. Επειδή, η αποδοχή του ως άνω λόγου καθιστά αυτόθροα την προσφορά της προσωρινής αναδόχου απορριπτέα κατά δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής, παρίσταται αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων της προσφυγής κατά της αυτής προσφοράς (ΣΤΕ 308/2020).

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

60. Επειδή, τέλος η ως άνω προσφεύγουσα βάλλει κατά της αιτιολογίας της προσβαλλόμενης υποστηρίζοντας ότι λανθασμένα διόρθωσε η αρμόδια Ομάδα Εργασίας το κονδύλι Β10 της προσφοράς της επί τη βάση των δημοσιευμένων οικονομικών στοιχείων της εταιρείας, ενώ η ίδια το είχε υπολογίσει με βάση τα προβλεπόμενα στην Εγκύκλιο 9/2017, ήτοι κατά τεκμήριο. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι εσφαλμένα δεν έχουν ληφθεί υπόψη χρηματοοικονομικά στοιχεία που απορρέουν από την συμμετοχή της εταιρείας σε κοινοπρακτικά σχήματα, τα οποία και αναφέρει.

61. Επειδή, η Ομάδα Εργασίας, που αξιολόγησε την κατά περίπτωση αιτιολογία των οικονομικών προσφορών και προέβη σε κάποιες διορθώσεις, το έπραξε με βάση τα υποβληθέντα στοιχεία ή τυχόν δημοσιευμένα, ήτοι δεν είχε στη διάθεσή της τα στοιχεία που επικαλείται η προσφεύγουσα, ανεξαρτήτως της ακρίβειας αυτών ή/και της δυνατότητας να αποτελέσουν βάση του προκείμενου υπολογισμού. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΑΕΠΠ δεν δύναται να υποκαταστήσει την αναθέτουσα αρχή στην κρίση της (ΕΑ ΣτΕ 54/2018), ότι η αρμόδια Ομάδα θα μπορούσε εφόσον έκρινε ότι η προσέγγιση στο συγκεκριμένο υπολογισμό έπρεπε να λάβει χώρα επί συγκεκριμένων οικονομικών στοιχείων να ρωτήσει εκ νέου σχετικά τον οικονομικό φορέα, ανεξαρτήτως εάν εν τέλει τα αναφερθέντα από την προσφεύγουσα στοιχεία είναι όντως αξιοποιήσιμα ή/και δεν αποτυπώνονται στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας (πρβλ. ΔεφΘεσ161/2019, 172/2019). Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, δεδομένης της υπό σκ 43-49 κρίσης, παρίσταται η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να επανέλθει αλυσιτελής.

62 . Επειδή, εκ των ως άνω προκύπτει ότι η πρώτη προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή και η δεύτερη εν μέρει, απορριπτομένων και των τριών παρεμβάσεων.

63 . Επειδή σε συνέχεια των ανωτέρω το παράβολο που κατέθεσε μία εκάστη εκ των προσφευγουσών πρέπει να επιστραφεί (αρ. 363 του Ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Αριθμός απόφασης: 1122,1123 /2021

Δέχεται την πρώτη προσφυγή εν συνόλω και την δεύτερη προσφυγή εν μέρει.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη με αριθμό 781/2021 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, κατά το κεφάλαιο που έκανε δεκτές τις προσφορές των οικονομικών φορέων «...» και «...» και ανέδειξε την πρώτη προσωρινή ανάδοχο.

Ορίζει την επιστροφή των παραβόλων στις προσφεύγουσες.

Κρίθηκαν και αποφασίστηκαν στις 2 Ιουνίου 2021 και εκδόθηκαν στις 22 Ιουνίου 2021 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Μιχαήλ Οικονόμου

Παναγιώτα Καλαντζή